דבר

יום שישי, כ"ד בשבט תשמ"ח, 12 בפברואר 1988 ● גליון ...343 ● היום 64 עמודים כולל „דבר השבוע" ● המחיר 1.80 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.57 ש"ח

היום בדבר

יצחק רבין, ראיון. שלמה שפיר על פרשת ואלדהיים. יזהר סמילנסקי, צבי דובינשטיין, מושיק על השטחים. טוביה מנדלסון על המלחמה בירושלים. חיים צדוק, איתמר רבינוביץ, חגי אשד על סיכויי הסדר. אמנון דנקנר במירוץ לנשיאות. חיים גורי במצרים. דרור שרביט על ההשואה במשק. עליזה ולך על הקואליציה הנצחית. אבירמה גולן על אבא בבית־חולים. נתן רועי על מזוודת פרוסט. תרבות / מירי פז, ורדה צימרמן, אהרן שמי. משא לספרות ואמנות ו„דבר השבוע".

ב.ר.ק.
ציוד מטבחים מוסדיים בע"מ
רח' הבונים 50 בת־ים
טל. 5519355 03-5510432
ייצור תנורים וציוד מטבחים:
■מחבתות ■קונבקטומטים ■כיריים גז ■ציפסרים ■שולחנות חימום וקירור וכו'

שולץ למסע דילוגים במזה"ת – כנראה החודש

החלטה סופית על לוח הפגישות אמור מזכיר המדינה האמריקאי לקבל הבוקר לאחר פגישה עם מרפי ● אווירה טובה בין ואשינגטון למוסקווה בעקבות ההודעה הסובייטית על הנסיגה מאפגניסטן

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ יודיע היום, ככל הנראה על יציאתו למזרח התיכון ב־25 בחודש. ביקורו יימשך עד ה־1 במארס. החלטה סופית על מסע הדילוגים, שיכלול את עמאן, ירושלים, קהיר ואולי גם בירות נוספות באיזור, תתקבל הבוקר, לאחר ששולץ יישמע את דיווחו של עוזרו לענייני המזרח התיכון, ריצ'ארד מרפי, שהיה אמור לשוב אמש לוואשינגטון.

אתמול אי־אפשר היה לקבל פרטים מוסמכים על לוח המסעות של שולץ אולם ייתכן כי מזכיר המדינה יגיע לאיזור מיד לאחר נסיעתו לביקור במוסקווה. מעריכים כי בשיחותיו עם הסובייטים יתפוש נושא המזרח התיכון מקום נכבד וייתכן שייעשה מאמץ להגיע להבנה בין שתי המעצמות על הפתרון הרצוי לשתיהן במזרח התיכון. משקיפים בוואשינגטון העריכו אתמול כי בעקבות ההודעה הסובייטית על הנסיגה מאפגניסטאן נוצרה אווירה טובה יותר בין מוסקווה לוואשינגטון, שתקל על המגעים ביניהן בנושא המזרח התיכון.

אם אכן יגיע שולץ לאיזור, כך העריכו אתמול משקיפים בוואשינגטון, הוא יטיל לחץ כבד על ממשלת ישראל ועל המלך חוסיין להגיע להבנה, ויאמר להם כי זהו הרגע האחרון מבחינת לוח הזמנים האזורי ולוח הזמנים הפוליטי בישראל ובארה"ב, שבו אפשר להגיע לסיכומים שיהיו טובים לשתי המדינות. שולץ יאמר למנהיגי שתי המדינות כי המצב בשטחים קרוב ליציאה משליטה, וכי הוא עלול לגלוש לירדן ובכך ייגרמו סיבוכים שישימו לאל כל התקדמות לפתרון בעתיד הנראה לעין. שולץ יזהיר את מנהיגי ישראל כי זוהי ההזדמנות האחרונה שלהם לפעול לקראת הסדר תחת חסותו של ממשל אוהד לישראל כאותו כמלו, ויאמר להם כי הממשל הבא, יהא רפובליקאי או דמוקראטי, אינו צפוי להיות אוהד לישראל כפי שהיה ממשל רייגן.

מקורות בממשל אמרו אתמול כי הדיווחים הראשונים משליחותו של מרפי אינם מעודדים במיוחד, מכיוון שאין סימנים של הליכת הצדדים לכיוון של פשרה, אולם, עם זאת, התרשם מרפי כי גם ישראל וגם ירדן מבינות כי המצב החדש שנוצר בעקבות ההתקוממות בשטחים מחייב הערכה מחדש, ושתי המדינות מעוניינות במעורבות אישית של מזכיר המדינה, כדי לבדוק בפרטרוט את רעיונותיו. מצפים ששולץ יבהיר לממשלת ישראל כי נוצרו בקיעים חמורים בדעת הקהל האמריקאית וכי המשך המצב עלול להביא קשות במעמדה של ישראל.

„ישראל תקבל בברכה מסמך עקרונות של שולץ"

מאת גדעון קרץ, סופר „דבר" בצרפת

מוסר כי עוזר שר החוץ האמריקאי ריצ'ארד מרפי דיווח אתמול בפאריס למנכ"ל משרד החוץ הצרפתי דילבר פרול על שיחותיו במזרח התיכון ועל תוכנית השלום האמריקאית. מקור בכיר במשרד החוץ הצרפתי אמר ל„דבר", כי הצרפתים „הקשיבו" להסבריו של מרפי, אך מדובר ב„עיונות כלליים באשר למעריכים פרוט והעמקה". המקור הזכיר את תמיכתה של צרפת בוועידת שלום בין־לאומית.

יאסר ערפאת ויצחק רבין רואיינו לתוכנית מיוחדת של הרשת השניה על המצב בישראל בשטחים, ששודרה אך לאתמול מירושלים. ערפאת שבראיון ימים אחדים קודם בתוניס אמר, כי „אין לנו אופציה אחרת מלהמשיך במאבקנו. עמי ישתמש בכל השיטות. עד כה

(המשך בעמ' 2)

מאת יוסי מלמן, פרשן המדיני של „דבר"

המנכ"ל המדיני של משרד החוץ יוסי ביילין מבקש ממדינות מערב־אירופה לתמוך ביוזמת השלום של ארה"ב.

בפגישה אתמול בירושלים עם שגרירי 12 מדינות השוק האירופי המשותף הוא דיווח להם על שיחותיו של תת שר החוץ של ארה"ב ריצ'ארד מרפי במדינות האיזור ותידרך אותם בפרטי ההצעה. לדברי ביילין; צריכות מדינות השוק האירופי המשותף לתמוך בהצעה ולעודד את ארה"ב להמשיך במעורבותה באיזור.

בתוך כך הסביר מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון את הסתייגויותיו של יצחק שמיר מיוזמת השלום. לדבריו, יש צורך להתקדם במשא ומתן „בהדרגה, שלב אחר שלב". המנכ"ל הביע ספק אם כוונות ואשינגטון להאיץ את המשא ומתן ולזרז את לוח הזמנים המקורי שנקבע בהסכמי קמפ־דייוויד על ביצוע האוטונומיה „יבססו יציבות באיזור". יוסי בן אהרון חזר וציין כי רצוי לדבוק בלוח הזמנים המקורי של הסכמי קמפ־דייוויד הוא ציין עוד כי ראש הממשלה אינו דוחה את יוזמת ארה"ב אך יש לו שאלות רבות הקשורות אליה. בלשכת ראש הממשלה מכינים מסמך נגדי לתוכנית השלום של השר שולץ.

(המשך בעמ' 2)

מפקד הכוח: ברכות מהאלוף

סרן ע. שעמד בראש כוח צה"ל שלכד את החוליה מקבל לחיצת יד מיצחק מרדכי (צילום: דו"ץ)

אלוף פיקוד הדרום משוכנע: המצרים לא ידעו

מצרים מבטיחה חקירה נמרצת של חדירת המחבלים מתחומה

[illegible]

[illegible] שואר, מפקד החזית הישראלית. את כל הפרטים העביר הבטחון מצרית לטיפול אינטנסיבי לחקירה מתחילים המגעל. אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, אמר אתמול לכתבים צבאיים, כי הוא סמוך ובטוח שלשלטונות מצרים לא ידעו דבר על התארגנותה של חוליית מחבלים בשטחם. האלוף מרדכי הוסיף כי חדירתה של חוליה מגבול מצרים מחייבת המשכה והגברתה של הערנות והשקעת אמצעים נוספים.

אלוף פיקוד הדרום הביע את הערכתו הרבה

(המשך בעמ' 2)

בפיראוס לא יודעים על אוניית אש"ף לישראל ● הדובר: נפליג!

שמועות שנפוצו ביוון: האוניה „מאריאנה" נחכרה להיות „ספינת השיבה"

מאת עלי כהן, אתונה והסוכנויות הידיעות

במסיבת עיתונאים נוספת, שכונסה אתמול אחר־הצהריים, הושמעה ההצהרה הבאה על־ידי מרואן ביטואר, נציג אש"ף באתונה: „בתוך 36 שעות תפליג האוניה. היא בדיוק, נמצאת באוף". פרטים נוספים על זהותה של האוניה, שעת ההפלגה והמקום ממנו תפליג האוניה עדיין לוטים בערפל.

חלק מהעיתונאים שהגיעו לאתונה כבר החל להעלות ספקות אם יהיה בכלל מבצע כלשהו של אש"ף. לא פחות מ־20 עיתונאים התקשרו אל נציגות ישראל באתונה, כדי לשמוע את עמדת ישראל בנושא, וקיבלו את תגובתו של השגריר משה גלבוע.

העתון „אתונה ניוז" המופיע בשפה האנגלית מצטט מדברי האחראי על הבטחון בנמל פיראוס, שטען כי למיטב ידיעתו שום אניה בנמל לא נשכרה על־ידי אש"ף, ולא עומדת לעזוב את הנמל בתוך 48 שעות. דברים דומים נמסרו על־ידי דובר הנמל, הוסיף כי הנמל היחידי המתקבל על הדעת להפלגה של ספינה לישראל יכול להיות רק פיראוס".

לעומת זאת, הביעו אנשי נציגות ישראל פליאה על כך שחבר הכנסת מיעארי לא מצא לנכון להתקשר עמם עד שעת מסירת דברים אלה.

ביום רביעי בערב התקיים כנס

(המשך בעמ' 2)

15 פעילי שמאל – בלרנקה

מאת מרבה צימקי, סופרת „דבר" בכנסת

אתמול אחר הצהריים הגיעה ללרנקה שבקפריסין קבוצה של 15 ישראלים, המתכוונים לעלות על אוניית המגורשים של אש"ף.

בין היוצאים, חברי הכנסת צ'רלי ביטון ותופיק זיאד מ„חדש" ופעילי שמאל

(המשך בעמ' 2)

צעיר ערבי נהרג בטול־כרם

עוצר הוטל על המחנה ● [illegible]

[illegible]

כפר סילוואן, אתמול (צילום: [illegible])

צה"ל עבר לפעילות יזומה ביו"ש: פשיטות בכפרים לצורכי מעצרים

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

כוחות הבטחון וצה"ל פתחו בימים האחרונים בפעילות יזומה של פשיטות על עשרות כפרים ערביים ביו"ש, לצורך מעצרים של מסיתים.

עד כה נעצרו עשרות מסיתים בפעילות זו וצפויים עוד מעצרים רבים. על־פי מדיניות חדשה זו יפשטו חיילי צה"ל על כפרים שתושביהם מסכנים את התנועה ומעודדים פעילות הסתה בכבישים הראשיים ונגד כלי־רכב ישראליים. לאחר יותר מחודשיים מאז החל גל המהומות, הוחלט בצה"ל על היערכות חדשה של פעילות יזומה, לעומת פעילות תגובית בכוח ופיזור הפגנות בלבד כפי שנעשה עד כה. מקור בטחוני אמר ל„דבר" כי בצה"ל קיימת מחשבה שניה על פתיחת התגובות בכוח ובדיעבד נראית ההחלטה הזאת כמוטעית.

בימים האחרונים כבר נתבצעו מספר פשיטות על כפרים ערביים ובמהלכן נעצרו ראשי המסיתים בכפר. מקור בטחוני בכיר אמר לסופר „דבר": „הפעילות היזומה כבר הוכיחה את עצמה. איננו מתכוונים לחזור לאף כפר שיפתיע, ויש לנו פניות מכפרים רבים לעצור את מפירי הסדר, תוך כדי אבטחה שהם ישליטו שקט וסדר בכפר לאחר מכן. אנחנו כבר רואים תוצאות בנכונות הכפרים למסור לידינו מסיתים מבוקשים."

הפגנות מחאה על המדיניות בשטחים – מחר בחיפה ובי"ם

מאת מרבה צימקי, דני צדקוני ואריאלה ראובני

תנועת „שלום עכשיו" תקיים מחר עצרת בכיכר פלמה, בירושלים, באיזור שבו שוכנים בתיהם של ראש הממשלה וממלא מקומו. העצרת תתקיים במקום מצעד שתוכנן להיערך ברחובות ירושלים, לאחר שראשי „שלום עכשיו" החליטו להיענות לבקשה של מפקדי משטרות ירושלים. ראשי המשטרה בירושלים פנו אל אנשי „שלום עכשיו" והסבירו, כי לאור האירועים בירושלים לא יהיו מסוגלים להקצות כוח משטרה הדרוש לאבטחת מצעד ולפיכך מסתפקת, כאמור, התנועה בקיום עצרת.

העצרת במלאת חמש שנים להירצחו של אמיל גרינצווייג היא ההפגנה החמישית שמקיימת התנועה מאז תחילת האירועים בשטחים. גם הפגנה זו תקרא לממשלה ליזום מיד מהלך מדיני שירגיע את השטחים. המפגינים ימחו גם על היד הקשה שנוקטת ישראל בשטחים. בהפגנה המתוכננת יציגו ראשי „שלום עכשיו" תוכנית להרגעת השטחים, שעיקריה קיום בחירות מקומיות בגדה וברצועת עזה מיד. ההודעה על קיום הבחירות תלווה בשורה של מחוות כלפי תושבי השטחים, אך גם בדרישה לקיום שקט בשטחים בכל מהלך הבחירות. הנבחרים בבחירות אלו יוזמנו על פי הודעת „שלום עכשיו" להשתתף בשיחות על עתיד השטחים על בסיס נוסחת שטחים תמורת שלום.

התוכנית האמורה הוצגה השבוע על־ידי ראשי „שלום עכשיו" בפני מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס שלא דחה אותה על הסף, אך אמר כי תוכניותיו יגובשו סופית לאחר

(המשך בעמ' 2)

ביזיון טכני במרכז „העבודה" גרם לביטול ההצבעה החשאית

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

ההצבעה במרכז מפלגת העבודה על פרוצדורת אישור כפל תפקידים לחברי המפלגה נדחתה אתמול, בפעם השניה, בגלל ביזיון טכני. לעומת זאת, אימץ המרכז את ההמלצה לבטל את מחסום 60 האחוז, שעד כה היו כפופים לו נבחרים שכיהנו שתי קדנציות וביקשו להיבחר לקדנציה נוספת.

המרכז אישר גם את שיטת הסוגה, למועמדי המפלגה לכנסת, על־פי המלצת לשכת המפלגה מתחילת השבוע.

האולם בבית ברל היה אתמול מלא רק כאשר מסר יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס, הודעה מדינית, שהתמקדה בפרטי ההצעה האמריקאית ובביטוי תמיכת „העבודה" בה. לעומת זאת, סבב ההצבעות הגלויות התנהלו בנוכחות של כ־200 איש בלבד באולם, ורוב חברי המרכז, המונה כ־1250 איש, בילו אותה שעה מחוץ לאולם הישיבה, חלקם בקלפיות.

מיד לאחר נאומו של פרס התפזרו חברי המרכז להצבעה החשאית בסוגיית כפל התפקידים. לא עברה חצי שעה והתברר שהחברים אינם יודעים על מה הם מצביעים, שכן פתקי ההצבעה בקלפיות היו מטעים. „זאת מזימה או טפשות", אמרו רבים מחברי המרכז והיו שהתבטאו ביתר חריפות וכיוונו אצבע מאשימה כלפי אנשים במנגנון המפלגה, שהיו מופקדים על ניהול הבחירות.

חברי המרכז לא ידעו אם הם

(המשך בעמ' 2)

צווי ריתוק מחזירים הבוקר לעבודה כרבע מ־10,000 עובדי מינהל ומשק

משרד הבריאות: בתי־החולים לא ישובו מייד לתיפקוד רגיל ● האוצר פתח היום במו"מ עם רופאי המדינה על משמרת ניתוחים שניה

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

[illegible]

צווי ריתוק. ביום ב' הקרוב תתכנס מועצת העובדים שוב ותחליט על הצעדים הבאים בהתאם להתפתחות המצב. מן הבוקר ועד לכינוס מועצת העובדים יבצעו השובתים פעולות שונות, כולל הפגנות, פגישות בכנסת, והדבקת מודעות ועוד. החלטה זו הובאה למועצה על־ידי הוועד הארצי של ארגון העובדים ואושרה.

ראשי ההסתדרות ומשרד הבריאות חידשו כבר אמש מגעים ישירים עם נציגות העובדים על חידוש המשא והמתן, בתאום מלפני עם משרד האוצר. במשרד הבריאות רואים במשימה דחופה ביותר השגת הבנה והסכם עם העובדים. קיים חשש גדול, כי העבודה מכוח הצווים לא תענה על הצרכים של בתי החולים. באגף לאיגוד המקצועי בהסתדרות ובמשרד הבריאות סבורים, כי ניתן להגיע לסיכום חיובי בתנאי שתהיה נכונות להתפשרות מצד האוצר ומצד העובדים בנושא ההשוואה עם שכר עובדי קופת־חולים, שמהווה את סלע המחלוקת. אולם בישיבת מועצת העובדים אמש טען יו"ר הוועד הארצי של ארגון העובדים, משה אבגנש: „אני מאמין שהמאבק שלנו צודק ואנחנו ננצח".

[illegible] אתמול בישיבת מועצת העובדים, הוא גבר כאשר הגיעה אל אולם הישיבה ידיעה, לפיה רופאי המדינה מפסיקים לאלתר את השבתת חדרי הניתוח והמרפאות החוץ, שנמשכה שלושה שבועות רצופים, מאחר שקיבלו הזמנה מהאוצר לפתוח היום במשא ומתן. „מוציאים צווים לחלשים, את החזקים רוצים לשכור" – זעקו העובדים. הם השמיעו דברים קשים נגד הממשלה ונגד ההסתדרות, שלדבריהם לא עזרה במלחמתם לצדק. רבים אמרו בקול רם את מה שהעיק על כולם: „אנחנו במלכוד", הזכירו על כך שלא קל לחולים להפר צווים ולא קל לחזור לעבודה באילוץ של הצווים.

חולה לנשיא: אני קורבן

על מצבם הקשה של בתי החולים הממשלתיים שמע אתמול נשיא

(המשך בעמ' 2)

חייל מרצה עונש מאסר על „כוח לא סביר" נגד תושבים בעזה

מאת פלי ולינגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

חייל שהשתמש בכוח לא סביר נגד תושבים מקומיים ברצועת עזה במהלך דיכוי המהומות, נשפט על־ידי מפקדו, מפקד החטיבה, ומרצה עתה עונש מאסר. מקרים חריגים נוספים נבדקים ומטופלים. כך הבהיר אתמול אלוף פיקוד הדרום, האלוף יצחק מרדכי.

לדבריו, פיקוד הדרום פנה אל דובר צה"ל בבקשה לקבל את סרט הטלוויזיה שצילמה לפני כחודשיים והקרינה, רשת הטלוויזיה האמריקאית אנ.בי.סי ובה נראה נער מקומי מובל על מכסה המנוע של קומנדקר כמגן חי לחיילים היושבים בו. האלוף מרדכי מסר כי כבר ידוע על־פי המספר המופיע בתצלום, לאיזו יחידה שייך הקומנדקר, אך לצורך איתור ספציפי יותר של האנשים לצורכי בירור, ביקש מדובר צה"ל את הסרט ועדיין לא קיבל אותו.

להערכת אלוף פיקוד הדרום, נמצאת רצועת עזה בתהליך רגיעה, מתחת לפני השטח רוחשים נסיונות להתסיס מחדש את האיזור. מרדכי הביע שביעות רצון מהאופן בו מתפקדת בימים אלה המערכת הצבאית שתחת פיקודו ברצועת עזה.

פרופ' ולך: ואלדהיים עשה שטות אחר שטות

„הוא ניסה להשכיח את העבר וכשנכשל – הציג אותו כלא־חשוב"

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

„ואלדהיים עשה שטות אחרי שטות. הוא ניסה תחילה להשכיח את עברו הצבאי וכאשר נוכח שהדבר נבצר ממנו, עשה הכל כדי להציג את הדברים כבלתי־חשובים, כשוליים" – אמר אתמול פרופסור יהודה ולך, החבר הישראלי בוועדת ההיסטוריונים, שבדקה את עברו של קורט ואלדהיים.

פרופסור יהודה ולך אמר אתמול במסיבת עיתונאים באוניברסיטת תל־אביב כי תגובת הסובייטים על ממצאי הוועדה מובנות: „הם אינם יכולים לתקוף את האדם שבחרו אותו שלוש פעמים לתפקיד מזכיר האו"ם".

על תגובת היוגוסלאווים אמר: „היוגוסלאווים סייעו לוועדה ופתחו את הארכיונים הצבאיים באורח מלא. הדרג הפוליטי מתייחס לפרשת ואלדהיים אחרת, בגלל הישענותה של הכלכלה היוגוסלאווית על העסקתם של עשרות אלפי יוגוסלאווים כפועלים זרים באוסטריה. תגובתם של היוגוסלאווים היא לכן מתונה: זוהי שאלת חיים לגבי יוגוסלאווים רבים".

פרופסור ולך אמר אתמול, כי הוועדה עסקה בהיבטים ההיסטוריים של הפרשה, ועל כן הוא אינו יכול לענות על השאלה האם אפשר להעמיד את קורט ואלדהיים לדין. „עבודת הוועדה היא עבודה היסטורית ממדרגה ראשונה, אך לא היינו ועדה של משפטנים ושופטים. לא שפטנו את ואלדהיים".

לדברי פרופסור ולך, הוועדה לא מצאה, מתוך 25 קילוגרם המסמכים שהונחו בפניה ומתוך מאות העדויות, אפילו פעם אחת שקורט ואלדהיים מחה או התנגד למעשים בלתי־חוקיים.

ואלדהיים: מנוי וגמור עימי להמשיך

(עיטים) – קורט ואלדהיים הודיע אמש, כי מנוי וגמור עימו להמשיך ולכהן כנשיא אוסטריה, על אף דו"ח ההיסטוריונים.

לאחר שיחה שקיים עם חוסיין מלך ירדן, העורך עתה ביקור רשמי בווינה, הבהיר ואלדהיים, כי אין הוא רואה כל סיבה „לנקוט צעדים כלשהם, בעקבות הדו"ח".

בינתיים, נודע כי משרד החוץ האוסטרי איים לדחות את מסקנות ועדת ההיסטוריונים. ההיסטוריון הישראלי, פרופ' יהודה ולך, גילה כי איום זה הושמע על ידי המזכיר הכללי של משרד החוץ האוסטרי, תומאס קלסטיל שהזמין אליו את יו"ר הוועדה, הנס רודולף קורץ ביום ב', כאשר ההיסטוריונים השלימו את עבודתם.

חיים קאופמן – מועמד חירות לגזבר הסוכנות

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

תנועת החירות בחרה אתמול בחבר הכנסת חיים קאופמן כמועמדה לכהונת גזבר הסוכנות היהודית.

קאופמן גבר בהצבעה על חבר הכנסת גדעון גדות ברוב של 64 קולות לעומת 36.

במפלגת העבודה התמודדו אורי גורדון ועוזי נרקיס על כהונת ראש מחלקת העליה, אולם תוצאות הצבעה זו יוודעו רק ביום שני הקרוב, לאחר קבלת ההסכמה של ראשי המגביות לשני המועמדים.

ביום ראשון בערב אמורה ועדת „ההתייעצות וההסכמה" של חבר הנאמנים לדון במועמדי המפלגות לתפקידי ראשי המחלקות בסוכנות.

פקידים בריטיים חוששים:

השתתפות ישראל בפרוייקט מלחמת הכוכבים תחשוף בפניה סודות צבאיים

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – פקידים בריטים הודיעו לאחרונה לגנראל ג'יימס אברהמסון, ראש פרויקט „מלחמת הכוכבים" האמריקאי, כי הם חוששים כי עקב השתתפות ישראל במלחמת הכוכבים, היא תגלה סודות שיעזרו לה לפתח את התעשייה הבטחונית שלה – מוסרים מקורות מודיעין בלונדון.

הבריטים, אשר דיברו בשם מדינות מערב אירופה המשתתפות בפרויקט, מודאגים במיוחד מגילויים מפרויקט מאיץ החלקיקים האלקטרו מגנטי שהאמריקאים חושבים שיוכלו להשתמש בו כדי לשגר טילים נגד־טילים לחלל.

גשם קל צפוי מחר

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

גשם קל בצפון הארץ ובמרכזה צפוי מחר, עם הרידת אויר קר לאיזור, אמרה אמש החזאית אדית ריבצלר.

תחזית זו מבוססת על המפה הסינופטית, שעודכנה אתמול סמוך לשעה 22.00.

אמש נמסר, כי הגשם שירד מחר, יימשך יום אחד בלבד ויחלוף עד שבת. מחרתיים וביום א' יהיה מעונן חלקית.

מזג האוויר

(ע). – מזג האוויר מעונן חלקית ובמשך היום ירד גשם מקומי. הטמפרטורות ירדו במקצת.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 6־12; רמת הגולן: 4־12; נהריה: 7־14; צפת: 4־10; נמל חיפה: 7־18; טבריה: 7־15; נצרת: 7־15; עפולה: 4־17; השומרון: 8־14; הקריה תל אביב: 9־17; נמל התעופה לוד: 8־16; יריחו: 9־19; עזה: 10־15; באר שבע: 6־17; אילת: 10־19.

هكذا من الاحتلال

هكذا من الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

נציג „אל על" ויתר על עד־מפתח במהלך הבירור המתקיים נגד המפ"ץ ברוך לוי

אי־סדרים חמורים נחשפו עד עתה במערך התחזוקה של „אל על"

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

נציג „אל־על" חולל הפתעה עם חידוש הבירור המשמעתי נגד המפ"ץ ברוך לוי, כאשר הודיע, שוויתר על עד־מפתח. ל„דבר" נודע, כי בימים האחרונים הופעל לחץ על עד זה, שיבטל את גירסתו הלא־נוחה להנהלה ומשנכשל הלחץ זה, ויתר אתמול נציג החברה על עדותו. במהלך הבירור עד כה נחשפו אי־סדרים חמורים במערך התחזוקה של „אל־על".

את הבירור נגד המפ"ץ לוי יזמה החברה, בטענה שהוא סירב למלא הוראות הממונים עליו בתיקונה של תקלה במטוס ג'מבו. עם התחדש הבירור לאחר הפסקה של כחודש, גבר הרושם שמנהל המשמרת בני יצחקי ומנהל המחלקה אברהם שמש קבעו במתכוון אבחנה לארגונה של התקלה, כדי לאפשר את המראת המטוס על־פי לוח־הטיסות. מנהל המחלקה שמש, שכבר שינה גירסותיו כמה וכמה פעמים, הודה עתה, שלא הסכים עם האבחנה שכפה עליו מנהל המשמרת יצחקי. הוא העיד, כי אמר זאת ליצחקי. עוד הודה, כי ידע שהיה די בעצם העובדה שהמפ"ץ לוי יחתום על ביצוע תיקון כלשהו ביחס לאותה תקלה, כדי שמבקר־האיכות מגדלסון יאפשר את המראת המטוס במועד. לוי עומד לבירור משמעתי, על שסירב לחתום על כשירות המטוס על־פי אבחנה זו. פרקליטו, עו"ד דרור תוסר־רישי, טוען כי במצב זה היה שולחו מנוע מכוח החוק ממילוי ההוראה שקיבל, שכן על־פי אבחנתו אסור היה למטוס להמריא עם תקלה זו.

לבסוף לא טופלה התקלה כלל ואילו במיסמכי המטוס נרשם, בחתימתו של מבקר־האיכות מגדלסון, שהיא תוקנה סופית. מנהל המחלקה שמש לא ידע להסביר רישום זה. מגדלסון עמד להעיד אתמול, מיד עם השלמת עדותו של שמש, אולם נציג ההנהלה הפתיע בהודיעו, שהחליט לוותר על עדותו, כאמור. עתה החלה עדותו של מנהל־העבודה גרעון שניצר, ששימש דרג־ביניים בין מנהל המחלקה שמש ובין המפ"ץ לוי.

שניצר סתר את עדותם של יצחקי ושל שמש, באומרו, כי רק לאחר שהמטוס כבר יצא לדרכו גילו על־פי דו"ח המחשב, שאבחנתו של לוי היתה נכונה. בתשובה על שאלת עו"ד תוסר־רישי, מה עשה לאחר גילוי זה, ענה שלא עשה דבר. שניצר הודה, כי במשמרת שעבדה בלילה הנדון, היה המפ"ץ לוי הגורם המקצועי המיומן והמוסמך ביותר בעניין התקלה הנדונה. עדותו של שניצר תמשך מחרתיים, אולם כבר אתמול נוצר רושם, כי הוא מנסה להציג עצמו כ„ראש קטן", המבצע שליחויות בין מנהל המחלקה ובין המפ"צים, אך אינו נושא באחריות של ממש לתקינותם של המטוסים.

הפגנת תמיכה בפלשתינים ברומא – ערב בואו של שמיר

מאת מיכל פלג, כתבת „דבר" ברומא

המפגנ־ענק להבעת סולידאריות עם הפלשתינים מתוכננת ברומא מחר, ערב בואו של ראש הממשלה יצחק שמיר לאיטליה.

בהפגנה, המאורגנת על־ידי הוועדה האיטלקית־פלשתינית והליגה הבין־לאומית לזכויות שחרור העמים, יהיה ייצוג למרבית הכוחות הפוליטיים במדינה. בין המשתתפים שלוש המפלגות הגדולות: הדמו־נוצרים, הקומוניסטים והסוציאליסטים, כל מפלגות השמאל וה„ירוקים", נציגי האיגודים המקצועיים והסטודנטים. המארגנים מצפים לעשרות אלפי מפגינים.

מעבר לדרישה „להפסקה מיידית של הדיכוי הברוטאלי בשטחים" ול„הבטחת הזכויות ההומאניות והאזרחיות של העם הפלשתיני", יקראו המפגינים לכינוס ועידה בין־לאומית בהשתתפות אש"ף, „הנציג הבלעדי והחוקי של העם הפלשתיני". ביום ראשון שעבר הוקמה „התאחדות סטודנטים לאומית למען פלסתין" בנאפולי, ובבתי־ספר ואוניברסיטאות באיטליה מתארגנות עזרה, בקנה מידה רחב, הן פוליטית והן במשלוח מצרכי מזון לאוכלוסיית השטחים. לשגרירות ישראל ברומא מגיעות מדי שבוע עשרות גלויות, תחומות בידי ילדי בתי־ספר ומודפסות על־ידי האיגודים המקצועיים באיטליה, ועליהן כתובות בנוסח: „גם הפלשתינים צריכים לחיות, ובמולדת שלהם".

הפגנות מחאה על המדיניות

(המשך מעמ' 1)

בחינה מדוקדקת של היוזמה האמריקאית.

הפגנה מחר גם בחיפה

הוועד הציבורי נגד הכיבוש הפגין אתמול אחר־הצהריים בחיפה, נגד המדיניות בשטחים ובעד הקמתה של מדינה פלשתינית.

בהפגנה השתתפו עשרות בודדות בלבד של צעירים ערבים מחיפה, שנשאו סיסמאות בגנות המדיניות בשטחים ונגד הירידים האחרונים. ההפגנה עברה ללא הפרעה. קבוצה קטנה של שוטרים שמרה על הסדר. הוועד הציבורי נגד הכיבוש מתכנן הפגנה גדולה יותר בחיפה מחר אחר־הצהריים. בהפגנה זו, שתצא מהדר הכרמל, אומרים המארגנים, ישתתפו מאות מפגינים, בהם גם ערבים מהכפרים באיזור חיפה והצפון. משטרת חיפה נתנה אישור למארגני ההפגנה.

ההפגנה תסתיים בתהלוכה מהדר הכרמל לעבר כיכר הרכבת ברחוב העצמאות בעיר התחתית של חיפה. נראה כי ועד היוצרים היהודי־פלשתיני, שעמד לקיים בשבת עצרת לרגל בואה של „ספינת השיבה" לא יקיימה בעקבות העיכוב או הביטול של בוא הספינה. נודע כי ועד היוצרים נתקל בקשיים בקבלת אולם לעריכת המיפגש.

פרופסורים ממכון וייצמן הפגינו

כמה עשרות פרופסורים ותלמידי מחקר ממכון וייצמן למדע ברחובות, התייצבו אתמול אחר־הצהריים במשמרת מחאה בשערי המכון, כנגד [illegible] הישראלית בשטחים [illegible].

ועד העובדים המינהליים במכון יזם הפגנה נגד המוחים, אנשי המדע והמחקר, שמהווים לדבריו „קומץ קטן המחפש פירסום והכנסת פוליטיזאציה למכון". המפגינים, שביניהם נראו פרופסורים ידועי־שם, כשניאור ליפסון, בנימין פלדמן, אורה קדם ואחרים, נשאו שלטים בהם נאמר: „עתידנו כמדע, לא כגזה". שלט אחר אמר „מותר האדם מן הארמה".

עוברים ושבים לא התחמאו למפגינים. היו שקראו לעברם קריאות גנאי. מדען ממתנגדיהם, מזוקן וחובש כיפה, נשא שלט שהכריז כי המהומות בשטחים הם פרי דמיון עתונאי.

בתום הזמן שהוקצב להפגנה [illegible] והמתנגדים בשקט מהמקום.

מרכז „העבודה"

(המשך מעמ' 1)

מצביעים על ביטול איסור כפל התפקידים, כמוצעת הלשכה, או על תיקון הקובע שבקיבוצים אחת יוכל גבור לכהן בשני תפקידים, או על הקפאת המצב הקיים. כשהתחוור לחברי ועדת הקלפי שהלקבל מוצע הצבעה תקינה, החליט מזכ"ל מפלגת העבודה לבטל את ההצבעה ולדחותה, ומרכז המפלגה יכונס, כנראה בשבוע הבא, להכרעה בסוגיה.

יצויין, כי יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס המליץ לפני ההצבעה „לא לכבול את ההצבעות בשרשראות אדמיניסטרטיביות". לדבריו, „זה לא רע שבכנסת יש שניים־שלושה חברים הממלאים תפקיד של ראש העיר", ואם יש חברים השוללים כפל תפקידים הם יכולים לא להצביע בעד מועמדים השייכים לקטגוריה הזאת.

בדיון שקדם לאישור תקנון הבחירה של מועמדי מפלגת העבודה לרשימה לכנסת, הביעו משתתפיו דעות בשני נושאים:

א) הגדלת מכסת נבחרי המרכז לעומת נבחרי המחוזות;

ב) תביעות לשריון מקומות בבחירות הדירוג למיגזרים שונים.

אולם, בסופו של דבר, על אף ביטויי מורת הרוח של מי שראו עצמם מקופחים, אימץ המרכז את הצבעת לשכת המפלגה וסתם את הגולל על שיטת הוועדות המסדרות.

חיסון המוני נגד דלקת קרום המוח לתושבים בכפר עראבה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

מבצע חיסון המוני נגד דלקת קרום המוח נערך אתמול בשעות הבוקר לכ־250 ילדים ובני משפחותיהם מהכפר עראבה שבגליל המערבי, לאחר שהמחלה נתגלתה אצל שני ילדים מהכפר, בני 9 ו־12, המאושפזים כעת במחלקת הילדים בבית חולים רמב"ם בחיפה.

לפני יומיים הגיעו שני התלמידים מבית הספר היסודי „עראבה" עם הוריהם אל בית החולים כשהם סובלים מהקאות, מחום גבוה ומטשטוש חושים. בבדיקות שערכו רופאי בית החולים לשני הילדים התברר כי תקף אותם חיידק בשם „מנינגו קוקוס", הגורם לדלקת קרום המוח. מיד הועברה בקשה בהולה אל משרד הבריאות במחוז עכו להיערך, כדי לחסן את כל ילדי בית הספר היסודי בעראבה, ואף חלק מבני משפחותיהם, מחשש שתלמידים נוספים לוקים במחלה. לפני כשבועיים נתקלה מקרה נוסף אצל תלמיד מבית ספר זה, שלקה בדלקת קרום המוח.

שולץ למסע

(המשך מעמ' 1)

תוכנית זו תציע להתקדם בהדרגה במשא ומתן.

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

ירדן מסויגת מהיוזמה המדינית האמריקאית החדשה אולם היא לא סתמה את הגולל על ניסיונות האמריקאים להמשיך לפתח יוזמה זו – כך מסרו אתמול מקורות מוסמכים ברבת עמון. אותם מקורות ציינו שמסויגותה של ירדן מהיוזמה האמריקאית נובעת מחשש שהיוזמה תסתיים בשלב הסדר הביניים ולא תוביל בהכרח להשכנת הסדר קבע לסכסוך. הירדנים דבקים בעמדתם כי המסגרת ההולמת היחידה לקידום תהליך השלום היא ועידה בין־לאומית שבה ישתתפו כל הצדדים הנוגעים לסכסוך לרבות אש"ף. כמו כן טוענים הירדנים שעל ארה"ב לתאם את יוזמתה החדשה עם ברה"מ ועם סוריה, סעודיה ומצרים.

סוריה הבהירה אתמול כי היא דוחה את היוזמה האמריקאית בשל התנגדותה לכינון הסדרי ביניים בין ישראל למדינות ערב ועמידתה על כך שההסדר יהיה מראשיתו כולל ובעל אופי של הסדר קבע, שהוא יגובש בועידה בין־לאומית.

העיתון „אל־איתיחאד" היוצא לאור במפרץ הפרסי מסר בינתיים כי ערפאת הוזמן לבקר עוד החודש במוסקווה כדי לגבש יחד עם הסובייטים יוזמה מדינית נגדית ליוזמה האמריקאית. אש"ף דוחה את הרעיונות שהעלה מרפי בסיורו באזור משום שאינם מובילים להקמת מדינה פלשתינאית עצמאית. לפי „אל־איתיחאד" עומדת ברה"מ ליזום בתאום עם אש"ף כינוס מיוחד של מועצת הבטחון לצורך הבטחת שינוי בהחלטה 242 כך שתכלול הכרה בזכות „ההגדרה העצמית" של הפלשתינאים. במקרה שארה"ב תטיל ואטו על ההצעה מתכוונים הסובייטים לדון בה במסגרת עצרת האו"ם – לפי „אל־איתיחאד".

בינתיים נודע כי מזכ"ל יועץ ערפאת נפגש בתוניס עם מארק גולדינג, עוזרו של מזכיר האו"ם. גולדינג נשלח לאזור כדי לקיים התייעצויות עם מנהיגי המדינות הערביות ואש"ף בדבר היוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית.

בפיראוס

(המשך מעמ' 1)

גדול למאות מוזמנים מטעם אש"ף עם כיבוד עשיר. הנשף נערך במלון „הולידיי" באתונה. במסיבת עיתונאים שנערכה קודם לכן אתמול הובטח כי בערב יימסר כל המידע על האוניה. המידע לא ניתן, למורת נוכחותו הפיסית של דובר ערפאת, באסם אבו־שריף. הוא התחמק ממסירת כל מידע לשאלות העיתונאים שבאו עליו.

לעומת זאת, השתלהבו הרוחות כאשר קבוצת פלשתינים עוטי כפיות בצבעי אש"ף עמדו במרכז צעקו סיסמאות ושילהבו את עצמם במחיאות־כפיים וסימן „וי" באצבעותיהם. במרכז הקבוצה נראתה דמותו הידועה של הארכיבישוף קאפוצ'י במדיו השחורים. כמרכזן נכחו בנשף גם ריימונדה טויל ושתי בנותיה. מאות אורחי אש"ף „המגורשים" ואחרים מתאכסנים בבתי מלון יוקרתיים וניתן לראותם משוטטים ברחובות בחבורות, לרבות כאחורים ה„זולים".

באסאם אבו־שריף, שנשלח לאתונה כדי לפקח על המבצע, הודה לממשלת יוון, אשר הכריזה קודם לכן כי „כל נסיון למנוע מסע זה יהיה בבחינת פגיעה בעקרונות השיט החופשי".

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965

מרחב תכנון מקומי ירוחם
הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת מס' 101/03/26 שינוי מס' 39 לתכנית מפורטת.

עיקרי הוראות השינוי:
א. שינוי יעוד מאזור מסחרי לשטח ציבורי (בית תרבות) וקביעת יעוד לבניני ציבור.
ב. שינוי יעוד מסרכז עירוני ראשי לשטח בניני ציבור.
ג. שינוי יעוד מסרכז עירוני ראשי לשביל להולכי רגל.
ד. קביעת הנחיות בניה.

האלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית כ־5.13 דונם בית תרבות ירוחם אשר הודעה על הפקדתה ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3476 מיום 30.8.87 עמוד 2334 השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותם ביחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירוחם. כל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דניאל
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הדרום

15 פדיילי

(המשך מעמ' 1)

ישראליים מקבוצות „יש גבול" ו„המזרח אל השלום". עם הקבוצה נמנית גם מרים אלגזי, שביקשה למסור הודעה כי היתה בשעתו אחת ממעפילות „אקסודוס" וכבת לעם פליטים חשה צורך מצפוני להביע סולידאריות עם פלשתינים שגורשו מכאן ורוצים לחזור למשפחותיהם.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	1	– 3	גשום
אמסטרדם	3	– 6	בהיר
בואנוס איירס	12	– 23	בהיר
הלסינקי	0	– 2	מעונן
הונג קונג	15	– 16	מעונן
וינה	3	– 7	מעונן
ז'נבה	2	– 6	גשום
טוקיו	2	– 8	בהיר
טורונטו	-9	– -5	בהיר
יוהנסבורג	15	– 20	גשום
לונדון	3	– 9	מעונן
ליסבון	9	– 14	בהיר
מדריד	5	– 14	בהיר
מונטריאול	-12	– -7	שלג
ניו יורק	0	– 5	בהיר
סן פאולו	19	– 24	מעונן
פריס	5	– 7	מעונן
פרנקפורט	2	– 5	גשום
ציריך	2	– 6	גשום
ריו דה ז'נרו	20	– 27	מעונן
שטוקהולם	0	– 2	מעונן
שיקגו	-12	– -7	מעונן

תל־אביב: רח' בן יהודה 1, טל. 651102; ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373; חיפה: דרך הים 2, טל. 384455; באר שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

זכו בפיס

בהגרלת רבעים של מפעל הפיס מס. 06/88 שהתקיימה ביום 11/02/88 זכו הכרטיסים הבאים:

ב„וילה + וולוו" זכה המספר 373757.

בסך 10,000 ש"ח זכו המספרים: 127744 ; 183834 ; 212957 ; 219762 ; 286069 ; 517250 ; 545305 ; 718733.

בסך 1,000 ש"ח זכו המספרים:
027452 ; 034852 ; 044485 ;
055927 ; 076632 ; 077400 ;
112221 ; 115948 ; 115997 ;
136567 ; 140631 ; 155519 ;
194484 ; 210695 ; 210801 ;
273126 ; 273239 ; 277339 ;
282888 ; 290253 ; 333134 ;
403241 ; 415258 ; 423981 ;
428555 ; 452426 ; 482653 ;
486349 ; 494190 ; 499955 ;
501894 ; 503672 ; 505712 ;
509822 ; 515334 ; 516539 ;
523067 ; 538704 ; 544707 ;
555913 ; 569131 ; 576554 ;
594931 ; 601496 ; 625322 ;
636683 ; 660969 ; 679407 ;
682683 ; 710015 ; 718893 ;
721835 ; 750601 ; 753410 ;
792586 ; 801220 ; 802325 ;
824949 ; 845585 ; 858681 ;
863170 ; 869107 ; 869298 ;
898195.

בסך 200 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0595 ; 6076 ; 7153 ; 8966.

בסך 100 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 345 ; 460.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 024 ; 329 ; 514 ; 845.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 0, 4, 5, זכו בסך של 2.50 שקל.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

ב"ה
זמני הדלקת הנרות
פרשת השבוע
פרשת משפטים
כ"ה בשבט תשמ"ח

ע"ש	מוצ"ש
ירושלים – 4.45	ירושלים – 6.00
תל־אביב – 5.03	תל־אביב – 5.58
חיפה – 4.53	חיפה – 5.59

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם „למרחב"

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברנע

המו"ל – „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

מנויים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוחד קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־542111
33106

60 יהודים בבריטניה קוראים להכיר בזכויות הלגיטימיות של הפלשתינים

מאת דליה שחן, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – למעלה מ־60 יהודים, ביניהם אקדמאים, רבנים, אנשי תיאטרון, סופרים ופוליטיקאים, פרסמו אתמול מודעה ב„ג'ואיש כרוניקל", הקוראת לממשלת ישראל „להיות את רוח הסכם קמפ־דייוויד המכיר בזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני ובדרישותיהם הצודקות".

החתומים, המרגישים מחויבות כלפי רווחתה וביטחונה של ישראל, אומרים כי הם מודאגים מן ההתפתחויות שהן תוצאה בלתי נמנעת של המשך הסטטוס־קוו בשטחים. לכיבוש היתה השפעה מצטברת על החברה הישראלית, בין השאר קבלת מדיניות הכוח וההכאות.

בין החתומים הרולד פינטר, מירה המרמש, דן יעקובסון, אליין פיינשטיין, רב' פריסון והרב דוד גולדברג.

הברפלד: למזולזלים בהסכם המסגרת צפויות הפתעות

אני נתקל בתופעה של זלזול מצד גורמים מסויימים בהסכם המסגרת שנחתם במיגזר הציבורי, בהתייחסם לתוספת השכר בסך 75 ש"ח שכלולה בו – אמר שלשום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, בישיבת הוועדה המתאמת של האגף.

למזולזלים למיניהם – הוסיף הברפלד – צפויה בעתיד הקרוב שורת הפתעות, משום שתוספת השכר עם כל חשיבותה בעיקר לעובדים בדרגות הנמוכות, היתה רק רכיב אחד בהסכם המסגרת וכלולים בו שני סעיפים „כבדים" ביותר – הפיצוי לרבבות הגימלאים התקציביים על השחיקה בקיצבתם וכן נקבע לוח זמנים מחייב להתחלה ולסיום מעבר יחידות המיגזר הציבורי השונות לשבוע עבודה בן 5 ימים לאחר ההכנות והתאומים הדרושים.

יו"ר האיגוד המקצועי הביע הערכה לחברי הצוות המשותף להסתדרות, לממשלה ולמעסיקים הציבוריים האחרים שעובדים והשלים את השלב הראשון בפיצוי הגימלאים התקציביים על השחיקה בקיצבאות הוא ציין כי הצוות המשותף ממשיך לפעול ויגיש בקרוב דוח"ת משלימים שיקיפו את הגימלאים התקציביים גם במקצועות ובדירוגים שלא נכללו בדו"ח הראשון בשל השוני בשיטות חישוב הגימלה.

צווי ריתוק

(המשך מעמ' 1)

המדינה חיים הרצוג, שהגיע אל המרכז הרפואי „שיבא" בתל השומר. בביקורו במחלקה לנוירו־כירורגיה שמע הנשיא ממנהל המחלקה, פרופ' אברהם סהר, כי לא רק שביתת עובדי המינהל והמשק מדרדרת את מצבם של בתי החולים. „אני לא מסתדר" – השיב פרופ' סהר לשאלתו של הנשיא והסביר, כי זה זמן רב נדחים ניתוחים. לחולים קשים באמד בגלל סכסוכי עבודה חוזרים ונשנים במערכת, וחולים עם גידולים מסוכנים נאלצים להמתין חודשים לניתוחים.

„אני קורבן של מערכת זו" – פנה אל הנשיא אחד המאושפזים במחלקה. „אני ניצול־שואה וחקלאי, אדם פשוט, שלא יכול להתגונן. יש לי היום גידול במוח, וזה לא קרה ביום אחד, זה חמש־שש שנים הניתוחים שלי נדחו. למה אני צריך להתפגר? לאיזה שפל מדרגה הגיעה מדינת ישראל, מקודשת חיי אדם לנבל". הנשיא השיב: „אני מתבייש. לא ייתכן שהעם יעמוד מנגד ויסכים להתהוות מצב בלתי־אנושי, בלתי תרבותי ומסוכן זה".

שביתת [illegible]

היום נמשכים במערכת הבריאות עיצומים של עובדי מכונים ויחידות שונות, שמונעים, בין היתר, בדיקות חיוניות מסוגים שונים, שחרור תרופות ממכס ועוד. [illegible] עיצומים בעקבות הודעת משרד האוצר, שהיום יינתנו אישום משא ומתן על ביצוע ניתוחים בשעות עבודה נוספות. הרופאים המרדימים לא קיבלו כל הזמנה למשא ומתן והם ימשיכו להשבית את חדרי הניתוחים בבתי־חולים שונים בכל יום.

נודע, כי התעלמות האוצר מעיצומי הרופאים המרדימים נובעת מרצונו לדחות את הפעלת ההסכם של קופת־חולים על קיצור תורים לניתוחים, שאמור להיכנס לתוקפו בשבוע הבא. בהסכם זה יש סעיף המתנה את הפעלת הניתוחים בשעות עבודה נוספת בבתי החולים של קופת־חולים בשובם של הרופאים המרדימים לעבודה תקינה. בהסכם זה נאמר, כי אם עיצומי המרדימים יימשכו יידחה הפעלת ההסכם ל־45 יום.

צעיר ערבי

(המשך מעמ' 1)

בימים האחרונים החלה המשטרה לאבטח, בעיקר בשעות הערב, את הכפרים הערביים משום שתושביהם „חוששים מפני מתנחלים". ביומיים האחרונים ניסו מסיתים ערבים להוציא תושבים להפגנות בהפיצם שמועות כי מתנחלים נכנסו לכפרים. המשטרה מיהרה להרגיעם ובלילות האחרונים הציבה אבטחה בכמה כפרים. אתמול נרגמה מכונית שכורה בה נסעה משפחת תיירים באיזור סילואן. אחת השמשות נופצה והתיירים המבוהלים הגיעו אל מגרש הרוסים, כדי למסור תלונה. פרט לכך, נשמר השקט בכל המקומות.

מנכ"ל העירייה, עו"ד אהרון שריג, כינס אתמול עשרים נכבדים ערבים, מוכתרים ומנהלי בתי־ספר מן הכפרים שבדרום העיר, והודיע להם כי העירייה תמשיך לתת את מלוא השירותים העירוניים לתושבי מזרח העיר, אך ורק אם המתפרעים לא יפריעו לעובדי העירייה בעבודתם. הוא אמר להם כי בימים האחרונים נתקלים עובדי העירייה בקשיים עקב חסימות כבישים ויידוי אבנים על כלי רכב של העירייה. כמו כן, היו גם חבלות ברכוש ובתשתית העירונית שבעקבותיהם נפגע השירות ונגרמת אי־נוחות לתושבים.

הנכבדים הערבים התלוננו על כך שהמשטרה חסמה חלק מן הכניסות לכפרים אך נציג המשטרה שהשתתף בפגישה הדגיש כי המשטרה תפעיל את מלוא סמכותה לאכיפת החוק והסדר.

מאז החלו המהומות בירושלים, בתשעה לדצמבר, נעצרו כ־400 איש ממזרח־ירושלים והכפרים סביבה. 279 הודו בחשדות שיוחסו להם, נגד 256 הוגשו כבר כתבי אישום ו־102 נעצרו עד תום ההליכים המשפטיים. יצוין כי מחצית העצורים הם קטינים. עוד כשלושים ילדים נעצרו אך בשל גילם הצעיר לא ננקטו נגדם הליכים.

הפרות סדר חמורות החלו משעות הבוקר היו אתמול בטייבה שבמשולש.

ב־4.30 בבוקר נופצו שמשות מיניבוס של תושב טייבה על־ידי צעירים רעולי פנים. ב־5.30 השלכו אבנים על טרקטור־סק מטייבה, שנסע לפנות מחסום, שהוצב על הכביש על־ידי צעירים רעולי־פנים. ב־6.00 בבוקר נזרקו אבנים על מיניבוס שנסע בתוך הכפר, בסמוך לבית הקברות. במיניבוס היו כמה נוסעים. ב־7.30 בבוקר יידו אלמונים רעולי פנים אבנים לעבר תלמידי בית־הספר התיכון בטייבה. הם גרמו נזקים לשמשות בית־הספר וכן למכוניות המורים. המתפרעים קראו להשבתת הלימודים.

ב־8.15 הושלכו אבנים על הכביש בטייבה לעבר טיולית, ושימשתה הקדמית נופצה. ב־9.45 הותקפו שני עובדים של „אסם" שהגיעו במשאית לאספקת סחורה. הנהג ועוזרו הותקפו על־ידי רעולי פנים, ששדדו מן המשאית את הסחורה ולאחר מכן הציתו את המשאית.

משטרת מרחב השרון נערכה במקום בכוחות מתוגברים בפיקודו של מפקד המרחב, נצ"מ משה פרידמן ובסיוע אנשי המשמר האזרחי. עד כה נעצרו עשרה חשודים וצפויים מעצרים נוספים. תושבי הכפר ונכבדיו מסרו למשטרה כי הם מוקיעים את האירועים והפרות הסדר. מהחקירה עולה כי גורמים פליליים קפצו על העגלה והם נמנים עם מפירי הסדר. נגד חלק מן העצורים ישנן כבר ראיות על העבירות שהם חשודים בביצוען. המשטרה הודיעה כי תנקוט בכל חומרת הדין נגד מפירי הסדר.

„ישראל תקבל

(המשך מעמ' 1)

נתתי להם הוראה שלא להשתמש בנשק בהפגנות – אך העתיד תלוי במידת ההסלמה של ישראל במדיניותה הפראית". לשאלה כיצד ישב בוועידה בינלאומית עם ישראל, בה אינו מכיר, השיב: „כשתהיה לנו ועידה בין־לאומית כדי להשיג שלום כולל וצודק, לא נישא ונתן שם עם רוצחים. אני אשא ואתן עם אויבי, עם ממשלת ישראל".

מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון אמר כי ראש הממשלה שמיר הודיע לאמריקאים שאנו מעוניינים במעורבות אמריקאית בתהליך השלום, ומעוניינים בהמשך פעילותם בנושא זה.

בן אהרון המשיך: יש לנו עניין בהמשך הפעילות האמריקאית, כי יש לנו אמון בארה"ב ויש לנו אינטרס משותף לקדם את השלום.

שכם אחרי הסרת העוצר – שקטה, כמו צוברת אנרגיה

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

שכם עדיין נראית הלומה, מהעוצר שהוסר מעליה רק אתמול. בקושי רואים אנשים ברחובות העיר בהרות כאילו להמשיך בעוצר מרצון. החנויות סגורות ברובן והשקט כאן אינו ברור: האם זהו רישומו של הלם או האם צוברים כאן בשקט, בשקט, אנרגיה מחודשת לגל מהומות חדש.

בכפר ביתא מדרום לשכם נראה רק רוכל אחד צעיר הדוחף את עגלתו ובה מרכולת דלה של פירות וירקות. כשהג'יפ הצבאי נעצר לידו, הופך הרוכל הצעיר חיוור מפחד. שאל אותו מה קרה בתוך הכפר הצעיר מבטיח שהכל שקט. הלילה יפתיע צה"ל את הכפר בפשיטה מבית לבית בחיפוש ובלכידת מסיתים. אנשי הכפר שמעו גם הפעם את הקריאה המצמררת אותם: „המתנחלים באים". הם יצאו מבתיהם מצויידים בגרזנים, מוטות ברזל, וסכינים באורך חצי מטר.

צריך לראות את זה בעיניים כדי להבין מה קורה כאן. החיילים הגיעו לכאן עם רשימות של שמות מבוקשים המוכנות מראש. הם שלפו את המסיתים מן הבתים וטרקטורים כבדים פינו את הכביש הפנימי הארוך של הכפר מאבנים.

האבנים הענקיות שבצידי הכביש עדיין מזכירות את הלילה שעבר. בתוך שעות אחדות נוקה הכפר והגרזנים הוחרמו. כשאני נכנס לכפר עם הג'יפ שלו הוא פוגש חייל שומר ובידו רוגטקה מוחרמת. „איך זה עובד", שואל אני החייל משיב „לא יודע. בינתיים אני מתאמן רק על קופסאות".

ממצאי המבקר על רכישת מחשב יקר בנתב"ג – לדיון בוועדת הכנסת

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

ממצאי מבקר המדינה על רכישת מחשב גדול ויקר בהרבה מן הדרוש בשביל מגדל־הפיקוח של נמל בן־גוריון ידונו בוועדת הכנסת לביקורת המדינה ביום ג'. לדיון הוזמנו יו"ר רשות שדות התעופה, אריה גרוסבארד, והמנכ"ל צבי גוב־ארי.

יו"ר ועדת הביקורת, פרופסור דוד ליבאי, שאישר אמש את עצם הדיון הצפוי, סירב להוסיף כל פרטים נוספים על הרקע להחלטתו.

אולם נודע, כי הנושא העיקרי הוא מגדל־הפיקוח החדש של נמל בן־גוריון, שהקמתו הושלמה לפני קרוב לשלוש שנים בהשקעה של 4.2 מיליון דולאר. כל ציוד הבקרה, למעט המחשב, התקבל בהשאלה ממינהל התעופה האמריקאי.

המחשב, מתוצרת „בורוז", נרכש ללא מכרז בסכום של 1.2 מיליון דולאר, אולם אחר־כך הסתבר, כי היקף פעילותו גדול בהרבה מן הדרוש לנמל בן־גוריון. המחשב שנרכש, מסוגל לפקח על 300 אלף המראות ונחיתות בשנה, בעוד שבנמל בן־גוריון מתבצעות 45 אלף בלבד. בענף המחשבים מעריכים, שההפרש בין המחיר ששולם ובין מחירו של מחשב מתאים במכרז, מגיע ל־30–40 אחוז.

על ההתקשרויות הקשורות בהצטיידות במערכת הבקרה, בכללה המחשב, חתם יו"ר הרשות לבדו, בתקופת־המעבר שבין פרישת המנכ"ל הקודם, רמון הראל, וכניסת המנכ"ל הנוכחי, צבי גוב־ארי. בבקשו את אישור הרשות לעיסקה הסביר היו"ר, כי מינהל התעופה האמריקאי התנה את השאלת ציוד הבקרה ברכישת מחשב זה דווקא.

ראשי הקרן הלאומית לתרבות יהודית בארה"ב:

„תיאטרון חיפה ניהול מו"מ כפול על העלאת ,נפש יהודי' בארה"ב"

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

ראשי הקרן הלאומית לתרבות יהודית בארה"ב, שארגנו עבור התיאטרון העירוני של חיפה מסע הופעות בחוצות ארה"ב עם הצגה „נפש יהודי" באוקטובר השנה לרגל חגיגות ה־40 למדינה, שיגרו ביומיים אלה מכתב חמור אל מנכ"ל התיאטרון, נועם סמל, ובו טענו נגדו כי ניהל במקביל, וללא ידיעתם מו"מ על הופעת התיאטרון ביוני השנה בניו־יורק במסגרת פסטיבל האמנות.

מנכ"ל הקרן כותב, בין היתר כי הוא רואה בכך „התנהגות שאינה הולמת וכי יש בה כדי לפגוע באמון ההדדי ובשיתוף הפעולה בין שני הגופים. עוד נאמר במכתב כי הופעתו של תיאטרון חיפה בפסטיבל האמנות בחודש יוני בניו־יורק עלולה לשבש את מהלך ההופעות המתוכננות של התיאטרון בניו־יורק אשר נקבעו, כאמור, לחודש אוקטובר, ואף לגרום נזק כספי אשר תיאטרון חיפה יצטרך לשאת בו.

יו"ר מועצת המנהלים של התיאטרון, עו"ד יונה יהב, עומד לכנס בדחיפות את מועצת המנהלים, כדי לדון בדחיפות בעניין המגעים על שני הסיורים אשר לא הובאו לידיעת חברי המועצה. יונה יהב אמר אמש כי על דבר הסיורים נודע לו לראשונה [illegible] שהדירקטוריון יצטרך לתת על־כך את הדעת עם כל המשמעויות הנובעות מכך".

מהנהלת התיאטרון נמסר אתמול כי הודעה על המו"מ עם הקרן הלאומית לתרבות יהודית הובאה לידיעתו של יו"ר מועצת המנהלים ב־20 באוקטובר ועתה, כאשר יתקבל כל המידע בנושא זה הוא יובא לאישור מועצת המנהלים. אשר למו"מ על הופעת התיאטרון העירוני של חיפה בחודש יוני במסגרת פסטיבל האמנות נאמר כי עדיין לא נחתם חוזה בעניין זה ואתמול נשלח טלקס מהתיאטרון אל הנהלת הפסטיבל שבו צויין כי אין ביכולתו של התיאטרון להגיע להופעות במועד זה. [illegible]

מצרים מבטיחה חקירה נמרצת

(המשך מעמ' 1)

הר חריף, שמדרום־מערב למצפה רמון, גיזרת החדירה של חוליית המחבלים שנלכדה ביום שני שעבר, משום שבשנים האחרונות כתיב הגזרה ביותר מבוקש של המסתננים ממצרים אל ישראל, בין אם על רקע חבלני ובין אם לצורך הברחה או חיפוש עבודה בארץ.

התנאים הטופוגרפיים של איזור הררי הנסתר הזה, מעניקים מקומות מסתור אידיאליים למסתננים. הקרקע הסלעית, שאינה מותירה עקבות רגליים, מקשה את המלאכה על גששי צה"ל ובחוות הסתתר. יתרונות אלה נהדרים היטב למסתננים, שהפכו את האיזור למוקד הפעילות העיקרי שלהם לאורך קו הגבול הפיזודאלית. בגיזרת הר חריף – הר שגיא, אין כמעט לילה שבו לא נערכים מרדפים אחר מסתננים מהגבול המצרי.

מיום שהתייצב גבול השלום, המשתרע לאורך כ־240 ק"מ, היתה ההסתננות מסיני לישראל למכת מצרים. מדי שנה מתבצעים מאות ניסיונות חדירה, לרוב של בדווים, המנסים לחדור אל ישראל למטרות גניבה, הברחה, חבלה ופיגועים. קצין בכיר בפיקוד הדרום מעריך כי באיזור הבעייתי של גזרת הר חריף, נלכדו בשנים האחרונות כ־40 אחוז בלבד מהמסתננים, בעוד שבגיזרות עזה נרשמו 90 אחוז הצלחה ובגזרת אילת 100 אחוז הצלחה. רוב החדירות באיזור זה הם לצורכי הברחת סחורות ובשנים האחרונות נתפסו כאן סמים, כמויות ושבין גנובים, בשווי של מיליוני דולארים, שעשו את דרכם מישראל למצרים, בהם ברזים, מוצרי טקסטיל, מצרכי מזון, תרופות ומשחקי ילדים.

לדברי גורם בטחוני בכיר חרף ריבוי נסיונות החדירה, מיעוטם הוא על רקע חבלני, מעולם לא התפתח קרב ירויות בין כוחות הבטחון לבין המסתננים. לדבריו, אילון מגמתי זה, שנועד לשמור על גבול שקט עם מצרים, יוצר בעיה, שכן חומר התגובה באש היה מצד צה"ל, מזמין חדירות נוספות.

„מצרים מכבדת את הסכמי השלום" אומר גורם בטחוני בכיר „הם עושים מאמצים כדי למנוע חדירות אמצעי לחימה ולסכל פעילות חבלנית מהאיזור. התמודדות עם גורמי פת"ע היא יומיומית ובכל פעם יש הישגים לאחד הצדדים. בעניין זה אין שוויון בין צבא בין ארגון טירור. הצבא זקוק ל־100 אחוז הצלחה; המחבלים זקוקים רק לפרומיל הצלחה ופרומיל הצלחה שלהם, הוא 100 אחוז כישלון שלנו".

נסיון החבלה הבולט ביותר שנעשה דרך גבול ישראל־מצרים, מאז השלמת הנסיגה מסיני באפריל 1982, אירע בספטמבר שנה מאוחר יותר. חבר קיבוץ הצרים, דן כליפא, גילה בשדות הקיבוץ מכונית תופת, שהכילה כ־200 ק"ג חומרי נפץ. הודות לעירנותו, סוכל נסיון זה, שנועד לזרוע הרג המוני בכרמי אכלוסין בדרום הארץ.

לפעילותם המצויינת של כוחות צה"ל אשר פעלו בשטח האמור כי נמנע אסון גדול וכי התגובה המהירה סיכלה כוונה של החוליה להגיע ליישוב, אולי באמצעות השתלטות על אוטובוס. „הכוונות והמטרות השיגו אותם. ההצלחה שלנו המוחשה לארגוני הטרור את הכוננות שלנו לאורך הגבולות ואת חוסר היכולת שלהם לבצע פיגוע", אמר. שלושה המחבלים, כנראה פלשתינים, הגיעו לקהיר מתימן או אלג'יר, שם קיבלו תדריך ואמצעים, המשיכו לאל־עריש ומשם הובאו על־ידי מורי דרך אל הגבול.

עקבות החדירה התגלו סמוך לשעה 1930 בגיזרת הר־חריף, בקטע הגבול שאינו מגודר כלל. סיור של צה"ל גילה את העקבות, השטח נסגר, כוחות נוספים הגיעו והחלו לנהל מרדף בעקבותיהם. החוליה נעה לכיוון מצפה רמון באיזור הררי וקשה ביותר לתנועה. רק למחרת, ביום שישי אחר הצהריים, קרוב לשעה חמש, אותרו המחבלים בבור מים, באיזור שיש בו בורות, גמלים וצמחיה עבותה. בין הכוח הרודף לבין חוליית המחבלים, שחבריה התחבאו בתוך הבור שעומקו כמטר וחצי והוא היה מלא מים למחצה, התפתח קרב אש עז. המחבלים הטילו שבעה רימונים שחלקם התפוצצו, וירו אש מתת־מקלע קארל גוסטב. לאחר כעשרים דקות נכנעו המחבלים, כשאחד מהם פצוע קל בידו.

בכליהם של המחבלים נמצאו שני תת־מקלע עוזי, שצה"ל בודק עתה את מספריהם הסידוריים, בכדי לגלות אם הם מתוצרת צה"ל, תת־מקלע קארל גוסטב אחד, כדורים בתצורות ומחסנית, 13 רימונים, 5 קופסאות חבלה מאולתרות מקופסאות חלב בהן חומר נפץ ובראשיהן רימונים, תחמושת, דיקוקים, פנסים, סכיני מטבח, משקפת, פטיש ואמצעי פריצה אחרים וכן 124 שקלים ודולאר אמריקאי אחד. אלוף פיקוד הצפון התרשם כי השלושה ידעו לאן הם הולכים ולא היו מצויידים במפות. השלושה, כבני 23־25, היו לבושים בבגדים אזרחיים ובתיקים נמצאו דפים מן הקוראן, אך אין הם משתייכים לג'יהאד האיסלמי. הם אינם מדברים עברית.

סגן ע' מפקד הכוח, וסגן מפקד הצורה סיפר: „מיד לאחר שגילינו את החדירה, פתחנו בנוהל מרדף רגיל, והתייחסנו אליה כאילו זו חדירה עויינת. סגרנו את השטח והלכנו כל הלילה בעקבות העקבות. המגע הראשון שלנו עם המחבלים היה למחרת בחמש אחרי הצהריים. מצאנו אותם מכורבלים בתוך בור מים, צעקנו אליהם לקום, להרים ידיים ולהסגיר את עצמם. ידינו באוויר, הם ירו ירי מכוון לעברנו. השבנו אש. ניהלנו תקרית קרב במשך 20 דקות. הנחתנו עליהם מכת אש והם ראו כנראה שיש להם בעיה רצינית והם מכותרים הם התחילו לצרוח מתוך הבור ונכנעו. הם יצאו רטובים ורועדים, אולי מהרטיבות. הפשטנו אותם לבדוק שאין עליהם חומר נפץ. בתחקיר הראשוני אמרו שהגיעו ממצרים ושהיו בדרכם לפגוע ביישוב בישראל".

יהושע אורנשטיין, הוצאת ספרים „יבנה" בע"מ
תל־אביב, רחוב מזא"ה 4, טלפון 297856

שני ספרים חדשים בסדרת וולט דיסני
המוקרנים עתה בטלויזיה!

• הגומונים
• הבלבולים

סיפורים משעשעים לילדים מלווים בציורים צבעוניים, שנדפסו בתבנית גדולה.
להשיג בהוצאה ובחנויות הספרים בארץ.

יו"ר הכנסת שלמה הלל ורעייתו עם שגרירת גואטמלה בישראל (מימין) בקבלת פנים לנציגות הדיפלומטית שנערכה אתמול לרגל 40 שנה למדינה (צילום: יצחק הררי)

גוברת הדרישה לפועלים מלבנון

על רקע המחסור בידיים עובדות מהשטחים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

האירועים המתמשכים בשטחים והיעדרם של הפועלים הערבים ממקומות העבודה בתחום הקו־הירוק, מפנים את הדרישה לידיים עובדות אל השכנים מצפון – הפועלים הדרוזים לבנונים. מלשכות העבודה באיזור הצפון נמסר, כי בחודשיים האחרונים חלה עליה משמעותית בביקוש לידיים עובדות מקרב הפועלים הלבנונים.

עיקר הביקוש הוא לעבודות חקלאיות ולעבודות שירותים. מתברר, כי המהומות בשטחים הפתיעו את החקלאים דווקא בעיצומו של קטיף פרי ההדר. בעונות רגילות של קטיף גוברת הדרישה לפועלים לבנונים, שהם כוח עבודה זול וזמין בשוק.

כצד הביקוש של מפעלים ישראלים בצפון ואף במרכז הארץ לפועלים לבנונים, גובר גם היצע של ידיים עובדות לבנוניות. באמצעות ראשי העדה הדרוזית פנו נכבדים דרוזים מאיזור חצביא שבגזרה המזרחית של דרום־לבנון, ללשכות התעסוקה בצפון בבקשה להעסיקם בעבודת שנות, כהן גם זמניות. הבקשה של הדרוזים מגיעה לכ־300 פועלים דרוזים מאיזור הבטחון והיא הועברה באמצעות אנשי יחידת הקישור של צה"ל.

מפקד צד"ל, גנראל אנטואן לחד, היפנה אף הוא בקשה לישראל לקלוט עוד כאלף פועלים לבנונים לעבודה בשטחי ישראל. לחד הסביר זאת בקשיים הכלכליים הפוגעים באיזור וברצונו להגביר את רווחת התושבים באיזור שבשליטתו, כחלק מנסיונות להשליט מרות ושקט.

כיום מגיע מספר הפועלים הלבנונים העובדים בשטח ישראל לכ־1200 פועלים ועל־פי החלטה ישראלית־דרום לבנונית, על כל לבנוני שמתגייס לשורות צד"ל, זכאית משפחתו לשלוח פועל לעבודה בשטח ישראל. מרבית הפועלים הלבנונים עובדים במפעלים ומשקים חקלאים בצפון ואולם בתקופה האחרונה, על רקע האירועים בשטחים, הגיעו פועלים לבנונים גם לעבודה בחיפה ובמרכז הארץ. צופים כי אם יימשכו המהומות בשטחים, תגבר תנועת הפועלים הלבנונים מהצפון למרכז הארץ.

מארגני מהומות נמנעים מללון בבתיהם בלילה מחשש מעצרים

מאת דני צדוקי סופר „דבר" בדרום

פעילים בארגון המהומות במחנה הפליטים שאטי בתוך ימה של עזה מעדיפים לאחרונה לא ללון בבתיהם, כדי למנוע את מעצרם בשעות הלילה, על־ידי כוחות הבטחון. הלקח מובא במקלט ללילה בבירורות של תושבים בעזה הסמוכה. במחנה זה סיור אתמול הצבא בגאו מרמיע צעירים שהבעירו צמיגים וידו אבנים על סיור של צה"ל.

אתמול הובא לקבורה בבית העלמין הנוצרי של עזה האוד אליאס סרוי, בן 17, שמת מפצעיו בביה"ח בבאר־שבע ביום ראשון השבוע. לדברי בני משפחתו רכב הצעיר על אופניו לקנות להם. בדרכו דרשו ממנו חיילי סיור לעצור. הוא עזב את אופניו וברח אל בית משפחת ראילני והסתתר שם תחת המיטה. שם מצאו אותו החיילים, היכו אותו וגרמו לפציעתו הקשה שממנה מת. טראוי נמנה על הנוצרים בעזה שהם מיעוט קטן ובלתי בולט בעזה. בהלווייתו השתתפו מאות מלווים והצבא פיזרם. המשפחה מתגוררת בשכונת זייתון, והאב עובד בביה"ח „אל־אהלי".

אישיות מקומית בעזה, אמרה אתמול ל„דבר" כי בישראל מגזימים באשר להשפעת ה„ג'יהאד האיסלאמי" על המתרחש ברצועה. לדברי האיש „כי שהרוזיה מהמהומות זה אש"ף ועדפאת, שתומכיו הם הכוח הדומיננטי כיום ברצועה ותנועת הנוער של ה„שביבא" היא המובילה במהומות. לדבריו, הרגעתן תהיה תלוייה מעתה בהידברות עם אש"ף. באשר למנהיגות המקומית הסוכרת, אמר, כי מעתה היא רק מנהיגות עבור התקשורת כי „האבא של עזה היום זה מי שזורק אבן". לדבריו איבד רדיו „אל קודס" מאמינותו בקרב התושבים למרות האזנה הגדולה לו. לאחר שפירסם שמות של אנשים הידועים ברצועה כאנשי „פתח" כמשתפי פעולה, דבר שהתפרש כחשבונות כיתתיים של ג'יבריל ואבו־מוסה עם ה„פתח". האיש הנמנה על האינטליגנציה העזתית אומר כי כשמדברים על הנזק הכלכלי של המהומות לתושבים, נפגעים ממנו בעיקר התושבים, צריך לזכור כי כעשרת אלפים מפרנסים ויותר עובדים במינהל האזרחי וב„אונר"א" מבלי שמשכורתם נפגעה במהומות האחרונות, ועוד רבבות פועלים המשיכו בצורה חלקית או מלאה לעבוד בישראל בתקופתן. בשבוע הבא יקבלו רבבות פועלים מהרצועה העובדים דרך שירות התעסוקה בישראל, את דמי החופשה השנתית שלהם, דבר שיקל על מצבם הכלכלי.

הקמב"ץ מ„ליל הגילשונים" נידון להורדה בדרגה ולמאסר על תנאי

(ע). – סרן עופר בן־אליעזר, קצין המבצעים מ„ליל הגלשונים" נידון אתמול לשישה חודשי מאסר על־תנאי ולהורדה לדרגת סג"מ לאחר שהורשע ברשלנות, אותה גילה באותו לילה בו נהרגו שישה חיילים במחנה „גיבור" ליד קרית־שמונה.

בגזר הדין, אותו הקריא נשיא בית הדין הצבאי ביפו, אל"מ צבי גורפינקל, הוא ציין, כי לבן־אליעזר לא מיוחסת אחריות לתוצאות הטראגיות שנגרמו והוסיף כי לבית הדין הצבאי „אין אפשרות לדון את הגורמים שלא הובאו לדין, אולם אין להתעלם מכך שהרשלנות לא התחילה בנאשם, וחלק גדול ממנה מיוחס גם לדרגים שמעליו.

אל"מ גורפינקל הודיע גם, כי בעקבות האירוע, יסיים סרן בן־אליעזר את שירותו בצה"ל.

בגזר הדין, שניתן בדלתיים פתוחות, צויין, כי בן־אליעזר לא היה הקצין האחראי על השמירה במחנה כי פקודת ההתראה על חדירת מחבלים הגיעה למחנה בדרך מקרה, וכי ברגע שנשמעו היריות הראשונות באיזור המחנה (היריות על סנדר הפג"ז) לקח עמו סרן בן־אליעזר קבוצת חיילים ונע לכיוונן, „כדי ליצור מגע עם המחבל".

רק לאחר שיצא משער המחנה, עם קבוצת לוחמים, כדי לחפש את מקור הירי, נשמעו היריות מהכיוון השני, מתוך המחנה, וכשבן־אליעזר הגיע לשם, וגם במקרה זה, כדי ליצור מגע עם המחבל ולחסלו, היה זה כבר מאוחר מדי.

בגזר הדין נאמר, כי ביום האירוע שימש בן־אליעזר קצין תורן אג"ם, בחטיבה. תפקידו, לא חייב אותו להימצא במפקדת החטיבה ודי היה שיימצא בגיזרת החטיבה, תוך שמירת קשר עם המפקדה. מפקדת החטיבה שהתה באותו זמן במחנה „גיבור". באותו זמן היה במחנה קצין נוסף, ששמו ותפקידו לא פורטו בגזר הדין, אשר שימש מפקד תורן של המחנה, ותפקידו האישי היה לדאוג לאבטחת המחנה. „אולם", הוסיפו השופטים, „אין חולק על העובדה שהנאשם נשא באחריות כוללת לנעשה בגיזרה".

לאחר גזר הדין אמר אל"מ אורי שוהם, התובע הצבאי הראשי, כי „בעקבות פסק הדין איננו שוקלים להגיש כתבי אישום נוספים נגד גורמים גבוהים יותר. בגזר הדין לא הוטלה אחריות של איש על מות חיילים. כל המסקנות בתחום האישי והמבצעי הוסקו. ישנם אנשים שהועברו מתפקידם ואחרים שסיימו את שירותם בצבא".

עופר בן־אליעזר, בן 24 מנתניה, שהגיע לבית הדין יחד עם אחיו, אביו ועו"דתו, נראה כמי שאבן נגולה מלבו. נבאותו יום גזר הדין. אביו סיפר כי משפחתו „עברה סבל בל־יתואר ואני שמח שהאמת יצאה לאור".

ציונר HQ 206 (High Quality)

היה תפר?

התפר בוטל והמחיר נתפר לצרכיך.

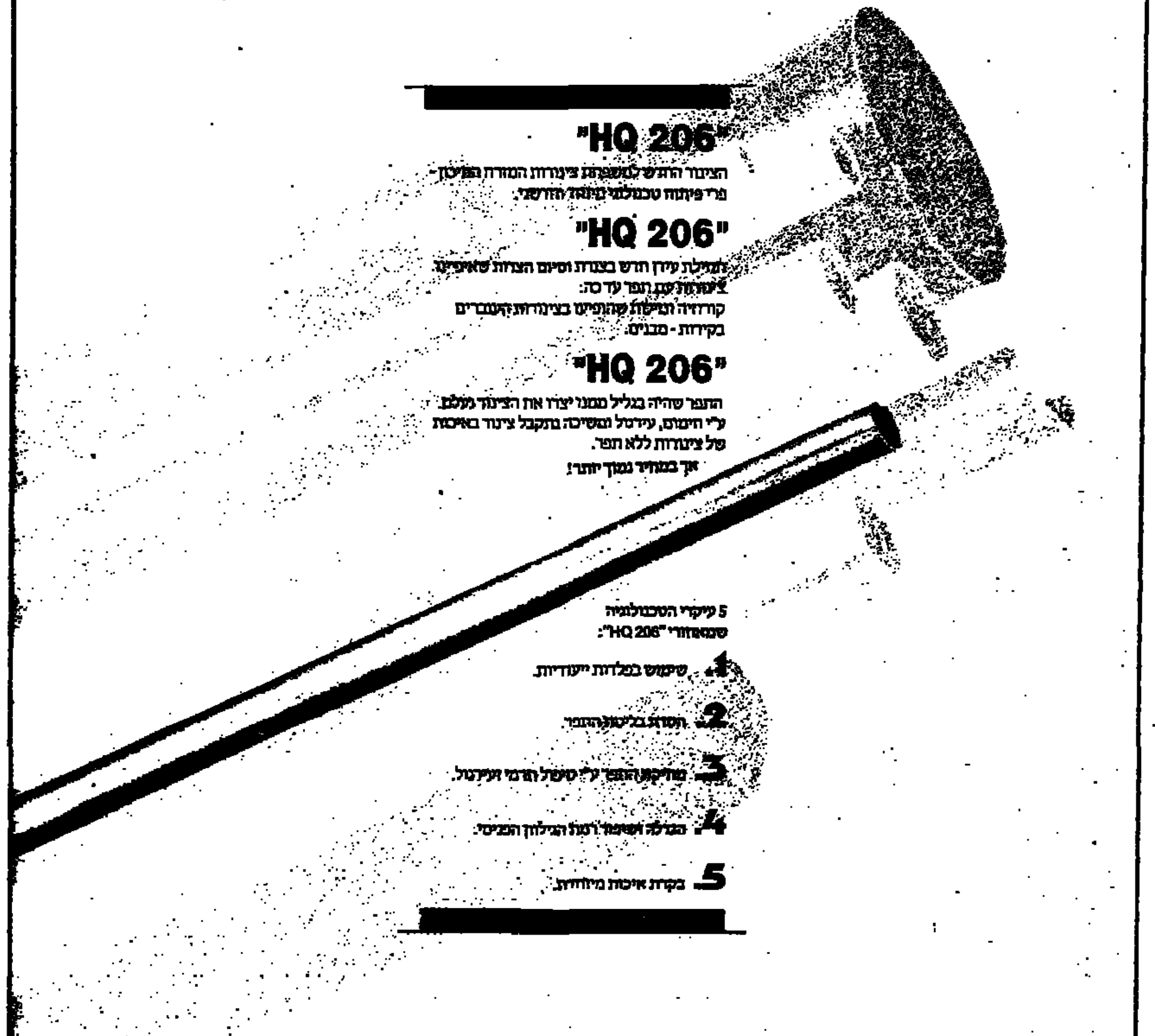

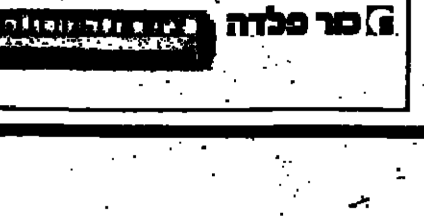

צנורות המזרח התיכון בע"מ

פנה אל אחד ממרכזי המידע של צינורות המזרח התיכון ונשמח לעמוד לרשותך בייעוץ ואינפורמציה:
עכו - ת.ד. 788 חיפה מיקוד - 31007 טל. 04-910460 הרצליה - משרדים רח' המעפילים 5, כפר שמריהו 46910 טל. 052-573188 רמלה - ת.ד. 62 מיקוד 72100 טל. 08-229555
תל-אביב - סולכור מח' צינורות, בית מעיא דרך פ"ת 74. טל. 03-337939

כור פלדה

הישגים

פרקליטו של נפסו מבקש בבג"ץ להורות להמשיך חקירת חוקרי השב"כ

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

עורך־דינו של עיזאת נפסו צבי הדר, עתר אתמול לבג"ץ בדרישה שהיועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, יורה למשטרה להמשיך לחקור את חוקריו של נפסו בהתאם לממצאי בית־המשפט העליון ודו"ח לנדאו. הדר כותב בבקשה לבג"ץ כי פנה לחריש פעמיים בעניין המשך החקירה, אך היועץ כלל לא טרח להשיב לו.

יצויין כי חריש התחמק מהצהרה פומבית כי החליט לסגור את תיק החקירה המשטרתית בנושא חוקרי נפסו, בכל הנראה מחשש ביקורת ציבורית. ואולם ב־28.12.78. דיווח ראש הממשלה יצחק שמיר להועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שרנה בדו"ח לנדאו, כי היועץ המשפטי לממשלה אימץ המלצה של דו"ח לנדאו, כי לא יינקטו אמצעים כלפי אנשי שב"כ אשר בעבר היו מעורבים במעשים פליליים שאירעו במהלך חקירה של פעילות חבלנית עוינת.

עובדי „ביקור חולים" ישקלו היום השבתתו

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

עובדי בית־החולים „ביקור חולים" עיתו אתמול אסיפות הסברה במהלך העבודה על רקע אי־תשלום משכורותיהם. הבוקר יקיימו הרופאים והעובדים המנהלים אספות ויחליטו אם להשבית כליל את העבודה.

בית־החולים נקלע לפני כמה שבועות למצוקה כספית קשה. מס הכנסה עיקל את כל הכספים המגיעים למוסד מקופות החולים ומשרד הבריאות בשל חוב של 23 מליון שקל שנגרם כתוצאה מאי העברת מסים שונים. שלטונות המס אף עצרו ושחררו בערבות את מנהל בית־החולים יוסף כהן, בשל החוב והוציאו נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ. בשל המצב לא שולמו החודש משכורות לעובדים, ולכן הם מתכוונים להשבית את העבודה.

הנהלת בית החולים פנתה במברקים בהולים למשרד הבריאות ולוועדת הכספים, כדי שיפעלו למחיקת החוב למס הכנסה כדי שניתן יהיה לשלם את המשכורות.

התחדשו עליות השערים בבורסה

מאת שמואל רוזנבלום

לאחר יומיים של ירידות שערים תלולות ביותר בתחילת השבוע, הסתיים אתמול המסחר במניות במגמת עליות שערים נאות ב־95% לערך מניירות הערך שבבורסה.

רכישות מצד מנהלי קרנות קטנים ומנהלי תיקים, בצירוף משקיעים שישבו עד עכשיו בגזרת מתאימה ובעצירת המתנה מחוץ למשחק הבורסאי חברו יחדיו לעליות השערים. נראה שהקיטון הבולט אתמול בלחץ המכירות הפדיונות בקרנות תרם אף הוא לשיפור שנרשם בבורסה. ראוי לזכור כי מתחילת ינואר השנה נשחקה הבורסה במניות המצטברת בשיעור הד של כ־30%, או סך של כ־1.45 מיליארד דולר לערך, ולפיכך עליות השערים אתמול במסחר מהוות תיקון נזקים מזערי ביותר בשלב זה. בבורסה התקשו להחלים באם מדובר בשלב זה בתיקון טכני בלבד או אולי בצעד ראשון לכוון התייצבות והתאוששות.

בתוך ימים ספורים צפויות להתפרסם מסקנות ועדת שישינסקי בנושא מיסוי שוק ההון, מסקנות אלה בצירוף בעיות נוספות כמצב הפוליטי המעורער בשטחים ותוספות עדיין מעיקות במידה מסויימת על התפתחות חיובית במניות. יחד עם זאת אין ספק שמניות רבות נסחרות במחירים אטרקטיביים ביותר להשקעה בהתחשב בא־ינדיקטורים כלכליים מקובלים.

שער הדולר השחור היה יציב השבוע ועמד על 1.65, בבנקאיות שבהסדר נרשמה נטיה לעליות, עיסקת השבוע בבורסה הייתה ללא ספק מכירת מניות קרגל ע"י קבוצת משקיעים פרטיים ברווח הון אדיר הבולט במיוחד על רקע התהרון הכללי בשוק המניות. בבורסה מקווים כי המגמה החיובית במניות תמשיך גם בתחילת השבוע הבא.

„אין כוונה להגביל סיקור עיתונאי בשטחים"

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

„אין כל כוונה להגביל את הסיקור העיתונאי בשטחים", הבהיר אמש יועץ שר הבטחון לתקשורת, איתן הבר, בתגובה לידיעה שפורסמה ב„דבר".

הוא אישר כי בהתייעצות של דוברים ממשרדי ממשלה הנוגעים בדבר, העלו הרעיונות שצוינו בידיעה, אך הדגיש כי מדובר ב„סיעור מוחות בלבד". לדבריו, הוכנו הצעות לקראת דיון שיתקיים עם נציגים של אגודת כתבי החוץ בישראל. „הנהלים הנדרשים לסיקור האירועים הבטחוניים יגובשו במשותף ועל דעת אגודת כתבי החוץ", ציין הבר.

ואלדהיים עדיין מועמד לפרס נובל לשלום

מאת גדעון קרין, דופר „דבר" בבריסל

פאריס. (מיוחד ל„דבר"). – נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים נשאר מועמד לפרס נובל לשלום לשנת 1988, כך מסרו מקורות בוועדת פרס נובל באוסלו.

ואלדהיים מועמד לפרס על פעילותו כמזכ"ל או"ם בשנים 1972־1982. מועמדותו הוצגה עוד בינואר 1987, אך מכיוון שהוגשה באיחור עבור הפרס של השנה שעברה, הועברה באופן אוטומטי לשנה הנוכחית. מגיש המועמדות הוא פרופסור הנס קוכלר, מרצה לפילוסופיה פוליטית באוניברסיטת אינסברוק באוסטריה המשמש כנשיא ארגון הקידמה הבין־לאומי שמרכזו בווינה והוא מסונף לאונסק"ו־ארגון האו"ם לתרבות וחינוך העוסק בחילופי תרבות. ואלדהיים הוא אחד מתשעים מועמדים לפרס, וביניהם גם רייגן וגורבצ'וב.

26 אחוז מהתושבים בירדן – אנאלפבתים

רבת־עמון (ע"צ) – 26 אחוז מתושבי ירדן הם עדיין אנאלפבתים, והשלטונות מקווים שעד סוף המאה ידעו כל אזרחי הממלכה קרוא וכתוב – זאת מסר לכתב סוכנות הידיעות הצרפתית פקיד בכיר במשרד החינוך הירדני, אתמול אלי־טוס.

הפקיד הצביע על העובדה, שמספר האנאלפבתים בירדן ירד במידה ניכרת בשנים האחרונות. ב־1961 לא ידעו 68 אחוז מכלל תושבי הממלכה קרוא וכתוב, והודות למאמצים שעשו השלטונות הצטמצם האחוז והגיע ב־1987 ל־26.

ממשלת ירדן מקווה, שעד שנת 1990 יופחת מספר האנאלפבתים ויגיע ל־19 אחוז. פקידים הביעו את הדעה, שמי שתושב שעד סוף המאה ידע כל תושב של הממלכה קרוא וכתוב, לוקה באופטימיות מופרזת.

בירדן, בת 3,75 מיליון תושבים, נחשב אדם כאנאלפבית, אם עבר גיל 10 מבלי שהוא יודע לקרוא ולהתבטא בכתב. המסגרת המקובלת של לימודים יסודיים ותיכוניים נמשכת 12 שנה, וכתום תקופה זו מצפים מהתלמיד שיעבור בחינת בגרות.

לפי הנתונים הסטטיסטיים, אחוז האנאלפבתים גבוה יותר בקרב התושבים המבוגרים של המדינה. בין הצעירים, בגילאי 15 עד 19 שנה, רק 7,6 אחוזים לא יודעים קרוא וכתוב לעומת 42,6 אחוז בקרב האזרחים, שגילם נע בין 35 ל־39 שנים.

בקרב גילאי 60 עד 64 שנים אחוז האנאלפבתים מגיע ל־71,9, ובין אלה שעברו כבר את גיל 65 – 84,5 אחוז לא יודעים קרוא וכתוב. 70 אחוז מהאנאלפבתים הם נשים.

הכרוז שהשאירו המחבלים בדרכם לפיגוע מיקוח

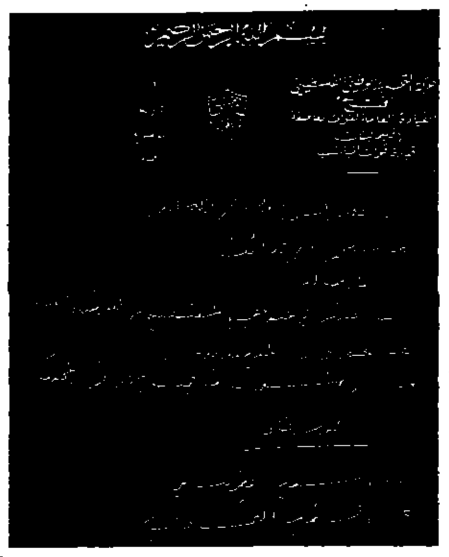

מאת דן אבידן

ב־4 בפברואר ניסתה חוליית מחבלים בארגון הפתח בראשות ערפאת, לבצע פיגוע מיקוח באחד מיישובי אצבע הגליל. על־פי הודעת הפתח – שפורסמה לאחר כשלון המיבצע – התכוונו המחבלים לחדור לקיבוץ יפתח, לתפוס בני ערובה ולנהל מו"מ עם כוחות צה"ל לשחרורם תמורת מילוי שורה של תביעות, ביניהן: שחרור כל העצורים הפלשתינים והלבנונים מבתי־כלא בישראל והחזרתם לבתיהם של ארבעת הפלשתינים שגורשו לאחרונה מהגדה המערבית בעוון ליבוי המהומות שם.

„דבר" מפרסם לראשונה את הכרוז שהשאירו המחבלים אחריהם, לאחר שמפקדם נפל בשבי, אחר מהם נהרג והשלישי נמלט לדרום לבנון. בכרוז נאמר בין השאר שכמו"מ לשחרור בני הערובה ישמשו כמתווכים השגריר האוסטרי והשגריר הצרפתי בישראל.

למנות בדחיפות ועד מנהל חדש – תובע חריש משמיר

מאת סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, שב וביקש מראש הממשלה לפעול בדחיפות „למינוי ועד מנהל חדש לרשות השידור כמתחייב על־פי החוק".

במכתב ששיגר לשמיר כותב חריש כי הדחיפות שבכינון הוועד המנהל נובעת מכך, שבתקופה הקרובה יש צורך בהכנת תקציב הרשות לקראת שנת הכספים הבאה ולקביעת האגרה שאותה ישלמו צרכני השידור בשנה הבאה. היועץ המשפטי קובע, כי באין תקציב ובלא קביעת אגרה, תעמוד הרשות לפני משבר חריף אשר ישים לאל את כל פעילותה. פגישה שאמורה היתה להתקיים אתמול בעניין זה אצל ראש הממשלה נדחתה ברגע האחרון ולשכת שר החינוך ביקשה מלשכת שמיר לקבוע מועד אחר לקיום הדיון לאלתר. בפגישה, שנקבעה לפי הדרישת נבון, אמורים היו להשתתף שישה שרים – שמיר, פרס, נבון, גיסים שחל וקורפו. שר החינוך עמד לתבוע בפגישה לקיים לאלתר את ההסכם הקואליציוני שהושג והתחם עוד לפני מספר חודשים בדבר ביטול מליאת רשות השידור ומינוי ועד־מנהל חדש. נבון מאשים את אנשי הליכוד בסירובם הצעת החוק בעניין זה, שכתוצאה ממנו פעולת הרשות יותר מוקפי שכה, ללא ועד מנהל שהוא, על־פי החוק, צריך להיות הגוף הביצועי המרכזי של הרשות. יועץ שר החינוך לענייני שידור, ישראל כהן אמר כי השר נבון רואה את הצעת יו"ר רשות השידור מיכה ינון ומנכ"ל הרשות אורי פורת ליזום הצעת חוק ומנית, לפיה ועדת הכספים של הרשות המורכבת מחברי מליאה שמתחלה לכהן, תאשר כהוראת שעה, את האגרה והתקציב לשנת 88/1988, כהן אמר כי הצעת החוק כבר עלולה לרחות שוב את הכרעה בתוקית הכפירות הנוכחית כיום בחירת ועד מנהל חדש „יש להימנע מחקיקה של טלאי על טלאי ויש לאשר מיד את החוק שהציע נבון בדבר ביטול המליאה והקמת ועד מנהל חדש", אמר יועץ השר.

נמסר כי הליך אישור האגרה מחייב לאשרה עד 28 בפברואר 88, ואילו התקציב חייב להיות מאושר עד 13 במארס. אם תביעות שר החינוך לא יתקבלו תיוותר הרשות ללא אגרה וללא תקציב עם כל ההשלכות העלולות לנבוע מכך. לפי חוק רשות השידור התקציב והאגרה טעונים אישור ועדת הכספים של הכנסת.

הנהלת „תדיראן": לא נבטל מכתבי הפיטורים בחטיבת הקשר

350 מקבלי המכתבים עומדים להחזירם להנהלה ולשבש העבודה

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

350 מעובדי חטיבת הקשר של „תדיראן", שהנהלת החברה החליטה לפטרם, מתכוונים להחזיר להנהלה את מכתבי הפיטורים, אם אכן המכתבים יגיעו היום לידיהם.

במקביל, עומדים 2,500 העובדים בחטיבת הקשר לשבש את העבודה בראשית השבוע הבא, אם ההנהלה לא תבטל את פיטורי ה־350.

מזכיר מועצת פועלי חולון, משה רינת, הודיע אתמול להנהלת „תדיראן" שהוא רואה בחומרה את המשלוח של הודעות הפיטורים שבוצע, לטענתו, בניגוד להסכם העבודה שבו נקבע כי שמות המפוטרים ייקבעו מתוך הסכמה בין ההנהלה ונציגות העובדים. ועד העובדים בחטיבת הקשר נפגש אתמול עם מזכיר חברת העובדים דני רוזוליו. לדברי אנשי הוועד מסר להם רוזוליו כי הוא מסתייג ממשלוח מכתבי הפיטורים.

הסמנכ"ל למשאבי אנוש וניהול ב„תדיראן", יואל מטות, מסר אמש ל„דבר" בתגובה: "מכתבי הפיטורים כבר מצויים בידי העובדים וההנהלה אינה מתכוונת לבטלם". הוא הוסיף שביום ראשון יפגשו נציגי ההנהלה עם אנשי הוועד ומועצת פועלי חולון כדי „לשמוע את הערותיהם על אופן הפיטורים".

המדינה נגד דמיאניוק

שפטל תקף עדי התביעה ושקד העיר: „יש לי הרגשה שמסכמים תיק אחר"

(ע). – „אנו לא נבקש מבית המשפט לזכות את הנאשם מחמת הספק, אלא נדרוש לזכותו מחוסר ראיות מאחר שהתביעה לא הרימה את נטל ההוכחה" – כך הבריז אתמול בבוקר הסנגור, עו"ד יורם שפטל, בהמשך סיכומי המשפט של איוון דמיאניוק בבנייני האומה בירושלים.

עו"ד שפטל הבהיר כי הסנגוריה תבקש עם זאת לקבוע, שיש ספק אם איוואן קרוז'ני מטרבלינקה בכלל חי היום, על פי הראיות המצטברות. לדבריו, התביעה לא הרימה את הנטל המינימאלי ביותר – שהפושע איוון מטרבלינקה חי, ולא הוכיחה דבר בנושא זה. שהרי, שלושה מתוך שישה ניצולים מטרבלינקה אמרו בהודעותיהן שנות, כי איוואן מת, ובמצב מאותו זה, מי שאמור להטות את הכף אינו אלא הנאשם אותו הוגן, אשר טען כי הוא ראה את איוואן גם לאחר המרד שפרץ בטרבלינקה. על פיו של זה ישק דבר, האם איוואן חי או מת? הקשה עו"ד שפטל והוסיף, כי הסנגוריה תשוב ותטען כי אין כלל ראיות לכך שהוא חי.

דברים אלה, שברוח־כלל נאמרים בסיומם של הסיכומים, השמעו לאחר שעו"ד שפטל סיים לנתח ולתקוף בחריפות את זיהויים של ניצולי שואה שהעידו במשפט, וכן השמיע ביקורת חריפה לא פוסקת כלפי אנשי המשטרה שערכו את הליכי זיהוי התמונות.

הוא גם תקף בחריפות את ראש הצה"מ שטיפל בתיק דמיאניוק בארץ, א. איש־שלום. משסיים הסנגור להתייחס לכל אלה, הוא ציין, כי שמונה עדויות זיהוי שהשמעו במשפט זה זיהו את הנאשם דמיאניוק כאיוואן האיום, כאשר שלושה מהניצולים נפטרו קודם לכן, ועדויותיהם נתקבלו כראיות על־ידי בית המשפט. אולם, טען הסנגור, כאשר זיהויים אלה פסולים למעשה – הרי אינם מצטברים אלא שווים לזיהוי אפס, שהרי משקלו של אי־זיהוי שווה לאפס. לעומת זאת, הוסיף שפטל, היו יותר זיהויים שליליים, כלומר עדים וראיות אשר לא זיהו את הנאשם כאיוואן האיום מטרבלינקה.

עו"ד שפטל ליגלג על טענת התביעה, כי דבר מותו של איוואן לא היה אלא „שמועות" והסנגור שאל: מדוע לא הופצו שמועות כאלה על מישהו אחר ממפקדי או מאנשי המחנה? מדוע רק לגבי איוואן גרוזני היו שמועות כי הוא מת, ואילו מכל הדמויות הבולטות האחרות מבית המטבחיים הנורא הזה, לא שמענו על מותם במרד?

הסנגור, טען גם כי בארכיוני האו"ם התגלה תיק על אודות אדם בשם אלפרד ויניק, אשר בו עדויות וראיות על מעשיו הנפשעים במחנה טרבלינקה, ובין היתר נאמר שם כי איש לא עמד ליד תאי הגאזים וביצע את מעשי הזוועה. נמסר שם מפי עדים רבים, כי איש זה כונה „איוואן". לטענתו: „אנו יודעים בבירור כי ליד תאי הגאזים של טרבלינקה פעל רק איוואן אחד".

במהלך דבריו של שפטל התערב השופט לוין היוקשה: „אני מבין נכון, אם אדוני מתכוון לומר שהעדים גב' רדיזוקר ומר קולה, כל כוונתם היתה לכיים ראיות? האם התזה של אדוני שהשניים פעלו בתום לב אך בפרוצדורה לא נכונה, או שמא סבורנו היא כי הם פעלו במודע כדי להשיג תוצאות הנוחות להם ועשו זאת בדרכים נלוזות כדי להוליך שולל את שלטונות המשפט בארה"ב ובישראל?"

שפטל לא השיב על שאלה זו ישירות, וחק טען כי גב' רדיזוקר, נהגה לעתים כפי שנוח לה, אך לא לפי הנוהלים המקובלים, ואילו קולר המשיך בדרך זו. כאן קם התובע מיכאל שקד, המלווה את כל מהלך הסיכומים ללא התערבות, והעיר: „אני מתאפק הרבה ימים, אך לפעמים יש לי הרגשה שמסכמים כאן תיק אחר לגמרי".

השופט לוין השיב על כך: „גם אנו מציגים לעתים שאלות, ואם לא מקבלים את התשובה הנאותה – אז לא מקבלים. אבל אנחנו הרי מתמצאים בחומר ואנו נקבע את הכרעתנו לפי התרשמות העדויות שהשמעו כאן".

هكذا من الاجل

אנשי כיבוי מנסים להשתלט על שריפה במיכלית הנורווגית „הפי קארי", לאחר שהותקפה על ידי ספינה איראנית במימי המפרץ הפרסי. איש לא נפגע בהתקפה. היתה זו הפעם השנייה שמיכלית זו נפגעה על ידי צבא איראן. (צילום: א.פ.)

ישיבת חירום של השוק בשל גרעונו הכספי

קוהל: אם ניכשל, העולם לא ייקח את הקהילה ברצינות

בריסל (רויטר). – ראשי הקהילה האירופית המשותפת התכנסו אתמול לישיבת חירום כדי לפתור את משבר המזומנים של השוק, ומערב גרמניה הזהירה, כי כשלון ישים את הקהילה ללעג וקלס בעיני העולם.

„כשלון יעשה את אזרחינו לאירופאים מתוסכלים, ובזירה העולמית לא יקחו את הקהילה ברצינות", אמר קאנצלר מערב גרמניה הלמוט קוהל, המכהן כיו"ר התורן של ועידת הפסגה.

סבך של אינטרסים לאומיים בנעים הצגת הסכם. מערב גרמניה ובריטניה חלוקות ביניהן על שאלת העידוד לחקלאים, ואילו המדינות העניות בדרום דורשות ממדינות הצפון העשירות להקצות יותר כספים לאזורים נחשלים.

פקידים גרמנים סיפרו, כי קוהל התבטא בפגישה במילים חריפות.

„מי שרוצה הכל, לא ישיג דבר, יפגע בכולם ובעשותו כן יפגע בעצמו". היתה זו התייחסות ברורה לעמדתה של ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר.

תאצ'ר דורשת פיקוח קפדני על ההוצאות לחקלאות, הבולעות שני שליש מתקציב הקהילה. בתמורה לכך היא מוכנה להוריש כספים חדשים לקופת הקהילה המתרוקנת, שלפי הערכות תישאר ללא כספים בתחילת הקיץ.

פקידים בריטים אמרו כי ראש הממשלה רוצה להגיע להסכם בפסגה, שכונסה בעקבות כשלונם של ראשי השוק להסכים על רפורמות כלכליות בפגישה בקופנהאגן לפני חודשיים. עם זאת, הם טענו, כי תאצ'ר תעמוד על תקיף בפגישת הפסגה.

לורד פלאמב, נשיא הפרלמנט האירופי, קרא למנהיגים להגיע להסכם. „אני מרגיש כמו הדמות של בעלי המניות הגדולים בחברה, שמנהליה אינם מציגים בפניהם רווחים", אמר פלאמב. „בחברה פרטית היו בעלי המניות מפטרים את המנהלים במצב כזה".

תאצ'ר נועדה גם לשיחה פרטית יוצאת דופן עם ראש ממשלת ספרד פיליפה גונזאלס והציע לו להגמיש את עמדת ממשלתה בעניין הקצאת הכספים מהשוק לאזורים הנחשלים בקהילה. ספרד נטלה על עצמה את ההובלה בין המדינות העניות בדרישה להכפיל את המאשבים לאזורים העניים.

דיפלומאטים אמרו עם זאת, כי בישיבת הפתיחה רמז גונזאלס, שיש דרכים אחרות לפצות את ספרד, אם יחלט לא להגדיל את ההקצבה הישירה.

מרחץ הדמים בבאנגלדש מסכן את מעמד הנשיא

דאקה (רויטר). – מרחץ הדמים הגדול ביותר בשש שנות שלטונו של נשיא באנגלדש מוחמד ארשאד בבחירות המקומיות השבוע חיזק את תביעת האופוזיציה להתפטרותו.

אולם משקיפים פוליטיים אומרים, כי אחיזתו של ארשאד בשלטון איתנה הודות לתמיכת הצבא. מפלגות האופוזיציה טוענות כי לפחות 100 אנשים נהרגו במהלך הבחירות, אולם מקורות ממשלתיים טענו כי מספר ההרוגים הוא 68.

קבוצות יריבות נלחמו זו בזו ברובים, בסכינים ובפצצות במהלך הבחירות האזוריות שלשום. היו אלה ההתנגשויות החמורות ביותר מאז תפס ארשאד את השלטון בהפיכה צבאית ללא שפיכות דמים ב־1982.

מנהיגי האופוזיציה שיח' האסינה ובגום חאלדה זיה הטילו על ארשאד את האשמה להרגים. „רק ממשלה חלשה, שאין לה השפעה על העם, יכולה להרשות לדבר כזה להתרחש", אמרה חאלדה. „ממשלה כזו חייבת להסתלק מיד".

772,600 חיילים בצבא ארה"ב – אחרי הצמצום

ואשינגטון (רדיטר עיתו"ס) – צבא ארה"ב יוקטן ל־772.600 חיילים עד ה־1 באוקטובר 1988, כדי לשלם תמורת הנשק שהוזמן במהלך נשיאותו של הנשיא רייגן, על כך דיווח אתמול העיתון „וושינגטון פוסט".

העיתון מצטט פקידים בלתי מזוהים, שאמרו כי כוח האדם בצבא עשוי להצטמצם עד לרמה מלפני מלחמת קוריאה, מתחת ל־600,000 חיילים בשנים הבאות, – כדי שיהיה אפשר לשלם מחיר הנשק שהוזמן, כאשר הנשיא רייגן החליט על חיזוק מערכת ההגנה של ארה"ב.

במסגרת התוכנית לחיזוק מערכת ההגנה, בהוצאה של 1,000 מיליארד דולאר בפרק זמן של חמש שנים, רכשה ארה"ב טילים בליסטיים בין־יבשתיים, סוללות המצויידות בטילי „טרידנט" וציוד אחר, הדרוש לדברי הנשיא, כדי שארה"ב לא תפגר אחר ברה"מ ותוכל להביא לחתימת הסכמים לפיקוח על החימוש מעמדה של כוח.

אם־מנזר מליון פרשה מהכנסיה וחזרה ליהדות

מרים שנטס הנהיגה במנזר פולחן פעלתן יהודי ופעלה למען ישראל

מאת גדעון קוץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – הפרשה הפיקנטית של המנזר "היהודי" הצרפתי של "בנות ישראל הקטנות" הגיעה לסיומה. אם המנזר, מרים שנטס, החליטה לחזור ליהדות, ואילו הנזירות הפכו את אגודתן לאגודה רשומה כחוק, מחוץ למסגרת הכנסיה הקתולית, ושתיים מהן חושבות להתגייר.

האם מרים שנטס, ילידת הונגריה שגילתה בגיל מאוחר שהיא בת לאם יהודיה (ששימשה במזכירתו של ראול ולנברג) הנהיגה במנזרה ליד העיר ליון מנהגי פולחן יהודיים, וחבורותיה הגדירו עצמן כיהודיות המשתייכות לכנסייה. היא הרבתה לפעול למען ישראל, הופיעה בעצרות הזדהות ואפילו פנתה לאפיפיור בבקשה שיכיר במדינת ישראל.

היא ונזירותיה היו קרבנות להסתה. לפני שבועות אחדים נקראה מרים שנטס לארכיבישוף של ליון הקרדינל דקורטרי, שביקש ממנה להכריז שהיא יהודיה, „כמו שהקרדינל לוסטיגר מפאריס הוא יהודי על פי המוצא".

1.2 מיליון מהגרים לא חוקיים מבקשים משירות ההגירה להישאר בארה"ב

ואשינגטון (א.פ.) 1,241,000 איש בארה"ב ביקשו חנינה על פי התקנות, שנקבעו בחוק הרפורמה והפיקוח על ההגירה, שהתקבל ב־1986 – כך מסרה ממשלת ארה"ב.

מבין הפונים, 267,000 פנו כעובדים חקלאים, נאמר בהודעת שירות ההגירה וההתאזרחות האמריקאי.

תוכנית החנינה לזרים השוהים בארה"ב באופן לא חוקי החלה לקבל פניות ב־5 במאי אשתקד, המועד הסופי להגשת הבקשות הוא 4 במאי השנה. עד־כה, אישר השירות כחצי מיליון פניות, ואחוז האישורים עומד על 92.

על פי תוכנית החנינה, המבקשים או המבקשות חייבים להוכיח, כי הם שוהים במדינה מאז ה־1 בינואר 1982. עובדים חקלאים חייבים להוכיח, כי בין מאי 1985 למאי 1986 הם עבדו לפחות 90 יום בעבודות קטיף ובציר.

ההערכות לגבי מספר הזרים הלא חוקיים נבדלות מאוד זו מזו. קרן קאנגיי לשלום בין־לאומי אמרה, כי גם אם 300,000 עד 400,000 איש נוספים יגישו בקשות במסגרת תוכנית החנינה, „גודלה של אוכלוסיית המהגרים הלא חוקיים תהיה עדיין כפולה ממספרם של אלה שקיבלו אישור שהייה חוקי".

מוטב מאוחר מאף פעם – הגיבו באיטליה על התפטרות הממשלה

הממשלה נכשלה בהצבעה על תקציב ההגנה, חשש מבחירות חדשות

מאת מיכל סלג, סופרת „דבר" באיטליה

רומא (מיוחד ל„דבר"). – נשיא איטליה פראנצ'סקו קוסיגה התחיל אתמול בהתייעצויות כדי לפתור את המשבר הפוליטי, שנוצר בעקבות התפטרות ממשלתו של ג'יובאני גוריה, לאחר שנכשל להעביר בפרלמנט את סעיף תקציב משרד ההגנה. קוסיגה ביקש מגוריה בן ה־44, איש המפלגה הדמו־נוצרית וצעיר ראשי הממשלה באיטליה מאז מלחמת העולם השנייה, להישאר בתפקיד עד לכינון ממשלה חדשה. אתמול נפגש קוסיגה עם ראשי שני בתי הנבחרים, ומחר יחל בהתייעצויות עם ראשי המפלגות הפוליטיות.

בין השאר מוזכרות לתפקיד ראש הממשלה מועמדותם של שני אנשי המפלגה הדמו־נוצרית – שר החוץ ג'וליו אנדריאוטי ומזכ"ל המפלגה צ'יריאקו דה מיטה. קוסיגה גם עשוי לדחות את התפטרותו של גוריה, לבקש ממנו לחזור לפרלמנט ולבקש ממנו את אמונו. ובכך להביא לבחירות חדשות.

„מוטב מאוחר מאשר אף פעם", היתה תגובתו של עיתון שמאלי על הידיעה שגוריה הגיש את התפטרותו לנשיא לאחר כשלונו בהצבעה על תקציב משרד ההגנה. היתה זו הפעם ה־17 בששת חודשי קיומה של ממשלת גוריה, שבית הנבחרים מצביע נגדה.

אינספור משברים, איומים ושמועות של הרגע האחרון עברו על הממשלה הזו, הנשענת על קואליציה מסוכסכת ורעועה של חמש מפלגות, שבסיסן המשותף מצומצם ביותר. המכשול העיקרי, שעמו לא ידעה הממשלה להסתדר, הוא שיטת ההצבעה החשאית בפרלמנט, שחלק מחברי הבית מנצלים אותה כדי להצביע נגד החלטות מפלגותיהם. כתוצאה מכך נתקלת הממשלה בקשיים שהעברת החלטות שמפלגות הקואליציה הסכימו עליהן.

ראשי המפלגה הסוציאליסטית השנייה בגודלה בקואליציה, מפנים עתה אצבע מאשימה לעבר הדמו־נוצרים וטוענים, כי חברי מפלגה זו הם שהפילו את הממשלה.

קנדה וברה"מ חתמו הסכם לתיאום למצוד אחרי נאצים

אוטאווה (ע"פ) – קנדה וברה"מ חתמו על הסכם שיתוף פעולה, שיקל על שתי המדינות לאסוף הוכחות על פעילותם של פושעי מלחמה נאצים – על כך הודיע באוטאווה שר המשפטים הקנדי.

בעקבות הסכם זה, שנחתם בראשי תיבות ב־30 בדצמבר במוסקווה, אך שפורסם ברבים רק שלשום, יוכלו משפטנים, היסטוריונים ושופטים קנדיים לבקר בברה"מ, כדי לאסוף שם מסמכים ולחקור עדים, בהתאם לנוהל המשפטי הקנדי.

הוכחות אלה יוצגו לאחר מכן בבתי משפט קנדיים במשפטים נגד אנשים החשודים כנאצים. קנדה הסגירה בשעתו לגרמניה המערבית את סמל האס.אס. הלמוט ראוקה. איש זה, שנשלח לרפובליקה הפדראלית הגרמנית ב־1983, הואשם בשיגור 11,000 יהודים ליטאים למחנות המוות. הוא מת בבית הסוהר לפני תחילת משפטו.

בדו"ח שפורסם במארס 1987 המליצה ועדה ממלכתית קנדית לממשלה לפתוח בהליכים משפטיים נגד 20 אנשים, החשודים כנאצים, ולהמשיך בחקירתם של כ־60 אנשים אחרים.

הרפורמה בחוק הפלילי הקנדי, שבוצעה בסתיו האחרון, איפשרה פתיחת משפט ראשון נגד מסטרן ממוצא הונגרי, אימרה פינטה בן 76 שהואשם במעצרם השרירותי של 8,615 אנשים ממוצא יהודי וברציחתם של מספר בלתי ידוע של יהודים. איש זה פעל בקיץ 1944 בהונגריה, ולאחר מכן באוסטריה ובפולין.

משרד המשפטים הקנדי מבקש להגיע להסכמים דומים עם שבע מדינות אחרות. באותם עקרונות הוסכם על הבנה מעין זו עם צ'כוסלובקיה, ומצפים שבקרוב ייחתמו הסכמים כאלה גם עם הולנד וישראל. מתנהל משא ומתן בנושא עם הונגריה, פולין, רומניה והרפובליקה הפדראלית הגרמנית.

ממשלת סעודיה בקשיים: תנפיק אגרות־חוב לראשונה זה 25 שנה

באחריין (רויטר). – תוכניתה של סעודיה ללוות כסף מהציבור בפעם הראשונה זה 25 שנה עדיין מוטלת בספק, אולם הסימנים מראים על כך, שהנפקת אגרות חוב ממשלתיות תתחיל בזמן הקרוב.

ששה שבועות לאחר שהמלך פאהד הכריז על תוכניתו להציע אגרות חוב בערך כולל של 30 מיליארד ריאל (8 מיליארד דולאר) בשנת הכספים הנוכחית, עדיין לא ידועים פרטים על תוכנית ההנפקה. אולם השבוע התברר, כי התוכנית עדיין לא ירדה מהפרק, כאשר פקיד בכיר בריאד הודיע, כי ההנפקה הראשונה תהיה בקרוב.

בראיון לעיתון „שארק אל־אווסט" אמר סגן שר הכלכלה הסעודי סאלח אל־עומאיר, כי אגרות החוב יוצעו אך ורק למספר מצומצם של בנקים מקומיים ולכמה קרנות ממשלתיות. הדבר אישר את הערכותיהם של המומחים, ופירושו הוא שמשקיעים פרטיים, סעודים או זרים, לא יוכלו לקנות את האגרות.

החלטתה של סעודיה להנפיק אגרות חוב היא חלק ממאמץ בכל מדינות המפרץ לפתח שוק פנימי ולגשר על הפערים בתקציב בתקופה של ירידה בהכנסות הנפט. בארבע השנים האחרונות נרשם בסעודיה גרעון כולל של 170 מיליארד ריאל (45 מיליארד דולאר), והשנה צפוי גרעון של 35.9 מיליארד ריאל.

אגרות החוב יוצעו במחיר הנופל משערן הנקוב, וזאת כדי להימנע מרווחי ריבית, האסורים על פי דת האיסלאם. לפי ההערכה, יוצעו בשלב הראשון אגרות בשווי 2.5 מיליארד ריאל, עשירית מהסכום הכולל, כדי לבדוק את תגובת השוק והבנקים.

החלטתה של הממשלה שוברת „טאבו" בן 25 שנה. בפעם האחרונה הנפקו אגרות בסוף שנות ה־50 ובתחילת שנות ה־60, כאשר תקציבים מנופחים וחוב הולך וגדל הכניסו את הממלכה למשבר פוליטי וכלכלי. מאז שילמה הממשלה בעד הוצאותיה באמצעות שילוב בין כסף מזומן לעסקות חליפין בנפט. רק בשנים האחרונות הוכנסו מכשירים לגיוס כספים בטווח הקצר כדי לשלוט על הנזילות במערכת הבנקאית.

משרד הכלכלה הסעודי יוכל להצביע על מכשירים אלה כעל תקדים, אם ייתקל בהתנגדות מצד חוגים דתיים שמרנים במדינה. בנקאים אומרים, כי התנגדות כזו הביאה לסגירתה של הבורסה הסעודית בשנה שעברה, שבועות ספורים לאחר פתיחתה.

עדיין לא ברור עד כמה נחוצה ההנפקה לממשלה הסעודית. כמה בנקאים טוענים, כי החלטתו של המלך פאהד מהחודש ינואר לוותר על המס על אזרחים זרים, יצר „חור" בהכנסות המדינה. לעומת זאת יש האומרים, כי הממשלה מפעילה אמצעים אחרים כדי להגדיל את הכנסותיה. בין השאר, הועלו תעריפי הטלפון, ולראשונה הוטל מס על שימוש בכבישים.

אולם השאלה הגדולה היא עדיין שאלת ירידת הכנסות הנפט. סעודיה מפגרת ב־300,000 חביות אחרי המכסה שהקציב לה ארגון אופ"ק (4.343 מיליון חביות ליום), והבנקים לכך קיבלו חברות אמריקאיות, שנות הפחות משמעותיות על מחיר הנפט הסעודי.

שוב אם צועדים בירושלים
כולם "שלום עכשיו"
אל תעמדו מנגד!

צילום: ורדי כהנא
אמיל גרינצוויג ז"ל וחבריו במצעד "שלום עכשיו", היום לפני 5 שנים

בחירות בשטחים עכשיו

שלום עכשיו קוראת לבחירות מידיות של ראשי ערים ומועצות מקומיות, בגדה וברצועת עזה. התנאי לבחירות – שקט מוחלט בשטחים והפסקת טרור מבחוץ. הבחירות יתקיימו תוך חודשיים. עד אז תמנע ישראל מכל גירוש, תשחרר את עצורי ההתקוממות ותעשה מחווה משמעותית לאיחוד המשפחות.
הבחירות יתנהלו בפיקוח מתאים שיבטיח חופש מלא לבחור ולהיבחר.
מבין הנבחרים ונציגים אחרים בשטחים יוקם צוות שיצטרף למשלחת פלשתינאית וירדנית למשא ומתן עם ישראל, על שלום ועל עתיד השטחים, מתוך הכרה הדדית.

בואו איתנו להפגנת לפידים
במוצאי שבת 13.2.88 בשעה 19.00 בכיכר סלמה, רח' ז'בוטינסקי, ירושלים

הסעות: תל־אביב היכל התרבות 17.00 חיפה: קרית חיים 16.15 שכונת זיו 16.30 מרכז הכרמל 16.35

שלום עכשיו
ת"ד 24288 ירושלים. חשבון בנק 105-925950, הבנק הבינלאומי הראשון, סניף ראשי י־ם

בתיה"ח הפסיכיאטרים בברה"מ יוצאו מפיקוחה של המשטרה

מוסקווה (רויטר). – פקיד בכיר במשרד הבריאות הסובייטי אמר אתמול כי בתי־חולים פסיכיאטרים מיוחדים, שלטענת מתנגדי המשטר שימשו לכליאת מתנגדים פוליטיים, יוצאו מפיקוח המשטרה ויועברו לפיקוח משרד הבריאות.

אלכסנדר צ'זרקין, הפסיכיאטר הראשי במשרד הבריאות, אמר כי הדבר נעשה במסגרת רפורמה בשירותי בריאות הנפש, שעליה הוחלט בסובייט העליון בינואר השנה ושעתידה להיכנס לתוקף ב־1 במארס.

כיום, נמצאים בתי־חולים פסיכיאטריים מיוחדים, המטפלים בחולים „שביצעו פעולות מסוכנות מבחינה חברתית" ושזקוקים להשגחה מתמדת, תחת פיקוח של משרד הפנים.

צ'זרקין, שהכחיש את טענותיהם של מומחים מערבים ושל מתנגדי משטר סובייטים בדבר השפעת הפוליטיקה על הפסיכיאטריה הסובייטית, אמר כי הצעד הוא חלק „מהארגון הגיוני" ואינו קשור לטענות בדבר התעללות. צ'זרקין אמר, כי כמה מרכזים אלה ייסגרו לחלוטין, ואחרים יהפכו לבתי חולים לחולים אלימים, הזקוקים להשגחה קפדנית.

עם זאת הודה הפקיד הסובייטי, כי בעבר עשו פסיכיאטרים סובייטים „שגיאות". הוא הכחיש, כי אנשי ק.ג.ב. לחצו על פסיכיאטרים להכריז על מתנגדי משטר כ„בלתי שפויים בדעתם". „לא היתה זו מדיניות ממשלתית", אמר צ'זרקין.

צ'זרקין סיפר במסיבת העיתונאים, כי ביום רק שמונה אנשים כלואים בבתי חולים פסיכיאטרים מיוחדים אלה, לאחר שהואשמו בעבירות נגד המשטר. „אבל אנשים אלה היו מעורבים בעבירות אחרות, כגון אונס, רצח, פעולות טרור ואחזקה לא־חוקית של נשק", אמר צ'זרקין.

אולפני צ'ינהצ'יטה חוזרים לימי הפאר עם „הבארון מינכהואזן"

הבמאי טרי גיליאם (מימין) על הסט עם אחד השחקנים

מאת מיכל סלג, סופרת „דבר" באיטליה

רומא (מיוחד ל„דבר"). – צ'ינצ'יטה, עיר הסרטים שליד רומא, חוזרת לימים הטובים של ההפקות ההוליוודיות הגדולות, עם צילומי סרטו של טרי גיליאם (מונטי פייטון, שודדי הזמן, ברזיל) – „הרפתקאותיו של מינכהאוזן".

זו הפקת ענק שהחלה באמצע ספטמבר, תוכננה לתקציב של 25 מיליון דולאר והגיעה כבר עכשיו, הרבה לפני סיום, ל־30 מיליון. זהו הסרט האירופאי היקר ביותר שנעשה אי־פעם, וההפקה הגדולה ביותר של צ'ינצ'יטה מאז „קליאופטרה", בדיוק לפני 25 שנה.

טרי גיליאם, האמן על השתוללויות עתירות דמיון והומור פרוע, מגיע הפעם לשיאים חדשים: הברון שלו ממריא בכדור פורח, נוחת על הירח, צונח הישר לבטנה של מפלצת־ים אדירה ומוקא לתוך קרב ימי אדיר עם הצי התורכי. מימד הגוזמה, המתלווה להפקה עומד בהחלט במסורת סיפוריו המקוריים של הברון מינכהאוזן, השקרן הדגול.

לצידו של גיליאם עומדים המפיק שולי, מי שהפיק רבים מסרטיו של פאסבינדר, ביניהם „לולה" והסדרה „ברלין אלכסנדר פלאץ", וכן את „שם הורד"; הארט־דירקטור דנטה פרטי, האחראי לרבים מסרטיו של פליני, שהקים תפאורות ענק מדהימות: ארמונות מזרחיים, קתדרלות וספינות מלחמה בגודל טבעי.

בין השחקנים שון קונרי וכן כוכב הפופ „סטינג", שיופיע על הירח בסרט, בשיר שכתב במיוחד. בקיצור, הכל וכולם יהיו שם, בערב־רב שלוח רסן עם כעם של פליני, הוליווד של פעם, ומונטי פייטון בסיר אחד ענק.

הצילומים בשני אתרים על חוף ספרד כבר נשלמו, ועכשיו תופסת ההפקה חמישה אולפנים בצ'ינצ'יטה, ביניהם השניים הגדולים ביותר באירופה.

עוזרו של „האיש החזק" בפנאמה מגולל עלילותיו:

נורייגה קיבל מידע מה„סי.י.אי." על אנשי קונגרס המתנגדים לו

ואשינגטון (ע"ד). – העדויות נגד גנראל מנואל נורייגה, האיש החזק בפנאמה, הולכות ומצטברות, בעוד נורייגה עצמו טוען, כי המסע נגדו בארה"ב קשור לסירובו לסייע לממשל האמריקאי בתוכניתו לפלוש לניקאראגואה.

אתמול העיד בפני ועדת המשנה של הסנאט, החוקרת את עסקי הסמים של נורייגה, עוזרו הקרוב לשעבר, חוזה בלנדון. בעדותו פרש בלאנדון שורה של עסקים לא חוקיים של הגנראל.

להלן פירוט „עסקיו", לפי עדות בלנדון:

הרויח מיליוני דולארים, כאשר סייע לסוחרי סמים מקולומביה להציף את ארה"ב בקוקאין ובמריחואנה.

קיים קשרים הדוקים עם הסוכנות האמריקאית למלחמה בסמים ואף שמע מפיה דברי הערכה על מאמציו לבער את סחר הסמים.

סיפק, תמורת מחיר, נשק למורדים הנלחמים נגד הממשלה בסאלוואדור, הנתמכת על ידי ארה"ב.

• אימן מורדים הנלחמים בתמיכת ארה"ב נגד ממשלת ניקאראגואה.

• פנה אל מנהיג קובה, פידל קאסטרו, לפי בקשת סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, שיצווה לקובאנים לא לפתוח באש על החיילים האמריקאים שפלשו לגרנאדה.

• סייע לקובה להשיג טכנולוגיה אמריקאית מתוחכמת בניגוד לחוק ולייצא סרטנים וטבק לארה"ב, על אף אמבארגו על הסחר עם קובה, שנמשך זה 27 שנים.

• קיים קשרים כה הדוקים עם סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב, עד ששמר על שולחנו של מי שעמד בראש סוכנות זו, וויליאם קייסי בוושינגטון, וקיבל דיווחי מודיעין של הסוכנות על ביקורי סנאטורים אמריקאים, המתנגדים לשלטונו.

עדותו של בלאנדון, מי שכיהן כקונסול כללי של פנאמה בניו־יורק, הושמעה בעקבות הגשת כתב אישום נגד נורייגה בפלורידה כחשוד בהברחות סמים ועסקים מפוקפקים.

נורייגה מכחיש וטוען, כי האשמות הועלו מסיבות מדיניות. לדבריו האשמות אלה מהוות חלק ממסע המתנהל על־ידי ארה"ב, המבקשת להמשיך ולפקח על תעלת פנמה גם לאחר שנת 2,000.

היתר

לפי חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים להעלאת מחירי הטיסות הפנים ארציות (הוראת שעה) התשמ"ו–1985

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) (2) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו–1985,[1] אנו קובעים כי מותר להעלות את מחירי הטיסות הפנים ארציות מעל למחיר הקובע בשיעור הנקוב להלן לצד השירות:

השירות	בשיעור באחוזים
(1) הסעת נוסעים למעט נוסעים שהם תושבי אילת	5
(2) הסעת נוסעים תושבי אילת	5
(3) הסעת נוסעים בחברת ארקיע בטיסות מסוג „טיסת עסקים" מתל־אביב לאילת ובחזרה ובלבד שמספר הטיסות האמורות לא יעלה על חמש טיסות בשבוע	15
(4) הסעת מטענים	15

כ"א בשבט התשמ"ח
9 בפברואר 1988

(–)
חיים קורפו
שר התחבורה

(–)
משה נסים
שר האוצר

1. ס"ח התשמ"ו עמ' 2

חלקי חילוף לטרקטורים

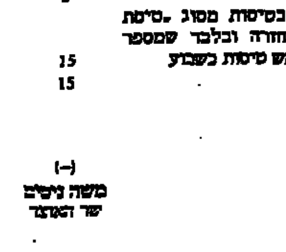

לרגל סגירת המחסן
המפרק וכונס הנכסים של הספקה עושים:
מכירת חיסול סופית!
של מלאי חלקי החילוף לטרקטורים וקטפות, מתוצרת CASE–IH במחירים מיוחדים, והנחות גדולות.
המכירות יעשו במחסנו בפ"ת. אזור התעשיה "סגולה" ליד בנין "רוסקום" טל. 03 - 909981.
* המלאי מוגבל.

• אנשים • אנשים • חדשות • חדשות •

חוזר

סר ג'ון גילגוד, הנחשב כשאחרון השחקנים הקלאסיים הגדולים של המאה ה־20, חוזר לבמה הבריטית אחרי היעדרות של 10 שנים. בהצגת הבכורה של "הטוב שבידידים", המבוססת על איגרות מאת המחזאי ג'ורג' ברנארד שאו, זכה גילגוד בן ה־83 לתשואות נלהבות. גם הבקורת לא חסכה שבחים. גלגוד מגלם בהצגה את דמותו של סר סידני קוקרל, פרופסור באוניברסיטת קמברידג'.

לנשים בלבד

הנשים הן באחרונה נושא שבאופנה בספרות, במחקר ובסמפוזיונים. עמנואל בר קדמא, עיתונאי וצייר, לא גילה את הנושא עכשיו. מחר תפתח תערוכת ציורי הנשים שלו יחד עם ציוריה של דיזה רזן סביב אותו נושא. לקראת הפתיחה ייערך היום, בגלריה של עמליה ארבל בהרצליה, אירוע מיוחד לנשים בלבד. מעניין לדעת אם יתנו לגברים להסתנן.

ביטוי להערכה

שגריר צרפת בישראל, אלן פיירה ורעייתו ארחו אתמול במעונם ביפו כמה מאסירי ציון הבולטים ומן הסרובניקים המפורסמים ששוחררו ועלו לישראל. היו שם, בין השאר, פרופ' אלכסנדר לרנר, ולאדימיר סלפאק, פרופ' בייליבסקי, אידה נודל, דב ביגון, וישראלים רבים. היוזמה לאירוע יצאה מחיים צ'סלר, יו"ר המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ, כאות תודה והערכה על מאמציה של ממשלת צרפת ושל נשיא צרפת למען אסירי ציון והסרובניקים. לבטוי התודה של צ'סלר הצטרפה בנאום קצר אידה נודל.

הזמנה סינית

סין העממית הזמינה את ישראל להשתתף בכינוס בינלאומי בנושא בטיחות במקומות עבודה – גילה אתמול מנהל המוסד לבטיחות וגהות, המהנדס מנחם שוחרין. ליד הכינוס שיתקיים בפקין באוקטובר השנה, תפעל תערוכה, שבה תציג ישראל סרט וידיאו על ניידת בטיחות יחידה מסוגה בעולם הנכנסת בימים אלה לשימוש במפעלי תעשייה בארץ.

חיים באהר

תמיכה מאסיבית

הבדרן ביל קוסבי גייס 70 אלף דולר עבור המועמד הדמוקרטי לנשיאות, הכומר השחור ג'סי ג'קסון. קוסבי גובה בדרך־כלל 250 אלף דולר עבור הופעה; הפעם מימן אפילו את הוצאותיו. בג'קסון תומכים, כנראה, גם הזמרים סטיבי וונדר, אריתה פרנקלין ורוברטה פלאק. הוא מגיע פעם בחודש להוליווד ובנובמבר אשתקד גייס 50 אלף דולר.

רונאלד קטאס, מאיגוד מוכרי המכוניות בניו יורק וניו ג'רסי, החליט לשלוח לגורבצ'וב מתנה: פונטיאק אדומה 1988. שתי סיבות יש לה: האחת דמיונו לעמיתו הסובייטי והשניה: לאזכר במתווה פיוטית את בחירתו של גורבצ'וב ל"איש השנה" על־ידי ה"טיים" – הפונטיאק היא מכונית השנה.

תעלומה

אלה תצלומי 10 מתוך 28 יצירות אמנות שנגנבו השבוע מגלריה במאנהטן. הבלש תומאס פוטקרידיני ממשטרת ניו יורק לא גילה עדיין מה עלה בגורלן. ערך הגניבה נאמד ביותר מ־6 מליון דולר.

זכות שמורה

צירי מרכז התנועה הקבוצית המאוחדת וחברי התק"ם ממרכז מפלגת העבודה יתכנסו בשבוע הבא באפעל על־מנת להכריע בבחירת שלנח ...

התק"ם לכהונת יו"ר אגף החנוך והתרבות וחבר הוועדה המרכזת בהסתדרות במקום נחום פסח, שעם עזיבתו את קיבוצו, פרש מתפקיד זה. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר שקיים בימים אלה ראיונות אישיים אם כל אחד מארבעת המועמדים, אורי בית אור, רם בוחן, יהודה שוסטר ויגאל צהור, הבהיר נחרצות כי הוא עומד על זכותו לקבוע מי מבין המועמדים יזכה בכהונה. בתק"ם סבורים כי על צירי מרכז התנועה יהיה לאשר את המועמד שיוערף על־ידי מזכ"ל ההסתדרות.

הנצחה

הפרס הספרותי ע"ש ציפורה שרת להנצחת ילדי טהראן, במלאת 45 שנה להצלתם ועלייתם, הוענק לסופר יעקב אבן חן (אדלשטיין) עבור סיפור שכתב על חייהם ומותם של ילדי טהראן שנפלו בכפר עציון במלחמת תש"ח. הטקס נערך בבית הראשונים בגבעתיים, בהשתתפות הרב יוסף גליקסברג רב העיר, ואפילו אידה נודל וכן אישים שהיו מעורבים בפרשת ילדי טהראן, בניהם הנכדיהם. הרב גליקסברג, שהוא בעצמו מילדי טהראן, סיפר על אובדן האימון בארם, בעקבות התלאות אצל הגרמנים, הרוסים והפולנים בזמן המלחמה. הוי ילדים שעברו השפלות עד כדי כריעה לפני הצלב. פרסים מיוחדים הוענקו לשתי תלמידות תיכון שכתבו עבודת גמר על ההיסטוריה של הצלת ילדי טהראן: גדיש שמיר מגמנסיה רחביה ומירב פליישר בתו של שלמה פליישר מילדי טהראן.

אישתו

דורה גוטמן (משמאל) אלמנתו בת ה־88 של הצייר נחום גוטמן העניקה לאורה הרצוג, רעיית הנשיא, עדיליון זהב בו משובצת ליטוגרפיה צבעונית, יצירתו של גוטמן "רימונים בצרפת". העדיליון הונפק על־ידי החברה הממשלתית למדליות ומטבעות.

זכרונות

למי שנתקף בנוסטלגיה, או סתם מתעניין, מספק הדוכן של "מועדון 60־50" את כל הדרוש: במסגרת "תצוגת האהבה", שנפתחה השבוע לראשונה בפריז, אפשר לרכוש נעלי עקב סטילטו, מותך ובירית ולהזכר.

אמת ואגדה

"אמת אי אפשר להשמיד". כך אמר יוסף ביגון בדברי תודתו ליצחק שמיר שהעניק לו אתמול את "מגן ירושלים". ביגון התייחס לז'בוטינסקי ולרעיונותיו. את קבלת הפרס הוא מפרש כתזכורת שיש להמשיך ולפעול למען יהיו רעיונותיו של ז'בוטינסקי לאגדה. את הכבוד קיבל ביגון ב־1983 יחד עם הסנטור האמריקני המנוח הנרי ג'קסון והמנהיגה היהודיה מצרפת סימון ויל. את ההמחאה בסך 43 אלף דולר קיבל רק עכשיו, באיחור של 5 שנים – אולי יוכל לרכוש דירה בירושלים?

20 שנה למות שורר

חיים שורר

מחר ימלאו 20 שנה למותו של חיים שורר, מי שהיה עורך "דבר". הוא הלך לעולמו, בשל התקף לב, בתקופת כהונתו.

שורר היה מוותיקי "דבר" והתמנה לעורך ב־1954. בין המאמרים והרשימות הרבים שכתב בלטה במיוחד סדרה בת שלושים(!) כתבות בכותרת "40 יום בברית המועצות". סדרה זו, שהתפרסמה בחודשים האחרונים של 1954 ובחודשים הראשונים של 1955, התמקדה בעניינים יהודיים והיפנתה את הזרקורים לקיפוח זכויותיהם הלאומיות והדתיות של יהודי ברה"מ דבר שבאותם הימים היה בגדר חידוש, ועורר מחאות של השגרירות הסובייטית בתל־אביב.

בימי "הפרשה" התייצב שורר לצידו של פנחס לבון בוויכוח עם בן־גוריון, ואף שרבים חלקו על דעתו זו, הכל הודו באומץ הלב של עמדתו.

העו"ד המגורש

מאת נתן רועי

אחד המחבלים, שהיו אמורים להיות על ספינת המגורשים של אש"ף, מוכר היטב: עורך הדין באשיר אל ח'ירי, אחד מארבעת הפלשתינאים שגורשו באחרונה מהגדה המערבית. ב־19 בינואר 1988 הופיע במסיבת עיתונאים במרכז הצלב האדום בעיירה כסארה בבקעת לבנון ואמר כי הוא וחבריו המגורשים קוראים לארגון "ההתנגדות האיסלאמית" הלבנוני לאיים בהריגתם של שלושת השבויים הישראלים שבידו, "כדי שישראל תפסיק את פעולות הדיכוי בשטחים".

ארגון "ההתנגדות האיסלאמית" הוא שם כיסוי לזרוע הצבאית של תנועת החיזבאללה שאנשיה חטפו שני חיילי צה"ל בדרום לבנון בפברואר 1986. ארגון שיעי אחר, "אמל", מחזיק בנווט הישראלי שמטוסו הופל ליד צידון באוקטובר 1986.

מה הקשר בין אל ח'ירי לבין קבוצות הטרור הלבנוניות הללו? מיהו אל ח'ירי שמציע הצעות כאלה? בן 46 מרמאללה, שגורש ב־13 בינואר ללבנון, הוא דמות מוכרת לכוחות הביטחון. לפני 20 שנה, בהיותו עורך דין בן 26, היה מפקד "החזית העממית" באיזור רמאללה. מיד לאחר כניסת כוחות צה"ל ליהודה ושומרון בשנת 1967 היה בין מארגני שביתת עורכי הדין הערבים: הם לא הופיעו בבתי הדין הצבאיים ובפני מוסדות ישראליים. הוא הושם במעצר מינהלי ל־100 יום.

אולם לשיא פעילותו הגיע ב־1969. בפברואר 1969 התפוצץ בבניין השופרסל במרכז ירושלים מטען חומר נפץ שגרם את מותם של שני סטודנטים ופציעתם של עשרות. אל ח'ירי היה ראש החוליה שביצעה זאת בפקודת ארגונו "החזית העממית". אליו גם הגיעו ארגזי נשק ותחמושת שהיו מוסווים כמטעני תרופות לכומר האנגליקני אליא חורי (שנעצר אף הוא מאוחר יותר). את מפקדתו הקים בבניין הסמינר למורים ברמאללה, במזגון ששימש מסווה לפעילותו. הוא יצר קשר בין שניים מעוזריו, אבו תארג'ה ועוזאר האני (שעמדו איתו מאוחר יותר למשפט) לבין שתי האחיות עאיישה ורסמיה עוודה בהנחת הפצצות בשופרסל.

משפטם של השלושה, כתב אל ח'ירי, החל בראשית יוני 1969. במהלכו של המשפט, שבו הופיע עו"ד סא"ל אברהם פוסר כתובע, נערכו יותר מ־80 ישיבות. משפט זוטא, על קבילות ההודאות שמסרו הנאשמים, נמשך כ־30 ישיבות. בין 75 העדים שהופיעו היו גם מחבלים אסירי עולם שהוזמנו על ידי ההגנה. בסיום המשפט ב־15 במארס 1972 נגזרו על אל ח'ירי 15 שנות מאסר. על האחרים נגזר מאסר עולם.

הוא שוחרר מכלאו רק באחרונה, שב להתסיס ולהסית, גורש מישראל על רקע פעילותו החתרנית והופיע שוב בדרום לבנון, יום לאחר שגורש. נראה כי בקרוב נראה אותו בראש פעילויות אנטי־ישראליות.

המר ואליהו בעקבות קוק זוננפלד ובר אילן

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר" בעמק

שר הדתות זבולון המר והראשון לציון הרב מרדכי אליהו יצאו בסוף השבוע למעין "מסע התעוררות" רווי נוסטלגיה בעקבות מסעותיהם בשנים תרע"ד ותרפ"ז של הרבנים קוק, זוננפלד ומאיר בר אילן לעמק ולגליל ומפגשיהם עם חברות החלוצים.

במפגש שקיימו השניים אתמול בבית הספר המשותף "עמק חרוד", לשם באו כאורחי המועצה האזורית הגלבוע, לא הסתירו את שביעות רצונם מהחום בו התקבלו בקיבוצים יפתח ויזרעאל ובקבלת הפנים שנערכה להם במועצה.

בכוונתם של השר והרב להוסיף ולסייר בישובים ובקיבוצים רבים (השר מדבר על "100 כינוסים שכאלה").

ביזרעאל, שם נפגשו המר ואליהו עם חברי "חוג העמקים" של התק"ם, נערך דיון על היחסים ההולכים ומקצינים בין חילוניים ודתיים, על הנטיה ההלכתית והעברת בציבור הדתי בכלל ובמפד"ל בפרט ל"היסחפות ימינה" ועל הצורך החיוני בעצירת תהליך מסוכן זה "בדרכי הנועם שאפיינו את הרב קוק".

במפגש הציגו תלמידים ותלמידות (גם מבית הספר התיכון דתי בשדה אליהו) שאלות רבות בנושאי דת ומדינה, זכות ערכים לאומיים במערכת החינוך, שירות אברכים בצה"ל ועוד. למשיבים הצטרף גם ח"כ נחמן רז, יו"ר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, שהוא חבר גבע.

בסוגיית דרישתן של המפלגות הדתיות שלא להכיר בשום גיור אלא ב"אורתודוקסי, אמר השר המר שהשאלה מי זכאי להצטרף לעם היהודי היא לא פחות חשובה מהשאלה מי זכאי להצטרף לקיבוץ. גם בקיבוץ יש תקנון ומיון קפדני של המועמדים. עוד אמר שאמנם נכון שרוב הציבור הדתי בארץ מצוי, מבחינה פוליטית, ימינה מהמרכז, אך לא בצד הימני הקיצוני, וזה מחייב את המפד"ל למצוא פתרון מדיני לבעיות־ישימושיה מוסכם על רוב העם. המפד"ל, סבור המר, אינה צריכה להתחבר עם תנועות קיצוניות כלשהן, אלא להיות גשר בין חלקי העם השונים".

שערי מטבע חוץ ביום 11.02.88

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.54	1.61	1.54	1.61	1.54	1.61	1.5747	1.5943	1.5752	1.5948	1.5752	1.5950	1.5848
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.91	0.96	0.91	0.96	0.9298	0.9414	0.9303	0.9418	0.9304	0.9421	0.9369
1 ליש"ט	2.70	2.82	2.72	2.85	2.72	2.85	2.7660	2.8004	2.7699	2.8045	2.7660	2.8007	2.7853
1 פרנק צרפתי	0.27	0.28	0.26	0.28	0.27	0.28	0.2752	0.2786	0.2753	0.2787	0.2751	0.2786	0.2770
100 ינים יפאניים	1.19	1.25	1.20	1.26	1.20	1.26	1.2207	1.2359	1.2199	1.2352	1.2210	1.2364	1.2282
1 גולדן הולנדי	0.81	0.85	0.81	0.85	0.81	0.85	0.8288	0.8391	0.8284	0.8387	0.8286	0.8390	0.8339
1 פרנק שוויצרי	1.11	1.16	1.12	1.17	1.11	1.17	1.1329	1.1470	1.1361	1.1503	1.1360	1.1503	1.1415
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2608	0.2641	0.2611	0.2644	0.2607	0.2640	0.2623
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.24	0.25	0.2455	0.2485	0.2455	0.2486	0.2453	0.2484	0.2471
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2427	0.2458	0.2432	0.2462	0.2428	0.2459	0.2444
1 מארק פיני	0.37	0.39	0.37	0.39	0.37	0.40	0.3832	0.3880	0.3832	0.3880	0.3833	0.3881	0.3860
1 דולר קנדי	1.22	1.27	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2448	1.2603	1.2454	1.2610	1.2437	1.2593	1.2530
1 דולר אוסטרלי	1.05	1.16	1.08	1.16	1.09	1.17	1.1220	1.1359	1.1225	1.1366	1.1215	1.1356	1.1294
1 ראנד דרא"פ	0.50	0.60	0.46	0.78	0.49	0.68	0.7748	0.7844	0.7716	0.7812	0.7710	0.7807	0.7760
10 פרנקים בלגיים	0.43	0.45	0.43	0.46	0.43	0.46	0.4440	0.4495	0.4449	0.4504	0.4448	0.4504	0.4477
10 שילינגים אוסטריים	1.30	1.36	1.30	1.36	1.30	1.36	1.3249	1.3414	1.3252	1.3417	1.3232	1.3398	1.3328
1000 לירטות איטלקיות	1.23	1.30	1.24	1.31	1.24	1.33	1.2628	1.2785	1.2616	1.2774	1.2646	1.2805	1.2703
1 "סל" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.9211	1.9450	1.9220	1.9460	—	—	1.9331
1 דינר ירדני	4.30	4.57	4.35	4.63	4.47	4.78	—	—	—	—	—	—	4.5484
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.02	0.03	—	—	—	—	—	—	0.0323
1 לירה מצרית	0.65	0.69	0.63	0.67	0.65	0.71	—	—	—	—	—	—	0.7052

מעשה מגונה

המשטרה מחפשת את האלמוני שתקלסתרונו. ב־13.10.87, ב־10 בבוקר, לקח טרמפיסטית בצומת נוה ירק במכונית סוסיתא לבנה וביצע בה מעשה מגונה תוך איום באקדח. הוא גם גנב את תיקה. בן 30, מבנה גוף מלא. שערו בלונדיני ומכסה את מצחו. פניו עגולות ומרכיב משקפי שמש. כל היודע עליו פרטים העשויים לסייע בתפיסתו מתבקש להתקשר לתחנת כפר־סבא 052־459411 או לכל תחנת משטרה.

אלמקס משחת השיניים יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת ליום שישי 12.2.88
תל־אביב
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 283731
צפון – יהודה המכבי 33 – 449995
ירושלים
מרקחת רוממה – הנ"צ 28 – 523191
חיפה
מכובר – פבזור 27 – 664073
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת גן
פינצי – חיבת ציון 43 רמת־גן – 782821
בת־ים – חולון
בלפור – בלפור 90 בת־ים – 588448
אסותא – טרומפלדור 4 חולון – 5058197
רחובות
כללית – בני משה – 452381
תורנות בתי מרקחת ליום שבת 12.2.88
תל־אביב
שור – המלך ג'ורג' 54 – 280644
סיני – שד' ירושלים 70 יפו – 822993
שור – המלך ג'ורג' 54 – 280644
סיני – שד' ירושלים 70 יפו – 822993
– מוצ"ש
ירושלים
הר הזיתים – הר הזיתים – 287480
הר נוף – שאולזון 31 – 525294
מוצ"ש
חיפה
נורדאו – נורדאו 13 – 664039
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת גן
רמה – ז'בוטינסקי 65 רמת־גן – 7514483
בת־ים – חולון
קופת חולים – עין יהב 2 חולון – 884854
ד"ר חורי – סוקולוב 70 חולון – 842433
רחובות
ברק – הרצל 155 – 452154
+ מודעון

אלמקס

בצער רב וביגון קודר
אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה
של אמנו וסבתנו האהובה
ד"ר פרידה פולפרמכר
לבית וייסנברג
ההלוויה תצא היום יום ששי כ"ד שבט תשמ"ח (12.2.88) בשעה 11.00 לפנה"צ מבית ההלוויות העירוני רח' רפנה 5 תל־אביב, לבית העלמין "הירקון" בגבול חולון בת־ים.
הבת – יוהנה וד"ר אברהם בר מנחם
הבת – רות בוזר – יעקב בייער
הנכד – עמי ולאה בר מנחם
הנכד – נחום ושרה בר מנחם
הנכדה – אילנה ודוד רייכמן
הנכד – מיקי ובלנקה בוזר
הנכדה – שלומית ומשה אוסנברג
ו־10 נינים
השבעה בבית משפחת בר מנחם רח' בורוכוב 13 נתניה.

אנו מודיעים בצער על האסון שירד עלינו
בתנו
הדס ביטון
נספתה בתאונת דרכים
הלויה תתקיים היום יום שישי כ"ד שבט תשמ"ח 12.2.88 ותצא מבית התרבות בשעה 12.00 בצהריים.
המשפחה
ובית יפעת

אבלים עם
בית יפעת ומשפחת ביטון
במות
הדס ביטון
בתאונת דרכים
גרעין הבנים, תושבי דביר
ומשפחות אופיר וגלעד

יצחק בן־חיים
מנהל אזור נצרת של משרד החקלאות
איתך באבלך הכבד במות
אחותך ז"ל
עובדי משרד החקלאות
באזור נצרת

אנו מודיעים בצער רב על פטירת
חברנו
אברהם אדר ז"ל
הובא למנוחות עולמים אתמול, יום חמישי כ"ג שבט תשמ"ח 11.2.88
המשפחה
וקבוצת דגניה ב'

במלאת 5 שנים לפטירת אמנו
בלה יבניאלי ז"ל
נעלה לקברות יקירינו
משולם ובלה יבניאלי ז"ל
נפגשים בשער בית הקברות ביום ו' א' אדר תשמ"ח, 19 בפברואר 1988, בשעה 10.00
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו
אריה (אריכקה) **פורת**
ז"ל
נעלה לבית העלמין לאזכרה וגילוי המצבה ביום ראשון כ"ו בשבט 14.2.88 בשעה 16.00.
ובערב בשעה 20.00 מפגש חברים לזכרו.
המשפחה
ובית נחשולים

למשפחת שמחאי ובית הגושרים
אתכם באבלכם במותה של
צילה ז"ל
חניכי שמחאי
במשמר הנגב

מפגש התייחדות לזכרה של
גינה חרמץ
ייערך ביום ראשון, כ"ו בשבט תשמ"ח, 14.2.88, בשעה 17.00 באולם בית שלום־עליכם, רח' י.ד. ברקוביץ, תל־אביב
בהשתתפות מוקירי זכרה
המשפחה

דבר חדש קורא כל יום

هكذا من الأصل

בפתיחת השבוע מפולת ובסיומו עליות נאות בבורסה

● בעיקבות עליות השערים הנאות אתמול מתקשים בבורסה להחליט האם מדובר בתיקון טכני בלבד או שמא בהתייצבות והתאוששות? ● רמת המחירים במניות רבות בבורסה אטרקטיבית לרכישה, אין בכך משום ערובה להמשך התפתחות חיובית בבורסה אך ניתן לצפות לקיטון בלחצי המכירה ● נבלמו הפדיונות בקרנות הנאמנות, מנהלי הקרנות ניצלו הביקושים להקטנת אחזקות ● על הבורסה מעיבים עדיין נושאים מהותיים כעדות ששינסקי המצב הפוליטי בשטחים ● פרשנים רבים מעריכים כי שיעור הנזילות הגבוה במשק בצירוף הורדה ניכרת בריבית יעודדו את הפעילות הבורסאית בזמן הקרוב ● עליות השערים בבורסה אתמול תיקנו חלק מועט בלבד מנזקי המפולת במניות ● סיפור השבוע בבורסה – מכירת חלק במניות קרגל ע"י משקיעים פרטיים ברווח הון אדיר ● מניות המשתנים עלו 3.41%, בתעודות עליות עד 10%, הצעים קטנים בבנקאיות, יציבות בדולר השחור 1.65, עליות תלולות במספר כתבי אופציה.

מאת שמואל רוזנבלום*

לאחר מפולת השערים ששקעה את שוק המניות בתחילת השבוע נרשם אתמול תיקון טכני חזק ושערי מרבית המניות נסו לעליות נאות. בבורסה התחבטו אתמול בשאלה האם מדובר בתיקון טכני בלבד או שמא בסגולה ראשונה של התייצבות ואולי אף התאוששות. כיון שתנאי השוק הנוכחים מכתיבים בעצם קביעות של הרגע בלבד, לא הסתכן איש מהמקורבים בנסיונות „בגאות" וגניים חסרי בסיס לאור המציאות הסבוכה. מנהלי קרנות שהגדילו באחרונה אחזקות במניות פעלו אתמול במגמת מכירה כבר עליות זאת במטרה מוצדקת של שמירת נזילות סבירה לימי משבר אפשריים. מגמת מכירה זו תקטן בהמשך במידה ויתוצרו יציבות כספיות בקרנות ע"י משקיעים חדשים בבורסה.

הקונים אתמול בבורסה היו מכל גוני הקשת הבורסאית, מנהלי קרנות קטנים כביגלאומי מזרחי וכללי, מנהלי תיקים שהעריכו שהשוק בשל לסיבוב משמעותי של עליות בשערים, משקיעים ישבו עד כה בחוץ בנזילות כספית גדולה, כל אלה תרמו יחדיו למגמה החיובית. גם העדר לחץ מכירות מצד הקרנות הגדולות כבר בשלב המסחר הראשוני עודד ללא ספק את הפעילות החיובית אתמול בשוק. בבורסה מקווים כי ההתאוששות תימשך גם בשבוע הבא ואת למרות מסקנות ועדת ששינסקי ומספר מכשלות נוספות המעיקות על הבורסה. עליות שערים ממוצעות בשיעור 3.41% נרשמו במניות המשתנים בנפח כספי יחסית סביר, בלטו עליות נאות בפטרוכימיים 5.5%+, כלל סחר 4.5%+, ועליות של כארבע אחוזים באלרון, חברה לישראל, נייר חדרה ונוספות, במספר כתבי אופציה בלטו עליות תלולות, ככל אלקטרוניקה 21.1%+ ניקוב 13.2%+, ים סוף 13.5%+ ונוספות. עליות נאות ביותר בלטו בגן 15%+, אורדע 8.2%+, פי.בי. 7.5%+ אלקטרה 10%+ אי.פי. 6.6%+, ים סוף 7.2%+, בנק ספנות 5 10%+, אמריקה 6.7%+, גבים 8.6%+, בולוס 9.9%+, קרמטי 11%+ ורבות נוספות.

מניות הרשימה המקבילה – שחיקה מדהימה

הרשימה המקבילה נוצרה ע"י הנהלת הבורסה לניירות ערך כדי להצביע על הסיכון הניכר הטמון בהשקעה במניות אלו בהשוואה למניות הנסחרות במסגרת המסחר הרגיל. הקריטריונים שהנחו את הנהלת הבורסה בקביעת הנסחרים ברשימה המקבילה היו כלכליים טהורים. עיון במניות הרשימה המקבילה מלמד על שיעורי שחיקה מדהימה בשערים גם כשמדובר במניות קלילות ביותר. בשנת 1987 נשחקו מניות המשתנים בשיעור ממוצע של למעלה מ-30%, במקרים עבר שיעור השחיקה על 50% ויותר. מתחילת ינואר 1988 נמשכה השחיקה הנזה במניות אלה, להלן דוגמאות – תגל 22%–, גלי הדר 30%–, איכות 50%–, כלל מחשבים 41.3%–, ערד 45.6%–, מקס 45.7%–, פרומאסטטס 46%– תגל 60%–, ישום 49%–, אמישר 41%–, דלק נפט 45%–, יואל 23%–, מגן 29%–, נפטא 43%–. מבלי להיכנס איזה מבניות המקבילה נסכנת כליון עיסקי נגור ואיזו במצב סביר ניתן להעריך ששבן בסקטור. זה מספר מציאות תרף הסיכון הטמון ברכישתם. מספר ני"ע נסחרים ב-685% לערך, מקורים ובמידה ויירשם תיקון מתחזי בשערי המניות הפיננסים במגזר מניות קלילות אלה להגבב בעליות שערים חדות וחד השחיקה המדהימה בהן. זאת כמובן אם נצרף את השחיקה שנרשמה בהכרזון במהלך שנת 1987. מבין המניות החריגות במסגרת הרשימה המקבילה ניתן לאתר את מניות בירסון 48%+, אית"ס 9%+, אורדע פרינט 2.4%–. בלבד לאחר עליה תלולה במהלך סוף 1987, אפיק 1 שגם בה נרשמה עליית שער מתחילת השנה והמצבה הכלכלי אינו בהיר די הצורך.

כדאי להבהיר שהשקעה במניות הרשימה המקבילה מחייבת בדיקה מדוקדקת.

הריבית בירידה – ההשקעה שולית בשלב זה

הריבית הדביטורית והקרדיטורית צפויה בפרק הזמן הקרוב לרדת עקב הכוונה מצד בנק ישראל בתחום זה. פרשנים רבים רואים בירידת הריבית תמיכה ועידוד מטרימים לפעילות בורסאית חיובית. בתחום זה ראוי לציין שתי עובדות חשובות: א. בפיקדונות שיקליים אולי לא מדוחים תשואה מיוחדת אך גם לא נחשפים לסיכוני בורסה. ב. לאור המכות שהציבור ספג בבורסה יקח עוד זמן לא מועט עד אשר הוא יעבור מנזילות להשקעה בורסאית.

סיכום השבוע בבורסה – מפולת, התייצבות תיקון טכני

במהלך שבוע המסחר החולף נרשמו ירידות שערים תלולות עד לכדי הגדרה של מפולת והתמוטטות בימי ראשון ושני. בימי שלישי ורביעי נרשמה יציבות במסחר וביום חמישי עליות שערים. בסיכום שבוע הפעילות בבורסה נרשמה שחיקת שערים חדה במרבית המניות והאופציות כבדות וקלילות כאחד. המשבר בשוק המניות איים להתרחב גם לאפיקי השקעה הסולידיים, במהלך השבוע נרשמו פדיונות ניכרים דווקא בקרנות המתמחות בהשקעה סולידית כאגרות חוב. קרנות הנאמנות הסולידיות נקלעו למצב מחר ולעתים אפילו קשה, במהלך ירידות השערים מינואר ועד לתחילת השבוע רכשו הקרנות הסולידיות מניות בפרופורציה של עד כ-10% לערך מסך נכסיהם. ירידת שערי מניות אלו הביאו לפגיעה ניכרת בתשואות הקרנות ולחץ פדיונות של מוכרים מאוכזבים עקב השחיקה. במהלך השבוע בבורסה תופעה עגומה של העדר מנהיגות בבורסה מצד גורמים מוסדיים האמורים למתן מגמות חריפות ותנודות קיצוניות במסחר. גורמים אלה הפועלים בעיקרון על בסיסים כלכליים טהורים נעדרו מהשוק ואיפשרו בהעדרם מפולת של ממש. במהלך השבוע נמשכה פעילות הרכישה של בעלי העניין במניות רבות בבורסה, דיווחי בעלי העניין שהתקבלו בבורסה מעידים לדעת פרשנים רבים על מחירים טובים להשקעה במניות. מספר „סיפורים" בורסאיים עדיין מעיקים על השוק, המלצות ועדת ששינסקי „הנמרחות" כזה מספר חודשים באופן תמוה ומזיק אפילו בשוק ההון הישראלי הבעייתי. אחרי ועדת ששינסקי קיימות הבעיות בשטחים והמצב הפוליטי המעורער, בנוסף נראה כי העדים של הבנקים והנוסחו מהבורסה עקב מסקנות ועדת בייסקי מעוררות תרסה אצל רבים ממקורבי הבורסה. גם שיטת המסחר החדשה במשתנים והרשימה המקבילה ללא ספק מעיקים במידה מסוימת על המתרחש בבורסה. מעבר לכך כדאי וראוי להבין במשמעות שהבורסה עברה באחרונה תהליך של הקצנה לרעה, כמו שבעת עליות השערים נגררה העליה כלפי מעלה משיקולים לאו דווקא רציונליים כך גם בעת ירידות שערים. המוכרים באחרונה בבורסה מכרו מניות מכל הבא ליד ללא הבחנה של שווי כלכלי ויתר נתונים כלכליים חיוביים. בשוק המניות נוצרו אבסורדים שבהם נסחרות מספר רב יחסית של מניות במחירים הנמוכים עד 50% מסך שווי החברה המתואם. כאשר נתפסים לבהלה מוכרים כאחד בכל מחיר מניות למכירה ללא התחבלות כלכלית כלשהי. למרות עליות השערים החדות אתמול בבורסה נותרו פרשנים רבים בעמדה סקפטית לגבי „המפנה" במניות. לדעתם על הבורסה רובצות עדיין מועקות רבות העשויות לטלטל את השערים לכל כיוון כולל לירידות מבלי יכולת להתגונן. מצב זה מבשיב החרות כפולה והבטולת ברכישת מניות. ראוי לזכור כי מסקנות ועדת ששינסקי אמורות להתפרסם בתוך ימים ספורים ביותר.

*הכותב מנהל תיקי השקעות

מניות

בנקים מסחריים

בנקים בהסדר הצמדה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
[illegible]	17910	20.0	+270	+1.5	+16.0
[illegible]	1101 תב	2954	+79	+7.7	+3060
[illegible]	662 תב	3227	+60	+10.0	+3150
[illegible]	13699 תב	260	+1245	+10.0	+597
[illegible]	6423 תב	3964	+450	+7.5	+14852

בהסדר הצמדה ל-88

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
[illegible]	104850	327			-496
[illegible]	104500	5.0			-6.0
[illegible]	630300		+300	+1	+3.0
[illegible]	78200	130			-924
[illegible]	134650	5.0			+1.0
[illegible]	133970	214	+470	+4	+70.0
[illegible]	13650	4.0			-4.0
[illegible]	45205	1161			-1561
[illegible]	43360	55.0	+250	+6	+55.0
[illegible]	92030	1619			-33.0
[illegible]	71140	152			-152
[illegible]	71130	10.0			-9.0
[illegible]	181100	10.0	-100	-1.1	-10.0
[illegible]	86355	3157			-1110
[illegible]	45220	142			-112
[illegible]	16850	150			-1000
[illegible]	60000				-218
[illegible]	30550				

בהסדר הצמדה ל-89

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
[illegible]	127600	59.0			+31.0
[illegible]	— לא נסחר —				
[illegible]	— לא נסחר —				
[illegible]	95650	10.0	+50	+1	+108
[illegible]	— לא נסחר —				
[illegible]	163350	5.0	+800	+5	+96.0
[illegible]	52500	36.0	+200	+4	+61.0
[illegible]	— לא נסחר —				
[illegible]	86300	42.0	+300	+4	+697
[illegible]	86900		+200	+2	+100
[illegible]	222300	3.0	+200	+1	+96.0
[illegible]	34890	120	+500	+9	+1616

בנקים למשכנתאות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אדנים 0.1	20956				
לאומי משכנתא' ש	6800	15.0	+290	+4.5	+135
לאומי משכנתא' ב	6830	11.0	+150	+2.3	+30.0
כרמל ש	4500	28.0	+83	+1.9	+133
כרמל שה 1	4360	45.0	+20	+5	+975
פיתוח ומשכ' 1שח	1670	192	+45	+2.8	+2568
משכן ב ש	2946	700	+140	+5.0	+1600
טפחות 0.1	15850	11.0			-11.0
דיסקונט למשכ'1	6140	58.0			-40.0
טפחות מבכ ש	19900	1.0			-1.0
טפחות רג ש	18490	1.0	+340	+3.0	+70.0
טפחות שה 2	5600	50.0	+120	+2.2	+3850
יעקב 1.0	— הפסקת מסחר —				
יעקב 5.0	— הפסקת מסחר —				

מוסדות מימון

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
שלמון א 1שח	616 תב	4070	+35	+6.0	+37192
החקלאות מבוב א	— לא נסחר —				
החקלאות מבוב ג	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	9650	70.0	+460	+5.0	+435
פתוח תעשיה מבכ	— לא נסחר —				
פת תעש כב 3	— לא נסחר —				
פת תעש כב 33	— לא נסחר —				
פת תעש כב 333	— לא נסחר —				
פת תעש כב ד	— לא נסחר —				
פת תעש כב דד	— לא נסחר —				
כרמו קבלנים 5.0	1096 תב	1785	+100	+10.0	+6929
תיירות בב	— לא נסחר —				
כלל ליסינג 0.1א	20580				
כלל ליסינג 0.5ב	19377	16.0	+379	+2.0	+99.0

ביטוח

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
איילון בטוח 1ש"ח	100.5	9781			-9781
איתן ביטוח 1שח	121.0	1230	+4.5	+3.9	+1230
אורים 0.1	1405	10.0			-10.0
אורים א 0.5	990 תב	275	+75	+8.2	+6575
בטוח משנה 1ש"ח	314	10.0	+4	+1.3	+290
בטוח משנה 5ש"ח	173.0	65.0	+3.0	+1.8	+65.0
בטוח משנה אפ 2	198.0	900	+4.0	+2.1	+900
בטוח מנ' שה-אפ	101.0	10000	+5	+5	+35000
הדר 1שח	117.0 תב	6054	+8.5	+7.8	+26292
הדר 5שח	99.8 תב	4581	+6.5	+7.0	+7581
הדר אפ 2	99.0	1000	+9.0	+10.0	+3000
הפניקס 1ש"ח	512 *	701	+25	+5.1	+2685
* ביצוע חלקי 87.60%					
הפניקס 5ש"ח	426	1700	+8	+1.9	+2550
המשמר-הראל 1ש	4425	101	-10	-2	-101
המשמר-הראל 5ש	3010	227	+100	+5.4	+1040
מנורה 1.0	988				+5.0
מנורה 5.0	823				
סהר פיתוח ב	289	3600	+14	+5.1	+7000
סהר-ישראל 1שח	775 תב	547	+45	+6.2	+1013
צור 1שח	225	29.0	+4	+1.8	+471
ציון החזקות 1שח	2607 תב	196	+237	+10.0	+342
ציון החזקות 5שח	807 *	201	+60	+8.0	+342
* ביצוע חלקי 85.90%					

מסחר ושרותים

מסחר

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אינטרבבא 1שח	707 תב	1002	+45	+6.8	+2664
אינטרבבא 5שח	498	4590	+22	+4.6	+10315
כאור עזרא 1ש"ח	560 תב	1662	+40	+7.7	+15685
כאור עזרא אפ 5	310 תב	125	+25	+8.8	+125
כלל סחר אפ ד	255	13744	+24	+10.4	+96842
כלל סחר אגח 2	139.0	8800	+6.5	+4.9	+15800
קריטכל 1.0	795	790	+30	+3.9	+1358
רסק מ"ר 1ש"ח	13230				
רסק מ"ר 5ש"ח	16780				
שופרסל א 0.02שח	964 תב	2000	+88	+10.1	+9037
שופר-סל אפ ד	3710	934	+260	+7.5	+3036
שופר-סל אגח א	102.5	54400	+1.0	+1.8	+92550

שרותים

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אמות 0.01ש"ח	321 *	3330	+16	+5.3	+6510
* ביצוע חלקי 95.50%					
מבנות הספקה 1שח	551	1615	+26	+5.0	+2829
מבנות הספקה 5שח	195.0 תב	6014	+15.0	+8.3	+11014
קרור הספקה 1שח	770 *	600	+70	+10.0	+1685
* ביצוע חלקי 61.80%					
קרור הספקה 5ש"ח	210 תב	11872	+11	+5.5	+19378
מוסכי עדובה 1שח	1153	311	+53	+4.8	+171
מוסכי עדובה 5שח	785	475	+5	+6	+650

מלונות ושרותי תיירות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
גלי זהר 1.0	— לא נסחר —				
גלי זהר 5.0	— לא נסחר —				
מלונות דן 1 ש"ח	1595 תב	499	+145	+10.0	+846
מלונות דן 5 ש"ח	1176	809			-159
נוף האלגבג 0.1	5741	7.0	+1		+195
מלונות ירדן 1.0	2390	82.0			-82.0
ים סוף 1ש"ח	193.5 תב	27028	+13.0	+7.2	+49538
ים סוף אפ' (1)	113.5 תב	19315	+13.5	+13.5	+52265

מחשבים ושרותי מחשב

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
ת.י.ל.ג. 1שח	162.0	12064	+3.0	+1.9	+836
ת.י.ל.ג. אפ ב	62.0 *	9756	+4.0	+6.9	+7885
* ביצוע חלקי 96.20%					
ת.י.ל.ג. אגח א	97.0	10000			+10000
יעש"א 1שח	4100 תב	289	+375	+10.8	+676
מ.ל.ל. 0.1ש"ח	8388				
מ.ל.ל. 0.5ש"ח	1620 תב	60.0	+140	+9.5	+60.0
ניקוב 1שח	734	1400			-426
ניקוב 5שח	253 תב	5183	+20	+8.6	+27046
ניקוב אפ 2	498 תב	300	+58	+13.2	+3900
תים מחשבים 1ש"ח	630	769			-769

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אזורים אפ 1	524 תב	13566	+67	+14.7	+40013
אזורים אגח 3	131.0	12520	+3.0	+2.3	+45520
אילון מלון 1ש"ח	122.0	11298			+4773
אל-רוב 1.0	305 תב	400	+19	+6.6	+2755
אפריקה 0.1שח	32070 תב	64.0	+2000	+6.7	+129
אפריקה אפ 5	14200	50.0	+890	+6.7	+162
אורים 1ש"ח	957 תב	1589	+87	+10.0	+2392
בבה					
ארזים 1שח	2015	610	+65	+3.3	+243
ארזים 5שח	1605	142	+50	+3.2	+138
ברנוביץ 1שח	2670	144			-144
ברנוביץ 5שח	2009				
דור הנקר 1ש"ח	4794				+2.0
דיסקר 1שח	168.0	179	+7.0	+4.4	+1180
דיסקר 5שח	125.0	2000	+6.0	+5.0	+6290
מי-לו 1ש"ח	1540 *	2244	+140	+10.0	+5334
* ביצוע חלקי 64.60%					
המגוריל 1.0	— לא נסחר —				
המגוריל 5.0	— לא נסחר —				
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
כלכלית י-ם 1שח	237 תב	8553	+13	+5.8	+51385
כלכלית ים אפ 1	88.5	13925	+8.5	+10.6	+34550
גב-ים 0.1	3020 תב	1389	+240	+8.6	+7648
גב-ים 0.5	2720	160	+100	+3.8	+867
ישפיז 1שח	3040	200	+140	+4.8	+490
שאולים 1ש"ח	992 תב	2051	+55	+5.9	+7050
[illegible]	16000 תב	136	[illegible]	[illegible]	[illegible]
מכן פיתוח 1.0	4949	90.0	-19	-4	+100
לוסף 1ש"ח	6550 תב	273	+512	+8.5	+547
לוסף 5ש"ח	1824 *	200	+800	+4.6	+2470
* ביצוע חלקי 74.10%					
מ.ת.ב. 1.0	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אפ 2	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אגח א	— לא נסחר —				
מגורי בניה 1.0	— לא נסחר —				
משכנות 1שח	161.0 תב	10745	+14.0	+9.5	+12847
משכנות אפ א	153.0 תב	3614	+13.0	+9.3	+16752
מגרב 5ש"ח	1262	100	+30	+2.4	+100
מרבשטיין 1ש"ח	343				-2614
מרבשטיין 5ש"ח	114.0 תב	10580	+8.0	+7.6	+42695
ליפשיץ 1שח	269	31.0	-1	-4	-31.0
ליפשיץ 5שח	140.5	11800	+2.5	+1.8	+31828
ליפשיץ אפ 2	84.0	8221			-4561
ליפשיץ אגח 1	93.0	14155	+1.5	+1.6	+29820
נאות אביב 0.5	2746 תב	250	+150	+5.8	+519
נכסי אזורים 1שח	243 תב	3703	+13	+5.7	+3703
סחר החזקות 1.0	602		+20	+3.4	+300
סולל בונה 1ש"ח	1250	75.0	+26	+2.1	+75.0
עמר וסליע 1.0	— הפסקת מסחר —				
קיסריה 1ש"ח	2765 תב	89.0	+220	+8.6	+89.0
קיסריה 5ש"ח	957 *	650	+87	+10.0	+4885
* ביצוע חלקי 57.00%					
רוגוביץ 1שח	255	50.0	+2	+8	+2686
רוגוביץ 5שח	153.0	1318	+3.0	+2.0	+2583
רוגוביץ אפ 2	750 תב	450	+76	+11.3	+450
רוגוביץ אגח א	121.0	21837			-6837

חקלאות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
מטעי הדר 0.1	2012	26.0	+96	+5.0	+26.0
מטעי הדר 0.5	1840		-20	-1.1	-500
מהדרין 1שח	4801	268	+161	+3.5	+977
מהדרין אפ 1	2539				
נכסי הדרים 1.0	1350				
פריאור 5שח	2000				

תעשייה

מזון ומבק

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
דובק מב ש	2620	170	+90	+3.6	+138
דובק מב ם	2600	160	+106	+4.0	+160
זגלבל 1שח	420	5255	+20	+5.0	+3715
זגלבל 5שח	303	100	+3	+1.0	+100
זגלבל אגח 1	102.0	6000	+1.0	+1.0	+9000
טמפו בירה 1ש"ח	27350		+300	+1.1	+2.0
טמפו בירה 5ש"ח	18600	11.0	+680	+3.8	+54.0
יצהר 1שח	900				
יצהר א 5שח	577				
יצהר אפ 2	240				+2000
מן 1שח	330 *	1646	+43	+15.0	+1897
* ביצוע חלקי 78.50%					
מן 5שח	285 תב	255	+21	+8.0	+355
מנפרוסט 1ש"ח	18150		+400	+3.1	+4.0
עסיס ב 5שח	241 *	3131	+12	+5.2	+10458
* ביצוע חלקי 79.20%					
שלמה אנג'ל 1ש"ח	2090 תב	217	+190	+10.0	+217
שמן מב"א 4 ש"ח	1299	515	-1	-1	-665

טקסטיל והלבשה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
ארגמן 1ש"ח	308	2940	+11	+3.7	+3252
ארגמן אפ 2	138.0	2171	+2.0	+1.5	+2079
ארגמן אגח 1	104.0	5548	+2.0	+2.0	+38000
אופים 1 ש"ח	448				-426
אופנת ברוך 1 שח	265 תב		+15	+6.0	+500
אופנת ברוך 5 שח	195.0	1053			-903
אופנת ברוך אפא	241	55.0	+2	+8	+55.0
אופנת רג ש	8300	261	+350	+4.4	+537
דלתא-גליל 0.1שח	942	5502	+45	+5.0	+17615
דלתא-גליל 0.3שח	870	1075	+20	+2.4	+2436
מסריות כאחד 1	1500	40.0	+40	+3.2	+40.0
מסריות כאחד 5	550				+92.8
ויטלגו 1שח	307	100			+50.0
ויטלגו 5שח	229	400	+9	+4.1	+400
חדירנן 1.0	3880	68.0			-56.0
דיקות 1שח	1290	1621	+60	+4.9	+4565
דיקות 5שח	1080	1500	+31	+3.0	+5000
דיקות אפ ב	440	600	+20	+4.8	+800
כיתן 1שח	140.0 תב	2890	+12.0	+9.4	+967
כיתן אפ 1	68.5	2810			-1210
כורדיה 1ש"ח	690	74.0	+10	+1.5	+74.0
כורדיה 4ש"ח	425	200			-200
לינת 1שח	155.0 תב	7675	+14.0	+9.9	+11373
ע"ס 1.0	323 תב	1000	+27	+9.1	+1000
ע"ס 5.0	138.5 קו		+6.5	+4.9	+11519
ע"ס אפ 2	106.0 תב	9800	+11.0	+11.6	+41100
ע"ס אגח 1	112.0	266	+4.0	+3.7	+11934
עמק 1.0	171.0	3150	+6.5	+4.0	+7150
עמק אפ 1	79.5 תב	13216	+4.5	+6.0	+30916
פולגת א 1שח	812	2266	+32	+4.1	+6473
פוליגון א 0.5	7967	10.0	+350	+4.6	+40.0
פרגוד 1שח	1060	1370	+50	+5.0	+1692
גיבור-סברינה	5720 תב	160	+520	+10.0	+300

מתכת ומוצריה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אורדן 10.0	5130	72.0			-5.0
אורדן 50.0	4760	20.0			-20.0
אלוניות 1ש"ח	6350	159	-91	-1.4	-159
אלוניות 5ש"ח	4800	150	-90	-1.8	-150
כבלים 1שח	285 תב	3240	+16	+6.0	+5040
כבלים אפ 1	73.0 תב	14500	+8.0	+12.3	+70400
כבלים אג"ח-אפ	92.0	6041			+5159
כבלים אגח א	94.5	32580	+1.0	+1.1	+48690
התכוף 1.0	465 תב	257	+42	+9.9	+743
התכוף 5.0	272 תב	3822	+25	+10.1	+3310
התכוף אפ	2079	158			-8.0
דיקה 1ש"ח	1950		+6	+3	+25.6
דיקה 5ש"ח	1001 תב	200	+55	+5.8	+618
קומבאות פח 5ש"ח	3000 תב	400	+160	+5.6	+514
כבלי ציון 1.0	2095 תב	380	+120	+6.1	+2360
כבלי ציון 5.0	1050	1103	+35	+3.5	+3879
מתכת קרמיקה 1 שח	210 תב	6448	+21	+11.1	+6706
מתכת קרמיקה 5 שח	115.0 תב	2984	+9.0	+8.5	+2989
נחושתן 0.1	30200 *	5.0	+300	+1.0	+20.0
* ביצוע חלקי 66.60%					
נחושתן 0.5	11558 *	15.0	+150	+1.3	+15.0
* ביצוע חלקי 50.00%					
סקר פלדה 1 ש"ח	1790	2084	+80	+4.7	+3574
קרגל 1 ש"ח	472				
קרגל 5 ש"ח	316				
קליל 1.0	2350 תב	555	+150	+6.9	+622
קליל 5.0	1770				
קליל אפ	905 תב	200	+50	+5.9	+5484
קליל אגח	117.0	6500	+1.0	+9	+7400
שלדות 5.0	4530 תב	268	+250	+5.4	+327
לכיש 1ש"ח	670	400			-500
לכיש 5ש"ח	374	153			-305

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אלביט 3.0	254220	25.0	+7960	+3.5	+82.0
אלקו 0.1	9339 תב	10.0	+672	+7.8	+41.0
אלקו 0.25 ש	4213 תב	254	+385	+10.0	+367
אלקו 0.25 ם	3840	35.0	+60	+1.6	+70.0
אלקטרה 0.1שח	1616 תב	1636	+147	+10.0	+2436
אלקטרה א 0.5שח	1033 תב	1180	+70	+7.3	+9252
אלקטרה אפ 5	720 תב	1850	+46	+6.8	+9148
אלקטרה אגח 3	120.0	29070			-23433
אורית 0.02שח	11800	200	+550	+4.9	+210
כלל תע' אלק' 1ש	1536 תב	1870	+140	+10.0	+8955
כלל אלקט' אפ א	460 תב	5998	+80	+21.1	+19897
כלל אלק אגח 1	94.5	26088	+1.0	+1.1	+8912
מקסוטרוניקס 1.0	940 תב	662	+55	+6.2	+1597
מקסוטרוניקס 5.0	803	1700	+30	+3.9	+2250
מירכמנגר 1שח	336	1502	+7	+2.1	+3191
מירכמנגר 5שח	290	500	+9	+3.2	+1950
ביקונ 1שח	2150 תב	284	+181	+9.2	+797
ביקונ 5שח	1300	935	+50	+4.0	+465
קבצשטיין 1ש"ח	3572	400			+70.0
קבצשטיין 5ש"ח	2260		+10	+4	+500
ת.א.ת. 1שח	850 תב	1045	+76	+9.8	+2265
ת.א.ת. 5שח	385 תב	3386	+25	+6.9	+9764
תדיראן 1שח	625 תב	3068	+42	+7.2	+12578

מוצרי בניה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
א.פ.בלקבוין 1שח	146.0 תב	35170	+9.0	+6.6	+259395
א.פ. בנין אפ א	470 תב	3500	+33	+7.6	+12700
א.פ.בנין אגח א	125.0	13250	+1.5	+1.2	+78000
אקרשטיין 1שח	581 תב	60.0	+20	+5.5	+3051
אקרשטיין 5שח	287		+10	+3.6	+2080
אקרשטיין אפ א	327 תב	2485	+19	+6.2	+3616
אקרשטיין אג"ח 1	123.5	9300	+3.0	+2.5	+38700
האחים בלוס 1שח	100.0 תב	11342	+9.0	+9.9	+41768
אחים בלוס אפו	60.0	8000			+4800
בורלל השק 1שח	725	1500	+33	+4.8	+9568
מואיקה 1 ש"ח	— לא נסחר —				
מואיקה 5 ש"ח	13800				
נגב קרמיקה 1ש"ח	269 תב	3806	+14	+5.5	+29887
נגב קרמיקה אפ	148.0	3304	+6.0	+4.2	+3914

כימיה, גומי ופלסטיק

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אגן 5 ש"ח	1300	980	+51	+4.1	+1980
אליאנס ב 200.0	1335 תב	567	-100	-7.0	-1132
גל תעשיות 1ש"ח	354	1000	+15	+4.4	+1000
גל תעשיות 5ש"ח	209				
גל תעשיות אפ	89.0	2050	+4.0	+4.7	+3100
גל תעשיות אגח 1	93.0	2468			+118
דשנים 0.1	4176 תב	98.0	+380	+10.0	+98.0
דשנים 0.5	1550	399	+50	+3.3	+1080
חיפה כימיקל 10.0	771 *	5312	+60	+8.4	+14408
* ביצוע חלקי 95.40%					
ליפסקר 1.0	1650	25.0			+1847
מקסימה 1שח	720				
מקסימה 5שח	490				
סנו 1 ש"ח	17900 תב	20.0	+900	+5.3	+115
סנו 5 ש"ח	14783	120	+700	+5.0	+120
פריקלאס 1שח	465 *	3386	+20	+4.5	+16741
* ביצוע חלקי 93.70%					
פריקלאס אפ 1	120.0	8890	+7.0	+6.2	+13953
קים 1שח	4570	50.0	+20	+4	+150
קים אפ 2	2634	380			+200
קים אגח 1	111.5 תב	20000	+7.5	+7.2	+58000
תיא 5ש"ח	3434	459			-279
פרוטאום 10.0	50930 תב	227	+4630	+10.0	+402

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
כתר 1שח	145.0	1880	+5.0	+3.6	+3100
רפורון 1.0	5862				
רפורון 5.0	3778				
ת.מ.ג. 1.0	9800 תב	150	+700	+7.7	+137
יפה 1שח	1599				
לבידי אשקלון 1.	704	1710	+80	+4.5	+3765
מולכו ב 0.5	21780 תב	45.0	+1980	+10.0	+116
קיבל 1שח	699	2500	+19	+2.8	+3350
קיבל אפ 1	387	2650	+12	+3.2	+4512
רים 1ש"ח	410	899			-758
רים 4ש"ח	192.0	450	+17.0	+9.7	+900
תעל ב 0.2	15450	160	+450	+3.0	+70.0

תעשיות שונות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אבגין 1ש"ח	205	600			-298
אבגין 5ש"ח	97.0	3357	+1.5	+1.6	+1193
תמשיח יהד 1שח	1950	51.0			-105
הגבולק 1שח	1040				+5.0
הגבולק 5שח	900	200	-18	-2.0	-800

השקעות תעשיה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
[illegible] 1.0	4280	356	+173	[illegible]	[illegible]
כלל תעשיות אפ ד	133.0	24588	+10.0	[illegible]	[illegible]
כלל תעשיות אגח [illegible]	102.5	85000	+2.0	[illegible]	[illegible]

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אוניקו ש	5349				
איידיבי פית אפב	2570 תב	1757	+250	+10.8	+1866
איידיבי פית אג"ח	95.5	59040			+58760
אלגר 1שח	830 תב	1300	+65	+8.5	+5300
בזקלת השקעות 1ש	951				
בזקלת אפ א	760				
בזקלת אגח 1	103.0	20000			
דנבאר 1ש"ח	426	788			-688
דנבאר 5ש"ח	377 תב	580	+20	+5.6	+894
הפרה לישראל 5שח	2880	2236	+120	+4.4	+9536
הלפסון 0.1	116000				
הלפסון 1.0 ש	19300				
אמפא א 0.5 ש"ח	17435 *	44.0	+1585	+10.0	+143
* ביצוע חלקי 79.00%					
מוכרים השק' 1ש"ח	595 תב	5660	+44	+8.0	+19590
השק דיסק אפ	704	12712	+52	+8.0	+32085
השק דיסק אגח א	108.0 תב	17841	+6.0	+3.9	+140641
מורמי השק ש	34.0	24300	+1000	+4.3	+150
מור השק אגח 124	13482				
חירון 1שח	1654 תב	1203	+149	+10.0	+2808
חירון 5שח	609	156			-156
יבנא ש	10000	10.0			-10.0
ירדן א 0.1	921	193	+5	+3	+495
כלל ישראל 50.0	883	565			-23.0
מגור 1שח	305	4100			-2540
מגור א 5שח	317	571			+429
מגור אפ ב	100.0	6238			+2347
מגור אג"ח 1	118.5		+1.0	+9	+15000
פו השק ש	2388 תב	892	+217	+10.0	+1246
פמה א' 1ש"ח	5952 תב	242	+541	+10.0	+242
פמה 5ש"ח	3625	460			-363
פריון ב 0.2שח	10200 תב	378	+700	+7.4	+1233
קרדן 1שח	103.0 *	10716	+7.0	+7.3	+50585
* ביצוע חלקי 87.90%					
קרדן 5שח	71.0 תב	14473	+6.0	+9.2	+35635
קרדן אפ 2	50.5 תב	16597	+6.5	+14.6	+158501
קרדן אגח 1	99.5	13000			-10500

נסחרות במט"ח

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
גזית ב	268	80.0	+2	+8	+120

רשימה מקבילה

שרותים

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
תראל עדובה 1ש"ח	— הפסקת מסחר —				
י.ב.ק.ל. 1ש"ח	264 תב	2933	+21	+8.6	+7281
קנגורים 0.1	1502 קו		+72	+5.0	+785
קנגורים 0.5	304	370	+14	+4.8	+13580
קנגורים אפ 2	88.0 תב	3761	+9.0	+11.4	+6239
סופר 1שח	651				+149
תבל 1שח	227 תב	790	+21	+10.2	+4685

מלונאות ושרותי תיירות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
גבי הדר 1ש"ח	108.0 תב	11160	+7.0	+6.9	+20930
גבי הדר אפ 1	78.0 תב	1500	+6.0	+8.3	+13100
תדיה ישראלית 1	56.5 *	3500	+5	+9	+579
* ביצוע חלקי 90.20%					
כנס 1שח	1750	30.0	+50	+2.9	+30.0

מחשב ושרותי מחשב

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
איכות 1שח	281 *	1206	+12	+4.5	+7567
* ביצוע חלקי 94.70%					
רשה כימון 1ש"ח	3110 תב	100	+170	+5.8	+656
רשה אופציה (1)	725 תב	136	+35	+5.1	+480
כלל מחשבים 1.0	4012 *	19.0	+200	+3.3	+213
* ביצוע חלקי 50.00%					
משוב 1ש"ח	226 *	380	+21	+10.2	+1580
* ביצוע חלקי 75.00%					
רקי 1שח	421	4681	+13	+3.2	+10485

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אורן מבנים 1.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
אמבולים 1ש"ח	420 קו		+20	+5.0	+969
בן-יקר גת 1.0	2922 תב	74.0	+220	+8.1	+74.0
דרוקר 1.0	— הפסקת מסחר —				
דרוקר 5.0	— הפסקת מסחר —				
עזר 3.0	980	369			+358
רסק מבוב	1680 קו		+80	+5.0	+415
רסק רג	1276 תב	265	+85	+7.1	+165

חקלאות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
שן-הר 0.1שח	— הפסקת מסחר —				
שן-הר אפ א	— הפסקת מסחר —				

מזון ומבק

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אסאוס 1 ש"ח	1461 תב	1290	-100	-6.4	-1430
גולדפרוסט 1שח	753 *	167	+50	+7.5	+1350
* ביצוע חלקי 53.40%					
גולדפרוסט 5שח	314	960	+7	+2.3	+2517

טקסטיל והלבשה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
יהודית 1 ש"ח	233	1000	+1	+4	+773
מקס 0.1	1962	50.0			-19.0
מקס 0.5	1110	395	+60	+4.7	+1050
תעש רוגוין 1.0	1770	200	+51	+5.0	+288

מתכת ומוצריה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
ארקטנו 5.0	— לא נסחר —				

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
מחנכן 1.0	— לא נסחר —				
משכנות סלע 1ש	79.5	148			-140
מתכת פרים 1.0	85.5	7990	+2.5	+3.0	+3992
מתכת פרים אפ'	34.0 תב	54470	+3.0	+9.7	+79861

מוצרי בניה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אלקל 1שח	— הפסקת מסחר —				
אלקל אפ 2	— הפסקת מסחר —				
בר-סון 1.0	— הפסקת מסחר —				
בר-סון 5.0	— הפסקת מסחר —				
פרומאסטטס 1.0	3980		-200	-4.9	-10.0
פרומאסטטס 5.0	1135	400	-85	-7.0	-565
מ.ל.ב. 1.0	700				
מ.ל.ב. 5.0	365 תב	260	-35	-8.8	-260

מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אלרן-סק 1ש"ח	155.0				
ויפסטר 1ש"ח	2250 *	36.0	+23	+1.0	+19.0
* ביצוע חלקי 72.80%					
גפה 1שח	3599	36.0	-61	-1.7	-36.0
ת.ג.ג. 1.0	1439 תב	30.0	+78	+5.7	+30.0
ת.ג.ג. 5.0	1506				
תרז א' 1ש"ח	5353 *		+53	+1.0	+4.0
* ביצוע חלקי 78.90%					

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אורדע פרינט 1שח	683	697			-149
סקטוריה 1.0	4440	82.0	+180	+4.2	+405

תעשיות שונות

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
גולן 1ש"ח	370	1000	+10	+2.8	+3946
סי-תן 1ש"ח	328	400	+8	+2.5	+300

השקעה בתעשייה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
כלל פיתוח 1ש"ח	115.0	749			+2599

חברות השקעה

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
איתקה 1שח	53.0 קו		+1.5	+4.8	+77121
אירלים 1ש"ח	300	500	+10	+3.5	+500
אירלים אפ 1	90.0	3850			-1000
אמישר בבי 1ש"ח	620 תב	846	+41	+7.1	+2395
אפיק 1.0	— לא נסחר —				
אפיק 5.0	— לא נסחר —				
בנין השק ב 5	10558	10.0	+250	+2.4	+30.0
ישום 1שח	70.0	30341			-11716
ישום אגח-אפ 1	84.0 תב	2000	+5.5	+7.0	+16605
לבידע 1שח	— לא נסחר —				
לבידע 5שח	— לא נסחר —				
עת השקעות 1ש"ח	1920	125	-70	-3.5	-100
עת השקעות 5ש"ח	1057 קו		+50	+5.0	+254

חיפושי נפט

שם הנייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
דלק חיפושים 1.0	1760	196			+180
דלק חיפושים 5.0	810	884			+57.0
מז חיפושי נפט	17000	38.0	+398	+2.4	+341
י.א.ג.ל. 1ש"ח	295 תב	5202	+20	+7.3	+13143
י.א.ג.ל. אפ 2	75.0 תב	19439	+5.5	+7.9	+96539
מ.ב.ג. 1.0	3501	6.0			-111
מ.ב.ג. 5.0	1569	469	+40	+2.6	+931
פראייל ב 0.03שח	6565 *	58.0	+65	+1.0	+10.0
* ביצוע חלקי 87.30%					
נפטא ש	281 *	4948	+8	+1.1	+2814
* ביצוע חלקי 92.80%					

משתנים

שם הענף	מספר מניות	שער בסיס	שער נעילה	שינוי באחוזים	מחזור
הבינלאומי	29	5256	5269	4.00	7162.0
הפועלים	11	150.50	150.00	3.44	104687
כלל-סחר	11	331	327	4.42	22613.0
שופרסל ב'	7	815	810	-89.64	9036.0
דסק ב'	19	1844	1835	3.48	17486.0
אמריקה-1	9	25458	24966	3.50	358.0
אמרים	9	792	785	3.94	12042.0
נכסים ובנ'	11	2234	2224	3.23	9248.0
הכשרת הי"ש	9	54260	53738	4.00	328.0
כלל-בריע'	8	545	538	3.02	11480.0
עלית	11	10546	10095	3.25	1080.0
פולגת ב'	4	528	521	3.33	4593.0
קיטסאר פז	4	3329	5283	3.51	1320.0
אלרון	9	179935	175609	4.00	58.0
טבע	15	6506	6459	3.50	3784.0
ים המלח	9	1791	1782	-10.00	10472.0
פטרוכימים	18	763	745	5.53	30210.0
נייר חדרה	21	228535	226881	3.75	90.0
מרכזית	5	9892	9868	1.75	194.0
כלל תעשיות	19	175.00	173.50	2.64	127125
אי.די.בי ס	16	5110	5085	3.00	6768.0
אלרון ע ש	4	728	724	3.56	3654.0
חבר' לישראל 1	21	3277	3237	4.26	7144.0
דיסקונט השקעה	30	1795	1771	3.76	37881.0
כלל ישר"ל	12	958	954	2.46	13313.0

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר הפדיון	מחיר ההנפקה
אב	4974.15	4982.26
אבוקה	392.24	384.65
אגן	259.43	254.51
אגם	101.38	99.47
אדיר	1692.65	1680.20
אדם	148.59	146.90
אשיר	160.59	159.49
אור	430.05	426.38
אחיה	154.54	151.86
אודלי	287.58	285.46
אורן	787.28	772.14
אייל	5165.74	5065.36
אילנות	5504.35	5383.86
איתן	770.33	755.13
אלון	632.05	619.10
אלמוג	678.44	665.17
אלעוז א	102.26	100.89
אלעוז 3	96.74	94.49
אלעוז ב	83.66	81.67
ארז	284.35	278.99
אש	125.70	122.96
אשל	184.55	180.58
אתגר	79.68	78.15
אתרוג	253.84	251.36
בדולח	148.29	146.84
בדש	489.37	480.20
ברק	445.80	437.00
ברקת	317.48	315.19
בריש	1499.45	1489.01
בנע	113.24	111.57
גורן	449.44	446.98
גיא	102.62	101.29
גיל	3131.84	3070.65
גלית	643.50	640.40
הגדבן	327.35	324.16
הכימה	483.13	473.68
הלל	247.30	242.22
הרון	1568.85	1540.11
דודן	269.54	264.65
דליה	571.56	562.27
דרור	306.37	300.78
דשל	327.02	320.72
הדס	368.40	365.33
הילה	403.47	399.85
הדר	549.62	540.66
זהבית	1942.55	1892.84
זוהר	108.40	106.80
זיו	133.75	131.76
זינוק	100.64	100.16
זמיר	413.13	405.08
חזות	162.65	159.04
חליפין	143.17	142.78
חלמיש	215.27	213.83
חן	149.89	149.29
חצב	112.73	111.67
טל	6355.01	6280.77
יובל	454.59	445.80
יהלום	156.43	154.95
יסודות	350.89	348.35
ישה	446.28	437.72
כוכב	277.60	272.20
כחל	133.39	130.80
כלנית	625.35	615.08
כספית	264.04	262.14
כרמל	158.35	156.17
כתר	1193.08	1176.18
לוט	4596.43	4506.98
לבסקים	129.26	127.74
לביד	322.41	316.16
לקט	1889.72	1874.79
לשם	376.51	374.05
מבשר	1376.47	1358.21
מכבת	3977.32	3942.92
מגר	256.77	253.10
מגן	3756.04	3703.22
מור	1502.26	1481.07
מורן	844.15	856.10
מטה	24746.08	24371.28
מיטר	1047.01	1027.04
מכלול	89.65	89.87
מנוף	4404.76	4321.53
מעין	767.18	752.90
מקשה	383.90	381.36
מרום	125.46	124.96
מרום	1365.63	1340.23
נגוה	144.97	142.82
נביף	249.99	248.26
נבע	440.47	433.81
נילי	128.60	126.78
נכון	626.16	615.55
נגלה	138.93	135.90
נבוע	374.56	372.07
נכמית	536.71	526.24
סער	364.89	357.99
ספיר	174.92	174.47
עדית	345.41	338.96
עדין	710.35	705.12
ענבל	484.70	477.57
ענבר	115.00	111.98
עצת	2319.27	2381.42
עתודי	501.47	491.71
ערכון	130.35	127.91
פז	1526.70	1515.49
צבר	550.81	539.78
צמרת	455.69	446.75
צוק	126.87	126.37
צמיד	1113.72	1104.85
צמיחה	503.91	498.50
צפרית	146.43	145.88
צריה	100.42	100.80
קלע	160.91	160.50
קשת	102.25	100.26
רובית	17210.30	17062.63
רימון	135.24	133.01
רעות	835.98	822.97
רשף	417.38	409.04
שביט	450.67	442.02
שהם	345.56	342.42
שוהם	102.70	100.7
שדה	436.01	432.79
שחר	403.21	400.35
שגיב	653.61	644.50
שקד	636.20	633.37
שיר	186.85	183.20
תאנה	251.25	249.04
תדהר	474.27	471.91
תדהוס	548.83	542.34
תעופה	101.49	100.70
תמר	249.10	244.28
תמה	194.32	192.93
תרשיש	113.49	113.21
תשרי	529.24	525.09

אגרות חוב

הסדרה	השער	השינוי בנק'
ש2055	72800.0	
ש2054	78898.0 ב	-2440.0
ש2056	71519.0	
ש2057	66992.0 ב	-2071.0
ש2059	65604.0 ק	+1910.0
ש2058	67578.0	
ש2060	69200.0	
ק-112 תשואה 0.14%		
ש2061	45982.0	-1340.0
ק-113 תשואה -2.17%		
ש2062	44254.0	+14.0
ק-114 תשואה -1.01%		
ש2063	41236.0	-1205.0
הל"ם		
ם 20	103.0	-1
ם 21	102.0	-2.9
ם 22	105.8	08/02/88
ם 23	98.4	08/02/88
ש24	97.5	
ש25	96.0	
ש26	99.9	-3
ש27	95.8	-3.0
ש28	98.1	+2.0
ש29	95.7	
ש30	99.5	-3
ש31	100.6	10/02/88
32	95.0	-1.7
33	97.6	09/02/88
34 פ"ג	101.2	
35 פ"ג	104.0	-1.0
36 פ"ס	104.0	10/02/88
פ"ג 1א	104.0	+1.1
ליספ 1ב	106.3 ם	-3.3
פלה 1ג	101.6	+1.0
אגרות חוב בלתי צמודות בסם		
מב"ג 24 ש	91.4	29/12/87
מב"ג 25 ש	89.4	26/01/88
מב"ג 26 ש	95.1	26/01/88
מב"ג 28 ש	94.9	05/02/88
מב"ג 30 ש	91.6	16/12/87
אגרות חוב צמודות לזהב		
5 יד' 1	110.0	-2.0
סודה 1	100.0	
אגרות חוב צמודות/דולר (70% הצמדה)		
ש6001	118120.0	31/01/88
ש6002	109001.0	09/02/88
ש6003	108003.0	26/11/87
ש6004	113308.0 ק	17/01/88
אגרות חוב צמודות ריבית קבועה (צמודות)		
ק-901 תשואה 8.85%		
7001	250.3	-8
7002	242.6	-7
ק-902 תשואה 8.78%		
7003	232.1	+1
7004	213.9	+1
ק-903 תשואה 8.13%		
7005	202.2	+2
ק-904 תשואה 8.04%		
7006	197.2	-7
ק-905 תשואה 8.62%		
7007	181.9	
7008	172.8	+1
ק-906 תשואה 8.25%		
7009	168.5	+1.3
ק-907 תשואה 8.91%		
7010	158.4	-5
ק-908 תשואה 8.90%		
7011	149.7	+1
7012	144.4	+1
ק-909 תשואה 8.92%		
7013	136.3	+7
ק-910 תשואה 8.64%		
7014	119.3	+5
ק-911 תשואה 9.00%		
7015	98.4	+1
7016	100.6	
7017	99.7	
7018	99.5	
7019	99.9	
7020	99.7	
7021	98.8	+1
7022	98.4	
ק-951 תשואה 8.85%		
7201	97.0	
7202	98.4	
7203	98.1	
7204	98.6	
7205	98.7	
צמודים צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 1.88%		
ש6101	13493.0	+137.0
ק-802 תשואה 1.98%		
ש6102	8251.0	+2.0
ק-803 תשואה 2.16%		
ש6103	7370.0	-22.0
ק-804 תשואה 2.39%		
ש6104	6756.0	+2.0
ש6105	6407.0	+2.0
ק-805 תשואה 2.38%		
ש6106	6219.0	-32.0
ש6107	5977.0	-31.0
ק-806 תשואה 2.79%		
ש6108	4237.0	+1.0
ש6109	4026.0	+1.0
ש6110	3958.0	+3.0
ק-807 תשואה 2.83%		
ש6111	3318.0	+1.0
ש6112	3221.0	+1.0
ק-808 תשואה 2.96%		
ש6113	2187.0	+2.0
ק-821 תשואה 4.15%		
ש6151	838.4	+2
ש6152	803.8	+3
ק-822 תשואה 3.90%		
ש6153	706.2	+3.9
ש6154	693.8	+3.8
ק-823 תשואה 4.08%		
ש6155	442.6	-11.3
ק-824 תשואה 3.85%		
ש6156	306.9	+2.3
ק-825 תשואה 3.77%		
ש6157	274.6	+1
ש6158	259.7	+1
ק-826 תשואה 4.03%		
6159	216.0	-3
ק-827 תשואה 3.93%		
6160	203.8	
6161	196.7	+1
ק-828 תשואה 4.08%		
6162	175.5	-3.2
ק-829 תשואה 3.90%		
6163	165.0	+2.4
6164	160.3	+2.3
ק-830 תשואה 3.39%		
6165	156.0	
ק-831 תשואה 3.62%		
6166	145.8	+8
6167	142.2	+8
6168	139.8	+8
ק-832 תשואה 3.66%		
סד 6169	129.2	+9
ק-833 תשואה 4.00%		
6170	120.6	+4
ק-834 תשואה 3.76%		
6171	87.5	
6172	86.3	
ק-851 תשואה 3.73%		
6801	93.9	+1
אג"ח צמודות מטבע – כיום		
אל-אפ 86	1447.0	+12.0
אלביט 85	220.5	-1.0
אלתא 85	1137.0	+12.0
אלסינב א'	2451.0	
אלסינב ב'	1112.0	
טאיסקס 85	1084.0	+7.0
תדיראן 84	104.5	
תדיראן 85	— הפסקת מסחר —	

הסדרה	השער	השינוי בנק'
3767	107.1	+4
3768	104.5	+4
ק-271 תשואה 3.59%		
3791	112.5	-8
3792	110.5	-7
ק-291 תשואה 3.50%		
3826	133.5	+1
3827	134.9	+1
3828	130.2	+1
3829	127.8	+1
ק-292 תשואה 3.36%		
3830	126.3	+1.1
3831	126.0	+1.1
3832	124.3	+1.1
3833	121.6	+1.1
3834	118.5	+1.1
ק-311 תשואה 3.41%		
3861	118.8	+2
ק-331 תשואה 3.57%		
3769	107.7	-1.5
3774	104.8	-1.5
3775	100.1	-1.5
3776	98.3	-1.4
3777	96.8	-1.4
ק-351 תשואה 3.52%		
4801	104.6	+1.1
4802	103.0	+1.1
4803	101.8	+1.1
ק-371 תשואה 3.51%		
5401	103.9	+1
5402	102.3	+1
5403	99.2	
5404	97.4	
5405	95.9	+1
ק-391 תשואה 3.42%		
3770	109.5	+3
3773	108.1	+2
ק-411 תשואה 3.39%		
3771	111.2	+3
3772	109.9	+5
4%–6%–7% מלוה פיתוח והמדינה (הצמדה 80%)		
ש3521	— הפסקת מסחר —	
ש3522	168350.0	
ש3523	158700.0	
ש3524	158000.0	+100.0
ש3525	154900.0	
ש3526	156500.0	
ש3527	151850.0	+100.0
ש3528	146950.0	
ש3529	147300.0	
ש3530	143100.0	-700.0
ש3531	143100.0	+100.0
ש3532	138850.0	+100.0
ש3533	138800.0	
ש3534	130700.0	+100.0
ש3535	131150.0	
ש3536	131050.0	
ש3537	130750.0	
ש3538	122950.0	+50.0
ש3539	125400.0	+100.0
ש3540	122800.0	+500.0
ש3541	118561.0	+200.0
ש3542	118630.0	+130.0
ש3543	112700.0	+200.0
ש3544	113070.0	-230.0
ש3545	110300.0	+200.0
ש3546	110500.0	+100.0
ש3547	110150.0	-200.0
ש3548	110200.0	
ש3549	103550.0	
ש3550	109900.0	
ש3551	109450.0	
ש3552	101100.0	
ש3553	99700.0	+210.0
ש3554	100550.0	
ש3555	101100.0	
ש3556	95450.0	+200.0
ש3557	95535.0	-965.0
ש3558	95400.0	+100.0
ש3559	92750.0	
ש3560	87450.0	
ש3561	86350.0	+50.0
ש3571	86300.0	
ש3572	87400.0	
ש3573	86850.0	
ש3574	79900.0	
ש3575	80010.0	
ש3576	79500.0	
ש3579	73100.0	
ש3577	79650.0	
ש3578	73850.0	-250.0
ש3580	68540.0	+500.0
ש3581	61999.0	-413.0
ש3582	57200.0	+350.0
ש3583	52900.0	+300.0
ק-710 תשואה 2.20%		
ש3584	50899.0	+23.0
ש3585	48301.0	+19.0
ק-711 תשואה 1.40%		
ש3586	46402.0	+19.0
ש3588	46390.0	+20.0
ש3589	42361.0	+18.0
ק-712 תשואה 1.90%		
ש3587	46060.0	+21.0
ש3591	42013.0	+19.0
ש3592	41975.0	+19.0
ש3593	41918.0	+18.0
ק-713 תשואה 1.94%		
ש3590	41761.0	+157.0
ש3595	39834.0	+155.0
ק-714 תשואה 2.06%		
ש3594	39876.0	+44.0
ש3596	38140.0	+42.0
ש3597	38036.0	+42.0
5% מלוה פיתוח והמדינה (בריבית צמודה)		
ש2001	— הפסקת מסחר —	
ש2002	171700.0	+300.0
ש2003	164150.0	+250.0
ש2004	165500.0	+50.0
ש2005	155400.0	+500.0
ש2006	153900.0	+100.0
ש2007	151250.0	+250.0
ש2008	150100.0	+100.0
ש2009	152850.0	
ש2010	150900.0	
ש2011	148500.0	+200.0
ש2012	146850.0	
ש2013	147900.0	
ש2014	144100.0	
ש2015	143300.0	
ש2016	144550.0	+200.0
ש2017	141300.0	+200.0
ש2018	142400.0	
ש2019	140000.0	
ש2020	135700.0	
ש2021	136810.0	+760.0
ש2022	128200.0	
ש2023	129180.0	+300.0
ש2024	121700.0	
ש2025	121250.0	+100.0
ש2026	120500.0	+166.0
ש2027	116080.0	
ש2028	116300.0	
ש2029	112200.0	+100.0
ש2030	114900.0	
ש2031	107767.0	-3333.0
ש2032	107900.0	
ש2033	101500.0	-1100.0
ש2034	107700.0	
ש2035	100425.0	
ש2036	96701.0	
ש2037	101386.0	
ש2038	92700.0	+1200.0
ש2039	91876.0 ק	+2676.0
ש2040	91500.0	
ש2041	87447.0	
2051	86400.0	
ש2052	80062.0 ב	-2476.0
ש2053	76600.0	+100.0

הסדרה	השער	השינוי בנק'
4% מלוה פיתוח (100% הצמדה)		
[illegible]	404.[illegible]	+9
[illegible]	162.[illegible]	+5
[illegible]	155.8	+6
[illegible]	150.9	+5
[illegible]	150.9	+5
[illegible]	142.[illegible]	+7
[illegible]	141.[illegible]	+8
[illegible]	139.4	+8
[illegible]	137.6	+1.0
[illegible]	124.9	+1.0
[illegible]	121.[illegible]	+1.0
[illegible]	118.0	+1.0
[illegible]	115.9	+9
[illegible]	113.6	+1.7
[illegible]	112.[illegible]	+1.7
[illegible]	113.[illegible]	+1.8
[illegible]	110.9	+1.5
[illegible]	139.3	-2
[illegible]	136.8	-3
[illegible]	135.2	-2
[illegible]	133.3	-2
[illegible]	131.0	-2
[illegible]	129.5	+2.1
[illegible]	129.1	+2.1
[illegible]	127.4	+2.1
[illegible]	124.7	+2.1
[illegible]	121.5	+2.0
[illegible]	117.9	+2.1
[illegible]	115.8	+2.0
[illegible]	113.1	+2.0
[illegible]	110.3	+2.0
[illegible]	113.9	+2.4
[illegible]	111.1	+3.5
[illegible]	107.9	+6
[illegible]	106.3	+6
[illegible]	105.0	+5
[illegible]	103.1	+5
[illegible]	101.3	+6
[illegible]	99.7	+6
ק-511 תשואה 2.80%		
[illegible]	112.9	+1.4
[illegible]	111.6	+1.4
ק-531 תשואה 2.27%		
[illegible]	116.1	+1
[illegible]	114.8	+1
[illegible]	43593.0	+223.0
[illegible]	40192.0	+207.0
[illegible]	37361.0	+198.0
[illegible]	33325.0	+140.0
[illegible]	30405.0	+132.0
[illegible]	28631.0	+128.0
[illegible]	26483.0	+42.0
[illegible]	25045.0	+40.0
[illegible]	23541.0	+37.0
[illegible]	21955.0	+138.0
[illegible]	21197.0	+137.0
[illegible]	20569.0	+136.0
[illegible]	19350.0	+132.0
[illegible]	18565.0	+129.0
[illegible]	17150.0	+122.0
[illegible]	15737.0	+168.0
[illegible]	14936.0	+7.0
[illegible]	14013.0	-39.0
[illegible]	12974.0	+20.0
[illegible]	12427.0	+29.0
[illegible]	11965.0	+60.0
[illegible]	10965.0	+5.0
[illegible]	10167.0	+5.0
[illegible]	9703.0	+4.0
[illegible]	8664.0	+15.0
[illegible]	5190.0	+21.0
[illegible]	7611.0	+14.0
[illegible]	6971.0	+18.0
[illegible]	6553.0	+18.0
[illegible]	6177.0	+11.0
[illegible]	5677.0	+11.0
[illegible]	5331.0	+27.0
[illegible]	5036.0	+25.0
[illegible]	4522.0	-54.0
[illegible]	4276.0	-52.0
[illegible]	4131.0	+22.0
[illegible]	3950.0	+21.0
[illegible]	3602.0	+2.0
[illegible]	3295.0	+2.0
[illegible]	2730.0	+34.0
[illegible]	2366.0	+29.0
[illegible]	2108.0	+7.0
[illegible]	1870.0	+6.0
[illegible]	1629.0	+13.0
[illegible]	1469.0	+11.0
[illegible]	1256.0	-23.0
[illegible]	958.2	+3.2
[illegible]	849.3	+5.8
[illegible]	727.4	+4.9
[illegible]	382.0	+5
[illegible]	153.4	+1.1
[illegible]	147.2	+1.0
[illegible]	142.4	+1.0
[illegible]	135.6	+1.0
[illegible]	134.6	+1.0
[illegible]	132.5	+1.0
[illegible]	133.4	+5
[illegible]	132.4	+5
[illegible]	127.3	+5
[illegible]	125.4	+5
[illegible]	125.0	+1.4
[illegible]	122.[illegible]	+1.4
[illegible]	121.0	+1.4
[illegible]	118.4	+1.4
[illegible]	115.3	+1.4
[illegible]	111.7	+1.3
[illegible]	109.7	+4
[illegible]	107.1	+4
[illegible]	105.[illegible]	+3

המערכה על הבית האחרון

נכנסנו השבוע לחודש השלישי במערכה הגורלית על הבית השלישי. מי שאינו מבין שהאש אוחזת בבית – על כל פינותיו, שוגה באשליות, ועדיין איש לא קם בתנופה לכבות את הלהבות שלשונן מלחכת כבר ביפו-תל-אביב, בוואדי עארה, ועל דרך המלך לירושלים.

מאת שמואל שמואלי

המצב המידרדר ההולך ביו"ש מי ירושלים, ועזה איננו כבר רק נחלת „מטיפים בשער", שקריאתם וניתוחיהם היו כקול קורא במדבר הפוליטי והשממון המחשבתי בקרב מנהיגי ישראל. כיום המצב ברור לכל: לממשלה אין פתרונות מעשיים כדי להתמודד עם המצב הבטחוני – וספק אם מישהו רואה בריאליים כלשהו פתרון מדיני קרוב.

את הביטוי הנחרץ למצב שמענו דווקא מפי ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, אשר קרא כשפניו מתוחים ומעוותים: „הדו-קיום בין יהודים וערבים בירושלים – מת". בהיסטוריה הקצרה של האנושות, כבר אירעו מקרים רבים דומים שמעצמות אדירות קרסו כתוצאה מקונספציה מוטעית.

רבים וטובים התריעו בזמנו מפני הכנסת הסוס לטרויה אולם הצמרת המנהיגותית לא שעתה להם. ממלכת האצטקים הגיבורים נכנעו לכוח קטן של פולשים ספרדיים בשל אמונתם האלילית. גם בימינו אנו, חזינו במפלת השאה הפרסי, רק מפני שהיסס לפעול נגד חומייני בעוד מועד – ובשלב האחרון שעה לעצות הנשיא קרטר ולא דיכא את המתקוממים. מסתבר, שרוב הציבור בישראל וחברי כנסת רבים חשים שהפעם אנו עומדים בפני מהלך היסטורי דומה – אולם אין בכוחם להושיע. כיום, הקובעים את מדיניותה של ישראל בכל המישורים הם שלושה אנשים בלבד: יצחק שמיר, שמעון פרס ויצחק רבין.

השלישיה – מול הכתובת שעל הקיר

נראה כי שלושת המוסקטרים הללו לקו – אם בשל לחץ האירועים, או מחמת ייעוץ מוטעה שהם מקבלים מעוזריהם ואולי בשל קונספציות שגויות בהם הם שבויים – באיבוד שיקול הדעת הפשוט, תוך עיוורון מוחלט לכתובת המתנוססת על הקיר.

המצב כיום פשוט: אם נשלים עם המצב בשטחים ולא נקרא עליו תגר – האירועים ישלטו עלינו, במקום להיפך. לעומת זאת אם נשלים באמצעים נוספים את שיטות הפעולה ואיכויות הכוח הצבאי הפועל ליצירת סדר בשטחים – נמנע את ההסלמה, ואדרבא, מעז ייצא מתוק.

המאמץ המיידי כיום צריך להיות במישור החזרת הסדר לשטחים.

אוזלת היד הבטחונית בשטחים תורמת להאצת בהידרדרות המצב, המכפילה את עצמה מידי שבוע. העידוד המוראלי שמקבלים ילדים ונערים ערביים כתוצאה מ„התבוננות" על חיילי צה"ל הנמלטים מכף רגל ועד ראש – הוא ללא שיעור.

כל יום שחולף, אשר במהלכו יכולים צעירים אלה להתגרות בחיילי צה"ל, מבלי שיצליחו לתופסם בשטח, או להזהם בבירור מאוחר יותר, מגבילה את תקוותם.

אם בכפר מסויים היו מתנכלים 50-40 צעירים לזרוק אבנים על חיילי צה"ל ממרחק של 20 מטר מבלי שיתפסו, ואם נתפסו כמה מהם, שהובאו לאחר מכן – הרי ששבוע לאחר מכן הופיעו 600 צעירים כדי להשתתף במהומות באותו כפר. שכן, מה יש להם להפסיד?

[illegible]

כאשר אין מורא, מה הפלא שכבר 200 אוטובוסים נפגעו במהומות ושמונה אוטובוסים נשרפו. נכון, לחברת „אגד" יש ביטוח. אולם איפה פוליסת הביטוח של עם ישראל. אם שולחים אוטובוס כדי להסיע פועלים ללא משמר, מה הפלא שנערים מוציאים את הפועלים והנהג (הערבי) מהאוטובוס ומציתים אותו. „אגד" יקבל על כך פיצוי – אולם העידוד המוראלי של צעירים אלו למראה האוטובוס העולה באש – בצירוף הפנטזיה הערבית הבסיסית – הוא גורם מסלים ראשון במעלה, שישפיע בצורה חריפה על אירועים עתידיים בשטחים.

זו, כמובן, רק דוגמא קטנה מיני רבות, המבהירה את הרעיון הפשוט שאין לשקול את המלחמה בשטחים רק במאזניים של רווח והפסד מיידיים. להיפך, השיקול הראשוני לכל פעולה חייב להיות במישור הפסיכולוגי הציבורי – שכן כל „המלחמה" הזאת, לפחות בשלב הזה, היא כליבולה על רקע פסיכולוגי.

לפיכך קשה להבין גם את ההתאבנות המחשבתית בשיטות דיכוי המהומות. לצערי מהעובדות בשטח כיום אני יכול להסיק אחת מן השתיים: או שהצמרת הבטחונית איבדה לחלוטין את שיקול דעתה המקצועית, או שרבין החליט במודע לפני כ-10 ימים להמשיך בשיטה הקלוקלת כדי לאכוף על שמיר קבלת החלטות קשות בצל ה„אירועים הסוערים" שאין עליהם, לכאורה שליטה. שתי האפשרויות מעוררות מחשבות נוגות ביותר.

וכי איזה סיכוי יש לחייל מצוייד בתגור מלא ונעלים כבדות, לתפוס צעירים קלי-רגליים מצויידים בנעלי התעמלות. וכי לא מוטב היה לשלוח את החיילים בנעלי התעמלות עם אקדח או עוזי קצר-קנה, ללא תגור, כדי לתופסם; ומדוע כמעט תמיד מדובר במלחמה חזיתית חסרת סיכויים. איפה הדמיון? אי אפשר לאגף ולבוא אל המתפרעים בהפתעה מאחור? מה קרה לנו? אי אפשר להשתמש בסוסים, או שוטי-בוקרים? מדוע לאפשר מנוחה לצעירים אלה במוקדי ההתפרעויות. האם אי אפשר להפתיע, להתגנב בחשכת הלילה לכפר מסויים תוך הצטיידות במשקפות אינפרא אדומות, אם יש צורך בכך – ולהפתיע אותם תוך כדי התארגנותם לשבש את סדרי יומם, ליצור בקרבם חשש קבוע מפני הבלתי-נודע?

איכן נעלמו המודיעין והדמיון?

ובכלל, איפה נעלם כל המערך המודיעיני שלנו? מדוע בכל פעם אנו מופתעים מההפגנות ולא יודעים על התארגנותם מראש? מדוע אנו משלימים עם התופעה של חסימות כבישים ראשיים ורק לאחר שעה ארוכה באים לפנותם – וגם זאת, במרבית המקרים, לאחר שאורחים ש„נתקעו" בחסימות וספגו אבנים, מדווחים על המצב?

ישראל היא כיום אחת המעצמות הטכנולוגיות הגדולות ביותר בעולם. מדוע אי אפשר לפעול בתחכום? מדוע אי אפשר, למשל, להשתיל „ג'וקים" המשמשים כיחידות שידור במסגרת העוצר והחיפושים מבית לבית הערבים כלאו הכי. הרי תחנת קליטה פשוטה בתוך כלי רכב ממרחק של קילומטרים, יכולה לקלוט את כל ההתארגנויות בכפר מסויים בעוד מועד?

באותו מישור ניתן להקים צלחות האזנה וצפיה על כלי רכב, או בנקודה שלטת קבועה, אשר יוכלו להאזין לכל אשר מתרחש מחוץ לבתים. הרי מדובר במכשירים פשוטים הנמצאים בכמויות „על המדף" בישראל או בחנויות אלקטרוניות בארה"ב.

מדוע ידעו זרועות הבטחון להשתמש בצלחות האזנה כאלו בעת שביקשו להאזין להתארגנות המחתרתית בקרית ארבע, ואי אפשר להשתמש באותם אמצעים נגד המפרעים הערבים?

ואם באמצעים טכנולוגיים עסקינן, אינני מבין מדוע מאפשרים לשידורי הרדיו של המחבלים להתסיס את ערביי השטחים.

במשך זמן רב פעלה תחנת שידור בבגדד ומתנוה קולו – אולם עוצמת שידוריהם חלשה מדי ואף על פי כן לא נעשה דבר בנידון. הרי את הפטנט של שיבושי רדיו המציאו כבר במלחמת העולם השניה...

הגדיל לעשות ארגונו של ג'יבריל שהקים בשבועות האחרונים תחנת שידור חדשה בדרום סוריה בגלים בינוניים, בשם „אל קודס".

העובדה שטרם נעשה דבר בנידון מלמדת שוב על חוסר התבונה במישור הטקטי הפשוט במאבק על עתידה של ישראל.

מדוע אין משבשים את שידורי „אל קודס"?

תחנת „אל קודס" מהווה כיום את הגורם המתסיס ביותר בשטחים. היא יוצרת אוירה של מלחמה מתמדת בשטחים. היא המכוונת את האירועים, משם יוצאה הקריאה לתושבי חברון להשתתף במאמץ המלחמתי – אשר הביאה את הצלחתה בהתנגשות הקשה שאירעו שם בסוף השבוע. שדרני „אל קודס" הצליחו בערביי בית לחם הנוצרים וגרמו לשילובם במאורעות. התחנה משדרת את נוסח הכרוזים המופצים ביו"ש עוד בטרם הופצו. אם מעז בעל חנות לפתוח את חנותו, לא חולפת חצי שעה – ו„אל קודס" משמיע נגדו איומים על חייו וחיי משפחתו. במשך כל הזמן צמודים תושבי יו"ש ועזה למקלטי הרדיו מהם הם שומעים שירים לאומניים פלשתינאיים, שירי לכת, סיסמאות, סיפורים דימיוניים – הכל כדי לשלהב את הרוחות.

לא יתכן שנאפשר לתחנת מחבלים לשלהב את הילדים ה„גיבורים", ללמדם כיצד להפעיל „רוגטקות" משוכללות בשיטת „עשה זאת בעצמך". או להשמיע שמות של משתפי פעולה ערבים ובכללם שוטרים ערביים החוששים עתה לחייהם.

למותר הזה אין שום תירוצים. אפילו אם לכאורה, אין אפשרות לשבש את השידורים הללו בשל אמנה בינלאומית כלשהי (הדבר זה דורש בדיקה יסודית, שכן אין כל הגיון שהאמנה תכלול מתנה טירוריסטית) – אין להתחשב בכך, בהתחשב בעוצמת ההשפעה על האירועים הנערים בשטחים שיש לתחנה זו.

מבחינה טכנית לא זקוקים לאמצעי שיבוש מתוחכמים (שאפילו אם אינם בנמצא בישראל, ניתן היה מזמן לרוכשם). מספיק לשדר צפצוף ארוך במשדרי „קול ישראל" או במשדרים אחרים, ואם יש צורך, במסרים מקומיים – על הגל בו משדרת „אל קודס". פעולה פשוטה שכזאת יכולה לשבש את כל שידורי המחבלים ולעקר בכך את הגורם המתסיס ביותר בשטחים, לרבות ירושלים המזרחית.

יש פתרון אסטרטגי למהומות

השימוש באמצעים הפשוטים שמנינו כאן, ובאמצעים רבים נוספים שאי אפשר לפרטם במסגרת זו יביאו להישגים הבאים:

א. ערעור הבטחון העצמי של ה„שבאב", בקבוצה, אשר תצטרך להפנות אנרגיה בחשש מפני הבלתי צפוי, הבלתי נודע.

ב. מידע מוקדם על חסימת צירים ומתן זמן התרעה לכוחות הבטחון לטפל בכך, אם באמצעות יחידות ניידות או באמצעות מסוקים שיקיימו קשר [illegible] ללא צורך להשתמש באמצעים יזומים אחרים, כמו הלשנה וכו' – אמצעים העלולים בסערת המאורעות להיות משענת קנה רצוץ.

במישור הטקטי ניתן כמובן להשתמש באמצעים נוספים, ואם האמצעים שמנינו לא יספיקו, אפשר להחליט, למשל, לבצע חפירה בארבעת הכבישים המובילים לשכם, מחוץ לעיר, לרוחב הכביש. אין יוצא ואין בא. מאוחר יותר, לאחר שיבקשו התושבים לפתוח את הכבישים, התנאי לכך יהיה שהעיר תנוקה מאבנים וגרוטאות.

אפשר גם להחליט להציב תחנה עם 10 שוטרים או חיילים בכל ישוב ערבי, אשר יטפלו אישית באנשים תושבים, תוך קיום שיחות עם המוכתרים ואסיפות הורים בבתי הספר – ואם אמצעי שכנוע והתרעה אלו לא יעזרו, להוכיח להם מי השליט. צוותי הטלוויזיה לא יכולים להופיע בכל 255 הישובים הערביים ביו"ש באותה עת.

אם שום אמצעי שכנוע או אמצעים הרתעתיים אחרים לא יעלו יפה בכפר מסויים (מחמת הזלזול בשלטונות הישראליים – לו הסכינו הערבים בחודשים האחרונים), אפשר גם לעקור כפר שלם ממקומו כעונש ולשכנם בבתי ספר ציבוריים, עד אשר יחליטו מנהיגיו כי עליהם לדאוג לשקט בכפרם. במיוחד אמור הדבר לגבי הכפרים הגובלים בשכונות היהודיות בירושלים, שם אין ברירה צריך להיות תקיפים. יש לזכור, התושבים בשכונות אלו לא הגיעו לשם מתוך אידיאולוגיה כמו מתנחלי יו"ש. אם ימשכו ההפרעות, זריקת אבנים בתוך בתיהם – הם פשוט יברחו משם בעקבות הסכנית הראשונה.

אפשר למנות רעיונות למכביר בתחום הטקטי, אולם האמת היא שאין בהם צורך. שילוב של מודיעין נכון ושיטות של „בתחבולות תעשה לך מלחמה" – ימצא את הצורך באמצעים החריפים שמנינו לעיל.

אולם, אין לשגות באשליות. אמצעים אלו אינם יכולים לבטל לחלוטין ולאורך זמן את המהומות בשטחים. הם יכולים להיות מעין „עזרה ראשונה" בלבד. ככל שיחלוף הזמן יסתגלו המתפרעים גם ל„הפרעות" הטכנולוגיות ושיטות הפעולה של „בתחבולות תעשה לך מלחמה". באותה עת יהיו לשיטות אלה ערך טקטי בלבד, שגם הוא כמובן חשוב.

הפתרון האסטרטגי הצבאי לעומת זאת, שונה לחלוטין והוא כרוך גם בהחלטות פוליטיות של מנהיגי המדינה.

יישום האמצעים הטקטיים יאפשר פרק זמן סביר לקבלת ההחלטות האסטרטגיות, כאמור. כיום, לאחר שערכתי סיבוב שיחות מאומץ עם עשרות שרים, יועצים וחכ"ים במשך השבועות האחרונים, הגעתי למסקנה שרובם ככולם כבר מבינים שאין עוד מדובר ב„הפרעות סדר", אלא בהתקוממות לאומית אשר יש לה השלכה ישירה על האירועים, המוראל הפנימי הלחץ החיצוני המובילים בהכרח לאיום ממשי על עתידה ומדינתה של ישראל. את הביטוי הקולע ביותר לכך נתן שר הבטחון יצחק רבין בכנסת שאמר: זהו העימות הקשה ביותר שיש לישראל מכל מלחמות ישראל מאז 15 במאי 1948.

יש סיכוי לרוב בכנסת לביטול אפשרות הערעור לבג"ץ למגורשים

כיום, רבים וטובים מבינים שכל אבן שנזרקת במדינת השטחים, יוצרת עיגולים רחבים ההולכים מבלאטה בשומרון ועד מועצת הבטחון. ואולי, בעתיד, אף על הסיוע האמריקאי לישראל.

כיום, ישנם יותר ויותר חכ"ים המבינים כי המעבלה הכבודה שהוטלה על עם ישראל יש להבדיל בין בעיות אסטטיות לבעיות מוסריות.

בשלב הזה עוד ניתן להשתמש באמצעים אשר מהווים אולי למאורעה' בעיות אסטטיות. אולם אם נשתהה מדי, והמצב ימשך כמות שהוא בשיטת „כיבוי שריפות" בלבד נאלץ במוקדם או במאוחר להחליט: האם להסכים להיסולקנו או לנקוט באמצעים בלתי מוסריים. לפיכך יפה שעה אחת קודם.

תחושתי, המבוססת על שיחות עם חכ"ים רבים מכל זרמי הקשת הפוליטית היא, שאם היום היו באים ראש הממשלה, יצחק שמיר, ושר הבטחון, יצחק רבין, והיו פונים במשותף לכנסת לאשר חוק או תקנה, שתבטל את התקנה שהתקין בשעתו שר המשפטים דאז, שמואל תמיר, לפיה כל ערבי שהוצא נגדו צו גירוש זכאי לערער על ההחלטה בבג"ץ בטרם גירושו – יהיה רוב בכנסת לחוק כזה.

בסך הכל מדובר על החזרת המצב שלפני 1977 לקדמותו, לפיו ניתן היה לגרש בצו המושל הצבאי ללא אפשרות לבג"ץ.

לו היו מתקנים את החוק שהתקבל בשעתו בלחצו של מנחם בגין, מתוך השקפה שכיום התבררה כמוטעית – ניתן היה להשתמש גם בנשק הגירוש, כדי לחסל את האירועים בשטחים. יש כאלו הטוענים כיום שנשק הגירוש איננו אפקטיבי יותר, והראיה – חמשת המועמדים לגירוש ביטלו את עתירתם לבג"ץ בעניין זה.

אפילו אם נכונים הדברים, לטענה זו אין כל ממש בכל הנוגע להמון העם המהווה 90% מהמתפרעים. יתכן שכלפי המנהיגים הקיצוניים בשטחים אין נשק הגירוש אפקטיבי עוד כבעבר. אלה חולמים על מדינה פלשתינאית שתקום תוך זמן קצר. הגירוש עשוי להיות אות של כבוד וקידום בהיררכיה של המדינה שבדרך. אפילו הקורבן של פירוד מהמשפחה לזמן קצר – משתלם.

[illegible]

אולם בכל הנוגע להמון העם, מודים כל המומחים שאינם כבולים להשקפות פוליטיות, כי נשק הגירוש הוא נשק מרתיע, בעשרות מונים לעומת כל עונש אחר, לרבות מכות, מעצרים, כיתורי צומי וכד'.

אולם, הרי לא ניתן לגרש ילדים בני 10-14 ללבנון, בקעת הירדן, או לחוף הסעודי, בשל הבעיה המוסרית הכרוכה בכך. לפיכך אין מנוס מלהחליט גם על גירוש משפחתו של כל צעיר ערבי עד גיל 18 שיתפס בהשתתפות בהפרעות הסדר.

הערביים בשכם ובכפרים הערביים אמונים על האוטוריטה של ראש המשפחה. שום נער לא יעז להמרות את פי אביו. ואם הלז יודע כי משפחתו תגורש – הוא יקשור את בנו למיטה וינקוט באמצעים חמורים ביותר, כדי למנוע מבנו לגלגל עליו את חרפת הגירוש.

באיזורים המפותחים יותר – כמו רמאללה ובית לחם – בעלי תרבות נוצרית בעיקרה, בשל המצב הכלכלי המשופר וחינוך מעולה יותר – השפעת האב אמנם איננה דומיננטית כמו באיזורים אחרים, אולם בכל מקרה כאשר מדובר על עצם הקיום – הן הנער והן אביו יימנעו מפעולות חבלה.

המעטים שימשיכו להתפרע, אם בכלל, יהיו החברים המושבעים של האירגונים הקיצוניים – מיעוט מבוטל שאותו יש להשליך לבית הסוהר דווקא. עלינו למנוע מהם את האפשרות להיהפך לגיבורים. לעומת זאת, אין כל הגיון בשליחת נערים צעירים מהמון העם לבית הסוהר, שכן שם הם לומדים כיצד להיהפך למחבלים של ממש. לאלה יש פתרון אחד – גירוש.

אולם, כיום מהלך כזה אינו מעשי, שכן התהליכים המשפטיים מאפשרים לעצורי הגירוש לערער – ובינתיים סופגת ישראל ביקורת על כל פעולה בנפרד; בהחלטה, באישור הממשלה, בערעורים למיניהם ולבסוף בעת ביצוע הגירוש.

לעומת זאת אם יתוקן החוק כאמור, ניתן יהיה לגרש מיידית כל מפגין שיוכח שהשתתף במהומות, יחד עם בני משפחתו – ללא צורך בהחלטת ממשלה.

בית הדין הצבאי לא יזדקק להוכחות מרובות. אם יתגלו מכבאות, שישאלו מסניפי „מכבי אש" מים צבועים שאינם ניתנים להסרה; אם ייתפסו המפגינים בשטח על פי השיטות של „מתנדבות לשר מלחמה"; אם יזוהו באמצעות גלי הקול לאחר ביצוע האותות – תהיה זו הוכחה משפטית מספקת לצורך הגירוש.

[illegible]

ההנהגה החוזרת שאינה יכולה ללמוד על מחדלי שלושים השנים בעניין זה, הוא חוסר אימונם שאפשר להגיע להחלטה כזאת של הסרת שוט הבג"ץ מעל המגורשים.

הסיבה לכך, מסתבר, מרחיקה.

לפני שנה פנה שר המשפטים, יצחק רבין, לשר המשפטים אברהם שריר, בבקשה להכין חוק שיוציא את ההנהגה האסלמית ושיפוט בדין אחרים מחוץ לחוק. התגובה כי המשפטנים במשרד המשפטים המחזיקים, מרצון או מאונס, כי „בנאות הקידמה" – הערימו מכשולים רבים ועד היום לא נוסחה הצעת החוק, שבוודאי יש לה קונצנזוס מלבריע בעם. השר שריר, אשר התגלה בחוסר עמוד כמי שאינו יכול לשלוט אפילו על אנשי משרדו, קיבל השבוע פרס. הממשלה אישרה לו נסיעה נוספת ברחבי העולם. בינתיים, באין חוק ואין דיין, הוזנו בראש מועצת מדה ישראלי אחר לעצירה טולי-כרם מול מצלמות הטלוויזיה „שנהג איתנם במלחמה לחירות ועצמאות". ראש מועצת טולכרם קונה לה „בחה אפילו כמו נחשים" בתנו האב נכיש כמו נחשים. האם אין זה מדר פשוט? איזו מדינה בעולם היתה סובלת זאת – ועוד תוך ניצול אמצעי התקשורת של חלוקת פיתות לעיר הצגתה מבחינת סידה להתחשבי טולכרם.

מהיום הבית בעקר, המשפטנים צוחקים מהממשלה ושר המשפטים יוצא לחו"ל... לפיכך, לא בכדי, לא העלה שמיר הבין כלל על דעתם שיש סיבה לבטל את הצורך בבג"ץ למגורשי הגירוש. אם על הצעת חוק שיש לו קונצנזוס לאומי מערימים קשיים בירוקרטיים – על חוק שיהיה שנוי במחלוקת על מידת הבעיה האסטטית שלו, על אחת כמה וכמה.

לעומת זאת, אי אפשר לפטור את ראש הממשלה מהאחריות למעשה. לו היה שמיר עומד בתוקף על כך שאיש מפלגתו, השר שריר, יגיש תוך שבועיים את הצעת החוק – היתה הפרשה יורדת מזמן מעל סדר היום, והיתה מאפשרת לקברניטי המדינה לחשוב במונחים ראציונליים על מידת האפשרות להציע את ביטול החוק המאפשר פניה לבג"ץ.

[illegible]

אולם בכך לא די: אין זה מספיק מבחינה אסטרטגית להשתמש בנשק הגירוש. הבעיה היא שהערבים כיום אינם מאמינים שלממשלה יהיה אומץ לצאת לאופנסיבה נגד אש"ף.

עיקר כוחו של נשק הגירוש הוא בהרתעה: החשש מפני גירוש בעתיד. אולם, עדיין, אפילו אם יתחילו להשתמש בנשק זה באופן שערביי השטחים יוכלו לצפות מעל מסכי הטלוויזיה שלהם במימוש איום הגירוש – וכי הממשלה רצינית בהכרזותיה – עדיין אין זה מספיק.

שכן ברור שהמקהלה הקבועה של מגיני הערבים, שטוס אבינו כי המלחמה כיום היא על ת"א ועדיין לא הצלחנו להבין כי יש הבדל בין בעיה אסטטית לבעיה מוסרית – יצעקו בקול חמס על „הפשע" הזה, ויגרמו לעוינות הקבועה של האנשים „הנאורים" שונאי ישראל לפתוח ביקורת עליה בשל נקיטתה באמצעי הגירוש.

זוהי המציאות ועימה חייבים להתמודד.

לפיכך יש צורך לפתוח באופנסיבה רבתי בחזית רחבה של מאבק מסוג ממשלת ישראל נגד כל מה שמייצג את אש"ף. רק כך יתחילו הערבים בשטחים להאמין כי להכרזותיה של ממשלת ישראל יש כיסוי בשטח.

האופנסיבה הזאת צריכה לכלול את ההחלטות הבאות:

- להוציא מחוץ לחוק את כל הארגונים האשפ"יים והיהודים, לרבות ארגונים הנראים תמימים למראה כמו: אבגדי סטודנטים; התארגנות באקדמיות, עיתונים, סוכנויות ידיעות פלשתינאיות, מגאזינים, ממבון, קבוצות תאטרליות, אגודות מקצועיות, אירגונים שונים, מועדונים, ארגונים חקלאיים, אגודות נשים, אגודות צדקה וכו'.
- מניעת הזרמת כספי אש"ף לשטחים באמצעות ארגונים אלה, או בדרכים עוקפות, בצורה מוחלטת. (נוכל להסדיר את הרסן הזה בצורה מבוקרת, רק לאחר שיימצא הסדר מוסכם בשטחים).
- חשיפת הקשר בין מרכזי אש"ף בנצרת עם מרכזי אש"ף בשכם ובירושלים, פירוקם והעמדתם לדין. (כיום התיאום המרכזי בהתקוממות, נעשה באמצעות בנצרת ואיש אינו פוצה פה ומצפצף).
- מעצר או הגליית מסיתים במסגדים או ברחוב, הקוראים כיום ללא מורא „אטבח אל יהוד", או קריאות מלחמה דומות.
- פתיחת חנויות בכוח והפרת השביתה. השביתה כבר איננה נעוצה בעצם השביתה. מצידנו הם יכולים לשבות ולהפסיד כסף ככל העולה על רוחם. הצורך בשבירת השביתה נובע מכך שיש צורך לשבור את „המאפיה", הבלתי מזוהה בינתיים, המטילה טרור ופחד בקרב בעלי החנויות. ככל שמתמשכת שביתת המסחר כן מתחזק כוחה של המאפיה המקומית.

הסוחרים היו רוצים מזמן לפתוח את חנויותיהם אולם הללו פוחדים ובצדק: בכל פעם שמישהו מהם הפר את השביתה, שרפו גורמים אלמוניים את חנותו או מכוניתו, לאחר שחיילי צה"ל הסתלקו מהמקום. הדרך לפתור את הבעיה היא אחת מן השתיים: או להסתפק בפתיחה בכוח של דלתות החנויות במרכז מסחרי אחד בכל ישוב ושמירה קבועה למשך זמן מה על מרכז מסחרי זה – או לעקור את כל דלתות החנויות ביו"ש ולאלץ בכך, כאילו, את הסוחרים לשהות בחנותם גם בלילות (לא יימצאו כל כך הרבה מסגרים שיוכלו לבנות מחדש את דלתות החנויות בפרק זמן סביר).

אין זה הכרחי לבצע את הפעולה בבת אחת בכל יו"ש, אפשר לעשות זאת בחלקים. החלטה על כך צריכה להינתן במערכת הכמותו תוך שיקול האם בזמן הביצוע בחלקים מסויימים לא יתרבו המהומות באותם חלקים שטרם הבינו שהממשלה החליטה „לשבור את הכלים". בשעת ביצוע האופנסיבה יש להכריז על כל איזור מטופל, כשטח צבאי סגור ולמנוע כניסת עיתונאים וצלמי טלויזיה. אלה יוכלו לבוא אל המקום, מאוחר יותר ולראיין את הסוחרים שישראל הצילה אותם בטרם פשיטת רגל.

דרוש הקמת „שב"כם" וימ"ש (יחידת מלחמת שטחים)

הביצוע צריך להיות לא באמצעות צה"ל כי אם על ידי יחידה מיוחדת שתוקם לשם כך במשמר הגבול. ביחידה זו צריכים מפקדי הכיתות וסגניהם לשלוט בערבית. המדובר ביחידה מתנדבים הסוכנים למלא את המשימה ויש אפילו לפטור אותם בשלב זה משירות מילואים. צה"ל יכול רק לספק את העודף הצבאי בלבד לאירועים חריגים, לאחר שבתוך זמן קצר הוא יוכל לשוב למסגרת אימונית.

מתוך מה שנשאר מהשב"כ ובגיוס מתנדבים נוספים מבחוץ, יש להקים „שב"כם" – יחידת שב"כ שתהווה את העיניים והאוזניים של הימ"ש (יחידת מלחמת שטחים) של משמר הגבול. יחידה זו תנסה לפצח בין השאר את ההתארגנות של הקודקוד במרכזי השטחים; תאתר היכן מודפסים 100 אלף עותקי כרוזים מדי פעם; תתפוס מחלקי כרוזים ולהגיע לשולחיהם וכו'.

בנוסף, על הממשלה להנחות את „המוסד" לרדוף ולטפל במנהיגי אש"ף ובאירגוניהם בכל רחבי העולם – זאת בנוסף לפעילות מדינית והסברתית נמרצת, כדי לחשוף את פרצופו האמיתי של אש"ף.

אין מנוס. הביצוע צריך להיות חריף ותקיף הן כדי להוכיח שהצעקנים בכנסת משמאל הם משענת קנה רצוץ לעתיד אש"ף, והן כדי לכפר על שגיאות העבר לפיו איפשרו את התארגנות אש"ף. מתברר, כי עד עתה נעשו בעניין זה כל השגיאות האפשריות. המדיניות הממשלתית איפשרה לאש"ף להתארגן במסגרת אירגוני צדקה שקיבלו תמיכה כספית ישירה ממרכזי אש"ף. כבר מ-1985 היה ברור מפרסומים גלויים על המטרות של אירגונים אלה, כולל, „חינוך הילדים למאבק", שלא לדבר על הדיווחים הבטחוניים בעניין הקיבוץ והממשלה. יתרה מזו, המדיניות הממשלתית אף גרסה שיש לתמוך ולעזור... לגורמים הקיצוניים המוסלמים בעזה וביו"ש כדי לדרוש את ליבם.

במסגרת מדיניות זו של הזרמה מוחלטת של אש"ף וכל מה שהוא מייצג, יש לספח את אגודת „בני הכפרים" ששיתפה פעולה עם ישראל מזה שנים רבות. השבוע נשבר כוח הסבל של ג'מיל עמלה, יו"ר אגודת „בני הכפרים" בחברון, אשר הודיע על פירוק האגודה. ארבע אגודות אחרות, בשכם, קלקיליה, ג'נין ורמאללה עומדות אף הן בפני פירוק.

הייתה זו מדיניות של חלם – לתמוך באש"ף מחד, ולהפקיר בערבם של הערבים השואפים לדו-קיום, מאידך. נראה כי מאז שפרש לפני מספר שנים פרופ' מנחם מילסון מתפקידו כמתאם הפעולות בשטחים, איבדו „בני הכפרים" את בטחונם.

ג'מיל עמלה, למשל, המתין 6 חודשים תמימים לפגישה עם ראש הממשלה, יצחק שמיר. כל מה שהוא רצה לבקש היה גיבוי ממשלתי לאירגונו.

כבר לפני שנים רבות הוצא נגדו פסק דין מוות ע"י אש"ף, אולם הוא לא נרתע מכך. לרשותו עמדו מאות איש שהיו נאמנים לו – אולם ללא גיבוי, ללא אקדחים ותמיכה כלכלית לאנשיו – לא היה באפשרותו לעמוד בלחץ.

דווקא ערבים אלה עשויים להיות הכוח המוביל של הסדר מדיני כלשהו.

אש"ף, בגלימה זו או אחרת, אפילו במסגרת משלחת ירדנית, אינו יכול להוות פרטנר למו"מ, לאו דווקא משום העקרון שאין לנהל מו"מ עם ארגון טרור השואף להשמיד את המדינה – אלא משום ההבנה הריאליסטית שאיננו יכול להקים דבר כזה.

אין זה אותו אש"ף שהכרנו לפני חודשים. עד אז היה ערפאת מיואש ומתוסכל והיה מוכן להסכים לכל הסדר שיתן לו פיסת קרקע כלשהי ביו"ש. כיום ערפאת אינו מסוגל להתפשר על כלום, שכן הוא איננו שולט כלל במצב בשטחים מאחר והוא מהווה כותרת-גג בלבד להתקוממות.

ערפאת אינו יכול לדרוש פחות ממה שמציעים החכ"ים משמאל בישראל – מדינה פלשתינאית. אין לכחש, כיום הוא גם מונע ע"י התקווה שההתקוממות תביא בקרוב למדינה פלשתינאית. בכל מקרה, אם ערפאת יסכים לפשרה הקטנה ביותר – הוא יימחק מהמפה בשטחים ע"י הגורמים הקיצוניים השואפים את הדמיון בהתלהבותם. באותה מידה, גם לירדן אין מה „למכור". עמדת ירדן ברורה: לא יהיה מו"מ על אוטונומיה ואף לא ועידה בינלאומית עד אשר ארה"ב תציג בפניה את המהלך הסופי המקובל עליה. למסע הדילוגים של מרפי משמעות פשוטה לתת הבטחות לחוסיין שארה"ב תעמוד על „תוכנית רייגן" במסגרת ועידה בינלאומית, כאשר בשאלת ירושלים תהיה שותפות ירדנית כרמה זו או אחרת.

לאמור, אפילו אם יקרה הבלתי אפשרי, וחוסיין יסכים להשתתף במו"מ על אוטונומיה, יהיה זה לאחר שתהיה לו הבטחה אמריקנית ברורה, כנראה בכתב, לגבי ההסדר הסופי המוצע.

מן הראוי להזכיר לציבור הקוראים מה כוללת „תוכנית רייגן" שפורסמה לראשונה בספטמבר 1982 – תוכנית שהיוותה סתירה מוחלטת להסכמי קמפ דיוויד.

שורש הבעיה של תוכנית רייגן היא העובדה שבעוד שעד לפרסום התוכנית, הוסכם כי ארה"ב תשמש כמתווך בלבד בין הצדדים, נקט הנשיא רייגן לפתע עמדה, לגבי ההסדר הסופי – אותו היה צריך להשאיר למו"מ בין הצדדים לאחר כינון האוטונומיה (אגב הרי לפנינו תקדים של שינוי העמדה האמריקנית, מתיווך לקביעת עמדה. מי יערוב לנו שב-1988 לא יקרה דבר דומה במסגרת „ועידה בינלאומית").

למעשה סתר רייגן הבנות רבות, שהושגו במסגרת המו"מ על האוטונומיה, כדלקמן:

1. ישראל לא תשלוט בעתיד ביו"ש ועזה. (זוהי קביעה לגבי הסטטוס הסופי, למרות שנקבע בקמפ דיוויד שעל העתיד צריך להתנהל מו"מ חופשי בין הצדדים).
2. אופי האוטונומיה: אוטונומיה מלאה לגבי הקרקע ולישבביה (בקמפ דיוויד סוכם שנוהל „אדמות המלך" ומקורות המים יידונו בהסדר הסופי במו"מ בין הצדדים, כאשר בגין הבהיר כי אם יידרשו הערבים לעצמם את השליטה באדמות המדינה הוא יידרוש סיפוח השטחים לישראל...)
3. השתתפות ערבי מז' ירושלים בבחירות לאוטונומיה – סעיף שהיה פתוח למו"מ.
4. הקפאת ההתנחלויות.
5. הגדלת תפקידי בטחון הפנים לפלשתינאים – מעבר להגדרה של „משטרה מקומית חזקה" (אגב, עם נשק חם) כפי שסוכם בקמפ דיוויד.
6. קבלת עקרונות החלטת האו"ם 242 – עקרון מרומז לשלום תמורת השטחים.
7. לא יהיו איים ישראליים בריבונות ישראל. (לאמור, 136 הישובים ביו"ש, ומחנות צה"ל לא ישבו על אדמה בריבונות ישראלית).
8. ירדן משותפת תפקיד ראשי באוטונומיה ובתחומים שונים יהיו תאומים בין האוטונומיה וירדן (לגבי ישראל הסתפק רייגן בקביעה, כי ישראל לא תבודד מהאוטונומיה).

חוסיין תובע את כל השטחים ודורש שארה"ב תסכים שהסדר זהה יתקיים גם לרמת הגולן

המלך חוסיין דורש „קינג סייז" – הוא אינו מסתפק ב„תוכנית רייגן", שכן זוהי כבר בכיסו. עכשיו מרפי יצטרך להבהיר את מעמד ירדן במזרח ירושלים; כמה זמן יקצר שלב הביניים עד להסדר הסופי ואיפה לדעת ארה"ב יעבור הגבול הסופי בהסדר הקבע, האם יכלול את לטרון, אם לאו...

אולם אין זה הכל. חוסיין גם דורש שההסכם יכתב שההסדר ביו"ש יהיה תקדים לרמת הגולן, לאחר הסכמה אמריקנית בראש (ואולי בכתב) לויתור על כמעט כל רמת הגולן. על פחות מכך חוסיין איננו יכול להתפשר, שכן ענין זה סוכם במפורש, בין חוסיין ואסאד ב„ועידת רבת עמון".

מכאן שכלל לא ברור על מה דנים בישראל, עם מרפי. האם שוב תכנס ישראל לסחרחורת של דיונים בפרטים שוליים ומדיגעים, בעוד שתמונת המצב ברורה – ויתור על כל יו"ש, עזה הגולן תמורת מסמך מפוקפק.

בוודאי נשמע בזמן הקרוב הצהרות קשוחות בנוסח „ישראל לא תסכים ליותר ממה שהוסכם בקמפ דיוויד" וכו'. אולם ברור לחלוטין כי אין ביניהם למהות הדיונים עם הממשל האמריקני ולא כלום. הרי אי אפשר לערוך דיונים רציניים על „עסקי אוויר". האם יעלה על הדעת שמרפי יתכחש ל„תוכנית רייגן" – בשעה שחוסיין דורש הרבה יותר?

בשעתו, כאשר סאדאת בא לכנסת, שרתה בישראל אופוריה לאומית. בגין הצליח לסחוף עימו את הרוב להסכמה לתוכנית השלום של קמפ דיוויד.

אפילו הרעיון לסגת לגבולות „תוכנית אלון" – תוך כדי מו"מ עם ירדן – רחוק מהמינימום של חוסיין.

אולם לגבי חוסיין, האם יש סיכוי שימצא בעם רוב כלשהו לויתור על כל השטחים, כולל מזרח ירושלים בעבור פיסת נייר – אפילו ללא תאטרליות של שלום?

בעניין זה אין הבדל בין המערך לליכוד.

המערך, בזרת הפשרנית ביותר שלו, מוכן לכל היותר לסגת לגבולות „תוכנית אלון", תוך כדי מו"מ הסופי עם חוסיין – וזהו ה„סוכריה" של פרס לחוסיין. זה עדיין מרוחק של שנות אור ממה שיכולה להיות תוכנית המינימום של חוסיין.

אין זה גם „פייר" לדרוש מחוסיין שיוותר עתה יותר ממה שהוא יכול. גם לתוכנית המקסימליסטית שלו הוא עדיין זקוק לאישורו של אסאד. לאמור, שאסאד יסכים לשלום נפרד בהקשר ליו"ש ועזה תוך כדי הסכמה על ויתור על המו"מ המיידי בהקשר לרמת הגולן. זה לא נראה סביר, שכן ברית המועצות לא תניח לאסאד שיסכים להסדר ללא השתתפותה.

הפשרה שתימצא, איפוא, היא, שלא תהיה ועידה בינלאומית אלא ועידה בחסות ברית המועצות וארה"ב או „ליווי בינלאומי" (לאחר שברית המועצות תחדש את יחסיה עם ישראל). זאת אומרת שיש צורך שאסאד יסכים לשחרר את ברה"מ מהבטחתה שלא לחדש את יחסיה עם ישראל. כדי שאסאד יסכים לזאת, מרפי צריך להבטיח לאסאד סיוע כלכלי-רחב ביותר.

אין זה סביר שאדם כמו יצחק שמיר, יסכים להיכנס למלכודת זו. לפיה כל הצדדים יתנו, מלבד ישראל. חוסיין יקבל את יו"ש ועזה; אסאד את רמת הגולן ומיליארדי דולרים כסיוע; ירדן ומצרים ירצו לפחות 50% ממה שיקבל אסאד – ואילו ישראל תצטרך להתפרק משטחי בטחון מינימליים ולהישאר עניה.

בשלב זה יבואו בוודאי מספר חכמים שיבטיחו לישראל 50% סיוע נוסף ממה שתקבל ירדן... וכך פחות או יותר בשיטה הלאמית שכזו יתנהלו השיחות, תוך בילבול המוחות בצמרת ההנהגה בישראל ולציבור הרחב, שמאחורי גבו יוסכם הכל מראש.

תמריס זה איננו מעשי, שכן ברור שלא יהיה לשמיר שותף מפלגתי בצרכו תורות או בקרב שרי הליכוד – כדי להסכים על מהלך מרחיק לכת שכזה. אפילו אם שמיר ינקוט (או נוקט כבר עתה) בתכסיסים שונים וימנע „ריזוז אמת" להכריז בליכוד, בסופו של דבר ייצא המרצע מן השק ולוא משום הסיבה שכיום, אי אפשר לשמור על סודות יותר מכמה ימים.

המגעים המדיניים במתכונתם הנוכחית יביאו לפרץ אדיר של טרור בשטחים ובישראל

גם המערך לא יוכל להתפשר הרבה מעבר ל„תוכנית אלון" ואפילו אם יוצגו את כל ה„קוים האדומים" שלו – אין להניח שמרכז המפלגה יסכים לאשר ויתור מוחלט על כל השטחים.

אולם בינתיים „המשחק המדיני" הזה יעלה לנו ביוקר, שכן כל עוד נראה לפלשתינאים כי מתנהל מו"מ – הם יבקשו להשפיע על עתידו הסופי – הקמה פורמלית של מדינה פלשתינאית וסילוק צה"ל מכל השטחים. משום כך עלולים להתגבר המהומות בעתיד הקרוב, באופן שנזכור את המהומות כיום כ„משחקי ילדים", הרתי משמע. המנהיגות שתצמח בקרב כחללי המהומות תנהיג בעתיד את המדינה הפלשתינאית הקודמת עוד וגידים – זהו תמריץ בל ישוער למאות אינטלקטואלים פלשתינאים מובטלים ומתוסכלים.

וזה עוד לא הכל: אם יסלימו המהומות, בעקבות המגעים המדיניים, וללא פתרון צבאי מתאים, הרי שהדבר יגרום תסיסה בקרב ערביי ישראל, אשר יפתחו אף הם במהומות ובמעשי טרור – ולהם יש נשק למכביר, כידוע לכל. מטרת ערביי ישראל לא תהיה רק הפגנת השתתפות „בהמלצה להזדהות". תהיה לכך גם מטרה פוליטית. לצרף את הגליל לאוטונומיה הפלשתינאית או למדינה הפלשתינאית. יתכן כי המבוגרים בקרב ערביי ישראל יביעו שתו בעשה נמהר, אולם מי שישלוט או ברחוב יהיו הצעירים דווקא.

לא אסתבך איפוא, בנבואה, אם אקבע כמצב סביר, שהניצנים הראשונים של הטרור אותו חזינו לאחרונה ביפו, ת"א, חיפה וירושלים – יפתחו להתמבן רב זרועות של טרור כללי בישראל, הן מצד הערבים הישראלים והן באמצעות חוליות שיסתננו בחסות עשרות אלפי העובדים מהשטחים.

אותי הבל הם מכוייבים בל שיח ואבן בישראל. ובמצבם – שינאה יוקדת והתקווה לעצמאות מדינית – יהיה זה גם אבנו לא יתרחשו עשרות מעשי טרור בכל יום בתוך ישראל בתחו.

באותה עת הם לא יזדקקו לטרור של בקבוק עם פצצות, חסימות ושאר פרייען בישוך. מספיק שכל „פועל שטחים" עשירי יתקע חור בצינור גז ליד בלוני הגז בבתים בישראל, למשל, כדי לגרום לתוהו ובוהו בקרב אוחזי ישראל. לפיכך, יש לחדש את הקריאה הידועה למנהיגי ישראל: „דחו מתנגל". עצם קיום המו"מ המדיני והתמשכותו במתכונת הנוכחית עשויים להכניס את ישראל למלכוד על עצם קיומה, שככל לא ברור איך נצא ממנו. נוכחתי לדעת כי ישנם שרים המבינים את חומרת המצב, אולם משום-מה הם מפסידים כדאשתקד. הם אינם מפעילים בתקיפות מתאימה את כל כח השפעתם כדי להביא לשינוי הדרוש במדיניות הממשלה, בעוד מועד.

על ממשלת ישראל לנצל את מסעות הדילוגים של שליחי ארה"ב כדי להציג את העמדה ההגיונית השווה לאורך מאמר זה בראש וראשונה לצנן את הקומקום הרותח בשטחים, כאשר עדיין יש לישראל שליטה בשטח, ואפילו לקבל על כך הסכמה מטעם הממשל האמריקני שלפחות יתבוך בנו בעצרת האו"ם, וימנע החלטות חמורות נגד ישראל.

עורך „ישראל שלנו" שהה לאחרונה שבועיים בארץ ונפגש עם שרים, פקידי ממשלה ומומחים לעניני השטחים.

הרשימה מסכמת את שראה ושמע – ואת הפתרונות האפשריים למשבר הבטחוני והמדיני שישראל נקלעה אליו.

כך בכך, לאחר שיתברר יותר ויותר, כי אין מקום לגישור הפערים בין ישראל והערבים בשל הדרישות הגבוהות שלהם, יש להחזיר את הרעיון של חלוקת יו"ש לקנטונים ולשתף את הממשל בארה"ב ברעיון זה.

לאחר ככלות הכל כל מה שריגן טוען שמגיע לפלשתינאים הוא „התקווה לעתיד טוב יותר". שולץ הבהיר פעמים רבות שהוא מחפש נוסחה ל„שלטון עצמי כלשהו".

תוכנית הקנטונים – צוברת תנופה בצמרת הממשלתית

וכבן, שני מנהיגים אמריקנים אלו יוכלו להגשים את מאווייהם באמצעות תוכנית הקנטונים – אשר יכולה לשמש למעשה ב„נוקאאוט" מדיני של ישראל.

ככל שיכלתי לברר, תוכנית זו, לא נדונה אף פעם קודם לכן במסגרת שיחות האוטונומיה (פרופ' אבנון כהן אמר לי, כי בזמנו גלגל פרס רעיון של קנטונים – אולם ללא פרטים מוגדרים והדבר או על קנטוניזציה של כל מדינת ישראל), אולם היא נדונה בשבועיים האחרונים לאחר ששלחתי עותקים כבנה למאות אנשי ציבור ופורסמה אף בעיתון „דבר".

בשיחותי עם שרים, יועצים, ועוזרים לממשלה, וחברי הכנסת מימין ומשמאל, גיליתי כי תוכנית הקנטונים איננה נופלת על אוזניים ערלות. שתי התגובות השליליות היחידות ששמעתי היו:

א. זאת לא תוכנית מעשית. לא ימצא שום ערבי, שבתנאים של היום, יהיה מוכן לכהן בקנטון הערבי.

ב. צריך למצוא תוכנית שתתקבל על דעת האמריקנים.

לדעתי, שום תוכנית מדינית איננה יכולה להידון ברצינות תוך כדי מהומות, שכן זו הזמנה מפורשת למהומות בהיקף רחב יותר. אולם אם תימצא הנוסחה כדי ליצור שקט בשטחים כפי ששרטטנו לעיל – יימצאו רבים וטובים שיסכימו לנהל את הקנטון בעל הרוב הערבי לתקופת המעבר עד לבחירות המקומיות. העובדה היא שתוסמת אגודות הכפרים החזיקו מעמד שנים רבות – על אף התנכרות הממשלה ועל אף ועמו של אש"ף שלהזיה.

במקרה שלפנינו המנהיג הערבי שיקח על עצמו את ניהול קנטונו. בג'נין, שכם, חברון, רמאללה, טול-כרם ובית לחם – יוכל לקדם את רמת חייהם של תושבי הקנטון – תוך כדי רווח בלתי מבוטל לעצמו על כל השירותים שיעניק.

באשר לאמריקנים, הרי שלדעתי הם יקפצו על המציאה אם תוסבר להם התוכנית אליבנגן.

הן גם בתוכנית האוטונומיה המקורית דובר על כך ש-35% משטח יו"ש יהווה אזור בטחון. בנוסף לכך סוכם כי האוטונומיה לא תחול על 136 הישובים היהודיים ביו"ש.

על פי המפה ששרטטתי ואשר נותחה וצולמה בידי הרדנים המבכירים בממשלה, מדובר על כ-70% מהשטח בקנטונים עם רוב יהודי, ו-30% בשטח יו"ש, קנטונים בעלי רוב ערבי. לאמור, הפער בשליטה על כמות השטח בין האוטונומיה של קמפ דיוויד, לבין תוכנית הקנטונים – מזערי.

יתירה מזו, כבר במסגרת המו"מ בקמפ דיוויד הציעו המצרים כפשרה, שישראל תיקח לעצמה את כל הדרוש לה בשטחים ציבוריים למען הבטחון ולמען הישובים – ובלבד שהיתרה של „אדמות המלך" יועברו לשליטת מועצת האוטונומיה (ישראל סירבה לדון על מקור השליטה ב„אדמות המלך" לפני היפתח המו"מ הסופי לשלום – כאמור בהסכם קמפ דיוויד).

במילים אחרות, תוכנית האלטרנטיבה, בדמות הקנטוניזציה של יו"ש, מעניקה אמנם מעט פחות שטח לשליטה ערבית – גם במקביל מעניקה איכות שלטונית גבוהה יותר.

לדברי מר חיים קובדסקי, מנכ"ל משרד הפנים לשעבר, אשר עמד בראש צוות השיחות לאוטונומיה בתחילת שנות השמונים – הגיעו ישראל ומצרים להסכמה על 80% מהשאלות השנויות במחלוקת לגבי האיכות השלטונית של האוטונומיה.

סוכם, כי האוטונומיה תחולש על הרשויות הבאות: רשות המינהל העצמי; משפט; חקלאות; פיננסים; השירות הציבורי; חינוך ותרבות; בריאות; שיכון; עבודות ציבוריות; תחבורה פנים; תקשורת; דואר (כולל הנפקת בולים); תעסוקה ורווחה; פיקוח על רשויות מקומיות; משטרה מקומית חזקה נושאת נשק; סדר ציבורי; דתות; תעשייה; מסחר ותיירות.

וזהו סמכות מקיפה ביותר לניהול עניני החיים, ואפשר להציע סמכויות אלה למנהיגות המקומית של הקנטונים הערביים והיהודיים.

לעומת זאת נשארו כבה נושאים שנויים במחלוקת:

1. ישראל דרשה תיאום בנושא המכס, כדי למנוע הברחות.
2. ישראל לא הסכימה להקמת תחנת השידור.
3. ישראל לא הסכימה לדון על האדמות הצבוריות (אדמות המלך).
4. פיתוח מקורות מים חדשים – האוטונומיה וישראל במשותף, אולם מקורות המים הקיימים, לבעט השימוש בפועל באותה עת – בידי ישראל.
5. ישראל הסכימה ל-15 – 11 נציגים באוטונומיה – כמספר התקציות שיכללו באוטונומיה.

המצרים דרשו 100 נציגים הציעו לבסוף פשרה: 45 נציגים, כמספר נציגי הפלשתינאים בפרלמנט הירדני.

על פי תוכנית הקנטונים, מאחר שהקנטונים בעלי הרוב הערבי יהוו מובלעות בתחומה – הרי שאין חשש שהקנטונים יהוו גשר למדינה פלשתינאית, ולכן אין גם כל מניעה לאשר אפילו 120 נציגים למועצה של כל קנטון, אם הם יחפצו בכך.

באותה מידה לא תהיה בעיה להסכים לגבי שליטה ערבית על הקרקע הציבורית במסגרת גבולות הקנטונים הערביים ושליטה יהודית על שטחי הקנטונים היהודיים. (אם כי מקור הסמכות הפורמאלי חייב להישאר בידי ישראל).

בעניין המכס האפשרות הריאלית היא קיזוז סכום המס למועצת הקנטון מכס ההכנסה הישראלי.

עניין מקורות המים איננו נושא פוליטי. הוא צריך להידון במסגרת בין-קנטוניסטית בתיאום עם כל הקנטונים, ערביים ויהודיים כאחד.

מכאן שבמסגרת של הקנטונים, יכולה ישראל לאפשר לעצמה להעניק איכות שלטונית גדולה יותר מאשר לאוטונומיה. לעומת זאת, הקנטונים הערביים ישלטו על שטח קטן בהקצבה, מהשטח נטו, במסגרת האוטונומיה הכללית.

אולם המעלה הגדולה ביותר של תוכנית הקנטונים היא שאין צורך לשתף את ירדן מצרים, או כל מדינה אחרת במו"מ בעניין. מדובר ב„פתרון בפנים" (הדרך היחידה להגיע להסכם מבחינת הערבים המקומיים) שתגאיד יוסכם עם אותה נציגות ערבית מקומית שיש לה את הכח כבר היום להשלים את ברוחה.

זהו העוקץ שבתכנית. עיקור מדינות ערב מהמו"מ שאינו יכול להוביל לשום מקום – ורק יכול להחריף את המצב, ולעומת זאת להגיע לפריצת דרך בדינית העצקת שלטון עצמי לפלשתינאים המקומיים – תוך שמירה על האינטרסים הבטחוניים של מדינת ישראל.

לדעתי, אם ישכילו שמיר ופרס להגיע להסכמה ביניהם על תוכנית הקנטונים ויציגו אותה כעמדה אחידה כלפי ג'ורג' שולץ ושליחיו, יקבלו האמריקנים את התוכנית, לאחר שיתברר כי לכל תוכנית אחרת אין שום סיכוי מעשי.

אם לא ימהרו ליזום מהלך בשעת-כושר זו, או כל מהלך חיובי אחר, תקום בכהרה בישראל הנהגה פוליטית-צבאית אחרת שתעשה זאת.

כל יום שחולף מהעדר הנהגה וכיוון דרך – מעלה את המחיר הסיכונים הצפויים לבית ולישובה.

דוד בן גוריון, גולדה מאיר ז"ל – ויגאל, מנחם בגין, עלו וצמחו כדי להושיע את העם בשעת משבר ב-40 השנים האחרונות. אני מאמין שיש להם ממשיכים.

תגובות והערות למאמר זה ניתן להפנות למשרדי „ישראל שלנו" בישראל:
רח' קירקרצי 4, רמת-גן
או ישירות למר שמואל שמואלי
993 E 17 st.
BROOKLYN, N.Y. 11230
U.S.A
או בטלפון: 001-718-258-8696

[מוגש כמודעה]

هكذا من الأصل

תחזית לאומית – מחזור 22 | **עם א. ישראלוביץ'**

ההסתדרות לא תשמש כתובת לכיסוי גרעונות הכדורגל

מאת ברוך דגן

איתור ישראלוביץ', גזבר ההסתדרות, מכיר היטב את הכדורגל הישראלי ודרך "התור בגרוש". הוא מודע למצבן הכספי הקשה של כמה מקבוצות הפועל בליגות הבכירות, אולם אין לו שום בשורה עבורן: "מי שאחראי על יצירת הגרעונות, ידאג גם לכסות אותם".

ישראלוביץ' מוציא את ההסתדרות מתחומי האחריות לנעשה בקבוצות הפועל ומציע לכל מי, שחושב להתבסס בגב הרחב של ההסתדרות, למצוא

לעצמו כתובת אחרת. "האחריות נופלת אך ורק על אלה, שמנהלים את הקבוצות ומכניסים אותן לגרעונות. יש לסמוך על מסגרת מאוזנת בקבוצות הכדורגל כמו בכל מוסד או גוף אחר. מי שמנהל את עסקי הכדורגל בצורה בלומיאלית, אל יחשוב ש"דוד עשיר" יבוא וישלם", הוא מדגיש.

זו העבודה העקרונית של ההסתדרות ויש לה גם "סיניים". אומר הגזבר: "אסרנו על מועצות הפועלים למכור נכסים כלשהם כדי לשלם חובות של קבוצות הספורט. לא יעלה על הדעת לממן הזיונות והזיקות בכדורגל בשעה, שהמשק ההסתדרותי וקופ"ח מתחבטים בבעיות כלכליות. זה לא מוסרי ולא צודק מבחינה עניינית".

מאליה מובנת גם התנגדותו שלו להעסקת כדורגלנים זרים בקבוצות. הוא מעגן אותה בנימוקים כלכליים ומחזק אותה בטיעונים "ציוניים". מציין ישראלוביץ': "צריך לפתח ספורט ישראלי ולא לעודד ספורט בינלאומי בארץ. ליהודים אין די רגליים טובות?".

התגובה הנחרצת של ישראלוביץ' אינה צריכה להפתיע. גזבר ההסתדרות אוהב ספורט, ואפילו כדורגל. הוא בקי בנעשה בקבוצות השונות, יודע לספר סיפורים מחדרי ההלבשה ומגיח לעתים למשחקי הליגה. הוא גם מגלה אהדה לאלפים, שמגיעים בשבת למגרשים "כדי לחזות ב־22 שחקנים, הרצים במגרש בשכר מלא". בנעוריו שיחק כשוער ובראשו נותרה צלקת קטנה כעדות למפגש לא מוצלח עם קורת השער. הוא "סורק" על מופעי התעמלות, עושה כמה תרגילים בעצמו וצועד מדי יום כמה ק"מ לפני יום העבודה המתיש שלו. תוכך נלהב בפעילות ספורטיבית עממית. "לנושאים האלה אני שותף פעיל ונמרץ. מי שבא אלי עם רעיון לפיתוח הכושר הגופני, מוצא את דלתי פתוחה".

מכבי חיפה – הפועל ת"א. ת"א מצוייה העונה בכושר טוב והדבר יבטיח לה נקודה לפחות. חיפה תהנה מביתיות. התחזית: תיקו.

מכבי ת"א – הפועל כפ"ס. מכבי מאמינה, כי תוכל לסיים את בצורת הנצחונות שלה, אולם לכפ"ס אין כוונות לשחק לידי מארחיה. התחזית: תיקו.

בית"ר ת"א – מכבי נתניה. נתניה עדיפה באופן תיאורטי, אך מיקומה של בית"ר בצמרת אינו מיקרי. צפוי מאבק שקול. התחזית: תיקו.

מכבי פ"ת – בני־יהודה. מכבי מצוייה בנפילה גדולה וגם קבוצה לא יציבה כבני־יהודה תוכל להיבנות על חשבונה. התחזית: נצחון לבני־יהודה.

הפועל חולון – הפועל פ"ת. חולון מגלה יכולת טובה במגרשה ויש להניח, כי תוכל להתקרב לעמדת נצחון. התחזית: נצחון לחולון.

הפועל לוד – הפועל באר־שבע. לוד עושה מאמצים להימלט מנשירה ותצליח, אולי, לתרגם את ביתיותה לנקודה אחת. התחזית: תיקו.

בית"ר ירושלים – שמשון. מאבק צמרת מעניין. הכוחות נראים שקולים והכרעה עשויה ליפול בכל צד. התחזית: נצחון לשמשון.

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משי	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	מכבי נתניה	21	12	5	4	25–39	41
2.	הפועל תל־אביב	21	11	6	4	14–22	39
3.	הפועל כפר־סבא	21	9	8	4	17–25	35
4.	בית"ר תל־אביב	21	8	8	5	20–29	32
5.	שמשון תל־אביב	21	8	9	4	17–23	33
6.	הפועל פתח־תקוה	21	8	7	6	25–31	31
7.	בית"ר ירושלים	21	8	6	7	28–27	30
8.	הפועל באר־שבע	21	6	9	6	15–15	27
9.	בני־יהודה	21	5	10	6	13–15	25
10.	מכבי תל־אביב	21	4	11	6	24–27	23
11.	מכבי חיפה	21	5	7	9	22–21	22
12.	הפועל צפרירים	21	3	12	6	20–16	21
13.	הפועל לוד	21	2	8	11	45–15	14
14.	מכבי פתח־תקוה	21	2	6	13	30–11	12

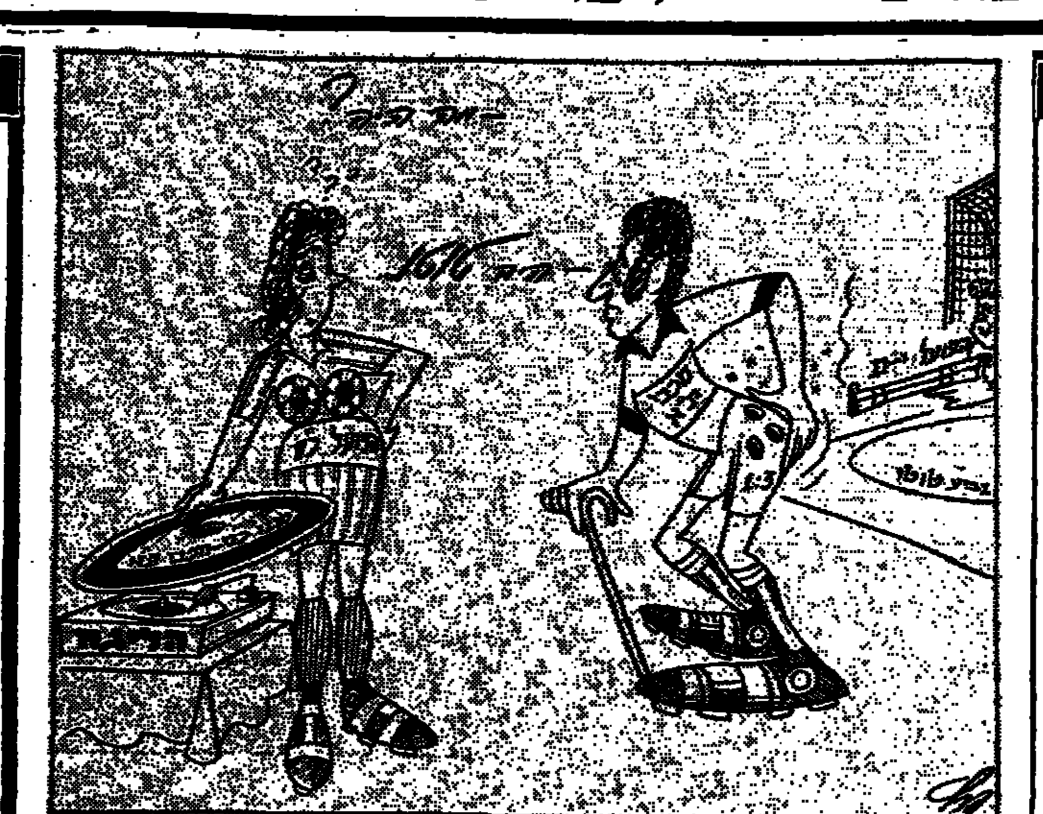

תבוסה מחפירה בברצלונה

מאת משה כהן

רק שריקת הסיום גאלה את שחקני מכבי ת"א מהסיוט הבלתי נסבל. המכבים במשחקם החלש ביותר השנה הובסו בצורה מחפירה ע"י האלופה הספרדית, ברצלונה – 106:80 (56:36). זאת ראינו אמש על המסכים הגדולים של הסינרמה בתל־אביב.

קשה להבין מה קרה אמש לחניכיו של רלף קליין. הם פשוט שיחקו מתחת לכל ביקורת וכל מה שהם ניסו לעשות לא הלך להם. משחקם היה כל־כך חלש עד שלא אחת הם עוררו רחמים.

ההגנה המכבית היתה חרידה וחסרת אונים מול ההתקפות המתפרצות של הספרדים. ההתקפה לא היתה מסודרת ובכל מהלך המשחק לא ביצעו השחקנים אפילו תרגיל נאה אחד. במצב זה נותר לרלף קליין להתפלל ליכולת אישית טובה של שחקניו. אולם, גם זה לא היה אמש בנמצא.

קן בארלו אמנם קלע 22 נקודות, אבל משחק ההגנה שלו היה חלש. קווין מאגי התקשה להתמודד מול הענקים הספרדים ומשחקו בהתקפה היה בינוני. המפולת הגדולה באה מכיוונם של שחקני החוץ. מיקי ברקוביץ' היה חלש וחסר בטחון, דורון ג'מצ'י הרבה להחטיא וגם מוטי דניאל לא הצליח לחולל מפנה.

העובדה המעניינת ביותר אמש

ברצלונה 106 (56)
מכבי ת"א 80 (36)

המצטיין: סיבילין
המאכזב: דורון ג'מצ'י
שופטים: איזואנב ופינגר
צופים: 8000
אולם: ברצלונה
★ ברצלונה: סיבילין 28, סאן־אפיפניו 24, מקדואל 18, חימינז 17, נורים 7, סולוזאבל 6, קוסטה 5, פלאסיוס 1.
מכבי ת"א: בארלו 22, מאגי 20, ג'מצ'י 13, סימס 8, קרדליוס 6, ברקוביץ 5, ליפין 4, דניאל 2.

היתה, שווילי סימס שב לשחק כרגיל. לאחר פתיחת משחק כושלת של חן ליפין ובהמשך של מוטי ארואסטי הוכנס סימס למגרש ואכן, הוא הצליח להכניס מעט סדר במשחק חבריו, אבל היה זה כשהספרדים ברוח המשחק למעשה הוכרע.

ברצלונה שיחקה בהתלהבות רבה. שחקניה לא ויתרו על אף כדור ובמשחק מהיר ומהנה הצליחו למוטט את המכבים. כוכב המשחק היה ללא ספק הקלע המעולה שחום העור, סיבילין, שקלע מכל מרחק והותיר את כולם פעורי פה. גם סאן־אפיפניו היה במיטבו ולאחר תקופת שפל ממושכת הוא הצליח לחזור לעצמו בסדרת קליעות מחצי מרחק.

כשסיבילין ואפי במיטבם קשה מאוד לעצור את ברצלונה. ואכן, יכולתם המעולה הדירה במחנון רב להכריעם, ששיחקו בצורה חופשית ומלהיבה. מקדואל במחצית הראשונה ונורים במחצית השנייה היו בעלי הבית האמיתיים מתחת לסל, סולוזאבל ביותר ללא רופי את משחק חבריו וחימינז לא התקשה להכנס לנעליו של מקדואל. היתרון הספרדי המוחלט אפשר לכל שחקני הספסל של ברצלונה לטעום מהטעם המתוק של נצחון בגביע אירופה.

המשחק היה חד־צדדי בכל שלביו. הפתיחה היתה מהממת – 2:12. רלף קליין מיהר לקחת פסק זמן, אבל שום דבר לא עזר. הספרדים המשיכו לדהור ובהדרגה הצליחו להגדיל את הפער לזכותם. באותן דקות נאלץ קליין לשתף לסירוגין תשעה שחקנים, אבל אף אחד מהם לא הצליח להביא את הישועה. רק בארלו ומאגי מתחת לסל מנעו מהספרדים ליצור לעצמם פער נקודות גדול יותר.

לקראת תום המחצית הצליחו שחקני ברצלונה בעידוד אוהדיהם הקנאים ליצור לעצמם פער של 22 נקודות – 34:56, שצומק ממש עם שריקת הסיום – 56:36.

פתיחת המחצית השנייה הפיחה תקוות בקרב המכבים. באולם הצליחו לצמק במעט את הפער – 56:42. הספרדים לא נבהלו ותוך שלוש דקות הם חזרו להיות בעלי הבית על המגרש.

בדקות הסיום הם ממש התעללו במכבים חסרי האונים. יתרונם הלך וגדל והשאלה הגדולה היתה, האם נצחונם יהיה בהפרש יותר גבוה מ־30. בדקה ה־39 הורה לוח התוצאות על 73:105, אבל מכבי הצליחה לנצל את השאננות הספרדית כדי לרדת מנוצחת בהפרש של 26 נקודות ולקוות להופעה מוצלחת יותר בשבוע הבא מול ורבוס הולנד.

דעה אישית | **אהרן להב**

על הפנים עם מכבי ב־V.I.P. סינרמה

הלכנו לסינרמה. רצינו לסיים את השבוע עם משהו מתוק. אחרי מאגן האימה בכדורגל ואחרי שראינו מברוכיץ' האיום הראה להפועל "מאיפה משתין הדג" – קיווינו שאולי, אולי נמתיק את הגלולה עם נצחון חוץ על בארצלונה. הסיכויים לתפוס נצחון חוץ טובים, אמרו לנו מפזרי האשליות המקצועים, שהם יותר חסידים שוטים מאשר מבינים במשחק.

כי אחרי הכל הצהובים כבר לא פוגשים את טבעת הסל יותר מחודש ימים, לא רק בגביע אירופה. הם כבר מישרים את הקו כמו חברת החשמל, מחוסר מתח, עם קבוצות הליגה הלאומית. בכפר גלעדי לימדו אותם העונה לראשונה שיש עוד קבוצות בליגה. גם אליצור רמלה והפועל חולון הרימו רמזור אדום גדול לפני הנסיעה לבארצלונה.

הצטיידנו [illegible] לצבור כשבוע מסתבר ששר הספורט בשמים לא יודע רחמים. 26 נקודות הפרש מהגדולות [illegible] מכבי בשנים האחרונות. אבל הבה לא נקדים מאוחר למוקדם.

תשע בערב. אולם ה־V.I.P. בסינרמה. ארון ראובן יאבלונקה מקבל את פנינו בכניסה. הוא לא מבטיח משחק טוב אבל אינו מפסיק לשבח את האירוח המצפה לכל אלה ששילמו 30 ש"ח כניסה כדי לראות את האלילים הצהובים. שני מסכים גדולים, אחד לא עבר זמנית, אחר כך תיקנו. באולם החשוך יושבים כל "ההאייוהר" של הסגובה הספורטיבית. בולטים בשטח כל מנהלי מכבי שלא יצאו לבארצלונה. ד"ר צבי רול מבטיח הפתעה. האחרים יותר סולידים.

עד ששאול איזנברג מתחיל לקריין את תפריט השחקנים מעל המסך של הלוזין, רוחפת לידנו מלצרית חינגית את המניה. מציצים פנימה, מתגרים משמות המתאבנים והמנות העיקריות: פטריות בשום, כבד בנוסח ליונז, מוח ברוטב השף, שרימפס למיניהם, פירות הים, ארטישוק מוקרם וקלמרי מטוגן. גם המחירים בהתאם.

האפשר היה גם לוקוס בתמיץ (את זה קיבלנו גם בהמשך על המסך מברקוביץ' ושות'), טורנדו השף (את זה גם ספגנו מסאן אפיפאניו את קומפאני) ואסקלופ עגל (מהסוג הזה של הבהמות לא חסר כבר הצהוב). באולם האנשים החשובים ישבו גם נשות השחקנים. בהתחלה שופעות חיוכים ובהמשך עם מבטים מושפלים. קשה היה להם עם הבעלים.

כשנשמעה השריקה להתחלת המשחק עוד היינו עסוקים בבחינת התפריט. כשסיימנו את הבחירה כבר ברחו הספרדים להפרש של 15. מהמטבח של מכבי עלה ריח של בשר חרוך. רלף קליין נראה המום לא פחות מחניכיו. שלא כדרכו נשאר יושב על הספסל, מנפנף משהו בידיו. ראינו איך העור מתכווץ לו על הפנים.

יאבלונקה המתוכב עם כוסות ביד. אותו הרגיגה ההכנסה של הערב. אחרי הכל הבוסים שלו סידרו את מה שהטלוויזיה הישראלית אינה יכולה בשבוע אחד מחוסר תקציב. 1500 קליינטים באולם הגדול ועוד 250 באולם ה־V.I.P. זה לא קול של יום־יום. צריך למכור לעמך המבורגר ונקניקיות. אמרנו לו שלא ימהר כי את הנקניקיות מספקים כל הזמן הצהובים. מה שנשאר לו זה להביא את הלחמניות...

הגיעה ההפסקה. הלכנו לשרותים. לא לפני שהספקנו גם לראות את האשפיסטים בספרד מניפים כרזה צהובה ועליה צלב קרס שחור = מגן דוד כחול. אף אחד לא הפריע להם. התצאורה היתה מושלמת. ההפרש במחצית 22 נקודות וחכה 36:56. השרופים על מכבי עוד ניסו להגיד שהחצי השני יהיה טוב. גם הפרשן משה לוד ניסה לנחם אותנו ברשת הרמקולים. בארצלונה קבוצה בינונית אמר בארשת חשיבות. לא הסכמנו; הספרדים בסך הכל ניצלו את הפרצות במכבי. הסכמנו בהולם. אילו הסתובבו ככה אחרי תשע בערב בחיפה היו נעצרים באשמת שוטטות.

בחצי השני אחרי כמה דקות מלהיבות, שהזכירו את מכבי של פעם, חזר המשחק לשיגרה. הספרדים קולעים כמו משוגעים. כל הזמן צילצלו לנו באוזניים השמות המרגיזים: סבלין, אפיפאניו, חימנז וחוזר חלילה. את ברקוביץ לא הכירו אבל פתאום שמענו את שמו של אחד איציק כהן. מי זה שחקן חיזוק? הספקנו לראות אותו מחטיא פעמיים אבל הוא נשאר עד לסיום. עם כבר או כבר. הוא ישאר, הוליך קליין, עד שילמד לשחק.

על מאורעות המשחק תקראו אצל עמיתי משה כהן בטורים הסמוכים. כדי להשאר ספורי קמתי לסדר את החשבון של השולחן שלנו. מזה לנו שם: סטייק פילה אלה סינרמה, משהו משהו. שני סלט השף, זביונה וקרם ראנץ ועוגת שוקולד חמה והמוכן בירות גדולות. יאבלונקה לחש על אזני סקופ קטן, שסבא שלו אלכסנדר הרשקוביץ היה עובד "דבר", מנהל סניף רחובות ואחר כך בתל־אביב. יצאנו קלים בכיס ב־104 ש"ח. אבל מה ש"אכלנו" בכדור זה התבשיל שהקריחו לנו המכבים.

תחזית ארצית – מחזור 22 | **עם יצחק שני**

הליגה הישראלית לא מאכזבת "הטוטו" – הצלחה מרשימה

מאת ברוך דגן

יצחק שני, מנכ"ל הספורטוטו, אינו מאוכזב מרמת הכדורגל הישראלי. כמי שמבקר בכל שבת במגרשים ונהנה הן במשחקי הליגה הלאומית והן במשחקי הליגה הארצית, גורס שני, כי "ניתן לצפות במשחקים טובים ולהפיק לקיחים הנאה".

שני אינו יוצא, עם זאת, מגדרו. הוא מגדיר את הרמה הכללית כבינונית, אולם מתנגד לביקורת הקטלנית על איכותו של הכדורגל הישראלי. "היעדרותם של מכבים כאוחנה, רוזנטל ואבי כהן מורגשת,

אמנם, אך אינה פוגעת ברמת הליגה. לא נראה לי, כי חלה נסיגה לעומת העונה שעברה. בכמה קבוצות ניתן למצוא כשרונות מצויינים, שקיבלו הזדמנות ואינם מחמיצים אותה. אני עוקב בכל שבת אחר ג'קי צרפתי ממכבי ת"א ונהנה לחזות במבצעיו. גם בקבוצות אחרות צומחים שחקנים טובים".

שני סבור, כי קיים פער מסויים בין רמת הליגה הלאומית לבין הליגה הארצית, אולם היא אינה מכרעת וקיצונית. "להערכתי, הקבוצות הבכירות של הליגה הארצית אינן נופלות ביכולתן מחצי מהקבוצות הלאומיות. "בליגה הארצית מתנהלים מאבקים לא רעים, יש בה מתח ועניין. כן, זו ליגה טובה".

שני היה בנעוריו כדורגלן בקבוצת הפועל מרמורק. עם סיום הקריירה הצבאית שלו (השתחרר בדרגת אל"ם) חזר לאהבת הספורט שלו דרך האמצעי, המזורים את התמכן הכלכלי של הענף. משרותו בירושלים נותרה אצלו אהבה לבית"ר ירושלים ("קבוצה משפחתית, קהל נלהב, שגעון אמיתי לספורט"), אולם בבית יש לו ויכוחים חריפים עם שני הבנים, אחד מהם אוהד את הפועל באר־שבע והשני "גרופי" של מכבי חיפה.

אין להם חילוקי דעות לגבי הצלחת עיסוקו של האב. לפחות לגבי הטוטו אין לשני על מה להלין. "עונה גדולה", הוא מגדיר את ההצלחה הכלכלית הגדולה של הימורי הכדורגל.

הכח ר"ג – הפועל חיפה. הכח מצוייה בהתאוששות ותוכל לבלום בביתה את חיפה מהצמרת. התחזית: תיקו.

הפועל טבריה – הפועל בת־ים. בת־ים תאלץ להציב שחקנים צעירים במקום המורחקים והפצועים ולא יהיה לה סיכוי רב במבצר הטבריייני. התחזית: נצחון לטבריה.

הפועל חדרה – הפועל יהוד. חדרה אינה מגלה יציבות ואין, אישא, סיבה להעניק לה יתרון. יהוד מסתדרת יפה במשחקי החוץ שלה. התחזית: תיקו.

הפועל עכו – הפועל ר"ג. אין ספק, כי ר"ג טובה יותר, אך דווקא עכו תהיה קרובה יותר לנצחון. לעכו זהו משחק ההזדמנות האחרונה והיא לא תחמיץ אותה. התחזית: נצחון לעכו.

מכבי יפו – מכבי שעריים. שעריים משחקת באחרונה טוב ורושמת הצלחות. יפו מריצה הרכב צעיר ואין לה עוד אתגר. האורחים נראים עדיפים. התחזית: נצחון לשעריים.

בית"ר נתניה – הפועל ירושלים. בית"ר שיפרה מאד את יכולתה ויש לה תיאבון להכניע את המוליכה, אך הירושלמים ידעו להסתדר עם השאיפות האלה. התחזית: נצחון לירושלים.

מכבי יבנה – מכבי רמת־עמידר. החולשה הגדולה של עמידר במחזורים האחרונים מעניקה עדיפות ליבנה. יבנה עשוייה לשפר מעט את מעמדה בצמרת. התחזית: נצחון ליבנה.

הליגה הארצית

	הקבוצה	משי	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	הפועל ירושלים	21	16	2	3	24–46	50
2.	הפועל חיפה	21	13	5	3	13–23	44
3.	הפועל טבריה	21	12	4	5	29–43	40
4.	מכבי יבנה	21	9	5	7	20–22	32
5.	הפועל רמת־גן	21	9	4	8	23–22	31
6.	מכבי שעריים	21	8	5	8	24–29	29
7.	הפועל חדרה	21	8	5	8	32–31	29
8.	הפועל יהוד	21	7	7	7	31–31	28
9.	מכבי יפו	21	5	10	6	18–16	25
10.	הפועל בת־ים	21	6	5	10	25–22	23
11.	בית"ר נתניה	21	6	5	10	25–19	23
12.	הכח רמת־גן	21	6	2	13	26–19	20
13.	מכבי רמת עמידר	21	5	5	11	34–21	20
14.	הפועל עכו	21	2	6	13	34–13	12

אלוף מירוצי השדה מונחה ע"י מאמנו בשיחות טרנס־אטלנטיות

מאת ברוך דגן

דב קרמר, סטודנט לכלכלה בן 23 מאוניברסיטת קלמזון, הגיח מארה"ב לביקור קצר וגנב את ההצגה באליפות ישראל ה־27 במירוצי־שדה.

הפייבוריט היה האלוף הוותיק ממכבי ת"א, אריה גמליאל. גמליאל, המבקש להתרכז בשנים הקרובות במרתון, לא הזניח את מירוצי השדה וציפה לתואר נוסף. קרמר, שעשה צעד גדול קדימה בשנה האחרונה, יצר לעצמו מקדמה גדולה בסיבוב הרביעי והאחרון וקטף את הבכורה לאחר 10.5 ק"מ מפרכים בשדות קיבוץ גבעת־חיים איחוד.

הנצחון באליפות ישראל היווה רק אחד מבין שורה ארוכה של הישגים, שרשם קרמר. הישראלי, המכונה "אס" בנבחרת הריצה של המכללה שלו, שיפר את שיאו האישי בריצת 3000 מ' באולם והקדים חבורה גדולה של רצים אמריקאים. בגמר אליפות המכללות בארה"ב במירוצי שדה סיפס לגמר, סיים במקום ה־22 והוכתר "אול אמריקן".

קרמר מתאמן "בהתכתבות ובשלט רחוק" ע"י איליה ברזאב. שלטונות האוניברסיטה, המודעים ליכולתו, התירו לו לשוחח אחת לשבוע על חשבונם עם מאמנו בישראל בנושאים מקצועיים. את התכניות המקצועיות הוא משלים באמצעות קשרי מכתבים עם ברזאב. הוא גם נהנה ממילגת לימודים, המאפשרת לו לשלב לימודים עם פעילות אתלטית.

קרמר מסתער עתה על הכרטיס

"אול אמריקן" קרמר

לסיאול בריצות 1500 ו־5000 מ'. הנצחון במירוצי השדה היווה לגביו מודד חשוב, והוא מאמין בסיכוייו להשתתף באולימפיאדה. הזירה המוצלחת הראשונה, הוא סבור, מצביעה על עונה בינלאומית אישית פוריה.

יחזקאל חליפה, שסיים שלישי באליפות, ערך באחרונה מהפך אישי כפול: הוא עבר מאס"א ת"א למכבי ת"א ונענה למילגת לימודים באוניברסיטה, בה לומד קרמר. אין ספק, כי הישגיו של קרמר בזירה האמריקאית פתחו את הדרך גם בפני רץ ישראלי נוסף. חליפה לומד מתמטיקה ולימודי המחשב ומחשב את המסלול הנבון, שיוליכו לסיאול. בינתיים הוא שבע רצון מהשיפור בהישגיו לאחר שנתיים של דריכה במקום, תוצאת עומס הלימודים.

זהבה שמואלי, אם לשלושה מרמת השרון, נותרה הרצה הבכירה למרוצים ארוכים. היא קיבלה "פייט" חזק מאתמול מול שלוש, אולם ההגמוניה שלה לא עורערה. שמואלי בחנה לפני השתתפותה באפריל במרתון לונדון היוקרתי, שיהווה מבחן לקביעת הרישג האולימפי. הצגת הכוונות שלה במרתון טבריה ובמירוצי השדה היתה חיובית. בלונדון יאבקו מול השעון לפתות שני מרתוניסטים נוספים, גמליאל ויאיר קרני, המבקשים לעלות על העגלה האולימפית.

דב קרמר ישתתף באליפות העולם במירוצי שדה, שתהיה בחודש הבא בניו־זילנד. יצטרף אליו אתי לוריא, אלוף הנוער הבלתי־מעורער, שגב תגלי את הכתר תוך הפגנת יתרון ברור.

כ־300 רצים השתתפו באליפות החורפית, שהעניקה כמה רגעים יפים ל"מלכה": המירוץ הדרמאטי בין הגברים והקרב המשולש בין נציגי מכבי ת"א: ההפתעה של קרמר: המאבק המשפחתי בין האחיות זהבה ומזל. עם המעבר אל המסלול והכביש יהיה המאבק של הרצים הבכירים כפול: זה מול זה ומירוץ נגד מחוגי שעון סיאול.

לאן השבת

● האבקות: אליפות הפועל לנוער תיערך מחר ב־10 בבקר באולם בנס־ציונה.

● אופניים: המירוץ השנתי המסורתי לזכרו של מאיר עוזן יהיה מחר בזומנת לח"י. הזינוק בשעה 9 בבקר ליד מועדון ההסתדרות בעיר.

● אתלטיקה־קלה: הסבוב השלישי של ליגת הפועל ייערך מחר באיצטדיון הדר־יוסף החל בשעה 15.00.

● טניס־שולחן: טורניר לנשים, נערות וקאדטיות יהיה מחר החל ב־9.30 בבקר באולם הפועל ראשל"צ.

היונייטד למקום ה־2 ניצחה את דרבי 1–2

קבוצת הכדורגל מנצ'סטר יונייטד עלתה למקום השני בטבלת הליגה האנגלית, לאחר שהשיגה נצחון חוץ על דרבי (1–2), בשערה ניצב שוער הנבחרת פיטר שילטון.

את השערים ל"יונייטד" הבקיעו ווייטסייד מצפון אירלנד וגורדון סטראקאן מסקוטלנד.

למנצ'סטר יונייטד 51 נקודות, מ־27 משחקים, והיא מפגרת ב־12 נקודות אחרי ליברפול, לה 25 משחקים. מחר תשחק מנצ'סטר יונייטד בלונדון מול צ'לסי.

אוכספורד – לוטון 1:1 בגביע הליגה האנגלית

משחק חצי הגמר הראשון בין אוכספורד ללוטון, במסגרת גביע הליגה האנגלית, הסתיים בתיקו 1–1. כידוע לוטון ניצחה בשבת האחרונה את אוכספורד 4–7, במסגרת הליגה.

מעניין לציין ששוערה של לוטון, סילי, הצליח לעצור 2 כדורי עונשין מ־11 מ' ותכבע פעם אחת מן הנקודה הלבנה מרגלי סונדרס, שהחטיא פעמיים ברחבת העונשין. את השער לזכות לוטון הבקיע בריין סטין.

עכשיו במחיר מיוחד
חתום על דבר
לשנת 1988
ותהנה מטובי הכותבים
דבר
דבר השבוע
דבר אחד
שים דבר בעתונות
"דבר" אגף השיווק, טל. 03־288141

הכדוריד לשלב הגמר

שרות "דבר"

פורטו (טלפונית): נבחרת ישראל בכדוריד חוללה אמש את הבלתי יאומן, לאחר שגברה במשחק מרתק והפכפך על נבחרת איטליה בתוצאה 17:18 והבטיחה בכך את עלייתה לשלב הגמר.

דקות רבות של חרדה עברו על המחנה הישראלי עד להשגת הנצחון המיוחל. האיטלקים ניהלו מאבק עיקש ולא אפשרו לישראלים לברוח, אבל משחק הקרבה של הנבחרת של איגור ביאליק אפשר להם להחזיק ברסן המשחק.

בדקות הסיום עלה המתח בבגרים. ישראל הוליכה 15:18, אבל האיטלקים הצליחו לצמק את התוצאה – 18:17. ישראל יצאה להתקפה האחרונה במשחק וכשנותרו שבע שניות לסיום הוטיא עמד מקרוב. איטליה יצאה במהירות להתקפה ועם שריקת הסיום בוצעה על אחד משחקניה עבירה. השופטים פסקו על פנדל לזכותם, אבל כאן התגלה השוער הוותיק, ישראל פלסה במלוא גדולתו, כשהצליח להדוף את ה"פנדל" ולהעניק בכך לישראל את כרטיס העליה לבית הגמר.

שריקת הסיום מצאה את הישראלים חוגגים. יו"ר איגוד הכדוריד, מני ויצמן אמר בשיחה מיוחדת ל"דבר": "השמחה כאן רבה וקשה לי לתאר אותה". מאמן הנבחרת, איגור ביאליק אמר בהתרגשות: "עשינו צעד חשוב לקראת עלייתנו לדרג ב'".

מחר תתמודד ישראל מול אוסטריה ובעבור יום מול הולנד. לישראל יספיק נצחון אחד, כדי להבטיח את העליה.

טרייסר גברה על סאטורן קלן

לאחר שני הפסדים רצופים הצליחו אמש שחקני טרייסר מילאנו להתאושש ולזכות בנצחון ביתי על סאטורן קלן – 104:115.

ביום רביעי זכתה אורטז בנצחון ביתי מפתיע על אריס סאלוניקי – 81:97 ופרטיזן בלגראד הביסה את דרבוס בביתה.

טבלת בית הגמר (לאחר המחזור ה־8)

1.	פרטיזן	15
2.	אריס	13
3.	טרייסר	13
4.	מכבי	12
5.	אורטז	11
6.	קלן	11
7.	ברצל'	11
8.	דרבוס	10

שני תיקו והפסד לנבח' הכדורמים ביוגוסלאוויה

נבחרת הכדורמים של ישראל רשמה אתמול ושלשום השגים טובים ביותר במשחקים ידידותיים שערכה ביוגוסלאוויה. בשלושה משחקים עם שיבניק, סגנית אלופת הכדורמים של יוגוסלאוויה, סיימו הישראלים פעמיים בתיקו (8:8, 13:13) ופעם אחת הפסידו על חודו של שער (13:12).

● שבעה השחיינים הטובים ביותר בישראל יטלו חלק מחר וביום א' בתחרות הבינלאומית הגדולה בבון, בהשתתפות טובי השחיינים בעולם.

● מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי ירושלים, חיים ממן, מינה אתמול את איקה קים ליו"ר מחלקת הכדורעף ואת עמי אורדין ליו"ר מחלקת האתלטיקה. לתפקיד יו"ר ענף חץ וקשת מונה מאיר אלבז. המינויים נעשו במסגרת שינויים באגודת הפועל ירושלים.

מצאו את האשם: יתנו מתרגם אחר למיחיץ'

מאת ג. אשר

מזכירות ההתאחדות לכדורגל והועדה המקצועית הטילו על שאול מזרחי יו"ר ההתאחדות לכדורגל ומספר חברים נוספים לשוחח עם מיחיץ' על שינוי המבנה הנהולי בנבחרת מבלי לפגוע בסמכויותיו של המאמן. המטרה בהחלטה לאשר את החלפתו של מתורגמן הנבחרת קריו ניציו.

אוירה קשה היתה אתמול בישיבת מזכירות ההתאחדות והועדה המקצועית שבה הופיע המאמן מיחיץ' וסיכם את הכנות הנבחרת לקראת הטורניר באוקיאניה.

אלי מילר מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי ת"א הציע אתמול לפטר את המאמן הלאומי מילייניקו מיחיץ' אולם בסופו של דבר נשאר במיעוט והמאמן הלאומי קיבל את גיבוי חברי מזכירות ההתאחדות לכדורגל.

הישיבה אתמול תביא ככל הנראה לחיפוש מתורגמן אוטנטי, כדברי החברים, שיביא לקשר אמת בין השחקנים למאמן. גם עוזר מאמן ימצא ככל הנראה למאמן הלאומי.

מיחיץ' הסביר אתמול את החולשה של הנבחרת וציין כי הבעיה בעמדת המגן השמאלי והקשור הדפנסיבי. לדבריו אחד מהשלושה יהיה המגן השמאלי: שמעונוב, קליינר או דויד'.

● נבחרת ישראל בגלישה הגיעה לפורטוריקו כדי ליטול חלק באליפות העולם בגלישת גלים, שתפתח מחר. הנבחרת הישראלית כוללת תשעה צעירים ונערה אחת.

● נבחרת הנוער של ישראל תשתתף בארגנטינה בחודש מאי במוקדמות גביע העולם. ישראל שובצה בבית הדרום־אפריקאי, במסגרת באוקיאניה.

משרד התקשורת
מינהלת פרויקט
"תמר"
(תחנת "קול אמריקה" בישראל)
בימים אלה מתפרסמת ב-(CBD) Commerce Business Daily
הודעה מטעם תאגידי השידור של ממשלת ארה"ב בעניין
תכנון תחנת הממסר של תאגידי השידור של ארה"ב בערבה.
התחרות פתוחה בפני משרדי תכנון אמריקאים וישראלים בלבד.
גופים המעוניינים להתחרות על קבלת החוזה לביצוע התכנון יפעלו בדיוק על פי ההנחיות המובאות בפרסום האמור ב-CBD.
לנוחיות המתכננים בארץ ניתן לקבל העתק הפרסום האמריקאי הנ"ל במשרדי
מינהלת פרויקט "תמר"
ת.ד. 53164 תל-אביב 61531
טלפון 03-494911
מודגש בזאת כי פרסום מודעה זו מוגש על ידי "תמר" כשרות למתכננים בישראל ואין בו כדי ליצור כל קשר או מחוייבות של מינהלת פרויקט "תמר" לתהליך הבחירה.
פניות ובירורים בנושא יש להפנות ישירות אל הכתובת המפורטת בגוף הפרסום האמריקאי.

מפעלי ים המלח בע"מ

למפעלינו בסדום
דרושים

מהנדס מכונות
★ עם נסיון בעבודה במפעל כימי או במתקני שינוע
★ יתעדף בעל נסיון של 3 שנים לפחות
★ ידיעת אנגלית ★ רשיון נהיגה

מהנדס כוח וחום
★ מהנדס מכונות בוגר מגמת כוח וחום
★ לתפקיד מהנדס קרור

מהנדס כימיה
★ בוגר הנדסה כימית

המעוניינים, יפנו בכתב יד ברור בצרוף קורות חיים אל: ראש יחידת מגנגון — סדום, ת"ד 75 באר שבע 84100

מפעלי ים המלח-לביסוסה הכלכלי של ישראל

רשות הדואר

דרושים
מועמדים לתפקיד

מנהל שיווק ומכירות

במקומות הבאים:
1) מחוז ירושלים – מקום העבודה – ירושלים – משרה 1
2) מרחב ת"א-יפו – מקום העבודה – תל-אביב – משרה 1
3) מחוז המרכז – מקום העבודה – תל-אביב – משרה 1
4) מחוז חיפה – מקום העבודה – חיפה – משרה 1
5) מחוז הצפון – מקום העבודה – חיפה – משרה 1
6) מחוז הדרום – מקום העבודה – באר-שבע – משרה 1

הנתונים הדרושים
השכלה ונסיון בשטח המקצועי הספציפי של המשרה.

הערות
א. תנאי השכר יקבעו בהתאם לכשוריו ונסיונו של המועמד.
ב. העבודה כרוכה בהעסקה מעבר לשעות העבודה הרגילות ובנסיעות.

על המועמדים להמציא לאגף ארגון ומשאבי אנוש של רשות הדואר, יפו 23 מיקוד 91999 ירושלים, קורות חיים, תעודות של השכלה ואישורים על נסיון.

בדבר פרטים נוספים יש לפנות אל מר י. עזריה טל' 02-230635/621 [illegible]

דפי זהב

זהר שווק ניהול ופירסום בע"מ
מדריכי טלפון מסווגים
משרד ראשי: בצלאל 3 רמת-גן מיקוד 52521 טל. 03-751478/5/6

מחפש
לסניפנו בת"א ירושלים חיפה

צוות לענין מס' 2

לנהול משא ומתן עם בתי עסק
לקידום מכירות באמצעות הפירסום

בעלי יכולת וכושר שיכנוע, זיקה והבנת מדיית הפרסום, הופעה יצוגית ואמינה חריצות ושאיפה להישגים. בעלי רכב פרטי

המתאימים יהנו מ
— 1,000 ש"ח משכורת קבועה
— הוצאות רכב
— עמלות גבוהות
— הדרכה מקצועית ברמה גבוהה
— העבודה חמישה ימים בשבוע משרה מלאה.

לראיונות לפנות לנורית טל: 03-7522215
סודיות מובטחת

לעבודה בטחונית בארץ ובחו"ל
דרושים

יוצאי יחידות קרביות

הנתונים הדרושים:
★ גילאי 21-28
★ שרות צבאי ביחידות שדה כלוחמים (הכרחי קורס פיקודי) עדיפות לקצינים.
★ ידיעת השפה האנגלית ו/או שפה אירופית אחרת.
★ כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

אנו מציעים:
★ עבודה רבת אתגר בארץ ובחו"ל.
★ תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
★ חוזה העסקה למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת).

העבודה מתאימה גם לסטודנטים המתכוונים ללמוד בארץ או בחו"ל בשנת הלימודים הבאה

המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור שחר בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.
– פונים מתאימים ייענו –

למפעל תעשייתי דרושים:

• מכונאי רכב
– בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונאות
– בעל תעודת אומן במכונאות רכב
– נסיון מעשי של 10 שנים כמכונאי רכב כבד עד 15 טון – בנזין ודיזל.
– ידע מעשי ותיאורטי בפתרון בעיות רכב ויכולת טיפול וביצוע מעקב לתחזוקת רכבים.

• חשמלאי רכב
– בוגר בי"ס מקצועי בתחום חשמל רכב או חשמל כללי
– בעל תעודת אומן בחשמל רכב
– יכולת להבין סכמות חשמליות בתחום הרכב וחשמל כללי, יכולת לטפל ברכבים ולנהל מעקב תחזוקת רכבים.
– נסיון מעשי של 6 שנים לפחות בטיפול במערכות חשמל של רכב בנזין ודיזל.

על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 33861 מיקוד 61336. נא לציין מס' תעודת זהות וטלפון להתקשרות.
סודיות מובטחת

רשות שדות התעופה בישראל

נמל תעופה בן-גוריון
דרושים

בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן-גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה, במשמרות מגוונות, לתקופה מינימלית של שנה. לאחר שנת עבודה, אפשרות העסקה גם במשרה חלקית (לסטודנטים בשנת הלימודים תשמ"ט).

תנאי הקבלה
★ לאחר שרות צבאי.
★ 12 שנות לימוד לפחות.
★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית).
★ מצב בריאות תקין.
★ הופעה נאה.
★ מגורים באזור גוש דן – חובה לתקופת הדרכה.

במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת עפ"י הצורך.

למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר טובים והטבות נוספות.
[illegible] 15.2.88 [illegible]
מספר המועמדים [illegible] מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה.
על המועמדים להצטייד בתעודות זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל, ושתי תמונות.

למוסד ממלכתי בירושלים
דרושים/ות

עובדים/ות לתפקידי מטה בעלי ענין מבצעי

• כשורים נדרשים:
★ השכלה תיכונית לפחות.
★ כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ.
★ גילאי 20–35 לאחר שירות צבאי מלא.
★ נכונות לעבודה קשה ומאומצת גם מעבר לשעות העבודה הרגילות במשרד.

המעוניינים העומדים בדרישות לעיל יפנו לת.ד. 77 ירושלים (מיקוד 91000) ויצינו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון).
פונים מתאימים ייענו

אסם
תעשיות מזון בע"מ
דרושים/דרושות

נהגים מחלקים/נהגות מחלקות
להובלת תוצרת וחלוקתה

★ בעלי/ות רשיון נהיגה על משאית ★ 10 שנות לימוד לפחות ★ מגורים בגוש-דן.
נא לפנות טלפונית ליחזקאל בטלפון: 03-9265381.

ביצועיסט/ית
עם לפחות 2 שנות נסיון במשרד פרסום.
ידיים זריזות ראש בטוח ומצב רוח טוב.
לפנות לאורנה בטל. 238703, 242328/9.

תרופארם

דרושים:

תועמלנים רפואיים
★ נסיון בתעמולה רפואית – רצוי.
★ רקע פארא-רפואי.
★ שליטה טובה באנגלית.
★ מגורים באזור המרכז.

איש מכירות – ציוד רפואי
★ נסיון במכירות – רצוי.
★ רקע פארא-רפואי.
★ שליטה טובה באנגלית.
★ מגורים באזור המרכז.

פניות בכתב בלבד: ת.ד. 2067, הרצליה 46120.

המחלקה המשרדית — חבר

לסניפנו בתל-אביב
■ כתבניות למעבדי תמלילים עברית/אנגלית IBM תוכנה: אינשטיין, א-ב, WORDMILL, 3.15 4.5 4.18 אפשרות לשעות גמישות
■ מזכירות דו לשוניות כולל ידע בהדפסה לעבודות מיידיות – תנאים טובים למתאימות
■ מרכזניות מנוסות — רצוי ידע באנגלית לעבודות מיידיות בשעות גמישות (אפשרות לנשמרות).
■ מזכירה יבוא/יצוא שפת אם אנגלית + ידע בעברית וטלקס למשרה מלאה — מיידית תנאים מצוינים למתאימה.

לעבוד בחבר להרגיש בבית
חברה לשרותי כח אדם
ת"א בניין מגדלור, בן יהודה 1 טל: 03-5101420
ירושלים: טל 02-234265
חיפה טל: 04-663966
• הצטיידו בתעודת זהות והמלצות
• שעות הקבלה 08.00-18.30

עם הרחבת פעילות החברה דחש

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
למעבדת השרות לתקון מחשבי IBM PC ותואמיו ומתן שרות ללקוחותיו
הכישורים:
• ידע מעמיק ונסיון מוכח במחשבי IBM PC ותואמיו.
• נסיון בעבודה במחלקת שרות – ועבודה עם לקוחות.
• הכרות טובה של תוכנות ההפעלה.
• ידיעה טובה באנגלית.
• רשיון נהיגה הכרחי.
תנאים טובים למועמד המתאים – חוזה אישי
נא לפנות בכתב עם פרט קורות חיים ונסיון קודם לחברת אומניטק מערכות חומרה ותוכנה בע"מ מחלקת כח-אדם רח' אורנים 1 רמת-אילן, גבעת שמואל 51905.
– סודיות מובטחת –

OMNITECH
אומניטק

המחלקה הטכנית — חבר

■ טכנאי ייצור — נסיון מוכח מעל 5 שנים, שיפור שיטות, מדידת זמנים קביעת נוהלי עבודה.
■ חשמלאי אחזקה ראשי — נסיון מעל 5 שנים בתעשייה לאזור פ"ת
■ חרטים/כרסמים קונבנציונליים בוגרי בית ספר מקצועי. קריאת שרטוט. פרופיל 72 ומעלה
■ משחזן על עגולה/שטוחה — נסיון מעל 3 שנים לאזור המרכז.
■ מסגר אחזקה — נסיון מעל 3 שנים להרצליה.
■ מסגרי קונסטרוקציות — לעבודה מיידית באזור ת"א אופציה לקביעות.
■ ראשי צוותים — בוגרי צה"ל. פרופיל 72 ומעלה לפקוח על צוות מיידית -- בשפלה הסעות + ארוחות — עבודה עם אתגר.

לעבוד בחבר להרגיש בבית
חברה לשרותי כח אדם
ת"א בניין מגדלור, בן יהודה 1
טל 03-5101420
• הצטיידו בפנקס מלואים, ת. שבי והמלצות • שעות הקבלה 08.00-18.30

לאולפן לבגרות דרושים

מורים

להכנת כיתות לבחינות בגרות בשעות הערב במקצועות: מתמטיקה, פיזיקה, אנגלית, תנ"ך, ספרות עברית, לשון, ביו־לוגיה, כימיה ואזרחות, ידיעת העם והמדינה, והיסטוריה.
רק מורים בעלי תעודת הוראה ונסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות: תל-אביב: 03-5460618, ירושלים: 02-222140, חיפה: 04-641040, באר-שבע: 057-71690
– תנאים טובים למתאימים –

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרושים יזמים חברתיים
לתפקיד

מנהלים
למתנ"סים

ק. מלאכי
עבן מזרח
פרדס כץ

דרישות התפקיד:
• השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות). תינתן עדיפות לבוגרי תכנית שוורץ
• נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב • יועדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים • נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות
• מגורים במקום ותנאי הכרחי.

יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב, החברה למתנ"סים, גבעת מינט ירושלים 91034.
על הפניות, בציון המקום, להגיע עד ל־26.2.88
ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

שירות התעסוקה
הלשכה הארצית לימאים
דרושים/ות

מועמדים/ות לאימון ועבודה באניות צי הסוחר

במסלולים הבאים:
● **סיפון** – עדיפות לבעלי/ות נסיון ימי בחיל הים ולמסיימי/ות בתי ספר ימיים.
● **מכונה** – לבעלי/ות תעודות מקצוע סוג 2 ומעלה בהסמכות.
● **טבחות ומלצרות** – לבעלי/ות סוג 2 ומעלה.

המעוניינים/ות לאחר שירות צבאי, בעלי/ות השכלה של 10 שנות לימוד ומעלה ובריאות תקינה, יפנו אל יועצי/ות התעסוקה בלשכות התעסוקה במקום מגוריהם או בכתב אל הלשכה הארצית לימאים, ת.ד. 33291 חיפה, מיקוד 33033.

לחברת אגיס בת"א

דרוש/ה

כתבנית אנגלית
בעיקר לצורך הפעלת מכשיר טלקס

למשרה חלקית
5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות לטל. 03-227131

לחברה ארצית העוסקת בשרותי אבטחה ושמירה
דרוש

מנהל מחלקת אבטחה
לאזור גוש דן

מהמועמד נדרש להפעיל צוות עובדים גדול, לנהל מו"מ עם לקוחות, לארגן ולנהל את המשרד. שעות העבודה לא שגרתיות.
עדיפות לבעלי נסיון קודם, תושב גוש־דן, בעל רכב וטלפון.
לפנות ת.ד. 33149 ת"א.

לחברה מסחרית ותיקה באיזור חולון
דרוש

נהג

כישורים נדרשים:
★ נסיון בנהיגה לפחות 5 שנים
★ רשיון נהיגה סוג ב'
★ ידע מכני עדיף
★ ידיעת השפה האנגלית והכרת הארץ
לעבודות [illegible]:
א. נהג למנכ"ל
ב. שליחויות-עבודות משרדיות שונות
ג. סיורים באקג עם אורחים מחו"ל.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים אחרים לת.ד. 1736 ת"א, עבור "נהג".
סודיות מובטחת

לסוכנות ביטוח בתל-אביב
דרושה

מזכירה
ידע בהנהלת חשבונות

לפנות בכתב הצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 6391, ת"א – 61063 ולציין מספר טלפון.
סודיות מובטחת

טמפו
תעשיות בירה בע"מ
למפעל בחולון
דרושים:

★ מחלקי תוצרת
כישורים: 10 שנות לימוד לפחות, רשיון ב', 3 שנות ותק בנהיגה לפחות. עבר ללא דופי.

מועמדים מתאימים ותושבי האזור מתבקשים לפנות למח' כח אדם, טמפו תעשיות בירה, רח' המלאכה 9, אזור התעשיה – חולון.

למלון דן תל-אביב
דרושים/ות

מזכירה/כתבנית
– הדפסה עברית/אנגלית – למשרה מלאה
שרברב
חשמלאי
עובדים/ות – למח' שוטפי כלים
טבחים/יות
קונדיטורים/יות
גהצן/ית
מלצרים/יות

נא לפנות למח' כ"א בצרוף תמונה רח' הירקון 99 ת"א

נ' פלדמן ובנו בע"מ
למחלקת כלי עבודה וגינון
דרושים

סוכני מכירות מקצועיים
★ לאזור הצפון
★ לאזור המרכז

רק פונים מתאימים ייענו
טלפון 03-250269, לחיה מיום א'.

•גם את יכולה להרויח•
3024 ש"ח לחודש - ביטוח מנהלים
אם הינך: בעלת הופעה נאה, אינטליגנציה, כושר שיכנוע, ומוטיבציה גבוהה בתחום המכירות
את מתאימה לנו!
אזור מגורים, השרון: נתניה, רעננה, הרצליה, כפ"ס. השפלה: ראשל"צ, רחובות, אשדוד, אשקלון
לפנות לאופיר או יובל
טל: 03-663898-661303
5103813-5103846-655975

לרהיטי ברג ברעננה
דרוש

מנהל הייצור
כישורים
★ מהנדס ייצור
★ נסיון בניהול ייצור בתעשיה
★ יכולת ונסיון בהפעלת צוות עובדים גדול
★ ניהול והפעלת מערכת תפ"י
★ מקום מגורים באזור המרכז
למתאימים עבודה מעניינת ותנאי שכר הולמים.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 141 רעננה 43101 עבור מנהל ייצור.

רהיטי ברג

דרוש/ה

מהנדס/ת כבישים
עם שלוש שנות ותק בתכנון
לקביעת ראיון נא לטלפן 03-770739

למפעל לייצור חומרי ניקוי תעשייתיים
דרוש

איש מכירות
בעל נסיון מוכח, בעל רכב
למתאימים תנאים טובים
טלפון 053-54174

לחברה לעמילות מכס
דרושים

★ פקיד/ה
בעלי נסיון בסיווג

לפנות לת.ד. 29422 ת"א מיקוד 61293

هكذا من الأصل

שניר
סוכנות לביטוח בע"מ
סניפים: תל־אביב, נתניה, חיפה

תושב השרון!

אם אתה:
– רוצה להקים קריירה עצמאית!
– עקשן ובעל יכולת התמדה
– מעל גיל 24
– בוא והצטרף לסניף השרון!

לקביעת ראיון:
03־225201, 223830 לאיריס

מנורה
חברה לבטוח בע"מ

לדיזנגוף
סנטר
דרושים
מאבטחים
אחרי צבא
בפרופיל גבוה
מקום מגורים בת"א
בפרטים נא לפנות
לקצין הבטחון
במקום, ביום שלישי
בשעה 13.00–09.00
להצטייד בפנקס
מילואים

לפרוייקט פרסומי
בן יהודה אחרוננו
איש/ת
מכירות נמרץ ובעל
מוטיבציה להצלחה.
לפרטים ראיונות בערב
03־253270

אורט ישראל
דרושים

בת־ים
לבי"ס תיכון מקיף אורט הבונים
רח' הבונים 17
טלפון 03־5512934, 03־5510451
מורים למקצועות:
★ **מתימטיקה**
★ **אנגלית**
★ **כתבנות** (מלוי מקום)
★ **הסטוריה** (מלוי מקום)

חולון
למרכז חינוך אורט ע"ש ספיבק
רח' שיבת ציון 1 טלפון 03־882525.
★ **ספרנית** (משרה חלקית)
★ **מורה/מדריך/כה לחשמל** (משרה חלקית)

כפר־סבא
למרכז חינוך אורט
רח' הכרמל 43 טלפון 052־25727
★ **מורה לספרות־נשים**
(משרה חלקית)

הרצליה
בי"ס תיכון מקיף אורט
שד' שבעת הכוכבים 121
טלפון 052־551614
★ **מורה לעברית**
(20 ש"ש – מילוי מקום לחודש ימים)

קופת חולים מכבי
דרושים

מזכירה רפואית
★ משרה מלאה
★ לעבודה ברמת השרון
לפנות בכתב להנהלת מחוז השרון, רח' אוסישקין 5 רמת השרון או בטל: 402470

מזכירת מחלקת כח־אדם
★ השכלה תיכונית לפחות
★ ידע ונסיון בנושאי כח־אדם
★ הדפסה במעבד תמלילים
★ כושר הבעה בע"פ ובכתב
★ שעות העבודה: 7.30–15.00
★ יכולת לעבוד שעות נוספות.
לפנות למחלקת כח אדם טל: 5103768, 5103711

מזכירה רפואית
★ לחצי משרה
★ בעלת ידע בהדפסה עברית ואנגלית
★ מקום העבודה – רמת השרון
★ בשעות אחה"צ
לפנות לישראלה טל: 03־402468

פיסיותרפיסט/ית
לסניף חולון.
לפנות לאסתר פייל טל: 880822, 03־875901
(בשעות הערב)

מאבטחים
סניף אשדוד
דרושים
מאבטחים
ליחידת סיור ממונעת
שכר גבוה ותנאים מצויינים
★ עד גיל 40
★ פרופיל 65 ומעלה
★ רשיון נהיגה חובה
★ תושבי אשדוד, יבנה, רחובות והסביבה.
ועדות קבלה תתקיימנה בימים: א,ב,ג,ד,
מגדל המים הישן מרכז א' אשדוד
טל: 08־561099

ECI
דרוש
מנהל מחלקת הנדסה בפיתוח
תאור התפקיד
– העברת מוצר מפיתוח לייצור
– הצגת שיקולי הנדסה בפיתוח מוצרים
– הנדסת רכיבים
– התאמות במוצרים קיימים
כישורים
– מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים
– ותק מעל 5 שנים
– נסיון מגוון בפיתוח, הנדסה, ייצור ושרות
– התמצאות בתחום התקשורת
נא לפנות טלפונית 052־556230

עיריית תל־אביב־יפו
עיריית ת"א־יפו
לעיריית תל־אביב־יפו
דרושים
★ בתשעי תרוצה לשנת הרוצה 1988
הגשות ב־18.4.88.
מצילים
רצוי בדרגת אחראי
המועמדים חייבים להיות:
א. יוצאי צבא
ב. בוגרי 10 שנות לימוד לפחות
ג. בעלי תעודת מציל אחראי (דרגה 3)
ו/או מציל (דרגה 1–2) מטעם משרד העבודה.
על המעוניינים לפנות למר יצחק פילסר, סגן מנהל מחלקת חופים, טל' 237943, או למחלקת החופים, בנין העירייה, כיכר מלכי ישראל טל' 439428.
★ למרכז קהילתי ביתדי
מנהל אחזקה ומשק
הכישורים הדרושים:
★ ידע בסיסי בנושאים טכניים ★ יכולת גבוהה של ניהול הארגון בהיקף רחב ★ נסיון מוכח בתחום אחזקת מבנים ★ כושר ניהול צוות עובדים ★ יחסי אנוש טובים ★ נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב הכולל פירוט קורות חיים לת.ד. 19880 ת"א, מיקוד 61198.

תנאים מדהימים!!
למנהל מכירות
עם נסיון בהפצת מוצר תרבותי באיזור המרכז
לפרטים, מיום א, 03־814905.

כור תקשורת והתראה בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת פרויקט תקשורת
תכונות נדרשות:
★ מהנדס/ת עם 5־8 שנות נסיון.
★ רקע במערכות תקשורת ומחשבים.
★ כושר ארגוני ונהולי.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 13022 תל־אביב, 61130 עבור "אגף הנדסת מערכות".

לחברה קבלנית בבנין באזור המרכז
דרוש/ה
מהנדס/ת ביצוע
הכישורים הדרושים:
1. נסיון של לפחות 5 שנים בהקמת פרוייקטים ציבוריים
2. ידע מקיף בהגשת מכרזים
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 6641 ת"א מיקוד: 61066 עבור "מהנדס"

NCR
י.א. פישר ובניו בע"מ
למרכז החברה בתל־אביב
דרושים
מזכירה
לשעות אחה"צ.
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בניהול משרד הכולל: הפעלת טלקס, ומעבד תמלילים.
★ שליטה בשפות אנגלית/עברית, כולל כתבנות, רצויה שפת אם אנגלית.
המועמדות העונות לכישורים הנ"ל מתבקשות לפנות טלפונית, עד השעה 15.00 לגב' חמדה דניאלי, טלפון 03־209527
– סודיות מובטחת –
הקדם את העתיד עם מחשבי NCR

למשרד התכנון של חברה תעשייתית בחולון
עוזר למתכנן
הכישורים הדרושים:
– 5 שנות נסיון במשרד תכנון
– נסיון בתיב"ם – יתרון
לפנות בכתב עם ציון טלפון לת.ד. 10513 ר"ג 52150 עבור מס' 224

למוסד ציבורי דרוש
הנדסאי בנין
בעל נסיון בביצוע ובפיקוח על עבודות בניה באתר.
העבודה היא 5 ימים בשבוע, דרוש נסיון של 5 שנים לפחות, בעל רכב.
נא לפנות לגב' בדיארס נעמיה, רחוב הצפול רח' ארלוזרוב 93 ת"א

לחברת שווק גדולה
דרוש:
סוכן/מקדם מכירות
(על בסיס עמלות)
עבור רשתות השווק באזור הצפון
★ כושר ניהול מו"מ.
★ הבעה בע"פ ובכתב.
★ בעל רכב.
★ צעיר ודינאמי (עד גיל 30).
נא לפנות לת.ד. 23032, ת"א 61230 עבור "מס' 700"

לרגל הרחבה
למשוב מחשבים בע"מ
תוכניתן מערכות
לצוות פיתוח ה־MAGIC
דרישות הכרחיות: בוגרי מדעי המחשב.
נסיון של שנתיים בפיתוח כלי תוכנה.
נסיון בשפות C ו/או PASCAL. נסיון במחשבי P.C ו/או – מחשבי V.A.X
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים למשוב רח' בצלאל 3 ר"ג 52521 עבור יורם.

למוסד פיננסי גדול בתל־אביב
דרושים:
1. עובדי מבדק ומשלוח
2. נקבניות
★ העבודה במשמרות
★ לא נדרש נסיון קודם.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 23136, ת"א מיקוד 61230 עבור "מס' 100"

למפעל גומאויר כפר־סבא
דרוש
הנדסאי ייצור
בעל נסיון של שנתיים בתעשיה לתפקיד מגוון ואחראי.
על המועמד לחיות מאזור השרון, פתח־תקוה או השומרון.
★ תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות לת.ד. 435 פתח־תקוה 49103

למשרד פרסום
דרושה
נציגת מכירות
במשרה מלאה
לעבודה מעניינת ורבת אתגרים.
הכישורים הדרושים:
★ מעל גיל 26
★ רצוי ניסיון קודם במשרד פרסום או במכירת מדיה.
נא להתקשר לטל' 03־268665 (אורית)

לחברה מסחרית ארצית המובילה בתחומה
דרוש:
מנהל לקידום מכירות
התפקיד כולל:
ארגון וביצוע אדמיניסטרטיבי של משימות פרסום, קידום מכירות, תערוכות והוצאה לאור.
המועמד המתאים יהיה בעל ניסיון מוכח בתחום הנדרש.
נא לפנות בכתב יד ובפרוט קורות חיים וניסיון אל ת.ד. 551 תל־אביב

למושב כפר־הנגיד
דרוש
מנהל מכון תערובת
המעוניינים יפנו בכתב לכפר־הנגיד ד.נ. עמק שורק מיקוד 76875

לעשות כסף
עסק מבוסס בענף מוצרי צריכה בני קיימא מחפש
איש מכירות
לניהול אחד מסניפינו ברשת, אדם, המוכן להשקיע יוזמה ומרץ ולהרויח בהתאם על בסיס שותפות (דרושה השקעה של 20.000 – 30.000 דולר).
לפורשי קבע – עדיפות.
אם הצעותינו נראות לך ואתה תושב ירושלים, אשדוד, אשקלון, הרצליה, פ"ת, ר"ג, חדרה, עפולה וטבריה כתוב לנו מייד בציון קורות חיים לת.ד. 1023 אבן־יהודה מיקוד 40500 (עבור איזנפלד)

לחברת יבוא בענף האלקטרוניקה הבדורית
דרוש
מנהל שווק
עדיפות לבעל נסיון בניהול מערך שווק לטלוויזיות, וידאו וסטריאו.
מועמד מתאים יפנה בכתב יד עם פירוט קורות חיים ונסיון עובדה בעבר אל ת.ד. 16150 ת"א

למוסד פיננסי
דרושים:
כלכלן/ית
★ בעל ידע ונסיון בענף הבניה לרבות תחשיבי עלויות, תזרימי מזומנים והכרת שוק הנדל"ן.
★ מקום העבודה תל־אביב.
עורך/ת דין
לטיפול בחובות בעייתיים.
★ רצוי נסיון קודם בנושאי אשראי ובנקאות.
★ מקום העבודה תל־אביב.
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים, מוסדות לימוד, השכלה ונסיון קודם לת.ד. 11333 ת"א עבור מס' 320 (ולציין את המשרה המבוקשת). סודיות מובטחת

שופר־סל
למפעל המזון "גידרון"
דרושים
★ **מחסנאים**
★ **עובדי ייצור בשר**
המעוניינים מתבקשים לפנות למר גור אברהם, ביום ראשון 14.2.88 בין השעות 08.00 – 10.00 בגידרון תעשיות, רח' הכישור 10 חולון.
אוטובוסים: דן מס' 1, 3; אגד מס' 4, 94, 96

שופר־סל
לסניף קסם רמת־גן דרושים
★ **קלדנית**
★ **אחראית מעדניה**
★ **סדרן סחורות**
– תנאי שכר טובים.
– הכשרה וניסיון במקום.
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, רח' הירדן 92 רמת־גן.

למוסד ציבורי
דרוש/ה
עובד/ת להפעלת מוקד
תאור התפקיד:
– הפעלת מוקד שליטה למערך תחזוקה ארצי
– ניהול ורישום ארועים ומעקב אחרי ביצוע.
הכישורים הדרושים:
– גיל 30 עד 40
– בעל/ת ידע טכני והבנה במחשבים
– כושר ארגון וניהול
– יכולת עבודה בצוות ובתנאי לחץ
הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד/ת.
על המעוניינים לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים, עד יום א' 21.2.88 לת.ד. 7019, תל־אביב, מיקוד 61070 עבור "הפעלת מוקד".

רופאי שיניים
בתחום הפרוטטיקה
דרושים
למכון לבריאות השן, ת"א
תנאים טובים למתקבלים.
– סודיות מובטחות –
בדבר פרטים לפנות טלפון 03־377836.

דרושה
מזכירה
ידיעת השפה האנגלית + הדפסה
טלפון 03־250147/8.

לחברה ארצית גדולה
דרוש
אחראי לחנות בבת־ים
הכישורים הדרושים:
★ נסיון מנהלי.
★ יכולת טפל בלקוחות ומוסדות.
★ כושר ניהול צוות עובדים קטן.
★ תושב בת־ים.
על המעוניינים לפנות בכתב יד בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א עבור "אחראי לחנות בבת־ים"
– סודיות מובטחת –

גפים בע"מ תל השומר
דרושה
מזכירה למנכ"ל
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין כולל הדפסה
★ ידיעת גרמנית – יתרון
★ מקום העבודה תל־השומר
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ל"גפים" בע"מ, מפעלים אורטופדיים בישראל תל השומר 52621

לחברה קבלנית לבנין ואינסטלציה
דרושים
מפעיל מנוסה לטרקטור פרגסון מסגרים, שרברבים
טל: 03־358774, 03־5364917
בין השעות 15.00–19.00.

למשרד שמאים גדול בתל־אביב
דרושים
1. שמאי אלמנטרי מנוסה
2. שמאי אלמנטרי מתחיל
3. מזכירה מנוסה
5 ימי עבודה 07.30 עד 16.00
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 11333, ת"א 61112 .מ
עבור מס. 300

דרוש
איש מכירות
★ ידע בשיווק חלקי חילוף לרכב.
★ יכולת מסחרית וכושר ניהול משא ומתן.
★ אישיות דינמית.
★ בעל רכב – חובה.
נא לפנות לאחריק או לציפי טלפונית: – 03־806455, 03־5591863

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש
מהנדס מכונות/חשמל/מחשבים
למפעל מודרני עם ציוד מורכב ומתקדם העומד לפני פיתוח נרחב
★ נדרש נסיון במערכות אחזקה בכל מפעליות
★ נסיון במערכות משובצות מחשב
★ ידע מושלם באנגלית
★ עדיף נסיון בארגון אחזקה במפעל תהליכי מודרני
בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים נא לפנות לת.ד. 767 חיפה 31000

למפעל באיזור התעשיה ביבנה
דרוש
מנהל שיווק
למוצרי נייר ודפוס.
בעל נסיון בתמחיר, והבאה לדפוס ורקע בעבודה עם לקוחות מוסדיים.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 13305 תל־אביב מיקוד 61132.

לחברת בנין ציבורית
דרושים
מהנדסי ביצוע
בעלי נסיון
באזורים: **ירושלים, מרכז, צפון, באר־שבע**
לטלפן 03־5610680 03־5614251
בימים א'–ה' בשעות 8.30–13.00
לעליזה

שופר־סל
למחלקה הטכנית בפ"ת
דרוש
טכנאי קירור
בעל ניסיון של 10 שנים
מועמדים מתבקשים לפנות טלפונית לגב' חנה, טל. 03־9233345.

דרושים
קבוצות מרכיבים לעבודות נגרות בניין וריהוט בניין
באזור: **אשדוד ואשקלון**
לטלפן 053־688406/7 לילי

תפנית של 180°
למוכשרים/ות המעוניינים/ות
בקריירה חדשה
גיל 27–45, כושר השתלבות בעבודת צוות, חשיבה יוצרת, אמביציה, יוזמה, כושר־ביצוע ורצוי גם השכלה אקדמאית במדעי החברה.
לבעלי תכונות אלו, תושבי גוש דן והשרון, נציע (לאחר מיון והכשרה על־חשבון החברה) תפקיד מעניין לצד הכנסה גבוהה ותנאים מצויינים.
לתאום ראיון **03־767161/2**
בין השעות 12.00–16.00
סודיות מובטחת.

לחברת קוסמטיקה בעלת שם עולמי
דרושות:
יועצות יופי מעולות לכל רחבי הארץ
אם את:
בעלת הופעה נאה ומטופחת
בעלת ידע באנגלית או צרפתית
בעלת כושר מכירה ועבודה עם קהל
אנו מציעים לך משרה קבועה הולמת
הכשרה והדרכה ינתנו למתאימות.
לא דרוש נסיון קודם.
נא להתקשר בימים א' – ג' לחנה
טל. 03־453153.

מאגרי אנוש בע"מ
שרותי כח אדם
למשרד אדריכלים
דרושים
★ **אדריכל – ארכיטקט**
בעל יכולת עבודה עצמאית.
★ הנדסאי אדריכלות
★ שרטט
עם ידע באדריכלות וגרפיקה ממוחשבת.
כל העבודות קבועות!
"מאגרי אנוש" - דרך השלום 20 תל־אביב
03־331094, 333420, 336079
רחובות - 08־476906, אשקלון - 051־26539.

לחברת מחשבים גדולה
דרוש
מנהל מכירות
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בניהול צוות מכירות
★ נסיון בשיווק חבילות תוכנה
★ רצויה השכלה אקדמאית
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 2144 ת"א מיקוד 61020 עבור "מנהל מכירות".

לחברה בעלת סוכנויות לשיווק כימיקלים
דרושים
★ **כימאי**
או טכנאי כימיה
בעל נסיון כמקדם מכירות.
★ **מזכירה**
למשרה מלאה
– בעלת נסיון
– שפות – עברית ואנגלית + הדפסה
– כושר משא ומתן עם לקוחות
לקביעת ראיון נא להתקשר
לטל' 9611670 / 03־9614295
סודיות מובטחת

אמל
להברותנו המובילה בתחום המיקרו מחשבים בישראל דרוש
מחסנאי/ מפ"ס
הכישורים הדרושים:
★ ניסיון מעל שנתיים בתחום טכני.
★ ידע וניסיון בעבודה עם מחשב.
★ ידיעת אנגלית טכנית
תחילת עבודה מיידית
מועמדים העונים על כל הכישורים הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 5185 ר"ג לידי מר א. אהרון.

THE CARLTON HOTEL
TEL AVIV (★★★★★) קרלטון ת"א
מורד הירקון 10 ת.ד. 61064
דרושים:
★ **טבחים**
★ **אחראית קומה**
למנזר המשק, בוגרת הדסור או בעלת נסיון.
★ **שוטפי כלים**
לעבודה ליד מכונות.
★ **עוזר מחסנאי**
עד גיל 40.
ידיעת קרוא וכתוב עברית – חובה.
נא לפנות למנזר כח־אדם. 03־201467

משקיע רציני
למפעל בענף האלקטרוניקה למספר פרויקטים חדשניים
פעיל או שקט 250,000 דולר
03־830811, בבית 03־5520339

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

שופר-סל

לסניף חורב במרכז אחוזה חיפה לקומת ההלבשה וכלי־בית
דרושים

★ **מנהל קומה**
★ **סגן מנהל קומה**

– נסיון מעשי בענף ההלבשה ו/או כלי־בית
– אוריינטציה שיווקית
– כושר הנעת צוות עובדים
– יחסי אנוש משופרים

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למר חיים שטיינברגר ביום ראשון, 14.2.88, בין השעות: 10.00 – 14.00 בהיפרכל צומת קרית אתא.

לחברה הותיקה והמובילה בתחום מוצרי הצריכה
דרוש/ה
סוכן/ת מכירות
לאיזור ת"א והמרכז
בעל/ת רכב. נסיון קודם במכירות
בעל/ת יוזמה, דינמי, הופעה נאה.
בכבוד פרטים נא לפנות בצירוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 58114 חולון 1468
סודיות מובטחת

דרושה
פקידה כתבנית
אחרי צבא
(לא מעשנת)
ליום עבודה מלא מ־10.00 – 18.00
טלפון 212381 אראלה

ל"דיוטימן" בע"מ
דרושה
מזכירה
עדיפות לדוברת פורטוגזית, שפות נוספות יתרון.
טל: 03-450980
03-446974

לחברה לעבודות עפר במרכז הארץ
דרושים
מפעילים
ל־950, 50 955 M.F. – G.S.B
מקצועיים
וכן בחורים יוצאי צבא
טלפונים: 03-9328796, 03-480023

לחברת ת.ד.ל בע"מ
דרושים לעבודה קבועה

★ **חשמלאים מוסמכים**
עם רשיון ממשלתי לעבודה במרחב הדרום של 5 ימים בשבוע. לינה במחנה צבאי או דירת רווקים באילת.

★ **חשמלאים עוזרים**
עם רשיון ממשלתי לעבודה במרחב הדרום (במשמרות) לינה – דירת רווקים באילת.
טלפון: 057-661668

אמנות בפרסום
כל שעת עבודה שלך אצלנו
שווה 250 ש"ח
במקצוע מעניין, מלהיב ורב אתגרים ובשעות גמישות ונוחות לפי בחירתך.
מפגש הסבר והכרות ייערך במשרדי החברה, רח' בן אביגדור 8, ת"א (קומות ג'–ד'). נא להתקשר בימים א'–ה' בשעות המשרד.
אשד בע"מ
טל. 03-339774 (רבקי)

לפרסום בלקין בע"מ
דרושה
מזכירה/פקידה
לעבודת מזכירות שוטפת.
★ עם ידיעה טובה בהדפסה
★ נסיון בהפעלת מחשב – יתרון.
נא לפנות בכתב לת.ד. 20302 תל־אביב, עבור "פקידה/מזכירה".

RSI
רדט – תעשית מערכות
עם הרחבת תחומי הפעילות ברשתא:
תכנון ועריכת מעגלים מודפסים
דרושים
★ **איש מכירות**
רצוי בעל רקע בתכנון ועריכת מעגלים מודפסים.
★ **עורך מעגלים מודפסים**
נסיון קודם בעריכה ממוחשבת
(רצוי על מערכת CALAY)
פניה בכתב, קורות חיים, ונסיון קודם לת.ד. 43137 תל־אביב, מיקוד: 61430
לידי שרה לוי.
– סודיות מובטחת –

לחברה ליבוא ולשיווק קוסמטיקה וחומרי ניקוי באזור
דרוש/ה
פקיד/ה
למחלקת ההזמנות
בעל/ת נסיון בעבודה על מחשב P.C
תנאים טובים למתאים/ה
לקביעת ראיון נא לפנות לבלה
03-809123.

לחברה מסחרית דינמית בענף הטכני
דרושים
הנדסאי/מהנדס מכירות
★ רקע כימי או מכונות והכרות התעשיה הישראלית
★ שליטה באנגלית
★ יכולת מסחרית וכושר ניהול משא־ומתן.
★ בעל רכב פרטי.
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
★ סוג 2–3
★ נסיון בהליכי יבוא
★ נסיון בעבודה עם לקוחות
לפנות בכתב־יד לת.ד. 48351 ...

כצט התעשיות כימיות בע"מ
CCCCCC
דרושה
תועמלנית רפואית
לאזור חיפה והצפון
– הכישורים הדרושים:
★ אחות מוסמכת
★ שליטה טובה בעברית ובאנגלית
★ מגורים באזור חיפה
★ רשיון נהיגה
★ לבעלות נסיון בהדרכה – יתרון
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים אל: כצ"ט בע"מ לידי מר ש. שיר ת.ד. 10 ת"א מיקוד 61000
– סודיות מובטחת –

למוסד פיננסי
דרוש
מנהל מחלקת בינוי
הכישורים הדרושים:
★ בוגר הנדסה לאדריכלות או בנין.
★ גיל 35 – 45.
★ בעל ותק של 8–10 שנים במקצוע.
★ בעל נסיון של 3 שנים לפחות בניהול צוות עובדים.
★ נסיון בתיאום וניהול מו"מ עם גורמי חוץ.
התפקיד דורש נסיעות בכל חלקי הארץ.
המשרה על בסיס חוזה אישי.
המעוניינים יפנו בכתב עם פירוט קורות חיים, השכלה ונסיון קודם לת.ד. 29036 ת"א מיקוד 61290, ולציין על המעטפה עבור מחלקת "משאבי אנוש" "מנהל מחלקת בינוי".
הפניה מיועדת למועמדים ולמועמדות כאחד.
– סודיות מובטחת –

למוסד פיננסי
דרוש/ה
עובד/ת לחדר עסקות
★ בעל/ת השכלה תיכונית מלאה לפחות.
★ בעל/ת שליטה מעולה בשפה האנגלית.
★ ידיעת שפות נוספות יתרון.
★ למשרה מלאה – 5 ימי עבודה בשבוע.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 29036 תל־אביב מיקוד 61290 ולציין על המעטפה עבור מחלקת משאבי אנוש "עובד/ת לחדר עסקות".
– סודיות מובטחת –

אלמוג תעשיות תוכנה בע"מ
יצרנית תוכנת "מידע 2000"
למערכות רבות משתמשים
דרושים:
נציג/ת מכירות
בעל/ת נסיון קודם במכירות. עדיפות לבעלי השכלה גבוהה בתחומי כלכלה, חשבונאות ומינהל + רכב.
מקדמת מכירות
עדיפות לבעלי נסיון בתחום המכירות. אפשרויות קידום נרחבות למועמדים המתאימים.
נא לפנות טל: 9–03/339875 או 5–03-335862.

לחברת שירא
יבואנים וספקים
של פחים וברזל מקצועי
דרוש
איש מכירות
ידע ונסיון בענף הברזל – יתרון
רשיון נהיגה הכרחי
טלפון: 9–5101944, 1–5101950
לפנות לרונית

לחברת המזרח לשיווק מכוניות (1984) בע"מ
דרוש
בוחן מוסמך
לרישוי רכב חדש.
לפרטים נא לפנות לרחל
דרך פתח־תקוה 76 ת"א
03-335235-6

לנאורים תעשית שלטים בע"מ
סניף תל־אביב וסניף חיפה
דרושים:
גרפיקאים/ות ציירים/ות
צבעי רכב
מתקיני שלטים
טלפון: 03-811519 04-239808
שכר לפי כישורים
סודיות מובטחת

דרוש
מהנדס/הנדסאי ייצור
לפחות 3 שנות נסיון מוכח בתכנון מערכות לוגיסטיות משובצות מחשב (בעיקר במלאי, ייצור, הובלה)
טל: 03-661074 לרות.

עמינח
דרוש
מנהל מכירות
לבתי מלון ומוסדות
מכירות לבתי מלון ומוסדות בכל רחבי הארץ
★ נסיון רב במכירות, עדיפות לבעלי נסיון בשוק המוסדי
★ השכלה על תיכונית מתאימה.
★ מגורים באזור המרכז.
תנאי העסקה בהתאם לכישורי המועמד ונסיונו
★ ★ ★
מועמדים העונים לדרישות מתבקשים לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 215 רמלה 72101.
סודיות מובטחת

הכנסה טובה ובטוחה
למקדמי מכירות בכל הארץ
פרטים: הולידיי 03-445924 03-452194.

U-MAN
עבור אחת מלקוחותינו חברה ליבוא ושיווק בצפון ת"א, דרושה
מזכירת חברה
בעלת נסיון בניהול משרד לתפקיד אחראי ומעניין. שליטה באנגלית, יכולת ארגון ויחסי אנוש טובים הכרחיים. אתגר רב ותנאים טובים למתאימה.
לפנות לאתי 03-298649 משרה 515
סודיות תישמר בקפידה

דרושים
פקידים פקידות
לחברה לעמילות מכס דרושים:
1) **פקידות כלליות**, בגרות + אנגלית.
2) **פקיד/ה** עם רקע כללי בהנהלת חשבונות, לעבודה בקופה
המשרות מלאות כולל יום שישי.
טלפון: 03-203525

★ דרוש ★
לעבודות ייעוץ מיידיות
דרוש
מהנדס מחשבים
עם נסיון של כמה שנים באחזקה של TERADYNE J387A TESTER
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 619, מגדל העמק. עבור יורם.

למפעל בדרום תל־אביב דרושים
בוגרי בית־ספר מקצועי, מגמת מכניקה
אחרי צבא, כאחראי משמרת להפעלת ציוד ב־3 משמרות.
03-826174 לנחום או דוד

תשלובת דנשה
לחברה גדולה בענף התמרוקים וחומרי ניקוי
דרושים
סוכני מכירות
★ בעלי רקע ונסיון במכירות
★ זריזים ונמרצים
★ יחסי אנוש טובים
★ נסיון בענף – יתרון
נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 3575 פתח־תקוה (עבור סוכן מכירות)

Dr. Fischer ד"ר פישר תעשיות פרמצבטיות
דרוש
אחראי מחסן חומרים
צעיר יוצא צבא, בוגר 12 שנות לימוד, בעל השכלה ונסיון בתחום, בעל רשיון נהיגה ובריאות תקינה
נא להפנות קורות־חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 39071 תל־אביב: מיקוד 61390.

גמר צרכי צילום (2000) בע"מ
1. דרושה **מזכירה/פקידה בכירה**
★ יכולת עבודה עצמאית וכשרון ארגוני
★ נסיון בעבודה עם מערכת ממוחשבת.
★ ידע בהנהלת.
★ בעלת נסיון בעבודה עם לקוחות
★ ידיעת אנגלית חובה.

2. דרושה **מזכירה/כתבנית אנגלית**
בעלת ידע בעיבוד תמלילים
(וורדמיל – יתרון)
בעלת נסיון רב.
טל. 03-9234222.

עבור טגנו בע"מ LEVI'S
דרוש
מוכר צעיר ודינמי
לחנות ליוויס החדשה בככר המדינה – ת"א
★ עדיף ניסיון במכירות
★ אזור מגורים ת"א
לקביעת ראיון לפנות לכרמלה 03-481121 (שלוחה 220)

לחברה ברמת־גן
דרושה במשרה מלאה
קלדנית
דרישות התפקיד:
★ נסיון בקלדנות
★ עזרה בפקידות כללית
המתאימות תפנינה בכתב־יד
לת.ד. 3119 תל־אביב 61030
עבור "קלדנית"

לחברה מסחרית גדולה בענף הרכב
דרושים:
פקיד טכני
★ בעל ידע כללי במכונאות רכב
★ שליטה מלאה בצרפתית (כתיבה)
★ ידיעה טובה בעברית.
מחסנאי חלפים
★ נסיון של 3 שנות עבודה
★ רצוי מפ"ט
למועמדים המתאימים ינתנו תנאים טובים
טל. 7550755, 7550233

לחברת קייטרינג בע"מ
דרוש
מחסנאי מזון מנוסה
לעבודה במשמרות
נא לפנות למר טל. 03-9711090.

ב"אחים כפר־סבא
דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
בתוך משרה לעבודה עם נוער לקוי שמיעה בפנימיה. נסיון של 3 שנים הכרחי.
טלפונים 052-25843
052-447641 052-33181

למכון אופסט
דרושים
מונטז'רים מנוסים
לעבודה קבועה
טל: 03-810053
03-810056

לחב' הובלה ביהוד
דרוש
סדרן
עדיפות לטכנאי ייצור
נא להתקשר
03-5365190
03-5365298.

למחלקת אריזה בחברת "ד"ר פישר" בני־ברק
נערים/ות
תוספי האחר
א'–ה' 8.00–16.00
ו' 8.00–13.00
תנאים טובים למתאימים
טל. 03-776959.

שופר-סל

דרושים/ות

★ **קופאיות**
– לשופרסל שד' נורדאו, פינת אבן גבירול ת"א
– לשופרסל רח' ארלוזורוב 57, תל־אביב
– לשופרסל רח' צה"ל 75 מרכז מסחרי, צהלה.

★ **עובדי מאפיה**
– לשופרסל רח' ארלוזורוב 57, תל־אביב
★ הכשרה תינתן במקום.
★ תנאי שכר טובים.

המעונינים מתבקשים לפנות למנהלי הסניפים במקום.

לחברת מזון בתל־אביב
דרוש
גובה
לתצי משרה, אפשרי פנסיונר עם נסיון בגביה
נא להתקשר לטלפון: 03-5613666 שלוחה 121.

GENERAL ELECTRIC
דרושה
מזכירה
למחלקת יבוא
★ ידיעת השפות עברית אנגלית כולל הדפסה – הכרחית
★ נסיון בהליכי יבוא – יתרון
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ מקום העבודה באזור התעשיה הרצליה
לקביעת ראיון נא לפנות לשוש בטלפון 052-552233

למשרד שמאים בירושלים
דרוש
שמאי רכב
או מהנדס בוגר הטכניון. למתאים תנאים טובים + רכב צמוד
02-637927

מזכירה בכירה למפעל
עם נסיון והמלצות ל"אדיס" את. הרצליה (המפעל מתוכנן לעבור לקרית־אריה, פתח־תקוה)
לפנות בכתב יד לת.ד. 2031 א.ת. הרצליה

לחברה רפואית ארצית
דרוש/ה
תועמלן/ית רפואי/ת
הכישורים הנדרשים:
★ השכלה פארא רפואית
★ נסיון קודם
★ רשיון נהיגה
תנאים טובים למועמד המתאים
פניות בכתב בלבד: לודסטון – רח' המרד 29 בית־התעשיה ת"א 6815 (לציין על המעטפה עבור תועמלן רפואי)

סדרית
סדר צילום
בעלת נסיון בלבד בציוד קומפוגרפיק
תנאים טובים למעוניינת
טל. 03-226650

לחברת בניה בת"א
דרושה
מפעילת מעבד תמלילים
מסוג איב לחצי משרה
03-5612561 לאודי

דרוש/ה פקיד/ה
להנפקת חשבוניות
רצוי ידע בהנה"ש
לפנות בכתב בצרוף נסיון לת.ד. 9286 מיקוד 61092 ת"א

משרד "חיי"
אדריכל, הנדסאי מיבא לבתי תלים ומוסדות בת אדם מחויל.
טל. 03-788405

האוניברסיטה העברית בירושלים
סגן מנהל הרשות לקרנות והשקעות
תאור התפקיד:
אחראי למערכת הנה"ח, הכנת מאזן ודוחו"ת כספיים. אחראי לקשר ולתאום בין הרשות ליחידת המחשב. סיוע למנהל הרשות לפי הצורך, בתחומי נדל"ן והשקעות.
דרישות התפקיד:
תואר ראשון בכלכלה ו/או מינהל עסקים, הכרת המערכת האוניברסיטאית. נסיון בהנה"ח והכנת דוחו"ת כספיים. ידע והכרת שיטות עבודה במחשב.
● נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לאוניברסיטה העברית בירושלים, אגף כח־אדם, הר־הצופים מיקוד 91905 עד ה־26.2.88

דרושים
פועלי יהלומים
בולטרים למטה, קצוות ופינות למטה
תנאים מצויינים למתאימים
053-331988

למשרד נסיעות דרוש
מומחה לנסיעות
עם תעודות (אפשרי פנסיונר)
טל. 03-5790433

למוסד ציבורי דרוש/ה
תקציבן/ית
כישורים נדרשים:
1. תואר אקדמאי בכלכלה או בחשבונאות.
2. נסיון של 2–3 שנים בהכנת תקציב למוסד ציבורי
3. נסיון בעבודה עם מחשב.
נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים ונסיון מקצועי, למנהל המנגנון ת.ד. 33159 מיקוד 64237 ת"א.

דרושים
מנופאים
לעבודה בכביה
בכבישה ת"א
03-5522781

נציבות שירות המדינה
מודיעה כי:
למשרד הבריאות דרושות
אחיות מוסמכות ומעשיות
לעבודה בתחום בריאות הנפש ולתפקידים אחראיים במרכז לבריאות הנפש על־יד שירות בתי הסוהר רמלה.
אפשרות למשרות מלאות או חלקיות.
בדבר פרטים יש לפנות לאחות הראשית, גב' דניאלה פיטי, טלפון: 08-239685/4.

לחברה קבלנית לבנין
מנהל עבודה
אפשרי פנסיונר
03-476118 גב בשבת

לרגל הרחבת בעבודת המוסד לשיקום בתחום העמק ...
דרוש/ה
מונטז'ר/ית
עם נסיון גבוה
תנאים טובים באזר למתאים/ה
פרטים
טל' 06-522131

סופר-פארם
לסופר־פארם חיפה (מרכז חורב)
וסופר־פארם גבעת סביון
דרושים/ות
יועצות יופי
קופאים/יות
מחסנאים/יות
ראיונות ייערכו במקומות הבאים:
חיפה: ביום ג' 16.2.88 במלון "שולמית" רח' קרית ספר 15, חיפה בין השעות 09.00–19.00. נא לפנות למר דני לוזון.
גבעת סביון: ביום ג' 16.2.88 במשרדי חברת סופר־פארם, ברח' רוטשילד 73 פתח־תקוה בין השעות 09.00–18.00. נא לפנות למר אילן קרייאר.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.

למפעל מיזוגים
דרוש
גזרן
בעל נסיון
לפנות ליד
ברח' ראם 4 ת"א
טל' 03-332214

هكذا من الأصل

מילט
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
חברה מסחרית בחיפה
המשווקת בכל הארץ

דרוש
איש מכירות

כישורים נדרשים:
★ נסיון של 3-4 שנים
★ יכולת ניהול צוות
★ נסיון בניהול משא ומתן
★ גיל 28-40

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד לת.ד. 22511 תל־אביב, בפירוט קורות חיים. נא לציין על גבי המעטפה שם המשרה המבוקשת.

רק פונים מתאימים ייענו!

סודיות מובטחת!

מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

יחידת האבטחה
בגבול ישראל־מצרים
דרושים
בוגרי יחידות קרביות לתפקיד בטחוני

שכר: עד 1,500 ש"ח לחודש + הטבות רבות נוספות, כגון דיור, ארוחות, נסיעות ומענקים.

הכישורים הדרושים:
★ לוחמים ביחידות שדה (עדיפות למסיימי קורס פיקודי).
★ בעלי כושר גופני גבוה, פרופיל רפואי 82 ומעלה (בעלי משקפיים יחוייבו בעדשות מגע רכות) ★ עד גיל 27 ★ עבר ללא דופי ★ בוגרי 12 שנות לימוד ★ דוברי השפה האנגלית (ערבית-יתרון).

הקבלה לעבודה מותנית במעבר קורס.

ועדות קבלה תתקיימנה במשרדי חברת "השמירה" בע"מ, ברח' בן־יהודה 77, תל-אביב, קומה ג',
ביום ראשון (14.2.88) וביום שלישי (16.2.88) בשעות 9.00–13.00

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, פנקס שבו־ר־3 תמונות.

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
מזכירת מנכ"ל
לניהול הלשכה במשרדנו הראשי בתל־אביב.

כישורים:
- ידיעת עברית, אנגלית ואיטלקית על בוריין
- נסיון מעשי כמזכירה בכירה
- יכולת עמידה בלחצים ואתגרים
- יכולת נהול לשכה ממוחשבת עם קשרים בינלאומיים

שעות העבודה גמישות לתאום.

סודיות תשמר בקפידה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח־אדם.
נילית בע"מ, ת.ד. 50278 תל־אביב 68162.

יש עבודה בחברת החשמל
למשרדנו בת"א דרושים:
מהנדסי חשמל
הכישורים הדרושים:
★ רצוי במגמת זרם חזק.

המעוניינ/ות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים, למח' כ"א מחוז הדרום, ת.ד. 9002 ת"א 61090.

להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון דרושים:
1. מסגרים
2. מכונאים
הכישורים הדרושים:
★ בוגרי בי"ס מקצועי
★ בעלי נסיון
בריאות תקינה

העונים לדרישות הנ"ל יפנו אישית עם תעודת השכלה אל מח' כח אדם, אגף הביצוע רח' החשמל 16 קומה 12 תל־אביב

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

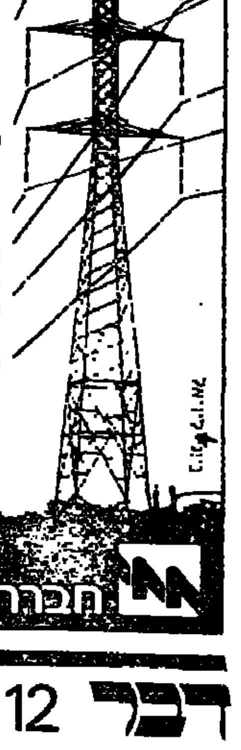

חברת החשמל לישראל בע"מ

טבע
אנשים טובים– אצלנו זה בטבע.
למפעלנו בירושלים
דרושים/ות
רוקח/ת
לעבודה בייצור מוצרים פרמצבטיים
מקרוביולוג/ית
לעבודה במעבדה
רצוי נסיון בבדיקות של פעילות אנטי מיקרובילית
מהנדס/ת תעשיה וניהול
התפקיד מתאים גם למהנדסים
ללא נסיון

העבודה במשרה מלאה
(7.00-16.30)

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח-אדם ת.ד. 1142 ירושלים 91010

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

סאיטקס
מערכות גרפיות ממוחשבות
למערך הפיתוח
דרושים
מהנדסי תוכנה

במישרה זו תפתח תוכנת אפליקציה ותשתית במערכת גרפית ממוחשבת.
המישרה מיועדת לך, בעל תואר ראשון במדעי המחשב או במתימטיקה, עם נסיון של 3־5 שנים. נדרשת הכרות טובה עם "C", VAX, VMS ושיטות בהנדסת תוכנה.
ניסיון בעיבוד תמונה ואלגוריתמים – יקנה לך יתרון.

במישרה זו תפתח תוכנה במסגרת קב. ית אפליקציה.
המישרה מיועדת לך, בעל תואר ראשון במדעי המחשב או במתימטיקה ובעל ניסיון של שנה.

אם אתה מאמין שאתה מתאים למישרה, פנה אלינו וצרף קורות חיים, ניסיון קודם ומספר טלפון. כל פניה בכתב תיענה.
להיטנע מפניות טלפוניות.
– סודיות מובטחת –
המישרה מיועדת לנשים ולגברים כאחד.
סאיטקס קורפוריישן בע"מ, ת.ד. 330, הרצליה ב' 46103. מח' משאבי־אנוש.

אומן, מפעלי סריגה בע"מ
(מקבוצת פולגת)
למפעלנו באופקים דרוש:
מהנדס מפעל
הכישורים הנדרשים:
★ מהנדס תעשיה וניהול
★ נסיון קודם בתעשיה.
★ הכרת מערכות עיבוד נתונים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים וניסיון קודם. לת.ד. 34 אור יהודה. מיקוד 60250 עבור "מהנדס מפעל".

חיפה כימיקלים
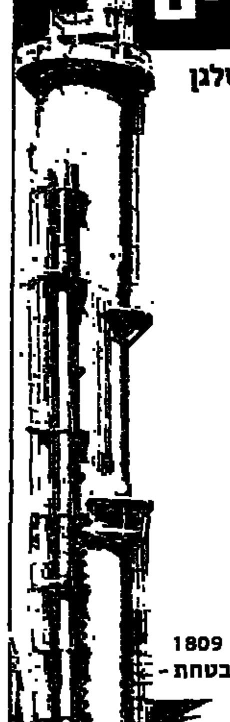

החברה הגדולה בעולם לייצור תנקת אשלגן
דרוש(ה)
אגרונום (ית)
לתפקיד: פיתוח מוצרים כימיים חדשניים לחקלאות.

הכישורים הדרושים:
* בעל נסיון
* תואר שני או גבוה יותר
* שליטה טובה מאוד באנגלית
שפות נוספות – יתרון
* רצוי נסיון של מספר שנים בפעילות מסחרית
– מגורים באזור חיפה הכרחיים –

מתבקשים לפנות רק מתעמדים העונים על הדרישות,
למחלקת המנגנון ת.ד. 1809 חיפה. – סודיות מובטחת –

פרסום שפי

אלסינט
לחטיבת התחזוקה בחיפה דרוש:
מנהל מחלקת יצוא
אחראי על יצוא משלוחי החברה
משרה מס' 913013

מנהל המחלקה יהיה בעל:
- נסיון בנהול יצוא – אשראיים דקומנטריים, הובלה ובטוח ימי ואוירי, חוקי מכס ומיסים בינלאומיים.
- ידיעה טובה מאוד של השפה האנגלית.
- שפות נוספות – יתרון.

סודיות מוחלטת מובטחת
אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ושם המשרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.
אלקטרוניקה בשרות הרפואה
פרסום שפי

החברה דנאל
לשרותי כח אדם בע"מ
למחלקה הטכנית
לסניפנו בת"א

■ חרטים/כרסמים נסיון על מחרטות/כרסמות אונברסליות וC.N.C לעבודות פיתוח מדויקות.
■ מכונאי אחזקה ידע בהידראוליקה ופנאומטיקה לפ"ת, חולון, בתים ות"א.
■ מסגרים קוראי תוכניות, נסיון בעבודה עם פח לפ"ת חולון, בתים, ת"א ורמה"ש.
■ הנדסאי מיזוג אויר לאחזקת מערכות מיזוג אויר.
■ חשמלאי לעבודות בנין ו/או חיווט לוחות חשמל.
■ טכנאי מכונות פלסטיק/מפעיל להפעול ואחזקת מכונות הזרקה.
■ מחסנאים/מפת"ים לעבודה קבועה בתחומי אלקטרוניקה/טכסטיל.
■ דפסי אופסט ל־1/8 גליון G.T.O או 1/4 גליון A.B.DIK
■ מהנדס/הנדסאי חשמל נסיון של 3 שנים בשיווק לניהול מח' חשמל.

דנאל דנאל-בה לעבוד!
סניף ת"א גורדון 88 (ליד עירית ת"א)
03-245541 ,245531 ,222266

למפעל מוביל בענף המזון בחולון
דרושים:
1. פחח רכב
בעל נסיון בעבודות פחחות וצבע
2. עוזר לחשמלאי רכב
בעל נסיון בחשמלאות רכב
3. מכונאי דיזל
בעל נסיון במנועי דיזל למשאיות
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לדן – מח' כח אדם. טל: 03-800131.

מכון מ.ש.פ.
שרותים פסיכולוגיים

עבור מפעל קיבוצי מצליח ומבוסס
דרושים/ות
מקדמי מכירות
במשרה חלקית לשעות אחר־הצהרים והערב.
הכנסה נוספת נאותה.
הדרכה עיונית ומעשית לחסרי נסיון
מקום העבודה: תל־אביב וסביבותיה
תיאור התפקיד:
קיום פגישות ומכירות המתואמות על־ידי המשרד
לפניות ובירורים יש לפנות לטלפונים: 03-324975 ,316971 בין השעות 8:00 — 16:00

אביק בתנופה -בוא תצטרף!
בתוך מפעל חזק צומחת כימיה חדשה. עכשיו גם אתה מוזמן ליצור, להתפתח ולהיות שותף בתנופת הצמיחה הגדולה של חברת אביק, יצרנית תרופות לישראל, אירופה וארה"ב.
להגברת בנתינה אנו זקוקים ל-

וטרינר
למשרה ניהולית, רצוי נסיון בעבודה מעבדתית.
מיקרוביולוג Ms.C
רצוי נסיון בפריה, נסיון ניהולי קודם - יתרון.
מזכירה
הדפסה בעברית ובאנגלית, ידיעת השפה האנגלית - הכרחית.
פקידה
הדפסה עברית אנגלית, ידע בהפעלת מעבד תמלילים וטלקס.

לכל המשרות 5 ימי עבודה בשבוע. על המתאימים לפנות בכתב יד אל אביק בע"מ, תעשית תרופות וכימיקלים, אזור התעשיה קרית נורדאו, נתניה ת.ד. 77 עבור רחל נועם.

אביק בע"מ
הכדור בידיים שלך

החברה דנאל
לשרותי כח אדם בע"מ
למחלקה המשרדית
לסניפנו בת"א

■ כתבנית עברית
לעבודה ממושכת בשכר הולם,
שעות: 07.30 — 12.30 בת"א.
■ כתבנית אנגלית
שפת אם אנגלית
לעבודה ממושכת בת"א שעות 12.30 — 17.30.
■ מעבדת תמלילים
לעבודה זמנית וממושכת באיזור ת"א
רצוי וורדמיל — 4.55-4.18, א-ב.
■ כתבנית
לעבודה במשרה מלאה
שעות 07.30 — 17.00
חמישה ימי עבודה בשבוע העבודה ברמה"ש.
■ פקידה כללית
לעזרה בעבודות משרד כלל שליחויות
שעות: 07.30 — 15.00 למשך 6 חודשים.

דנאל דנאל-בה לעבוד!
סניף ת"א גורדון 88 (ליד עירית ת"א)
03-245541 ,245531 ,222266

hp
למחלקת מחשבים טכניים דרושים:
מהנדסי מכירות
★ נסיון של 2-3 שנים בתחום מחשבי-מיני
★ יכולת עבודה מאומצת
★ כושר ביטוי
★ בוגר מדעי המחשב/הנדסה
★ יכולת לימוד עצמית גבוהה
★ הכרות עם מערכת הבטחון - יתרון
מזכירות ראש אגף
★ 5 שנות נסיון במזכירות
★ ידיעת אנגלית על בוריה
★ ידע ונסיון בהדפסת עברית/אנגלית - הכרחי
★ תואר אקדמאי או מקביל

משרה מלאה - 5 ימי עבודה בשבוע.
התפקידים הינם עבור נשים וגברים כאחד.
המעוניינים יפנו בכתב יד עם פרוט רקע ונסיון מקצועי לחברת מערכות מחשוב ומדידה בע"מ, מתקנת כדאווים.

יזם מחשבים: הבחירה האינטליגנטית.
HEWLETT PACKARD
מערכות מחשוב ומדידה (CMS) בע"מ
רח' השלושה 11 ת"א 67060
ת.ד. 1095 ת"א 61094

לחברה פיננסית גדולה בת"א
דרוש
עורך דין
תאור המשרה:
★ ניהול המחלקה המשפטית, העוסקת בהליכי הוצל"פ.
דרישות התפקיד
★ ניסיון מוכח של 3 שנים לפחות.
★ חריצות, ונכונות לעבודה מאומצת.
תנאים טובים למועמד המתאים
לראיון: 03-622435/6

האוניברסיטה העברית בירושלים
טכנאי חשמל — מחלקת המשק — גבעת רם
תאור התפקיד:
טכנאי חשמל עבור ביצוע עבודות תחזוקה והתקנות במערכות כח, מאור, פיקוד ובקרה. התפקיד דורש לפעמים ביצוע עבודות גם בשעות נוספות.
דרישות התפקיד:
בוגר בית ספר מקצועי במסלול 4 שנים במקצוע חשמל (מרס חוק) בעל רשיון ממלכתי "חשמלאי מוסמך" ונסיון בעבודה של 3 שנים לפחות, לאחר גמר שירות צבאי.
טכנאי צילום בכיר — בית הספרים
תאור התפקיד:
ריכוז מקצועי הארגוני של עבודת צילום המסמכים (פוטוסקופי) בשלוחות שרות הצילום של הספריה הלאומית.
ביצוע עבודות מיקרופילים, רפרו, אוזאליד, צילום טכני (שחור לבן וצבע), קשר עם נהגי שרות וספקים, מ"מ המנהל והמכון בעת העדרו.
דרישות התפקיד:
בוגר בי"ס מקצועי בתחומי הדפוס והצילום. עדיפות לבעלי תואר הנדסאי או טכנאי בתחומים אלה. ידע ונסיון בעבודות קודמות.
● נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי לאוניברסיטה העברית, בירושלים, אגף כח אדם, הז' המכתים מיקוד 91905 עד ה־26.2.88.

למשרד מהנדסים לתיאום ופיקוח
דרושים
מהנדס בניין (נסיון 7 שנים)
הנדסאי/מהנדס בניין/ אדריכל (נסיון 2–3 שנים)
טל' 03-454131

"דפנה" ויסמן את לביא בע"מ
שרותי מכס, תעבורה ושילוח בינלאומי
• טלפנית
רצוי בעלת נסיון בנדקס 1000. שעות העבודה 9.00–17.00 יום ו' 8.00–13.00
• פקידות
בעלות תעודת בגרות אחרי שרות צבאי
• כתבנית עברית
לפנות בכתב יד לת.ד. 1156 ת"א מיקוד 61010 למס' 2121/88

למלון דן אכדיה
דרושים/ות
חשמלאי מוסמך
שרברב/ית
נגר/ית
צבע/ית
נא לפנות למח' כ"א טל' 052-558877

לחב' גולן–גלובוס
דרושים:
1. מנהלי חשבונות
סוג 3 עם נסיון בעבודה במחשב
2. מזכירה/קלדנית
עם ידע בהנהח"ש
ידע באנגלית הובה
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון ל"גולן גלובוס", ת"א רח' גליקסון 10 מח' כח אדם.
סודיות מובטחות

למוסד פיננסי גדול דרוש:
משווק
תאור התפקיד:
★ הקמה וריכוז של מערכת מחקרים מקצועית בנושאי שיווק שונים.
★ ייזום, עריכה וניתוח של מחקרים וסקרים.
★ השתתפות בטיפול בסקרים שיווקיים הנערכים ע"י מכוני מחקר חיצוניים.
★ מחקרי שווקים, של פעולות שונות.
הכישורים הדרושים:
★ תואר שני במינהל עסקים (התמחות בשיווק, או במדעי ההתנהגות).
★ נסיון בתחום הסקרים ומחקרי השיווק.
★ נסיון בתחום הבנקאי – רצוי.
★ יכולת הכנת מסמכי מטה והבעה בכתב.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 23032, ת"א מיקוד 61230 עבור "מס' 660".

לתושבי ת"א והמרכז
המוכשרים להצליח
אם את/ה בוטח/ת בעצמך ויכול/ה להוכיח שאת/ה מסוגל/ת להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל
ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי
לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן/ת ביטוח במגדל ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.
טלפן/י ללבונה: 03-622245-9
דבר אחד בטוח.
מגדל

אנו פותחים אופקים חדשים

אפשרויות מקצועיות ללא גבולות...
הזדמנויות קידום ללא מגבלות...
תנאי עבודה מתקדמים...

מרכז התכנון של מוטורולה סמיקונדקטור, שהינו מהמתקדמים בעולם, מתמחה בפיתוח רכיבי VLSI, כלי CAD ומערכות מיקרו־מעבדים מתקדמים.

להובלה ולפיתוח של פרויקטים חדשים דרושים לנו:

מהנדסי/ות VLSI בכירים

כישורים דרושים: בוגרי/מוסמכי הנדסת חשמל או הנדסת מחשבים מצטיינים.
נסיון של שנתיים לפחות בתכנון רכיבי VLSI

בואו הצטרפו לצוות מעולה בחברת עתירת־ידע, המובילה בעולם בתחום המוליכים למחצה.

• אנא פנו בכתב יד בצירוף קורות חיים וציונים למוטורולה סמיקונדקטור, ת.ד. 32288 ת"א 61322

מוטורולה סמיקונדקטור

— סודיות מובטחת —

לרשת מלונות שיף
דרושים/ות
לעבודה בירושלים:
★ **מנהח"ש** סוג 3־2 + נסיון
02־77755/57 למוניק
לעבודה בתל־אביב:
★ **מנהח"ש בכירים/ות**
★ **מנהח"ש** סוג 3־2 + נסיון
03־282244 חדר 335 – לעזי מיום א'

לכפר הנוער של ויצ"ו בנהלל דרושים:

1. **מדריך חברתי**
לעבודה עם נוער ישראלי,
יועדפו בעלי השכלה חינוכית.

2. **איש אחזקה** לכפר הנוער,
יועדפים בעלי גישה טכנית
התמצאות טובה במערכות מים
רשיון נהיגה למשאית
אפשרות מגורים במקום.

לפנות בכתב יד למזכירות כפר הנוער נהלל מיקוד 10600.

לחברת מזון גדולה
דרוש
מקדם מכירות מעולה
• בעל רכב
• ידע בהדרכה
• [illegible]
• [illegible]
נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 47 / 18310 ת"א

לחברה מהמובילות בארץ
בענף חומרי ניקוי
דרוש
סוכן/מחלק
לירושלים • רכב חלוקה סגור עד 3 ½ טון
נא לפנות לשגיא משה מ־14:00–18:00 בטל.
03־919101 החל מיום א'

לאבירד
דרושים
טכנאי שרות
ידיעת אנגלית
עדיפות לבעלי רכב
תנאים טובים למתאימים
טל. 03־813080

למוסד ממשלתי
דרוש
מנהל
לניהול ותאום פרויקטים תשתיתיים המבוצעים ברחבי הארץ
דרוש נסיון קודם, ידע בתכנון ערים, אשור תכנות והגיון (לא חייב להיות מתכנן)
עדיין מגורים בירושלים
נא לפנות בכתב (מודפס) לת.ד. 33655 ת"א 61336, עבור מנהל

למשרד מהנדסי בנין בת"א
דרושים
לתכנון פרויקטים מעניינים
★ **מהנדסים**
★ **הנדסאים/ות**
★ **שרטטים/ות**
בעלי נסיון בקונסטרוקציות בטון מזוין, פלדה ובניה טרומית
תנאים טובים למתאימים
לפנות טלפונית מיום א' 03־283134
סודיות מובטחת

עירית לוד
לשכת ראש העיר
מכרז מס' 7/88
עירית לוד מכריזה בזה על משרת פנויה
דרוש
מהנדס או הנדסאי מים וביוב
תנאי שכר: בהתאם לכישורי המועמד.
פרטים נוספים: פרטים על המשרה ניתן לקבל אצל מר מרקוביץ ממונה על ענייני מים וביוב טל. 08־259902, 08־259958.
הגשת מועמדות: מועמדים מתאימים יגישו את מועמדותם לתפקיד ע"ג טפסים שניתן לקבלם במחלקה לשים ותשתית בעיריה קומה א', בצירוף קורות חיים בכתב יד, תעודות בדבר השכלתם והמלצות. בדואר רשום בציון מכרז מס' 7/88 למהנדס או הנדסאי מים וביוב ת.ד. 401 לוד. מיקוד 71270 עבור מנכ"ל העיריה לא יאוחר מתאריך 1.3.88.
בכבוד רב,
מקסים לוי, ראש העיר

דרושים
סוכנים וסיטונאים
בענף האפיה והקונדיטוריה
להפצת מוצרים חדשים
נא להתקשר לטלפון 03־799275 בין השעות 17.00–19.00

דרושה
מרכזנית/פקידת קבלה
ידע בסיסי באנגלית.
משרה מלאה 8.00–17.00
5 ימי עבודה בשבוע
נא להתקשר מיום ראשון 03־475151
אלקטרוניקס בע"מ
ת.ד. 39300 תל אביב 61392

לחברת שיווק מוצרי קוסמטיקה
דרוש/ים
★ **דיילות**
בלות הופעה נאה, וכושר התבטאות
★ **סוכנים/ות**
ועדיפות בעלי רכב
טלפון 03־9610898

אפקון
אפקון בקרה ואוטומציה בע"מ
מקבוצת פויכטונגר תעשיות
לעבודה באזור הצפון והמרכז
דרושים
מהנדסי בקרה / חשמל
לניהול פרויקטים המשלבים בקרים מתוכנתים ומיקרו מחשבים.
עדיפות לבעלי נסיון
לפנות לת.ד. 4857 ת"א 61048.

לחברת שיווק בתל־אביב
דרושה
פקידת מכירות
למשרה מלאה
03־301492
03־304639

דרוש מיידית
איש/ת מכירות
לשיווק ברמה גבוהה בכל הארץ
טל. 052־558486

לחברה העוסקת בשילוח בינלאומי
דרושה
מזכירה עברית/אנגלית
מפעילת טלקס
למשרה מלאה
לפנות בטלפון 611757, 614040, 03־624417
בשעות העבודה.

זהילה בע"מ
שרותי כח אדם
דרושים

למחלקה המשרדית

א. **מנהלי מפעלים בתחום הבטון**
– בעלי רקע טכני וגישה למכירות / שיווק
– רצוי נסיון בענף הבטון
ב. **מנהל מחסן משלוחים**
– לעבודה דינמית ואחראית, במשמרות.
– בעל נסיון בניהול מחסן בענף המזון.
ג. **מעבדות תמלילים עברית/אנגלית**

למחלקה הטכנית:

א. מכונאי מטוסים
ב. נהגים בעלי רשיון ג' שיוכשרו כנהגי אוטובוסים
ג. נגרי בניין
ד. רתכי CO_2
ה. חשמלאים
ו. דפסי אופסט
ז. מסגרים
ח. פועלים/ות ייצור לעבודה במשמרות

לפרטים נא לפנות: רח' דיזינגוף 107 ת"א
טל. 03־5448328/9

קבוץ גונסר ליד הכנרת
דרושים
אח/ות
מוסמך/ת
לעבודה במרפאה
להתקשר
ביום 06־798866
בערב 06־798567

לחברה לשיווק ציוד תעשייתי בת"א
דרושה
מנהלת משרד
כישורים: ידיעת עברית ואנגלית, נסיון בניהול משרד.
משרה מלאה ל־5 ימים בשבוע
טלפון 03־334403

לארכיטקט אבקסיס
דרוש/ה
ארכיטקט / ית
עם נסיון
03־482417

לקיבוץ שדה־בוקר
דרושה
אחות מוסמכת
לעבודה מיידית
מגורים במקום.
לפנות:
057־960333
057־960369

לחברה להגנת הטבע
איש אחזקה
לבי"ס שדה הר מירון
נסיון בעבודות אחזקה, רשיון נהיגה, מגורים במקום (גם למשפחה)
03־375063 שלוחה 240 (ריבי)
ביום ב' 13:00 – 10:00

קופת חולים מאוחדת
דרושה
פקיד/ת מחסן
• בעל/ת ידע בסיסי בהנה"ח והעברת נתונים במחשב
• 5 ימי עבודה בשבוע
• מקום העבודה בתל־אביב
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אך ורק בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 16161 תל־אביב עבור אגף כוח אדם ומינהל
כדאי לעבוד בקופת חולים מאוחדת

לבית אבות חולון
דרושים:
★ **עובדי נקיון**
★ **עובדי מטבח**
תנאים סוציאליים מלאים
בדבר פרטים נא לפנות לטלפונים:
03־5059895
03־886373

הלוה הכללי
אם את
מזכירה מנוסה
שולטת בהדפסה עברית/אנגלית כולל מעבד תמלילים פני אלינו ל"קופל נהיגה עצמית" בע"מ
טל. 03־229180/9

לחברה מובילה בענף הרכב
דרושים לעבודה בתל־אביב:

מנהל מוסך
★ בעל תעודת הסמכה
★ נסיון בנהול מוסך במשך 3 שנים לפחות
★ תעודת בוחן רישוי והסמכה כקצין בטיחות, יתרון

מנהל מכירות רכב
★ בעל נסיון מוכח במכירת רכב (בחברת יבוא או השכרה)
★ נסיון בנהול צוות עובדים
נא לפנות בפרוט קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 1042 רמת־השרון 47100 ולציין מס' טלפון להתקשרות
– סודיות מובטחת –

לחברה לשיווק ציוד חשמל תעשייתי
דרושים
1. **איש מכירות בכיר**
לייעוץ מקצועי ללקוחות
2. **איש מכירות־שטח**
לשיווק והפצה
3. **איש מכירות פנים**
כולל אחריות על המחסן
לכל התפקידים הכרחי רקע בחשמל תעשייה
לבירור פרטים נא לטלפן:
03־776061־2־3 לדבורה או בכתב: פטרה אלקטריק בע"מ ת.ד. 91 בני־ברק 51100 עבור המנכ"ל
– סודיות מובטחת! –

ויזה – כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
דרוש/ה
פקיד/ה
למחלקת אשורים
אנגלית ברמת שפת־אם העבודה במשמרות. נא לפנות לטל' 03־261116 שלוחה 230, תמי מחלקת כח־אדם.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרים צפויים לעונש על פי החוק.

סהר
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מחשבה אחת קדימה
דרוש/ה
מפעיל/ת מחשב י.ב.מ 4341
★ ידע במערכת הפעלה VM/DOS/VSE
★ הכרת CICS
★ נסיון של שנתיים
נא להתקשר למר פול סרטר 03־630344 פרט ליום ו'

למוסד ציבורי בירושלים
דרוש / ה
מנהל / ת רשומות
בעלת / ת ידע ונסיון בארכיונאות
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 4122 ירושלים בצירוף קורות חיים והעתקי תעודות מתאימות.

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
★ **מכונאי דיזל**
★ **פועלי ייצור**
★ **עובדי מחסן**
תנאים מצוינים למתאימים
טל. 371419 03־371465/70

למכון למחקר חברתי שימושי
דרוש
מנהל
עם תואר שלישי במדעי ההתנהגות ונסיון במחקר בתחומים אלו באקדמיה או במחקר שימושי
מקום העבודה: תל־אביב
מעוניינים יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 33149 תל־אביב, מיקוד 61330 עבור ש.י
סודיות מובטחת
רק פונים מתאימים ייענו

סולוג
למפעלנו בבאר־שבע
דרוש
הנדסאי ייצור
בעל נסיון בטקסטיל
למשרה מלאה
טלפון: 057־32999
סולוג־מפעלי סריגה בע"מ
רח' הפלך 3, ת"א, טל': 824121 ליד איצטרין בלומפילד

לאולם אירועים במרכז הארץ
דרושים
1. **מנהלת מכירות**
– בעלת נסיון מוכח!
2. **מגישות**
3. **טבחיות**
4. **נהג**
לפנות לטלפון 052־544595

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרים צפויים לעונש על פי החוק.

לחברה מסחרית דינמית וגדולה
דרוש/ה
חשב/ת שכר
דרישות התפקיד:
★ מנה"ש מדופלם
★ השכלה אקדמאית – יתרון
★ נסיון בניהול צוות עובדים
★ ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בתחומי השכר, קופות גמל וכו'
★ נסיון בעבודה עם לשכת שרות
★ ידיעת השפה האנגלית (שפה נוספת – יתרון)
★ נכונות לעבודה מעבר לשעות המקובלות
★ ידע ונסיון במיכון שכר חו"ל – יתרון
מועמד הרואה עצמו מתאים יפנה בכתב־יד, בצירוף רקע מתאים וקורות חיים, לת.ד. 7269 ת"א ויציין על גבי המעטפה תפקיד מס' 17.

פיליפס
שרותי צליל בע"מ
טשרניחובסקי 31 ת"א
טל. 5103222
דרושים:
1. **טכנאי טלויזיות ווידאו**
בעלי נסיון וידע
2. **טכנאי מכונות כביסה**
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 9135 תל־אביב.

Budget rent a car
לסניפנו בת"א
דרושים
נהגים / מבקרי איכות
תיאור התפקיד:
ביקורת והכנת רכבים להשכרה
העברת רכבים בין סניפים
טיפול בלקוחות
טיפול בתקלות קלות
דרישות התפקיד:
גיל מינימום 21
רשיון נהיגה בתוקף מעל שנה
נכונות לעבודה קשה ומאומצת במשמרות
הופעה מסודרת ויחסי לקוחות מעולים
ידע במכונאות – יתרון
נסיון קודם בהשכרת רכב – יתרון
המועמדים יפנו לתיאום ראיון לטלפון 03־323111 מיום א'
– סודיות מובטחת –
באדג'ט השכרת רכב

למושב ערוגות
דרוש
איש שיווק לפירות קיץ
בעל ידע ונסיון בשיווק פרי בהיקפים גדולים
לפנות בכתב למזכירות מושב ערוגות ד.נ. שיקמים 79420 טלפון 08־586870

לסוכנות ביטוח בחיפה
דרושים
סוכני ביטוח
עם נסיון בתחום האלמנטרי וביטוחי־חיים
תנאים טובים למתאימים
סודיות מובטחת
לפרטים נא לפנות לשרה:
03־5613988, 5613438

לאמקון
חברה להקמת וילות אמריקאיות
דרוש **אדריכל / ית**
03־779065־7

למוסד ממלכתי
דרושים
אקדמאים
לעבודה בלתי שגרתית
אנו מציעים לך:
★ עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניידות רבה.
★ לימוד השפה הערבית
★ תנאי שכר טובים ותנאי שירות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
★ עבודה קבועה.
★ מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישוריך.
אם גילך בין 24־31, סיימת שירות מלא בצה"ל ובריאותך תקינה – פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61331) עבור פ"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים (כולל מספר ת.ז. ומספר טלפון להתקשרות)
פונים מתאימים ייענו

לחברה בתחום התקשורת
דרושה
מזכירה
שליטה טובה במעבד תמלילים WORDMILL 4.18 עברית ואנגלית יתרון.
התחלה מיידית.
לפנות החל מיום א' 14.2.88 לעדה, טל. (3) 5432195 או לסלי, טל. (03) 251161

Venta
דרוש
מקדם מכירות
■ היכרות עם הסקטור הסיטונאי והקימעונאי בענף החשמל
■ קשרים בענף הבניה והתכנון
■ יחסי ציבור טובים
■ רכב פרטי
תנאים מצויינים
לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 1845 ר"ג בציון טל' להתקשרות

למוזיאון תל אביב
דרוש
ממונה על הבטחון
הכישורים:
בעל ידע ונסיון מוכח בתחומי האבטחה והבטחון של לפחות 5 שנים, במערכת גדולה
כושר הבעה בכתב ובע"פ בשפה העברית
ידיעה טובה באנגלית.
יכולת לנהל מערכת אבטחה
משוחרר צה"ל ומשטרה בדרגת קצונה עד גיל 45
מועמדים בעלי הכישורים המתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים (נא לציין משכורת מבוקשת) למחלקת כח־אדם ת.ד. 33288 תל אביב 61332

למינהל האורחי – קמ"ט ארכיאולוגיה
דרושים
ארכיאולוגיים, סוקרים, מודדים
לבירור פרטים נא לפנות לחוניה
טל': 828274 / 02־828412

ללקוחותינו דרוש במשרות קבועות
מזכירות:
לחברה גדולה בגבעתיים/ תל־אביב דרושה **מזכירה ראשית** בעלת נסיון, שליטה מוחלטת בשפה האנגלית + הדפסה על מעבד תמלילים עברית אנגלית למשרה מלאה, 6 ימי עבודה.
דרושה **מזכירת יבוא** בעלת נסיון בהליכי יבוא ודוקומנטציה, שליטה מלאה באנגלית, צרפתית ועברית לתפקיד אחראי, משרה מלאה כולל יום ו'.
לחברה בתל אביב **מזכירה למנהל מחלקת חו"ל**, אנגלית ברמת שפת אם + הדפסה עברית/אנגלית למשרה מלאה כולל יום ו'.
לאיזור גוש דן דרושה **פקידה בעלת נסיון** מוכח בהדפסה על מעבד תמלילים בעברית באחת התוכנות: וורדמיל, איינשטיין, לניר, וורדסטאר. למשרה מלאה בלבד.
להתקשר ללא התחייבות מיום א' – 204711 (03), 203423 (03)
רוברט הלף ROBERT HALF
החברה המובילה בעולם המתמחה בהשמת כח־אדם במחשבים ובחשבונאות
סודיות מובטחת

דרושים
בחורים/ות צעירים/ות
לאחר שירות צבאי לעבודה בבית אריזה לפרחים
מקום העבודה אזור גדרה־אשדוד. אפשרי גם מגורים
נא לפנות טלפונית 08־591004
לבקש את אברהם

לחברת מחשבים
דרושה
מזכירה בכירה
לשעות 12.00–19.00
★ אקדמאית ★ אנגלית ★ הדפסה במעבד תמלילים ★ המלצות
להתקשר לטל' 03־336395־6
בין השעות 08.30–14.00

לחברה מסחרית העוסקת בשיווק
דרוש/ה
קלדני/ית
לעבודה על מחשב AT, יכולת הקשה בלועזית – חובה, נסיון קודם לא הכרחי
נא לפנות לטלפון 03־258875 03־255786

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תמורת סיוע בצורות שונות

המשטרה ממליצה להמיר את עבירות מט"ח של פורן בכופר

מאת נתן רועי סופר "דבר"

המשטרה ממליצה להמיר את עבירות המטבע של תא"ל אפרים ופרייקה) פורן בכופר; זאת, בעוד עבירות אלה מתבררות בבית משפט השלום בתל־אביב. פורן הגיע להסדר זה עם המשטרה לאחר שהבטיחו לסייע לה בצורות שונות.

בתשובה על שאילתא שהגיש ח"כ רן כהן (ר"צ) לשר המשפטים אברהם שריר כותב עו"ד אלישע צידון, יועץ שר המשפטים: "בעניינו של מר אפרים פורן יש המלצה של שר המשטרה להמיר העבירה בכופר. המלצה זו אמורה להיות מונחת על שולחנו של המפקח על מטבע חוץ להחלטתו אם להיעתר להמלצה או לא".

הישובים בבקעת בית שאן סוערים עקב הצעת־סיפוח

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר" בעמק

הצעה שהעלה באחרונה יו"ר המועצה האזורית בקעת בית שאן במוסדות התק"ם לספח לתחום מועצתו את צפון בקעת הירדן, מעוררת סערה בהתיישבות הקיבוצית באיזור.

יגאל שחר, איש קיבוץ מעוז חיים, יו"ר המועצה, שלח מכתב אל מזכירות הסיבה "גינר" (גידול, נוער, התיישבות) ובו הציע לפעול, כשלב ראשון, לסיפוח [illegible] את חטיבת הישובים בצפון בקעת הירדן (מחולה, שדמות מחולה, חמדה ושתי ההאחזויות הנח"ל העומדות להתאזרח בסוף העשור) ובין הקיבוצים [illegible] יישוב הדס, מגשר, באיזור גדולה "[illegible] גיאוגרפי בין בקעת הירדן ובקעת בית שאן".

בסמוך לבדיקתו של שחר תומכים חברים מרכזיים בתק"ם [illegible] (ראש אגף הנוער והנח"ל [illegible]), ממעון שבס, עוזרו של שר הביטחון, ובנצי וינר מפקד הנח"ל. שחר העלה את הצעתו במוסדות התק"ם בלי להביאה לדיון מוקדם במועצה האזורית עצמה.

שלשום נמסר ב"קול ישראל" כי "משרד הביטחון והתק"ם אכן החליטו על הקמתה בצפון בקעת הירדן של היאחזות נח"ל חדשה. הישוב יוקם באיזור גדולה והוא נועד לשמור על רצף הישובים בין בקעת בית שאן לצפון בקעת הירדן".

בישיבה שהתקיימה השבוע באחד מקיבוצי התק"ם, בהשתתפות נציגי משקים מבקעת בית שאן, הובעה מורת רוח מיוזמתו של שחר, והוא נדרש, "לחזור בו מההצעה".

ב"קיבוץ הארצי" הסערה גדולה אף יותר, זאת בשל המשמעויות המדיניות, ה"סיפוחיות" המשמעות מיוזמתו של יו"ר המועצה האזורית בקעת בית שאן. בקיבוצים אלה אף היו שדרשו את הפטורתו של שחר מתפקידו, בשל יוזמה זאת.

האבטלה תגדל השנה מחמת אילוצי תקציב – סבור קצב

מאת חיים ביאור סופר "דבר"

האבטלה בבית תגדל במהלך השנה הנוכחית [illegible] אחוזים מכוח העבודה לעומת ששה אחוזים ב־87, בגלל העדר מגמות של צמיחה, קיפאון בהיקף ההשקעות ואילוצי התקציב – העריך אתמול שר העבודה והרווחה משה קצב.

השר, שדיבר במסיבת עיתונאים בתל־אביב, מסר כי לאחר לחץ ממושך מצד משרד העבודה תאשר בקרוב ועדת העבודה והרווחה של הכנסת תיקונים לחוק ביטוח אבטלה שיחייבו צעיר עד גיל 24 המתייצב בלשכה, לקבל כל תעסוקה שתוצע לו. אם יסרב – יאבד את זכותו למענק אבטלה.

שר העבודה סיפר שמעסיקים רבים פנו למשרדו כי יעניק אישורי לינה בישראל לעובדים ערביים מהשטחים. עובדים אלה מעדיפים שלא לחזור בלילות לישוביהם בגלל הלחץ המופעל עליהם להימנע מיציאה לעבודה בישראל.

הוא הודה שהמשק הישראלי הפך להיות תלוי בהם. "אם הם יחליטו יום אחד להיעדר מהעבודה, נעמוד מול בעייה". עם זאת אמר שהמהומות לא צמצמו באורח דרסטי את היקף התייצבותם במפעלים בישראל. לדבריו בשיא ההתפרעויות, [illegible] לעבודתם. בתחומי הקו הירוק 55 אלף מבין 100,000 פועלי השטחים.

קצב ציין כי 6,000 זרים מועסקים בארץ ללא היתר, נוסף על 2,200 העובדים ברשיון. מפעל המעסיק זרים ללא היתר, חייב לשאת בהוצאות טיסתם חזרה לארצותיהם, עם גירושם מהארץ.

[illegible] בקבוצת כנרת: רוצים [illegible] אדם מהחוץ לאוהלו

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

בין חברי קבוצת כנרת וחברי קיבוצי עמק הירדן והתק"ם שוררת תמיהה ואי־שביעות רצון מהסחבת, שנוקטים ראשי ההסתדרות, במינוי חבר קבוצת כנרת לתפקיד מנהל בית המדרש באוהלו שבעמק הירדן. המנהל עתיד להחליף את אלברט בן, חבר קיבוץ גינוסר.

בעת האחרונה הגיעו לחברי קבוצת כנרת וראשי המועצה האזורית עמק הירדן שמועות על הכוונה למנות מנהל, שאינו חבר קיבוץ מהאזור. הדבר עורר את זעמם של אנשי כנרת וקיבוצי העמק. מזכיר קבוצת כנרת, נחו כנרתי, הודיע כי קיבוצו והמועצה האזורית עמק הירדן בחרו בשמואל חרש, חבר כנרת, [illegible] המחנך והמורה הותיק, כמועמדם לניהול אוהלו.

בכנסת בקיבוצי העמק התלוננו השבוע, כי בוועד הפועל אין מבינים את הסיבות מינויו של חבר קיבוץ לתפקיד. יו"ר הנהלת אוהלו, ח"כ אהרן נחמיאס, אמר בפגישות עם ראשי הקיבוצים, כי אין זו חובה שחבר קיבוץ ינהל את המוסד.

כנרתי הודיע, כי הוא וחבריו מתכוונים להגיע בנושא זה אל הדרגים הגבוהים ביותר במפלגת העבודה, אם לא תיענה דרישתם.

"מקרה עיון" של פרופסור בן סירא עלה לו במאסר על תנאי, קנס ועבודה לציבור

(ע). – פרופ' יצחק בן סירה, מנהל מחלקת העיניים בבילינסון, שהורשע על פי הודאתו בגניבת קרניות מבית החולים ובהשתלתן בחולים פרטיים במרפאתו בתל אביב תמורת כסף, נידון אתמול לששה חודשי מאסר על תנאי, לקנס של 40,000 שקל ולעבודות למען הציבור שייקבעו לאחר תסקיר קצין מבחן. גזר הדין ניתן על ידי השופטת שרה פריש בבית משפט השלום בפתח תקווה.

בגזר הדין היא קבעה כי לראשונה במשפט זה נעשה ניסיון להתמודד עם בעיית הרפואה הפרטית, במסגרת הרפואה הציבורית, דרך המשפט הפלילי, אך הבעיה עצמה דורשת טיפול שורש מיידי הן למען החולים הנזקקים הן למען הרופאים.

השופטת קבעה כי "המערכת פועלת על פי נורמות לא מקובלות במשך שנים ולא בחדרי־חדרים. נוצר מצב גלוי של רפואה אחת לכל החולים ורפואה אחרת לאלה שידם משגת".

השופטת אמרה כי התלבטה בבואה לגזור את דינו של פרופ' בן סירה: "קשתה עלי מלאכת גזירת הדין בשל השיקולים הסותרים שחייבו אותי לאגור כוחות נפש כדי להגיע להחלטה נכונה". בצד התרשמותה מהנאשם נתנה השופטת את דעתה לנסיבות המקרים המפורטים בכתב האישום והבעיה הציבורית הקיימת היום במערכת הרפואה.

השופטת ציינה כי "בטיעונים לעונש התייחסו התובעת עו"ד עדנה ארבל והסניגור עו"ד מיכאל קירש כמקשה אחת לדגם זה, המשקף בעיה ציבורית, כאשר בבית המשפט עומדת למבחן הרפואה הציבורית כמערכת חולה שתופעות שחיתות פשטו בה. תופעות אלה הן תולדה של שיטה פסולה, המתנהלת באופן בלתי חוקי, של רפואה פרטית לצד רפואה ציבורית. זאת, כאשר רופאים גובים כספים ממטופלים בין כתלי בתי החולים הציבוריים".

פריש דוחה נימוקים אלה וקובעה כי "איננה רואה עין בעין עם באי כוח הצדדים. ועם כל הביקורת של השיטה הקיימת היום במערכת הרפואה הציבורית, יש להבחין בין האישומים שבהם הודה הנאשם.

פרופ' בן סירה הואשם כאמור בשני מקרים של גניבת קרניות מבילינסון והשתלתן בחולים פרטיים. שני החולים שילמו לו, כל אחד, 7,500 שקל. הוא הורשע בשימוש לרעה במשרה, תוך שימוש בסמכותו וכוחו. מעשיו פגעו בזכות חולים שהמתינו לניתוח השתלות קרניות בבילינסון, טענה התביעה.

השופטת קבעה כי הרופא הפר אמונים וגרם נזק לציבור. הוא הודה והורשע בעקבות עסקת טיעון.

נער התאבד אחרי שלילת רשיון הנהיגה

מאת חנה מאור סופרת "דבר" בשרון

נער בן 17 וחצי מנתניה התאבד בירייה אקדח בראשו. התברר כי אחרי שנשלל ממנו רשיון נהיגה, ירה בראשו באקדחו של אביו המחזיק ברשיון.

המקרה אירע ביום רביעי בערב. הוא הועבר לבילינסון ובחצות מת.

מת פרופ' יעקב לויד־אפשטיין

מאת סופר "דבר" בירושלים

פרופ' יעקב לויד־אפשטיין, ממייסדי בית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה, מת שלשום בירושלים מדום לב בן 68.

פרופ' לויד־אפשטיין, בנו של רופא השיניים היהודי הראשון של הישוב היהודי, היה דמות מוכרת וידועה בחוגי המדע והרפואה בירושלים ומחוצה לה. במשך 34 שנה היה חלק בלתי נפרד מבית הספר לרפואת שיניים. שימש דיקן הפקולטה בין השנים 1969 ו־1973 והקים את המחלקה לניתוחי פה ולסת בהדסה שבראשה גם עמד כמעט עד פרישתו לגמלאות לפני זמן מה.

מילא תפקידים רבים וחשובים בתחום רפואת השיניים בארץ ובחו"ל. בין השאר היה חבר ב"אחוות אלפא־אומגה", בהתאחדות הבין־לאומית של מנתחי הפה ועוד. הוא הובא אתמול למנוחתו, בבית שמש.

★ לשכת הספנות, המייצגת את חברות הספנות, הודיעה אתמול על כוונתה להטיל "קנסות מיוחדים" על העיכובים בפריקת מטענים קונבנציונליים, לא אחודים, בנמל אשדוד.

תושב מוסררה נעצר כחשוד ברצח האחות

מאת יורם לוי סופר "דבר" בירושלים

משטרת ירושלים עצרה את מסעוד ממן כחשוד ברצח האחות ניבה ברדש, אולם במקביל עדיין נבדקות ן האפשרויות כי האחות התאבדה או מתה בהידרדרות מכוניתה.

ביום חמישי לפני שבועיים נעלמה ברדש עם מכונית רנו 5 והיא נמצאה למחרת בוואדי סמוך לשכונת עין כרם. פתולוג קבע כי נחנקה.

החשוד, מסעוד ממן (43), תושב מוסררה, נראה כעבור יומיים מסתובב ללא סיבה במקום בו נמצאה הגופה ולשאלת שוטרים שראו אותו לפשר מעשיו השיב כי קרא על המקרה בעיתון ובא לעזור. בחקירתו לא הצליחה המשטרה לאמת את כל האליבי שלו. בין השאר טען כי הוא מתנדב בחברה קדישא וביום בו נעלמה הצעירה היה בכמה הלוויות. המשטרה בדקה בחברה קדישא וגלתה כי באותו יום נערכה רק הלוויה אחת שלא השתתף בה. עוד התברר כי שכן של ברדש ראה אותו בחברת צעירה, כבראה המנוחה, ליד ביתה בשכונת ארמון הנציב אך הוא הכחיש כי היה במקום.

בדיון שנערך אתמול על הארכת מעצרו סיפר נציג מחלק פשעים חמורים של משטרת ירושלים כי החשוד נוהג למכור פרחים בהדסה, וביום בו נעלמה המנוחה הוא היה בבית החולים. החשוד הכחיש כל קשר למעשה.

השופט דוד חשין קבע בהחלטתו כי יש בידי המשטרה חומר הקושר אותו לבית החולים ולמנוחה וציווה לעוצרו לעשרה ימים.

סופר "דבר" מציין כי למרות זאת אין המשטרה מוציאה מכלל אפשרות כי ברדש כלל לא נרצחה ושני צוותי החוקרים בודקים את האפשרות כי התאבדה בנסיעה מהירה לתהום או שקרתה לה תאונה.

900 תיקים פליליים תקועים כ־15 שנה

מאת נתן רועי סופר "דבר" לעניני משטרה

כ־900 תיקים פליליים – פרי עמלם של חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה – תקועים 14־15 שנה בפרקליטות ובעקבות כך נגרם עינוי דין למאות משפחות, אמר אתמול ח"כ דב שילנסקי, יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, בעת ביקורו בהועדה ביחידה ביפו.

מהביקור, שהיה סגור בפני עיתונאים, נעדרו שר המשטרה חיים בר לב ומפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס. החוקרים שטחו בפני חברי הכנסת תמונה חלקית של המתרחש ביחידה: הם לא העלו את נושא עזיבתם הסיטונית של קצינים מיומנים מאז נכנס תנ"צ יורם גונן לתפקידו כראש היחידה.

בהקשר זה אמר שילנסקי כי החליט לקיים פגישה נוספת ביחידה בהשתתפות המפכ"ל והשר הממונה. בפגישה ידונו טענות שהתעוררו בזמן האחרון.

★ שוטר לשעבר, המתמחה במשרד חקירות פרטי נעצר כחשוד במתן שוחד לרס"ר משטרה לצורך קבלת מידע מסווג מהמסוף המשטרתי. החשוד שוחרר אתמול ממעצר בערבות של 5,000 שקל בבית משפט השלום בחיפה.

בת קיבוץ יפעת נהרגה בתאונה בגליל התחתון

מאת שמעון וייס סופר "דבר" בצפון

בתאונת דרכים שאירעה אתמול בצהריים בצומת גולני־קיבוץ רביד בגליל התחתון, נהרגה הדס ביטון, בת 18 מקיבוץ יפעת שבעמק יזרעאל.

התאונה אירעה כאשר הצעירה, שנהגה ברכב מסחרי מדגם פורד טרנזיט בכביש הגישה לרביד, איבדה את השליטה, התדרדרה לתהום שבצדו ונמצאה למוות. אנשי חילוץ של המשטרה ומד"א הגיעו מיד למקום ועבדו זמן רב מפני שהרכב נמחץ כליל.

הדס שהתה ברביד בשנת שירות. הותירה משפחה ענפה ביפעת.

ב"כצט" מייצרים תרופות בעלות "שחרור מושהה"

מאת דני צדקוני סופר "דבר" בדרום

במפעל התרופות "כצט" בקריית מלאכי התחילו, לראשונה בארץ, בייצור תרופות בעלות "שחרור מושהה". עד לאחרונה יובאו החומרים להכנתם מחו"ל. בסיור במפעל נמסר כי מזה כשנה עבר המפעל לייצור עצמי של החומרים הנוספים להכנתן.

התרופות הללו, הנלקחות דרך הפה, מיועדות בעיקר לחולים כרוניים במחלות ריאה, לב, ועוד. חשיבותן בכך שהן שומרות על רמה קבועה של דם החולים. הן נלקחות כמוסות פעם או פעמיים ביום, [illegible] תספגות בדם בתהליך [illegible], ואינן גורמות לתופעות לוואי.

ב"כצט" מייצרים כ־200 תכשירים רפואיים בצורת טבליות, כמוסות, שיקויים (סירופים), אמפולות, משחות ועוד.

לא יהיו אוטובוסים השבת בירושלים

תנועת המרכז הרימה ידיה: "משרד התחבורה לחץ" על החברות

מתכוונת לעתור לבג"צ

מאת יורם לוי סופר "דבר" בירושלים

ארבעה שבועות בלבד הצליחה תנועת המרכז להפעיל קו תחבורה ציבורית בין בתי החולים של הדסה בירושלים. השבת נאלצה התנועה להרים ידיים לאחר שלא נמצאה שום חברה שתהיה מוכנה להעמיד לרשותה אוטובוס.

התנועה טוענת כי הדבר נובע מלחצים שהפעיל משרד התחבורה על חברות האוטובוסים. עוד היא טוענת כי ארבע תלונות שהוגשו למפקח על התעבורה נגד אגד על שלא הסכים להשכיר אוטובוסים, לא טופלו למרות חובתו לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים.

לטענת יוזם הקו, אברהם פריד, כל חברה שהתנועה פנתה אליה נמקה את סירובה בחשש ממשרד התחבורה.

בדעת התנועה לעתור לבג"צ כדי שיורה למשרד התחבורה לקיים את החוק ולאלץ את אגד לספק לה אוטובוסים להפעלה בירושלים בשבת. במקביל ימשך הניסיון למצוא חברות שתהיינה מוכנות להשכיר.

ביטוח לאומי תחת מאסר

מאת דניאל בן־סימון, סופר "דבר" בירושלים

אנשים שנשפטו לתקופות מאסר של עד ששה חודשים יוכלו להמיר את תקופת מאסרם בעבודה, בהתנדבות בסניפי הביטוח הלאומי – מסר משה [illegible], סמנכ"ל למינהל במוסד. השפוטים יועסקו בתחומי הניקיון והחזקה וכן במקצועות נדרשים בתחום המשק כמו חשמל, שרברבות ואחזקה.

ההסדר הוצע לביטוח הלאומי על ידי נציבות בתי־הסוהר בעקבות תיקון חוק עבודות השירות שנכנס באחרונה לתוקף והמאפשר המרת מאסר בתקופת שירות.

צוות מאנשי הביטוח יבדוק את ההשלכות של העבודה הכרוכה במגע עם קהל ויגדיר את סוגי העבירות "המכשירות" או הפוסלות את מועמד לעבודה במוסד.

כתבי התובענה נגד משעל וסגל הוגשו לאב ביה"ד למשמעת

מאת דניאל בן־סימון סופר "דבר" בירושלים

אב בית הדין למשמעת של רשות השידור, מנכ"ל משרד המשפטים חיים קלוגמן, קיבל אתמול את כתבי התובענה שהוגשו נגד העיתונאים נסים משעל המשמש ככתב הרשות בארה"ב, וישראל סגל, כתב הרשות בגרמניה.

בכתב התובענה מואשמים השניים בכך שלחשבון ניירות ערך של כל אחד מהם הועברו ביום 18.11.3 על ידי חברת נשואה, על פי הוראת מיכאל אלבין, 100,000 נ"ע אופציות של בנק הספנות במחיר הנמוך במאות אחוזים מהמחיר הריאלי. עם מכירתם של ניירות אלה זכו משעל וסגל בהטבה ובכספים שלא הגיעו להם כדין.

בכתב התובענה נטען עוד כי במעשים אלה התנהגו השניים בצורה העלולה לפגוע בתדמיתה או בשמה הטוב של רשות השידור ולא קיימו הוראות נוהל שלה.

את התביעה ייצגו בדיון עו"ד ליה לב־ארון מפרקליטות מחוז תל אביב ועו"ד משה וינברגר, התובע של הרשות. אם יימצאו אשמים בדין, צפויים השניים לאמצעי משמעת נגדם שהחמור בהם הוא פיטורים.

במלאת 19 שנים
לנפול בננו
בעת מילוי תפקידו
ביום הולדתו הי"9

ציון חולי
ז"ל

חלפו 19 שנים ואתה איננו עמנו, דמותך האהובה תישאר כל ימי חיינו.

נעלה לקברו
להתייחד עם זכרו
ביום ראשון, כ"ז בשבט תשמ"ח (14.2.87),
בשעה 4 אחה"צ
בחלקה הצבאית בבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה

צבי נדיב שפט כרגיל

מאת דני צדקוני סופר "דבר" בדרום

נשיא בית משפט השלום באשקלון צבי נדיב הופיע אתמול כרגיל לבית המשפט וניהל שם משפטים בתפקידו כשופט שלום.

השופט התלונן במשטרה על תושבת העיר על ניסיון מצרה של סחיטה על רקע מיני. האשה, שעמה נפגש בלשכתו מספר פעמים, ידועה בעיר כמי שנוהגת לארח בדירתה גברים רבים. היא היתה תובעת באחד המשפטים שניהל.

חקירת המקרה הועברה למטה הארצי. השופט נדיב דיווח על הפרשה לממונים עליו ולנשיא בית המשפט העליון. הוא מכהן כשופט שלום באשקלון בה הוא מוכר היטב כ־20 שנה.

על מותו של חברנו הדגול והיקר

משה גרשונוביץ

מותיקי פועלי ציון
ויקיר העיר תל־אביב–יפו
מיסד הוצאת ספרים והספריה ע"ש י.ל. פרץ
מבכים מרה חבריו לדרך ולמאבק
ומשתתפים בצער המשפחה

בית ראשוני פועלי ציון
מכון רינגלבלום
ספריה והוצאת ספרים ע"ש י. ל. פרץ

הלוויה תצא היום יום ששי
מבית הלוויות ברח' רפנה בשעה 11.00

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

עשהאל כהן ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום שלישי כ"ה בשבט תשמ"ח, 16.2.88, בשעה 15.30, בבית העלמין חולון.
נפגשים ליד השער הישן.

המשפחה

לחברתנו לעבודה
חנה גרבל
משתתפים בצערך במות
אמך ז"ל
תנחומים לבני המשפחה

הנהלת מבטחים והעובדים

חקלאי

דשנים וחמרים כימיים
מכריזה על מבצע הנחות
למוצרים בעונתם

מיום א' 14.2.88
אמון חנקתי 18% 223.- ש"ח לטון
אוראן 32% 360.- ש"ח לטון

פרטים במפעלנו ואצל המשווקים
לבירורים והזמנות: טל. 468308, 468261, 04-468253
לשרותך כתמיד

דשנים וחמרים כימיים בע"מ
ת.ד. 1428, חיפה 31013

אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

דבורה מורדוכוביץ

לבית זורבסקי וסלישוק – פתח תקוה
איננה איתנו עוד

הלוויה תתקיים ביום ראשון כ"ו בשבט תשמ"ח
14.2.88 בבית העלמין בכפר ויתקין בשעה 16.00.
אוטובוס יצא מביתה, רח' ברקוביץ 8 פ"ת בשעה 14.30.

בעלה: ראובן מורדוכוביץ
בניה וכלותיה: מרדכי, דב ודינה מירון
נכדתה: דינה מירון–וייסלברג בעלה ונינתה

קבלת מודעות 24 שעות בדחוף

מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב"דחוף" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363
239952

לחברינו
שיפרה והנרי אלקוקין
ברכות מזל־טוב בהגיע
בנכם **יניב** למצוות

בית "דבר"

מרכז תיעוד וחקר של השומר הצעיר והמכון לתנועות הנוער בגבעת־חביבה
מזמין:
★ **סטודנטים וחוקרים**
(מוסמך מ.א. ודוקטורנטים)
המעוניינים להצטרף לפרויקט מחקר בנושא: "**תולדות השומר הצעיר בפולין ובגאליציה 1913–1939**", בהנחיית פרופ. **ישראל אופנהיים** ובריכוזו של ד"ר **יוסף תאני**.
★ בנושא: "**תנועות הנוער היהודיות – ראשיתן ומקורותיהם**", בהנחיית פרופ. **חיים שצקר** ובריכוזו של ד"ר **יהויקים דורון**.
★ בנושא: "**הקיבוץ בעליה השלישית והרביעית**", בהנחיית **פרופ. רבקה בר־יוסף** ובריכוזו של ד"ר **צבי בן־חורין**.
המעוניינים יפנו לגבעת־חביבה, ד.נ. מנשה,
מיקוד: 37850 או לטלפון: 06-378944

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מועצת פועלי ת"א־יפו – בית ראשוני פועלי־ציון
עירית ת"א האגף לתרבות

פתיחת הבמה לדוברי יידיש

תתקיים ביום חמישי 18 בפברואר 1988 בשעה 18.30
בבית ראשוני פועלי־ציון תל־אביב רח' ברנר 14.
הנושא: **ישראל במאבק ל"שלום"**

בהשתתפות: ח"כ **יעקב צור** שר הקליטה
חיים פינקלשטיין יו"ר בית ראשוני פוע"צ
סדי קאופמן מזכיר מועצת פועלי ת"א–יפו
דברי ברכה: **ראובן ברנע**
בחלק האמנותי: **ז'ני קסלר, יעקב האלפרין, ישראל בינלמן**
דמי כניסה: 3 ש"ח.

נהג!
עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.
תן טרמפ לחייל!

עירית טבריה · המחלקה לתרבות ואמנות
המרכז לתיירות ומרפא
משרד החינוך והתרבות · האגף לתרבות ואמנות

[illegible] נפש ותרבות בטבריה

תמיד כדאי לנפוש בטבריה ועתה יותר מתמיד.
באו לבלות ולהנות ממגוון ההצעות שיש לעיר הנופש עבורכם.
לטייל בכיף באתרים היפים בעונה חמימה ונעימה זו של חורף,
ולהנות ממראות הנוף תוך כדי רכיבה על סוסים.
אין צורך לומר כמובן את האוירה הקסומה והרומנטית של הכנרת
ואת המרחצאות המפורסמים של חמי טבריה.
ומה עושים בערב? סועדים באחת המסעדות, מבלים על
"ספינות הבילוי" בשיט של סעודה וריקודים, חוגגים במועדונים
של בתי המלון ועתה גם שפע של מופעים והצגות שיתקיימו
בהיכל ההרבה ת"יד שטרית" בתקופה שבין ה־20 בפברואר עד
אמצע מרץ.

להלן פירוט האירועים:
יום א' - 21.2.88 - הופעה יחידה בצפון של ריטה ורמי קליינשטיין.
יום ה' - 25.2.88 - הבלט הישראלי בהפקה של "היפהפיה הנרדמת" לצ'ייקובסקי
מוצ"ש - 27.2.88 - הבלט הישראלי בהפקה של "היפהפיה הנרדמת" לצ'ייקובסקי.
יום ד' - [illegible] - התיאטרון המוסיקלי לילדים ונוער במחזה מוסיקלי עפ"י סדרת הטלויזיה "זרובבים".
יום ה' - [illegible] - התיאטרון הממלכתי היהודי מפולין בהצגת "הדיבוק" ביידיש
יום ד' - [illegible] - תיאטרון בית לסין בהצגה האקטואלית של השנה "אחד משלנו" לבני ברבש
יום ב' - [illegible] - להקת המחול "ענבל".
יום ד' - [illegible] - תיאטרון באר־שבע בקומדיה "אילוף הסוררת" בהשתתפות נתן דטנר, אבי קושניר ועוד.

[illegible] בבתי המלון תנתן 40% הנחה
[illegible] כרטיסי הנחה יימכרו רק במכירה [illegible] ובמרכז תיירות ומרפא,
[illegible] עד השעה 10:00 בבוקר ביום המופע.

[illegible]

עד מתי?

אנו 70 חברי קיבוץ אשדות יעקב איחוד רואים בדאגה רבה את הארועים האלימים הנמשכים הן בשטחים והן בתוך מדינת ישראל.

אנו סבורים כי על צ.ה.ל. וכוחות הבטחון לפעול למניעת הפרת החוק והסדר במדינה.

אנו מגנים בחריפות את הדיבורים נוסח "חיסול 50 ערבים ביום" בהיותם עדות לאובדן דרך מוסרי ואוזילות פוליטית. התבטאויות אלו מסכנות לא רק את יכולת החיים המשותפים עם ערביי ישראל אלא גם את יכולת ההידברות בין היהודים החיים במדינה.

מתוך דאגה לאופייה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית אנו סבורים כי על ממשלת ישראל לפעול בנחישות ובמהירות להשגת הסדר מדיני.

נו!

70 חברי אשדות יעקב איחוד

ואלדהיים ברשת. מסקנות ועדת ההיסטוריונים / שלמה שפיר

הדו"ח הוגש, הפרשה לא נסתיימה

שליטי בלגראד, המחזיקים בידיהם בכל הנראה מסמכי מפתח העשויים להבהיר את הפרשה, אינם להוטים עתה מסיבות פנימיות לפתוח את תיבת פנדורה ביחס לוואלדהיים. גם התגובה האוסטרית למסקנות הוועדה נובעת מסיבות פוליטיות

נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים (שני משמאל) בתצלום מ־22 במאי 1943 בעת פגישה על מסלול נחיתה בפודגוריצה שביוגוסלאוויה. הקצין (ראשון משמאל) הוא איטלקי ושני הקצינים הנותרים הם מפקדים גרמניים.

הגשת הדו"ח של ועדת ההיסטוריונים הבין־לאומית, שנתמנתה על־ידי ממשלת הקואליציה האוסטרית – לחקור בעברו של הנשיא ד"ר קורט ואלדהיים בעת שירותו הצבאי ב„וארמאכט" הגרמני בשנות מלחמת העולם השניה – סיימה שלב נוסף בפרשה המעסיקה את רפובליקת האלפים ואת דעת־הקהל בעולם זה למעלה משנתיים. אולם טעה כל מי שקיווה כי דו"ח זה של שש ההיסטוריונים הצבאיים יהיה סוף־פסוק ביחס לעתידה של נשיאות ואלדהיים לכאן או לכאן. המערכה הפוליטית הציבורית בשאלה זו קשורה, כך או אחרת, ביותר מ־50 שנה של היסטוריה אוסטרית: מלחמת האזרחים וכינון המשטר האוסטרו־פאשיסטי בשלהי הרפובליקה הראשונה; הרצון להימנע מקיטוב דומה ברפובליקה השניה, שעד לפני זמן־מה נראתה כהתגשמות „אוסטריה המאושרת"; זכרונות הסולידריות הכל־גרמנית של התקופה שבאה לאחר הסיפוח; החוויות המשותפות של „דור המלחמה" על כל המשתמע מזה; ההתפכחות המאוחרת ועם זאת המירוץ הבלתי־מרוסן אחרי קולות הנאצים והנאצים לשעבר מסוף שנות ה־40 ואילך; הסלחנות המופרזת כלפי פשעיהם והרחקת התמודדות אמת עם העבר, להבדיל ממה שנעשה בתחום זה לפחות על־ידי חלק מהציבור שבמערב־גרמניה (ומזרח־גרמניה הקומוניסטית היא פרק בפני עצמו, גם אם אינו מספק כלל ועיקר). צחוק הגורל הוא שהפרשה הגיעה לנקודת־רתיחה מחודשת דווקא כפרוס שנת היובל לסיפוח אוסטריה לרייך הגרמני הגדול של אדולף היטלר. אולם בנסיבות הקיימות ספק אם אמנם יהיה אפשר לנצל שנה זו לתיקון מה שעוות עד כה.

לכאורה, כבר זכה דו"ח ההיסטוריונים לפירושים שונים ומנוגדים. לעומת הרשעתו המוסרית של ואלדהיים כבורג צייתן במכונת המלחמה האכזרית של ה„וארמאכט" בבלקנים וכאדם שלא אמר אמת – הרשעה שלה שותפים כמעט כל אמצעי התקשורת במערב, ליברלים ושמרניים כאחד – הבליטו רבים מעיתוני אוסטריה את זיכויו ממעורבות אישית ישירה בפשעי מלחמה. היו גם שהגדירו את מסקנות הוועדה כ„בית־דין שדה". הנשיא ומנהיגה של מפלגת העם השמרנית, אשר הציגה ב־1986 את מועמדותו לתפקיד הרם ביותר במדינה, אף רגזו על עצם חריגת הוועדה מכתב הסמכות המקורי. אולם, חרף מגבלות בזמן ובאמצעים והרכבו ההטרוגני של הוועדה (יו"ר שווייצרי שמרן, אמריקאי, בלגי, מערב־גרמני ושני יהודים – ישראלי ובריטי, עובדה שלבטח עוד תשמש את התעמולה האנטישמית) נראה שהיא עשתה עבודה טובה. אף כי לא הצליחה למצוא ראיות בדבר פשעים שואלדהיים עצמו ביצע, היא קבעה באורח חד־משמעי, כי ידע היטב על פשעי מלחמה בתקופת שירותו בבלקנים והיה מעורב באירועים חריגים. חרף דרגתו הנמוכה יחסית והשפעתו האישית המוגבלת על תהליך קבלת ההחלטות בפיקוד הגרמני בדרום־מזרח אירופה, השתתף ואלדהיים תכופות בהתייעצויות רמות־מעלה.

הוא עצמו מעולם לא ערער או מחה על פעולות בלתי חוקיות – התנהגות מובנת אולי במידה זו או אחרת אצל קצינים בטוחים בצדקת הרייך הגרמני במלחמתו ונאמנים למפקדם העליון, להיטלר, אך אינה יאה למי שכיהן אחר־כך, במשך עשור כ„קצין זכויות אדם ראשי", בתור מזכ"ל או"ם. חשובה במיוחד היא גם ההסתייגות המקצועית של ההיסטוריונים מהדרך שבה התמודד ואלדהיים עם עברו הצבאי: תחילה עשה מאמץ להשכיח עבר זה, וכאשר שוב לא היה הדבר אפשרי, ניסה לתארו כבלתי־מזיק לחלוטין. הוועדה לא יכלה להסתייע בואלדהיים בתחום זה כלל ועיקר, על אף השאלות שהציגה לו.

בניגוד לשביעות הרצון – המעושה בחלקה – מ„זיכויו" של ואלדהיים בארמון הנשיאות ובצמרת מפלגת העם בווינה אין, למעשה, כל סיכוי שדו"ח ההיסטוריונים יחלץ את הנשיא האוסטרי מהבידוד שאליו נקלע בזירה הבין־לאומית מאז בחירתו. האמריקאים כבר הבהירו, כי לא יסירו את שמו מרשימת „האורחים הבלתי־רצויים" על אדמת ארה"ב, ורוב מדינות אירופה הדמוקרטיות אף הן לא ימהרו להפר את החרם הבלתי־רשמי, בד בבד עם מאמציהן להצניע את הנזק ליחסים עם אוסטריה, החברה במועדון המדינות הדמוקרטיות החופשיות. ביקורי־הגומלין של חוסיין מלך ירדן ושל מנהיגים וראשי מדינה ערבים ומוסלמים אחרים – המבקשים להפגין כך את אי־התחשבותם ב„יהדות הבין־לאומית", לרבות בתקופה הנאצית, ובשואה היהודית – לא יוכלו לשמש תחליף לכך, ואף לא הזמנות מצד איזו מדינה קומוניסטית. כזכור אירח ואלדהיים אשתקד בווינה את ראש הממשלה הסובייטי. סגן שר החוץ הסובייטי קובאלב מיהר להצהיר, כי לאחר שעיין בדו"ח הגיע למסקנה, כי ואלדהיים לא היה שותף למעשים שבהם הואשם. לממצאי ההיסטוריונים לא תהיה כל השפעה על מעמד הנשיא בעיני ברה"מ, אמר.

ישראל, מטבע הדברים, לא תשגר שגריר חדש לווינה כל עוד יכהן שם ואלדהיים, ואת אף במקרה ששר־החוץ האוסטרי, שהוא גם מנהיג מפלגת העם, יורה – ככל שנצטער על צעד כזה – במוקדם או במאוחר על החזרת השגריר האוסטרי מתל־אביב. בלית־ברירה אפשר יהיה לשמור על יחסים תקינים עם הרפובליקה האוסטרית גם בדרג של מיופי־כוח שיעמדו בראש השגרירויות. יוזמות דיפלומטיות של ממשלת ישראל בעניין ואלדהיים או הצעות מירושלים להעמדתו לדין אינן במקומן ועלולות רק להזיק. הדבר אמור גם למקרה שהנסיבות באיזור היו אחרות, ועל אחת כמה וכמה כאשר הן כפי שהינן עכשיו. את המערכה הציבורית במערב מוטב להשאיר בידי הקונגרס היהודי העולמי, כמו עד כה.

אכן, בשעה זו רבים, לדאבוננו, סימני־השאלה אם אמנם יפנה ד"ר ואלדהיים את מקומו לפני תום תקופת כהונתו. מבחינה חוקתית כמעט לא ניתן לפטרו. אין באוסטריה סנקציה כמו איום ה„אימפיצ'מנט" נגד הנשיא האמריקאי. מפלגת העם השמרנית שומרת לו אמונים, גם אם יש בה בוודאי אישים שבסתר ליבם מצטערים על הבחירה הבלתי־מוצלחת; זו ממילא לא הנחילה לה בבחירות הכלליות האחרונות את הניצחון המקווה על הסוציאליסטים. ההתנערות מואלדהיים מוסברת גם בחשש שמא תתמוך בו המתחרה מימין, מפלגת החירות הליברלית־הלאומית בראשותו של יורג היידר, פוליטיקאי צעיר ומוכשר ודמגוג פופוליסטי. אך למעשה לא חסך גם היידר את שבט ביקורתו מואלדהיים, לאו דווקא בגלל התנהגותו במלחמה, אלא הואיל ולא אמר אמת לאחר מכן.

המפלגה הסוציאליסטית, המוסיפה לעמוד בראש „הקואליציה הגדולה" עם מפלגת העם, היתה מברכת בוודאי על התפטרותו של ואלדהיים מרצונו, וכבר התבטאה ברוח זו. אך נוכח התגובות השליליות של רוב הציבור לגישושי אחד ממנהיגיה בכיוון זה לפני חג המולד אין היא רוצה להסתבך במשבר קואליציוני בשאלה זו, מחשש שתנחל מפלה בבחירות כלליות מחודשות על רקע פרשת ואלדהיים. הקאנצלר הפופולרי והזהיר ד"ר ורניצקי אינו רוצה לסלול במרדיו את הדרך

אף כי לא הצליחה למצוא ראיות בדבר פשעים שואלדהיים ביצע בעצמו קבעה הוועדה באורח חד־משמעי, כי ידע היטב על פשעי המלחמה והיה מעורב באירועים חריגים. העובדה שהיו בה שני יהודים – ישראלי ובריטי – לבטח עוד תשמש את התעמולה האנטישמית

לממשלת ימין של מפלגת העם והליברלים־הלאומנים. קודמו של ואלדהיים בארמון הנשיאות, ד"ר קירכשלגר, מזהיר מפני האפשרות שפרישת ואלדהיים תיצור באוסטריה אגדה של „דקירה בגב" מצד גורמי חוץ (קרי: ארה"ב, והיהודים האמריקאים רבי־ההשפעה). משקלם של האינטלקטואלים, הסופרים והאמנים הלוחמים מכבר נגד ואלדהיים אינו מבוטל מבחינה איכותית, אך אינו רב לעומת „הרוב הדומם". אולם חרף תחושת בלית־ברירה זו מוקדם להתייאש מהסיכוי למפנה, שיחלץ את אוסטריה מהמבוי הסתום, אליו נקלעה בגלל אותו דיפלומט־פוליטיקאי שחצן, שאפתן ושקרן שכה פגע בתדמיתה.

במי מתחשבים היוגוסלאווים

את תעלומת הכללתו של ואלדהיים ברשימת פושעי המלחמה של או"ם על־ידי יוגוסלאוויה, והיעלמות ההאשמה הללו לאחר מכן, לא הצליחה ועדת ההיסטוריונים להבהיר, בשל העדר נכונות יוגוסלאווית לשתף עימה פעולה; אפשר שעניין זה עוד יעלה מחדש בעתיד הרחוק יותר. דוברים יוגוסלאווים רשמיים חזרו והדגישו, כי אין ברצון בלגראד להתערב במה שהיא רואה כעניין פנימי של אוסטריה. כך „לא נמצא" המקור של המסמך המפליל, שעותק ממנו מסר היסטוריון יוגוסלאווי, פרטיזן לשעבר, לידי שבועון החדשות המערב־גרמני „דר שפיגל" ופורסם שם. מאוחר יותר הודיעה סוכנות הידיעות היוגוסלאווית, שהמדובר בזיוף. גם מסמכים דומים הוצאו, כנראה, עוד לפני שנים במקום מיוחד, מחוץ לארכיונים הרשמיים הפתוחים לחוקרים. אחד ההסברים הוא, כי בניגוד לשנים הראשונות שלאחר המלחמה – אז הירבו הקומוניסטים היוגוסלאוויים לפרוש על בימת העבר הנאצי המפוקפק של דיפלומטים אוסטרים בתקווה לקדם את תביעותיהם בגבול קארינתיה־סלובניה – זה זמן רב הם מעוניינים בחיזוק יחסי השכנות הטובה עם אוסטריה הנייטראלית, מתוך שיקולים כלכליים ופוליטיים וגם בהתחשב ברבבות היוגוסלאווים העובדים מעבר לגבול.

זאת ועוד – ואלדהיים, שבתקופת שירותו הצבאי בבוסניה קיבל עיטור ע"ש זוונימיר מממשלת הבובות הקרואטית הפאשיסטית בראשותו של אנטה פאבליץ', אף זכה בשנות ה־70, כמזכ"ל או"ם, בעיטור גבוה של הרפובליקה היוגוסלאווית מידי הנשיא טיטו. אחת הגירסות לגבי עובדה יוצאת דופן זו אומרת, שבתור קצין־מטה גרמני ידע ואלדהיים בשעתו גם על מאמציו של טיטו להגיע ב־1942/3 לכלל שביתת־נשק בלתי־רשמית עם ה„וארמאכט". טיטו ביקש להתפנות קודם כל לחיסול היריבים בתוך מלחמת האזרחים: הצ'טניקים המלוכנים; מגעים אלה הושמו לאל לפי הוראתו של היטלר. אחת היא אם זאת הסיבה העיקרית ליחס האוהד שנקט טיטו מאוחר יותר כלפי ואלדהיים או שמא השפיעו בהקשר זה גורמים אחרים – יוגוסלאוויים פנימיים וגם רחבים יותר של „העולם השלישי". כזה הוא המצב כיום, אך אין להוציא מכלל אפשרות שעם שינוי הנסיבות בעתיד עוד עשויות לחול הפתעות.

תתארו לעצמכם

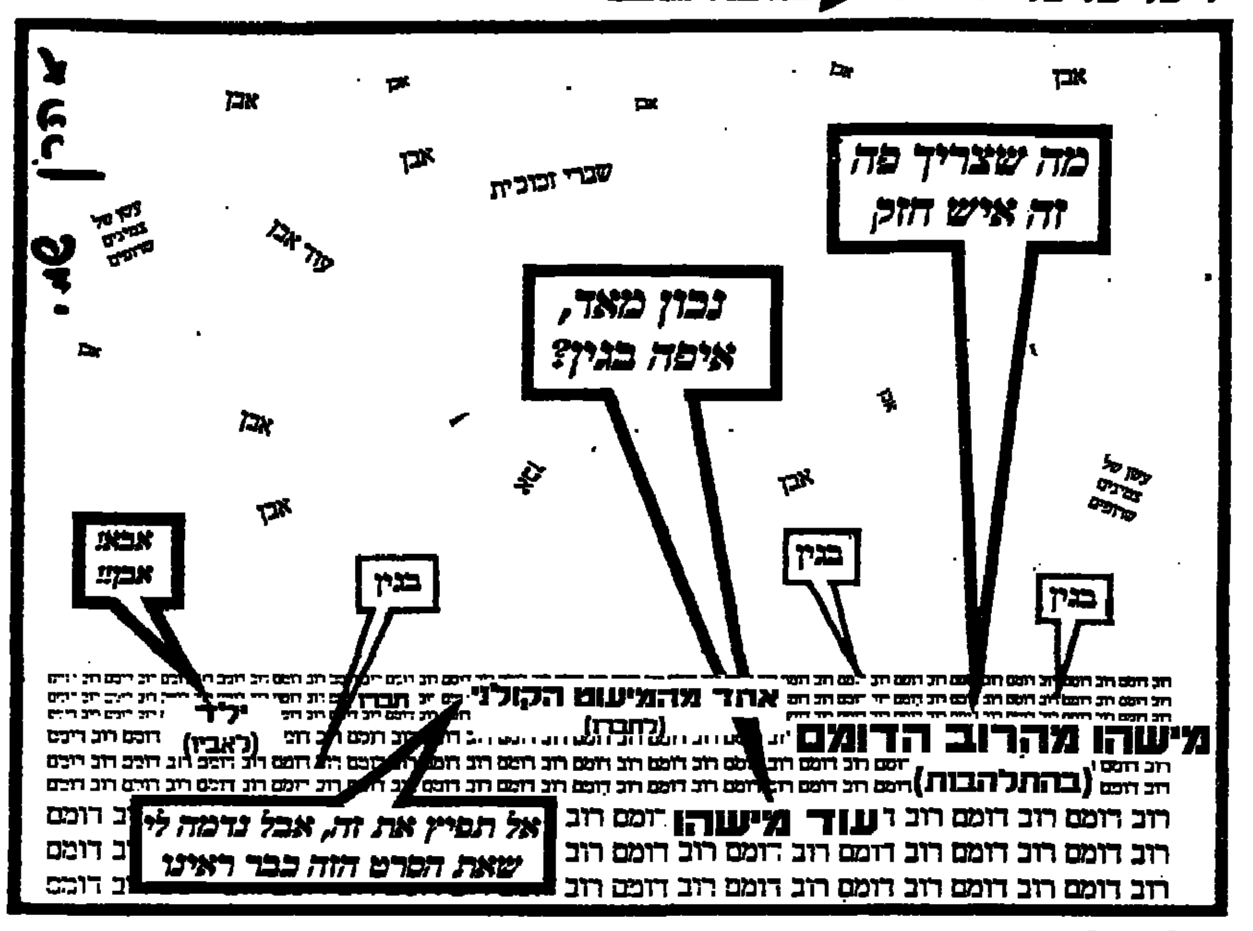

בירושלים לא מתרגשים / דרור שרביט

האטה מאיימת על היציבות

מתרבים סימני החולשה במשק הישראלי אבל בשנת בחירות אי־אפשר להמתין עד לחולשה בשוק העבודה כדי לנקוט במדיניות מתקנת; אין כלל ודאות שתימצא רזרבה מספיקה של התאפקות פוליטית ללא לחצים להתרת תקציב המדינה

כמה ארועים והתפתחויות במשק מצטרפים למגמה שאם תתמיד ותתחזק היא עלולה לגרום למיתון לא מבוקר ולשחיקת השגי שנות הייצוב. לאלה המתקשים לעכל מיתון ובחירות בשנה אחת צריך להזכיר כי בכדי לסתור את המיתון צריך יהיה להקריב את תקציב המדינה ולשוב ולנפח את צד ההוצאות בו, אמצעי שכנראה לא יהיה מנוס מהפעלתו.

סימני ההאטה כבר ניכרים בתחומים רבים של המשק והם חורגים ממעגל ההשפעה הישירה של המהומות ביש"ע על הפעילות הכלכלית. למעשה, מקור החולשה בפעילות הכלכלית נמצא במחצית 1987 – כבר אז עלה המשק על תוואי מתון, בעיקר בחודשים האחרונים. החשש הוא מפני ההאטה העלולה להתפתח לכדי מיתון.

בשלב הנוכחי, ההאטה עוד נמצאת בשלב הלוגי שלה. עוד ניתן לנקוט אמצעי מדיניות סותרים על מנת למנוע את התרחבותה. שלביה הבאים עלולים להיות קשים יותר לטיפול והם ידרשו אמצעים מרחיבים עתירי מימון ציבורי וזוללי מט"ח – מירשם בדוק לחידוש האינפלציה ולהרעת מצב המט"ח של המדינה.

התבוננות בכמה תחומים של המשק מעלה תמונה המצביעה על ההאטה המסתמנת, שאם גם תביא להפסקת תשדירי השירות של חברת החשמל לחיסכון צריכת החשמל, נדע כי קיבלה מימד מדאיג:

פשיטות רגל – רשימת החברות והעסקים המגיעים לכינוס נכסים גדלה והולכת. לרוב מדובר בחברות שנקלעו לתוך המלקחיים של ריבית גבוהה וצריכה יורדת – שני גורמים שעוד יפילו חברות רבות במשק הישראלי;

שוק אפור – שוק פיננסי גדול שבו נוטלות חלק גם חברות מהשורה הראשונה ואשר ספג בחודשים האחרונים כמה מהלומות קשות. כיווץ שוק זה וצעדי הזהירות שבהם נוקטים עתה מממניו מצמצמים את יכולת הפעילות הכלכלית של מגזר גדול במשק;

החזרות שיקים – גם הבנקים הגבירו את צעדי הזהירות שהם נוקטים כנגד חייבים שנים ולמרות האווירה של אשראי לכל דיכפין, אינם מהססים להחזיר שיקים בשיעור גבוה מבעבר. מבצע החינוך לאשראי, שנוקט עתה בנק הפועלים, יכול ללמד משהו על החומרה והחשיבות שמייחסים עתה בבנקים לשימוש הזהיר באשראי;

בורסה – זו אמנם עדיין רחוקה משערי השפל שהיו למניותיה בסוף 1983 ו־1984 אבל ספק אם ירידות השערים בה מושפעות רק מאימת מיסוי ההון ושיטת המסחר. היא בוודאי משקפת את החשש מהתפתחות מגמות מיתוניות בכלכלה הישראלית;

גיוסי הון – ההתעוררות שהיתה בתחום זה ב־1987 נבלמה כליל השנה. משרד האוצר שפינה את שוק ההון לסקטור העיסקי כדי שיוכל להצטייד בהון להשקעות עומד מופתע לנוכח שיעור הניצול הנמוך של גיוסי ההון מתחילת השנה. הדבר מפליא במיוחד לנוכח הציפיה לגידול בתשואות הצפוי במהלך השנה בשל ההסתערות הממשלתית שתהיה על שוק ההון. מי שאמנם תכנן גיוס הון לפעילותו הכלכלית, צריך היה לנצל את סוף שנת התקציב הקודמת כדי להצטייד בהון זול יחסית. העובדה שלא עושים זאת אומרת משהו על תכנון ההשקעות והפעילות הכלכלית בכלל בשנה הקרובה.

תיירות – ענף מתרחב שהכניס בשנה הקודמת למשק הישראלי הכנסות במט"ח ב־1.3 מיליארד דולר. התקציב הלאומי צפה שענף זה יתמיד ברמת הכנסתו הגבוהה, אך נראה שהוא כבר איבד כמה חודשי תיירות חורף מכניסים. באילת, טבריה וירושלים מרגישים היטב את הנסיגה בענף זה על רקע המצב הבטחוני־מדיני של ישראל.

כלכלת יש"ע – שוק הסופג צריכה של קרוב למיליארד דולר מהתפוקה המקומית. אמנם אלה רק 4 אחוזים בלבד מהתפוקה במשק, אך בכמה ענפי צריכה משקלו של שוק זה אינו מבוטל. טוב לפחות שישנה חפיפה גבוהה בין הענפים המעסיקים את 100 אלף עובדי השטחים (מזון וטקסטיל) לבין הענפים המרכיבים את צריכת תושבי השטחים; כך איבוד התפוקה לא כרוך בפגיעה בשוקי צריכה אחרים.

יצוא – תחום שנצפתה לו האטה לעומת השנה הקודמת, אך מצביע על סימני חולשה קשים יותר מכפי שנצפה. הכיווץ בסחר העולמי וכדאיות יצוא נמוכה, אם לא תהיה מדיניות מתקנת, יצרפו לענף האלקטרוניקה הפגוע גם ענפי יצוא מובילים אחרים, שנערכו באיחור לקיבוע שער החליפין.

* * *

כמה כלכלנים בירושלים לא מתרגשים יתר על המידה מהאפשרות שבמשק יואץ תהליך המיתון. הם מציירים סצנריו של האטה שאינה מלווה דווקא בעליית מחירים, כי אם בעיקר בחולשה בשוק העבודה. זו תהיה לדעתם הזדמנות טובה כדי לבצע פיחות ריאלי במשק שלא יגלוש לשכר ולמחירים ויאפשר להעלות את המשק מחדש על אוריינטציה של ייצור ויצוא.

השאלה היא אם זהו תסריט מעשי בשנת בחירות. תרחיש מוחשי יותר עשוי להיות באמצעות גיוס התקציב כתגובה להתפתחויות המשקיות. צריך מידה רבה של תמימות כדי להאמין שהממשלה תוכל להישאר אדישה להתפתחויות במשק עד להחלשות בשוק העבודה כדי להפעיל את המהלך הקלאסי של פיחות שאינו מתגלגל למחירים ולשכר. גם אם נניח שהרזרבות במט"ח ישאירו מרווחי זמן לפעולות מאופקות ולא דראסטיות, אין ודאות שתהיה רזרבה מספיקה של התאפקות פוליטית ללא לחצים להתרת תקציב המדינה.

רחוב קטן, הרחוב שלי / אבירמה גולן

אנחנו, המקומיים

אי־אפשר לעזוב אותו שם מפני שהוא מחובר לאינפוזיה ולזונדה וחלש מאוד, וקרה כבר פעם שהגעתי מאוחר והוא לא הצליח לקרוא לאחות ושכב לבדו ובכה בשקט מרוב כאב וכעס והשפלה; בבת־אחת הם עשו ממנו סמרטוט – עדות של בת שאביה שבוי בידי השובתים ומקבלי ההחלטות

רחוב קטן הרחוב שלי, ואנשים בו לא כל כך הרבה. אנשים סתם, בני־אדם, לא מצטלמים עם שרים ושלא מתהלכים בטורי הרכילות של העיתונאים. כתב הרשות אם יעבור כאן יוכל בהחלט לקרוא להם „המקומיים".

ר., למשל, אשה בת ארבעים וחמש בערך (מעולם לא הגענו לידי וידויים אישיים), אם לשני בנים גדולים, עובדת במשרד פרסום גדול ומסורה מאוד לעבודתה. בימים כתיקונם, אם יש דבר כזה, היא מתלוננת, ברוח די טובה, על קצב החיים המשוגע שלה, על בעלה שלא תולה כביסה כמו שצריך, ועל הבנים שלא לומדים כמו שהיתה רוצה שילמדו. פעם אחת, לפני זמן לא רב, הביעה דאגה בקשר לעתידם של הבנים בצבא. משהו שנאמר באנחה קלה בבוקר, לפני העבודה. לא רציני יותר מדי.

זה כבר שבוע ויותר, מאז שהתחילה שביתת עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים, שאני לא רואה את ר. ברחוב. אביה הקשיש חלה ונותח בבית־חולים ממשלתי, ומאז היא מבלה ליד מיטתו. ליתר דיוק – היא עושה תורנויות עם אחותה הצעירה, מורה בתיכון, ועם אמה, אשה לא צעירה ולא בריאה, הנמצאת שם מדי בוקר עד אחרי הצהרים, כאשר ר. או אחותה מגיעות, מיד לאחר העבודה, ושולחות אותה הביתה, שתנוח קצת. ר. ואחותה מביאות לבית החולים מגבות נקיות וסדינים נקיים, ולפי תור שהן קובעות ביניהן, גם ארוחות חמות ושתייה. לאביהן כמובן. כשהן מגיעות למחלקה הן עוזרות לאחיות ש„כבר נופלות מהרגליים", אומרת ר. לשטוף את הרצפה ולרוקן סירים ולחטא את השרותים, ולבסוף במשך הלילה, הן ישנות, כל אחת בתורה, על כיסא מתקפל ליד מיטת האב. „אי־אפשר לעזוב אותו שם", אומרת ר., מפני שהוא מחובר לאינפוזיה ולזונדה וחלש מאוד, וקרה כבר פעם שהגעתי מאוחר והוא לא הצליח לקרוא לאחות ושכב לבדו ובכה בשקט מרוב כאב וכעס והשפלה. משהו באינפוזיה לא היה בסדר והוא חיכה ככה כמעט שעה. האחיות לא אשמות, אני מתפלאת שהן עוד בכלל מתפקדות.

את יודעת, אבא שלי הוא לא איזה נעבעך זקן שלא מבין, הוא אדם בן שבעים וחמש שמלמד בחוגי ערב ושומע שיעורים באוניברסיטה הולך קילומטרים ברגל, ושומר על ערנות ואופטימיות. הוא באדם נהדר, בחיי. בבת־אחת הם עשו ממנו סמרטוט שלאיש בעולם לא איכפת מה קורה לו ואיך יקרה לו ומה הוא בכלל. חמישים וחמש שנה, מאז שהוא עלה לארץ, הוא משלם לקופת־חולים ובעצם כמעט מעולם לא נזקק לרופא. עכשיו כשהוא באמת צריך עזרה, וכשהוא ממילא עובר משבר נורא – תראי מה קורה לו.

לא כל משפחה מסוגלת להתגייס למאמץ מרוכז ונמרץ מן הסוג שר. ואחותה נחלצו אליו: לא לכל חולה יש משפחה חמה ומסורה כזאת, המוכנה לשתק את כל חייה כדי לעמוד לצידו של האב האהוב. לא לכל חולה יש בכלל משפחה. „באותה מחלקה," אומרת ר., „שוכב גבר צעיר שאשתו מטופלת בשלושה ילדים קטנים והוריהם זקנים מדי ולא יכולים לעזור. מדי־פעם מגיע לשם מרחוק מאוד אחיו, אבל מה הוא כבר יכול לעשות, לבשל מרק? למי מגיע העונש הנורא הזה, ולמה לאף אחד לא איכפת?"

ר., אשה נמרצת וטובת־מזג בדרך־כלל, נראית לי עכשיו, בדקות הקצרות שאני פוגשת אותה, בבוקר, רזתה מעט. העייפות ניכרת בה, והיא מדברת מלים קשות. „שילכו לעזאזל," אמרה לי בבוקר שסיפרתי לה שמישהו אופטימי נשבע לי שהשביתה תסתיים, כנראה, בסוף השבוע. „שילכו לעזאזל, לא השובתים, כל החשובים האלה, השרים עם הוולוו שלהם ורמי המעלה למיניהם עם תכניות ביטוח הבריאות המיוחדות שיש להם ועם הניתוחים הפרטיים שלהם בכל מיני בתי חולים באמריקה. הייתי רוצה לראות אותם הופכים כמה חולים ששוכבים שם עם פצעי לחץ או מרוקנים כמה סירים. לא מול המצלמה, יום, יומיים, לילה אחד. שישכבו כמה ימים במחלקה כירורגית, אינקוגניטו, ולא יתהלכו להם מישיבה לישיבה, מכוס קפה לכוס קפה, בנחת. שיצאו לראות איך הרופאים מתמוטטים בלחץ הזה ואיך המשפחות נהרסות ואיך החולים מאבדים צלם אנוש. שילכו לעזאזל," חזרה ואמרה בקול שקט וחד. „איפה הם חיים. לא איכפת להם בכלל."

רחוב קטן, אמרתי, ואנשים לא הרבה, אבל כל מיני. בני־אדם. אתמול סיפרה לי נ. שכנה אחרת, איך נסעה לקונסוליה הגרמנית. בקול חרישי סיפרה, ואולי אפילו בעיניים מושפלות, או שמא חזיתי את הדבר הזה בדמיוני. נ. היא בת של „ייקים" שברחו מברלין ברגע האחרון, פחות או יותר, ולפי איזה חוק או סידור שאינני בקיאה בו יש לה, בנוסף לאזרחותה הישראלית, גם אזרחות גרמנית. „נסעתי לשם והוספתי את הילדים לדרכון שלי, וזה הכל. אני לא מתכוונת לרדת מכאן פתאום, את הלוא מכירה אותי, אבל מי יודע מה יקרה מחר, מחרתיים. מה מצפה לילדים שלי. אני רוצה להיות בטוחה."

מי אני שאשפוט את נ. או אבוז לה. אני רק מספרת סיפור, והוא אמיתי. נזכרתי פתאום באווירת החרדה וחוסר הבטחון שחילחלה באנשים ערב מלחמת ששת הימים. אשה אחת שהכרתי קנתה לה ולילדיה כרטיסי נסיעה לארצות הברית, וכבר ארזה וארגנה הכל, ובאה האזעקה ושינתה את תוכניותיה. היום היא פעילה נמרצת וצעקנית של „התחיה". בני־אדם יהודים אנחנו, רגילים מדורי־דורות לארוז ולנדוד, ועכשיו גם איבדנו אמון במי שאמור להנהיג אותנו ולהראות לנו את הדרך.

ארועי החודשים האחרונים גזלו מאיתנו, בהתגשמות פתאומית ומהירה של כל הנבואות השחורות, את שארית הסבלנות והתבונה המאפיינים חברה מתוקנת. אנחנו עייפים ומדוכדכים, וליבנו גס במרקם העדין והחיוני העוטף, בכל מדינה נורמלית, את כל החיים. אין זה מקרה שמערכת הבריאות שלנו מהרהרת הרהורי גסיסה והכלכלה שלנו מטורפת ובלתי־אמינה. עורנו הולך ומתעבה, ולא אכפת לנו עוד מה יחליטו המחליטים ומה יאמרו האומרים. כן מס יסף ולא מס יסף, כן מערכת החינוך מצטמקת ומאפירה או לא, אנחנו מאבדים כל עניין וכל אמון בממשל ורק יושבים ובוהים במרקע ביאוש גובר והולך, ומחכים. מנגד, מתוך המהומה, צופים בנו בעניין רב ערביי השטחים. הם יודעים שהמקומיים זה לא הם. המקומיים זה אנחנו – אורזי המזוודות ופורקי המזוודות, בעלי האובר־דראפט הנצחי והעשוקים המבולים כאן כמו ברומא העתיקה, והזקנים המוטלים באי־כבוד על משכבם הנטוש, הילדים שחוזרים מבית הספר בשתים־עשרה בצהריים ומחר אולי יחזרו כבר באחת־עשרה אם לא נשלם. אנחנו המקומיים, הנידונים, המקבלים בהכנעה, האדמה רועדת מתחת לרגלינו.

וגבוה־גבוה, מעל לראשינו, יושבים ישיבה טובה ושבעה האנשים שניסינו לשאת אליהם את עינינו ולשאול מה עכשיו. ויש להם זמן ויש להם ישיבות מתמשכות ויש להם כל מיני עקרונות מתחלפים עם מי לדבר ועם מי לא לדבר ומי מוקצה מחמת מיאוס ומי עוכר ישראל והכל על כוס קפה ועוגה; ויש להם צלמים שמנציחים את ידם הבוטחת כשהיא מגישה כפית לפיו הרועד של קשיש חולה, ויש להם מיקרופונים שמקליטים את דבריהם המתלהמים כשהם חוגגים עם הבאבא סאלי או עם נשות ויצ"ו המפורכסות. את הכיסא שעליו הם יושבים הם מרפדים היטב־היטב ושומרים עליו מכל משמר, ואנחנו מביטים בהם מן המצולה ומבקשים עזרה והם רחוקים רחוקים ולא יוכלו להושיענו, כי אנחנו עייפים ומדוכדכים ועוד מעט לא נשמע אותם בכלל.

هكذا من الأصل

נגד הבעד / עליזה ולך

יציאה קשה

בקרב נבחרי מפלגת העבודה אפילו איש אחד אינו מחייב פרישה מהממשלה לאלתר, גם לא אלו שהטיפו לכך בכל הזדמנות בעבר

לפני תשעה חודשים אמר שמעון פרס בלשכת מפלגת העבודה, שאם הליכוד יטרפד את יוזמת הוועידה הבינלאומית, שנועדה לקדם את תהליך השלום באיזור, תעזוב מפלגת העבודה את הממשלה, כדי שלא יאמרו לה בבוא היום כי נשארה לשבת בה רק בגלל תאוות הכיסא. פרס דיבר בהתרגשות רבה, במידת שכנוע לא מבוטלת, כיוון שבכיסו היה מונח מסמך שחתימתו של המלך חוסיין התנוססה בתחתיתו, בצד חתימתו שלו עצמו. הליכוד, כזכור, טירפד את היוזמה ומפלגת העבודה הניחה לו להתחמק מהאחריות למחדל כשלא העמידה את הנושא להכרעה בקבינט.

מאז לא סיפק הליכוד למפלגת העבודה סיבות להמשיך את השותפות בממשלה. פעם או פעמיים עוד בדקה מפלגת העבודה את הסיכויים להביא להקדמת הבחירות, אך בסופו של דבר ויתרה מתוך השלמה על האפשרות להינתק מן הליכוד בקדנציה הנוכחית. ההתקוממות בשטחים הבהירה אפילו ליצחק שמיר שמדיניות הסטטוס־קוו פשטה את הרגל ומה שיותר חשוב, הממשל האמריקאי החליט "להזיז את הישבן", כפי שאמר שר הבטחון על גורם אחר בסכסוך הערבי־ישראלי. אלא שלרוע מזלה של מפלגת העבודה תזוזת הממשל נעשתה בכיוונו של ראש הממשלה יצחק שמיר. כלומר, בוואשינגטון הבינו שכל יוזמה שיציעו צריכה להיות מקובלת קודם כל על שמיר.

ההתפתחות החדשה הביכה את מפלגת העבודה, אלא שראשיה התעשתו עד מהרה והחליטו שיש לעודד את המהלך החדש. חוץ ממשה שחל – שהחליט לאגף את שמיר מימין ולדרבן את שרון, שכנו לשולחן הממשלה, להכביד על נכונותו של שמיר להיענות להצעה האמריקאית – התאחדו שרי "העבודה" בהחלטה לברך על היוזמה ולהירתם לקידומה ולמימושה. החזיק לכת יעקב צור, שקרא לשביתת־נשק בין הליכוד ל"עבודה" ולעשיית מאמץ כדי לגבש עמדת פתיחה משותפת של הממשלה לקראת המהלכים המדיניים.

בד בבד עם העמדה הזאת נדמה היה שמתעוררים במפלגת העבודה מחדש קולות הקוראים לה לפרוש מהממשלה. ביום שעמוס עוז ויזהר סמילנסקי הביאו למערכת "דבר" את מאמריהם, הקוראים למפלגת העבודה לפרוש מהממשלה, אמר שמעון פרס בוועדה המדינית של מפלגת העבודה, שאם "עוד פעם ייעשה ניסיון של בלימת משאומתן, נצטרך לחשב את דרכנו מחדש עוד לפני הבחירות".

באמצע השבוע ניסיתי לבדוק האם מתפלגת מפלגת העבודה בין המצדדים בפרישה מהממשלה ובין השוללים אותה. "השאלה הזאת אינה רלוונטית כבר ארבעה ימים", אמר לי מקור במפלגת העבודה, "הספירה שלו התחילה מיד אחרי הגעת פרס. הוא צדק". נראה שבינתיים גברו החישובים הפרקטיים. אם תצא מפלגת העבודה מהממשלה עכשיו עשוי הליכוד להביא להקדמת הבחירות לקיץ, וכידוע מתנגדת מפלגת העבודה נחרצות לבחירות בעונה שמצביעיה הפוטנציאליים מבלים את חופשותיהם בחו"ל. יתר על כן, בגלל המהומות בשטחים ידביקו למפלגת העבודה, אם תפרוש מהממשלה, תווית של אנטי־פטריוטיות, ועם סטיגמה כזאת יקשה עליה להתמודד מול המחנה הלאומי.

לא ייפלא איפוא שלא נמצא השבוע בקרב נבחרי מפלגת העבודה אפילו איש אחד שחייב יציאה מהממשלה לאלתר, גם לא בין אלה שהטיפו לכך בכל הזדמנות בעבר. ההתבטאויות נעו בין התחמקות מהגדרת הזמן האופטימלית לפרישה ובין דיבורים על ארכה בת שבועות־חודשים ספורים.

הרי המידגם:

השר יעקב צור: "אנחנו צריכים להביא לעימות בממשלה את עמדתנו לנוכח היוזמה האמריקאית וליטול בה יוזמה־תחילה. מה שיקרה יקרה, אני לא קובע את עמדתי מראש. אם אפשר, אני בעד שנלך יחד. כיום יש לעשות הכל כדי לא להפיל את היוזמה האמריקאית. אם נסכים, נלך יחד. ואם לא, צריך יהיה גם לצאת. המטרה אינה היציאה מהממשלה. היתה תקופה שחשבתי עקרונית שצריך לצאת מהממשלה. היום אני לא חושב כך. היום אני רוצה למצות את המירב האפשרי בהליכה משותפת עד הגבול שלא נותנים לעשות כלום לנוכח יוזמה קונקרטית. צריך להיות ברור לציבור שנתנו בכנות את מלוא הסיכוי לאפשרות של הליכה משותפת בצעד הראשון".

מזכ"ל "העבודה", עוזי ברעם: "לא יעלה בדעתי שאנחנו יכולים להישאר בממשלה לאורך־זמן, ואני מדבר על שבועות, כי לא נוכל לקבל אחריות על בלימת מהלכי שלום. שמיר נתון, כביכול, במהלכי שלום ותהיה טענה שאנחנו מפריעים לו. בנקודת־הזמן הזאת אני לא מחייב יציאה מהממשלה".

ח"כ אבא אבן: "בשלב זה אני נגד פרישה מהממשלה, כי אנחנו בעיצומו של מהלך מדיני. אבל אם המהלך המדיני ייבלם עקב העמדה של הליכוד, אני מניח שאצטרך להמליץ על יציאתנו מהממשלה".

ח"כ מוטה גור: "לפי הערכתי בארבעת החודשים הקרובים צריך לעשות מאמץ משותף בממשלה לקידום התהליך המדיני. מפלגת העבודה צריכה ללכת עם ראש הממשלה בנסיון לקדם את האוטונומיה, כי בזמנו תמך המערך באוטונומיה, ולהיכנס לדיון על הפתרונות הנוספים. אם הדבר הזה לא יצלח וראש הממשלה לא יתמוך בנו בוועידה בינלאומית, בהמשך הנסיון המיידי – כולל סירוב לאיזושהי התוועדות פוליטית במסגרת הפסגה במוסקווה – לפי דעתי נצטרך לעזוב את הממשלה בסוף מאי".

ח"כ אהרן הראל: "אנחנו צריכים לראות מה תהיה התגובה של ראש הממשלה ושל הליכוד על היוזמה האמריקאית החדשה. אם יכשילו אותה הרי אנחנו דנים את עצמנו למלחמות בלתי פוסקות ואז אין לנו חלק ונחלה בממשלה וצריך לעזוב אותה. נשרת את העם באופוזיציה יותר טוב. לוח־הזמנים שאני מדבר עליו הוא של חודש ימים לכל המאוחר. לא צריך להתרשם מהכאילו־הקצנה בציבור כרגע ומהחשש שאם נצא מהממשלה תהיה הקצנה יותר גדולה. גם בשלב הראשון של מלחמת לבנון היתה תמיכה גדולה מאוד, כביכול, של הציבור. כעבור זמן קצר, כשהלכו המילואים ללבנון, התחיל העם להתפכח ויכולנו לשרת אותו הרבה יותר טוב באופוזיציה, עם תכנית אלטרנטיבית".

ח"כ חיים רמון: [illegible] לצאת מהממשלה [illegible], כשהתברר [illegible] שהליכוד [illegible] את יוזמת השלום והוא מנסה לקבור אותה. טענתי, שאם העניין היה של חיים ומוות, כדברי פרס, חובה היה לצאת אז מהממשלה. כיום, לדעתי, הדבר כמעט אינו מעלה ואינו מוריד. אנחנו נתונים בשלהי כהונתה של הממשלה והיא כמעט על תקן של ממשלת־מעבר. אני מניח שהציבור לא יבין כי יצאנו מהממשלה כי באמת הבנו ברגע הזה שהשלום נבלם כבר כמה חודשים. אנחנו לכודים בממשלה הזאת. איני רואה שום יתרון ביציאה מהממשלה ואיני רואה בה שום הפסד".

בנק קטן ברחוב אחד העם / נתן רועי

המרדף אחרי המזוודה של פרוסט

בידי אשת עורך הדין שהתאבד לפני כשלושה שבועות, אדם פרוסט, מצויה רשימה – כך אומרת השמועה – של לקוחות "שמנים" ומכובדים שגילגלו דרכו כסף שחור. האם המשטרה תשלים את החקירה?

אדם פרוסט. חשד לעבירות מרמה במאות אלפי שקלים

ביום של הירייה נשמעו שתי יריות. סמוך לפני מותו נכנס עורך הדין אדם פרוסט לחדר השירותים ובדק את כלי הירייה. הוא ירה ירייה במינה ואחר כך נכנס לחדר, כיוון את הכלי לתוך הלוע וירה. הוא נפל ללא רוח חיים.

במשרד הסמוך, משרדו של עורך־הדין צבי לידסקי, לא שמעו יריות. אחרים שמעו. למקום הגיעו תוך דקות ספורות ניידת טיפול נמרץ של מגן דוד אדום וניידת משטרה. ניסו במשך 45 דקות להחיותו. כששאלתי את אנשי מגן דוד אדום: מי זה? ענו לי: אלמוני שנמצא במשרדו של עורך הדין אדם פרוסט.

עורך הדין אדם פרוסט התאבד בירייה ביום שני ה־19 בינואר 1988. קברו אותו בבית העלמין "דרום" בחולון מתחת לעצי האורן לא הרחק מגדר האבן. בהלוויה השקטה עמדו הבנים החורגים ויבבו. הצלם הוזהר שלא יצלם את ההלוויה. בין קהל המתאבלים היית יכול לראות את עורכת הדין ד"ר עדנה קפלן (בתו של עורך הדין יעקב הגלר), השופטת המחוזית שושנה ברמן (משפט באלאס) ושמנה וסולתה של תל־אביב. אמו הקשישה של אדם פרוסט עמדה ויבבה: בן שלי ... בן שלי... הבן בן ה־62 הלך לעולמו כשחוש שראשו הוקף שח.

אדם פרוסט עלה מפולניה. למד מתמטיקה בתיכון ומשפטים באוניברסיטה. נישא לדליה בתו של השופט מקס קנת. לא חלפו כמה שנים והזוג נפרד מבלי שהשאיר אחריו ילדים. אדם פרוסט נישא לאשה בעלת ילדים שאליהם התייחס כמו אב ביולוגי. הוא ניהל חיים ברמה גבוהה. התגורר בבית מהודר. בין עורכי הדין מספרים כי היתה לו שליש יאכטה בשותפות עם שני עורכי דין נוספים. אולי שמועה. אבל המכונית האמריקנית החדשה איננה שמועה. היאכטה, ספורט מוכר בין "הנובורישים" של תל־אביב, היא ספורט מוכר לצרכי מס.

קשה להבין על מה היתה פרנסתו של פרוסט. בשנות השישים הצטרף למשרדו של עורך הדין הידוע ובעל המוניטין – עורך הדין יעקב הגלר. אחר כך נפרדו דרכיהם. שניהם אוהבי חיים ובעלי חזות מרשימה. עורך דין תל־אביבי סיפר לי כי פרוסט היה השותף היחיד של עורך הדין יעקב הגלר. במרוצת הקריירה הארוכה של פרוסט כ"פליליסט" (עורך דין פלילי) לא ניתן לזקוף לזכותו נצחונות מרשימים בבית המשפט וגם לא טיעונים מרהיבים. דיברו עליו: בעל עורך דין פלילי מבריק והזכירו את ייצוג שלמה לב־עמי, האנס המנומס מנתניה. אמרו שהיה עורך־דין "בעל מלה וכבוד", פולני, אלגנטי. סמוך מאד למתן גזר דינו של לב עמי נמלכה אצל אדם פרוסט ההחלטה לעבור לתחומים נקיים יותר. הוא החל לעסוק בתחום האזרחי. בין עורכי הדין נהוג לומר כי תהילת עולם מונחת באולמי המשפט קרוב למצלמות אבל תהילת־הבנק רחוקה משם. עורכי הדין האזרחיים מעדיפים שקט ושאיות, הופעות נדירות בבית משפט. עסקים עושים הרחק מן ההמון הסוער. אדם פרוסט אהב את כל אלה. האופי הפולני – המתוקן, המצטנע, והאופורטוניסטי מכורח – התאים לעסקים.

לא שמעו עליו הרבה. אמרו שמשרדו הוא משרד סולידי כמו משרדים רבים ברחוב הפרקליטים התל־אביבי, רחוב אחד העם. דיברו על חייו הטובים של אדם פרוסט. זהו.

לפני שנתיים ארע משבר בחזות הקשיחה, העסקית כל כך. עורכת הדין מינה גרינהאוד־ברייטמן, שעבדה במשרדו כשכירה ושותפה במשך 14 שנים, נמלטה לקנדה לאחר שנחשדה בביצוע מעשי מרמה בעשרות אלפי דולארים ובמעילה באמון הלקוחות. על חלק מהערבויות שסיפקה הופיעה חתימתו של אדם פרוסט. נאווה שילר – תובעת בפרקליטות מחוז תל־אביב המנהלת בימים אלה את התביעה במשפטה של מינה גרינהאוד ברייטמן היתה סבורה במהלך ישיבות בית המשפט, כי אדם פרוסט לא ידע שהוא חותם על הערבויות המזוייפות. פרוסט אמר בבית המשפט: [illegible] כל אותן חתימות [illegible] שילמתי. גם כמה מהלקוחות תבעו והגשתי כתב הגנה שאינני אחראי... שילמתי רק עבור שטרי החוב שערבתי בעשרות אלפי דולארים... היו יחסי אמון בלתי מוגבלים... על פי הוראתי היא חתמה בשמי והפקידה שיקים. הייתי מתעניין אצלה איזה חוב פרעה כבר. היא אמרה לי שכבר שילמה ותתמתי על ערבות חדשה. לבסוף כשראיתי שהסכומים גדולים נפגשנו עם רואה חשבון ידיד של אביה ובפגישות אלה ניסינו לעמוד על היקף חובותיה. שאלתי אותה כמה אני ערב לך ומה יקרה אם אצטרך לשלם?

לצערי הרב התברר שהסכומים האלה כפולים מאלה שנקבה... אף פעם לא ידעתי מה נפרע ומה לא נפרע".

בבית המשפט הוא צייר את עורכת הדין מינה גרינהאוד־ברייטמן כדמות עלובה שבעלה מכה אותה והוא – אדם פרוסט – מרחם עליה נורא, גם לאחר שנודע לו שמעלה בכספים. ב־15 בפברואר יגזור דינה, אבל אדם פרוסט המשיך לשלם עד יום מותו, לפני כחודש ימים. מאות אלפי שקלים יצאו מכיסו. מלה אצלו היא מלה. *חתמתי – יאמר פולני – אז אני משלם.*

לפני למעלה מחודש ימים החלו להגיע למשרדו תביעות חדשות. תביעות מן "השוק האפור". [illegible]. הוא היה לווה כספים ומלווה כספים. היה בנק קטן. הגלגל היה גדול מאד באופן יחסי. הוא גילגל כספים של עורכי דין, שופטים תל־אביבים, אנשי עסקים. כולם סמכו על מלתו והנה ביום בהיר אחד הוא מתקשה לעמוד בהתחייבויותיו ומאיימים עליו שיפנו למשטרה. פרוסט, המום מן המצב שאליו נקלע, פנה – בצר לו – לכמה חברים. אחד מהם, איש העסקים מרק מושביץ.

היה זה כמה שעות לפני התאבדותו. מושביץ רשם שיק על סך 350 אלף שקלים לזכותו של אדם פרוסט. היתה זו המחאה עסקית של חברת "מרמוש", בבעלותם של מרק מושביץ ובנו דוד.

פרוסט אמור היה שלא להשתמש בהמחאה ולא לפרוע אותה עד שימציא למושביץ בטחונות מתאימים להחזרתה. התברר שפרוסט מסר את ההמחאה וכעת מבקשת ההוצאה לפועל לממש את ההמחאה הזאת. מבקשת ההתנגדות של חברת "מרמוש" למימוש המחאה זו עולה, כי ביום ראשון ה־17 בינואר, יום לפני התאבדותו של אדם פרוסט, בוצעה עסקה בין לקוח של עורך דין י. טלמון ובין עורך הדין אדם פרוסט. כבטחון לעסקה זו מסר הפרקליט המנוח ערבות בנקאית לעורך הדין טלמון. מדברי עורך הדין טלמון – כותבים עורכי הדין של מרק מושביץ – עולה כי באותו יום פנה עורך הדין טלמון או לקוחו אל בנק ברקליס דיסקונט בתל־אביב ושם – כנראה – נאמר לו כי הערבות הבנקאית מזוייפת. בירורים בנקאיים העלו כי ערבות זו אכן מזוייפת וכי על עורך הדין אדם פרוסט הופעלו לחצים כבדים כולל איומים ממשיים על שמו, כבודו, עיסוקיו וכן איומים בפניה למשטרה. לחצים אלה הם שהובילו את פרוסט למרק מושביץ. אך לא חלפה יממה ואדם פרוסט – חרד לשמו הטוב – שם קץ לחייו.

במפלג ההונאות של משטרת מחוז תל־אביב נתקבלו סמוך למותו של פרוסט תלונות נגדו על חשד לביצוע עבירות מרמה בהיקף של מאות אלפי שקלים. יום לאחר מותו של פרוסט החלה מחלקת המודיעין של מס ההכנסה להתעניין ברשימת עורכי הדין, השופטים, אנשי עסקים שגילגלו כסף שחור בשוק אפור. החל "מרדף" אחרי "רשימת פרוסט". מן הרשימה של אנשי העסקים שעמדו בקשרים עם פרוסט יהיה ניתן ללמוד מי־עשה־מה. על פי "מי עשה מה" אפשר יהיה לבצע פעולות חקירה מקובלות. החקירה – עוד בראשיתה – הריחה מ"שמות גדולים". על כן הועברו הממצאים הראשונים ממשטרת מחוז תל־אביב ליועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, כדי שזה יחליט על המשך החקירה.

נתברר כי שופטים מסויימים השקיעו כספים בחברות ברוקרים (הנוהג הוא להשקיע בחשבון מניות ממוספר וכך אי אפשר לדעת מי עומד מאחורי המספר הידוע רק לבעל חברת הברוקרים) ובאמצעותו של עורך הדין אדם פרוסט. כשהובאו הפרטים לידיעתו של היועץ המשפטי לממשלה הוא דן בנושאים אלה עם גורמים משפטיים בכירים בפרקליטות המדינה ואז הוא הורה ליעקב יפה – קצין החקירות של משטרת מחוז תל־אביב – להמשיך בחקירה ולהביאה לסיום. השבוע – כששאלתי את סגן ניצב דליה גלעד – דוברת משטרת מחוז תל־אביב האם יעקב יפה גבה עדויות מהשופטים ששמם שורבב לחקירה היא אמרה: אנחנו לא מתייחסים לפרשה זו. בבית משפט השלום והמחוזי בתל־אביב אמרו השבוע כי אם חקרו את השופטים היה זה בלשכתם ועשה זאת יעקב יפה באופן אישי. הקצין הגיע הזה חקר כבר את השופט ברדיין מתל־אביב בלשכתו. סביר להניח שעשה זאת גם בעניין פרוסט.

על פי אחת הגרסאות המפתח ל"תעלומת הקליינטים" נמצאת במזוודה שעליה כתב פרוסט: לאשתי. מזוודה זו נלקחה על ידי [illegible] בית משפט [illegible] – היא העבירה אותה [illegible] – אומרים – היתה "רשימת פרוסט" שבה צויינו במספרים ובשמות קיצור שמותיהם של הלקוחות שגילגלו דרכו כספים. "מזוודת פנדורה" זו היא המפתח לפתרון התעלומה: מי בקרב שמנה וסולתה של תל־אביב עשה עסקים שחורים. השופט המחוזי ששמו שורבב לעיתונים השבוע הוא תפרין גדול. מדובר בשמות עוד יותר מפוצצים. האם המשטרה תמצה את החקירה הזאת? בואו נקווה. אני מסופק. יותר מדי שופטים בחודש אחד מגויילים. את רצון המשטרה "לטייח" את החקירה. הלוואי שאטעה.

איווה פינת הבית הלבן

(המשך מעמ' 15)

נבואות זעם והצעה של תרופות כואבות הוא עניין לנביאי זעם, המטיפים מוסר ותובעים קורבנות, ולא לפוליטיקאים הרצים לבחירות. הבחירות המוקדמות נערכות שעה שהעם חרד אך עדיין אינו מיואש, מבוהל מעט, אך עדיין אינו חש על בשרו את פגעי ההתמוטטות. מי שמבהיל ומתריע ומציע פתרונות כואבים כמו ברוס באביט יכול לארוז את המזוודות ולשוב הביתה. במערכת בחירות צריך להזקיף את הסנטר, לחייך באופטימיות, להבטיח עתיד מזהיר ולהציע פתרונות קלים.

זה מה שעשה חבר בית הנבחרים ממדינת מיסורי ריצ'ארד גפהארדט ולפיכך הגיע אל המקום הראשון בין הדמוקראטים באיווה.

גפהארדט הוא מין סטיב אוסטין פוליטי – אדם ביוני המורכב מחלקים מלאכותיים שהסתלה בבוחרי איווה בהמון הבטחות קלות. הוא הרכיב את מצעו בקפדנות כדי שיישא חן בעיני בוחריו, והניף על דגל המלחמה שלו את סיסמת ההגנה על תוצרת אמריקה. מול התמונה של תעשיה אמריקאית מפגרת וכושלת, שאינה

מייקל דיוקאקיס לא היה מודאג מכך שהגיע שלישי. אחרי הכל מצפה לו נצחון קל בשבוע הבא בניו המפשייר, ומשם – הכל פתוח. מי שטואטא סופית מן הבמה היה גארי הארט, שחזר במפתיע למירוץ. הוא חרץ את גורלו בהופעות חיוורות, ובחוסר בשורה שהרחיקו מעליו במהירות את קהל האוהדים שלו

מצליחה להתמודד בשוקי העולם ואפילו בשוקי ארה"ב עצמה עם התעשיות של המזרח הרחוק ואירופה המערבית, מכר גפהארדט לבוחרי איווה שיקוי הפלא של הטלת מכסי־מגן. היפאנים והקוריאנים, אמר, מגינים על התוצרת שלהם ולפיכך מכונית אמריקאית עולה שם בסביבות ה־50,000 דולר, לעומת 15,000 דולר שהיא עולה בארה"ב. ואנחנו מניחים להם למכור כאן את מכוניותיהם במחירים זולים, מכיוון שאיננו מטילים עליהן מכסים. הבה נראה מה יקרה כשמכונית "סריוסה" יפאנית תעלה כאן 50,000 דולר. אף אמריקאי לא יקנה אותה ותעשיית המכוניות האמריקאית תפרח.

גפהארדט ידע, כמובן, שהוא מדבר דברים לא

ביום שלישי השבוע, למחרת תבוסתו באיווה, עמד ג'ורג' בוש בקור המקפיא של שעת בוקר מוקדמת בשערי מפעל נייר בניו המפשייר, כדי ללחוץ את ידי הפועלים. הוא ידע, כי בניו המפשייר עשוי גורלו להיחרץ. גם שאר מתחריו החלו לחרוש את המדינה

רציניים. מומחים מעריכים, כי הגבלות הסחר מהוות רק כ־20 אחוזים מהבעיה של התוצרת האמריקאית. ביפאן ובקוריאה אין רוכשים מכוניות אמריקאיות, משום שהן פשוט טובות פחות מהתוצרת המקומית. המשק העולמי אינו יכול לשאת שיטות של מכסי מגן ומי שתצא ניזוקה מהטלתם תהיה בעיקר ארה"ב. אולם לפועלי התעשיה, ששמעו את דבריו, הם היו בשורה אדירה – הם שיערו, כי אם יגשים גפהארדט את תוכניתו כנשיא, יוסר איום הסגירה מהמפעלים הלא רווחיים ולכולם תהיה עבודה. למגזר החקלאי הגדול של איווה הציע גפהארדט תוכנית של הגנה על התוצרת החקלאית ותמיכה פדראלית במשק החקלאי. לזקנים הציע הגדלה בשיעורי קצבאות הביטוח הלאומי. איווה של החקלאות והתעשיה, של שיעור הקשישים הגדול באוכלוסייתה, התפתתה ונתנה לו את קולותיה. מעטים נתנו ליבם לכך שגפהארדט, חבר ותיק של בית הנבחרים, מצטייר בהיסטוריה ארוכה של הצבעות בקונגרס לטובת העשירים, נגד החקלאים ונגד הגדלת שיעורי הביטוח הלאומי. הוא ניסה והצליח למחוק את העבר שלו ולצייר את עצמו כאיש העומד לצד הדפוקים, טריבון העם הנלחם בממסד הוואשינגטוני, שבמשך 15 שנה היה עצם מעצמיו. כשעיתונאים עימתו אותו עם עבר זה, משך גפהארדט בכתפיו, הניע בחינניות את רעמת השיער הבלונד־ניידמריקני שלו ואמר: איש ציבור צריך להאזין לרחשי לב העם ולפיהם לשנות את עמדותיו.

מתחריו העיקריים של גפהארדט היו הסנאטור פול סיימון ומושל מסצ'וסטס מייקל דיוקאקיס. סיימון, שזכה במקום השני, ניהל מערכת בחירות תדמיתית שהתבססה על דמותו המגושמת והמגוחכת מעט, שאינה שייכת לשנות השמונים. סיימון, איש עב קול במשקפי קרן מיושנים ובעניבת פרפר נצחית, הנראה כן ודואג, אינו מסוגל כלל להוציא דבר לא שקול ולא נכון מפיו, והוא מגושם מכדי להיות תוצרת של תדמיתן סינתטי. הוא הקרין ערכים מסורתיים של המפלגה הדמוקראטית והעלה באוב זכרונות מימי רוזוולט וטרומן, ואכן הוביל תחילה באיווה, עד שהסתבר, כי האיש מסתבך בתוכניות שהן בעליל בלתי ריאליות. מבטיח בעת ובעונה אחת תוכניות חברתיות עתירות הוצאות וגם איזון תקציבי מהיר. הוא נתפש בקלקלתו, כמי שמייצר תוכניות דמיוניות לצורך בחירות, ולא היתה לו עזות המצח של גפהארדט כדי לנער מעליו את מבקריו.

מייקל דיוקאקיס לא היה מודאג מכך שהגיע שלישי. אחרי הכל מצפה לו נצחון קל בשבוע הבא בניו המפשייר, ומשם – הכל פתוח. דיוקאקיס נחשב עדיין לבעל הסיכויים הרבים ביותר בקרב הדמוקראטים. איש ענייני, צונן מעט, בעל סגנון של מנהל יותר מזה של פוליטיקאי, שמוכר את עצמו בתעמולת הבחירות שלו כמי שהצליח לחלץ את מסצ'וסטס ממשבר כלכלי ולהביא עליה שפע: ממדינה בעלת שיעור אבטלה גבוה למוקד התעשיות המתוחכמות בחוף המזרחי.

מי שטואטא סופית מן הבמה היה גארי הארט, שחזר במפתיע למירוץ, אחרי שפרש ממנו בשל הסתבכויותיו הרומנטיות. בתוצאות סקרי דעת־הקהל הראשונים היה כדי לעודד את הארט עם שובו, אולם הוא החמיץ את קבלת הפנים הסלחנית בהופעות חיוורות, בחוסר בשורה ומין חמיצות מבע תמידית, שהרחיקו מעליו במהירות את קהל האוהדים שלו. לא עזרה לו גם העובדה שבעצם לא היה לו ארגון כלשהו ומטה בחירות מסודר באיווה, ומהלכיו נראו יותר כמו איזו תראפיה אישית להתגברות על טראומה מאשר מסע בחירות.

ג'סי ג'קסון השיג הישג נאה – 11 אחוז במדינה שבה יש רק 1.5 אחוזים של שחורים. הצלחתו היחסית בישרה הצלחות דומות הצפויות לו במדינות הדרום. אם ימשיך כך, הוא עשוי להגיע לוועידה הדמוקראטית באטלנטה עם 600 או יותר צירים, שיבטיחו כי יהיה לו מה לומר בממשל דמוקראטי.

מי שוויתר כליל על השתתפות בבחירות המוקדמות באיווה היה הסנאטור הצעיר מטנסי אלברט גור, שהחליט להתרכז במקום שבו הוא צופה להישגים – מדינות הדרום. יחסית לשאר המועמדים, גור מוכר מדיניות חוץ ניצית, ומקווה כי זו תזכה אותו בהצלחה רבה בדרום השמרני הניצי. אולם עתה, לאחר הצלחתו של גפהארדט באיווה, אפשר שגור מתחרט מעט על כך שפסח על איווה. הוא שיער, כי באיווה ינצחו דיוקאקיס או סיימון, אותם הוא צופה כי יכה בקלות בדרום. מומנטום של גפהארדט שיגלוש גם לדרום עשוי לחבל בסיכוייו של גור, שהרי גפהארדט, זיקית פוליטית חסרת רסן, עשוי למכור לדרומיים את הסחורה שגור סבור כי היא בלעדית לו.

אך המאבק על המועמדות הדמוקראטית עדיין פתוח לחלוטין. דיוקאקיס, גפהארדט, גור וג'קסון ידהרו עד הוועידה ועדיין לא ברור אם אחד מהם יגיע אליה, כשבכיסו 51 אחוז מן הצירים.

במפלגה הרפובליקאית הסיפור אחר – כאן מדובר במאבק בין שניים: ג'ורג' בוש נגד בוב דול. נכון שההצלחה הגדולה של מטיף

אחרי הנאומים הבוטחים ואחרי תשואות הקהל לוחש החשד המקנן בלבבות כאן, לפחות מאז התמוטטות הבורסה באוקטובר, כי ארה"ב עומדת בפני משבר כלכלי חמור לא פחות מזה של ראשית שנות השלושים, ואולי אף יותר

הטלוויזיה פאט רוברטסון – לדחוק באיווה את בוש למקום השלישי – חוללה סנסציה. אולם היה בכך כדי לפגוע בסיכויי בוש נגד דול, יותר מאשר לעורר איזו מחשבה רצינית על סיכויי של רוברטסון עצמו לזכות במירוץ. לעומת הנבחרת הדמוקראטית הצעירה – כולם, לבד מסיימון, בשנות הארבעים שלהם – בוש ודול שייכים לדור קודם, הספיקו להילחם במלחמת העולם השניה – בוש כטייס צי ודול כאיש חי"ר, שנפצע קשה באיטליה. בוש ניזוק באיווה מהיותו קשור בטבורו לרונלד רייגן. תושביה אינם אוהבים את רייגן, שמדיניותו הביאה משברים על החקלאות והתעשיה במדינתם.

לעומת זאת הוא מצפה לנצחון בניו המפשייר – מדינה משגשגת ועתירת תעסוקה, המאהבת בריגן, ומאמצת את בוש אל ליבה. אולם אנשי בוש אינם שקטים. תבוסות פוליטיות נוטות לעתים ללבוש אופי של כדור שלג, ודימויו של בוש באיווה עשוי להפוך לפרץ של איבוד דם בבחירות המוקדמות הבאות. גם אם ינצח בוש את דול בניו המפשייר, עדיין חשוב לראות מה יהיה ההפרש. הפרש קטן עשוי לפגום קשות במומנטום של בוש, הסובל בלאו הכי מתדמית "יורם", מהופעות לא משכנעות, ומהיותו נחשב לאיש העומד בצילו של רייגן. לדול הופעה מנהיגותית וסמכותית יותר, אף כי גם לו יש בעיות תדמית ובעיקר הבעיה של היותו מהיר להתלקח, מתקשה לשים מעצור למזגו ולפיו, היורה הערות סרקסטיות ועוקצניות. עכשיו, בניו המפשייר ינסה דול לנגוס ביתרונו של בוש ולהביא להכרעה מהירה. הפסד של בוש או הפרש קטנטן לטובתו, בצירוף הפסדים נוספים בשבועות הקרובים, יוציאו את סגן הנשיא מן המירוץ ויותירו את דול לבדו בזירה.

תופעה שמשכה אליה תשומת לב תקשורתית רבה היתה המקום השני המפתיע של פאט רוברטסון. מטיף הטלוויזיה מייצג מיליוני אמריקאים בעלי אמונה נוצרית פונדמנטליסטית עמוקה, השואפים להשיב את עטרת הערכים הנוצריים, המוסריים והמשפחתיים של אמריקה הישנה והטובה. אנשים אלה, חדורי אמונה, להט ומסירות, מהווים קהל פעילים פוליטיים פעיל במיוחד, חרוץ ושאינו נרתע מקשיים. הם הוכיחו את כוחם באיווה, אולם איווה מיוחדת בכך שביחד עם עוד כמה מדינות היא מאפשרת לכל דכפין להצביע במוקדמות: שברוב המדינות יכול רק רפובליקאי רשום להצביע בבחירות המוקדמות של מפלגה זו ודמוקראט רשום לדמוקראטים. בניו המפשייר, המחייבת רישום קודם, אין לרוברטסון סיכוי כלשהו. שם לא יוכלו פעיליו לגייס לתמיכה להצבעה אנשים שאינם פעילים פוליטיים רק בשל אמונתם הדתית. לא לחינם הודיע רוברטסון, כי התחנה הבאה שלו היא דרום קרוליינה, שאינה מחייבת רישום מוקדם, ולמעשה הודה בכך כי התייאש מסיכוייו בניו המפשייר. רוברטסון מקווה, כי נצחון בדרום קרוליינה יעניק לו תנופה במדינות הדרום האחרות. שבוע אחרי הבחירות בדרום קרוליינה, ב־8 במארס, "יום שלישי הגדול", ייבחרו המועמדים בבחירות מוקדמות בכ־20 מדינות, מרביתן בדרום. אולם אפילו אם ישיג שם רוברטסון הישגים, עדיין לא יהיה בהם כדי להביא אותו כמנצח לוועידה הרפובליקאית בניו אורלינס. המאבק הוא בין בוש ודול וכל השאר ממלאים תפקידי משנה.

ג'אק קמפ, פייר דופונט ואלכסנדר הייג ינשרו ככל הנראה אחרי הבחירות בניו המפשייר. קמפ, מאוכזב, עם 11 אחוזי תמיכה

הצלחתו היחסית של ג'סי ג'קסון בישרה הצלחות דומות הצפויות לו במדינות הדרום. אם ימשיך כך, הוא עשוי להגיע לוועידה הדמוקראטית באטלנטה עם 600 או יותר צירים, שיבטיחו כי יהיה לו מה לומר בממשל דמוקראטי

באיווה, אינו יכול לצפות להישגים טובים יותר בעתיד: דופונט והייג אינם מבינים עדיין בעצמם מה הם מחפשים בין הגדולים.

ג'ורג' בוש עמד ביום שלישי השבוע, למחרת תבוסתו באיווה, בקור המקפיא של שעת בוקר מוקדמת בשערי מפעל נייר בניו המפשייר, כדי ללחוץ את ידי הפועלים המגיעים לעבודה. הוא ידע, כי בניו המפשייר עשוי גורלו להיחרץ, וכי כדי להשיג הישגים עליו לעבוד קשה. גם שאר מתחריו החלו לחרוש את המדינה, צועדים צעדים נוספים בדרך הארוכה והקשה אל הבית הלבן. הדרך עוד ארוכה ורבים תוהים אם שנה ויותר של מערכת בחירות אינטנסיבית אינה מטילה עומס כבד מדי על המועמדים. נכון שזה קשה, אומרים אחרים, אך גם אם הזוכה מגיע לבסוף אל הבית הלבן עם הלשון בחוץ – העוצמה והשלטון גורמים לו להתאושש מהר.

עם צעקתו של מחפוז

אם סופרים מבטאים בשעות גורל את רוחה של האומה דומה כי דברי מחפוז מבטאים את מצרים הרוצה עדיין בשלום עם ישראל והיראה מהצפוי לאיזור אם יחדל השלום בינה לבין ישראל, אך מתקשה לעמוד מנגד אל מול המתרחש היום בארץ ישראל

ברשימה הזאת אסיים את כתיבת רשמי ביקורי במצרים. אשוב לירושלים ולירידה. הדברים מתערבלים כי ועד שאני בא לספר על צעקתו של נגיב מחפוז עולה פה, בארצנו, הצעקה מעברים. וקול פוגש בקול והד עונה להד. הרצף ושפו ודמם ועוד זה מדבר וזה בא.

אז פניתי אל לואיס עוואד, המלומד והמורה והמבקר הספרותי והוגה הדעות. בעת ביקורי הראשון במצרים, בדצמבר 77', עליתי אל משרדו שב„דאר אל־אהרם", שם נפגשנו, גם שוחחנו ארוכות. כעבור יומיים הזמינני לסעודת ערב ב„מועדון בעלי המכוניות", קלוב סגור ומכובד, ושם המשכנו בשיחתנו. נכח בה גם היהודי־האמריקאי ליאונרד פיין, אז עורך כתב־העת „מומנט", המקורב לשמאל הישראלי. הפעם ביקשתי שנית להיפגש. הוא פרש בינתיים לגמלאות מהאוניברסיטה וגם משרדו שוכן במקום אחר. אך שמור לו עדיין חדר בבניין הגדול הזה, בלב קאהיר, שם קיבל אותי ואת רעייתי ואת פרופ' אשר עובדיה, שביקש להצטרף לפגישה.

נודע לנו מפיו, כי חדל לפרסם מאמרים ב„אל אהרם", לאחר שהעיתון המכובד סירב לפרסם סדרת מאמרים משלו על דמות חשובה באיסלאם המצרי, במאה הקודמת, משום שראו בכך הקשר לביקורת חריפה על המתרחש במצרים היום, רמז לאקטואליה. איש גאה. הוא גם שילם, לא פעם, מחיר יקר על דעותיו וישב בבית־סוהר. זוכר זאת כתקופה קשה בחייו. פרופ' עוואד הוא קופטי. שאלנו אם הקופטים חשים כנרדפים במצרים ומה האמת על פגיעות בהם. הוא הכחיש התנאות לקופטים. הבעיה אינה קופטית, אמר, אלא תחושתו של כל אדם במצרים הדובר בשם הרציונליזם מול זרמים עזים של קנאות השיבה האלימה.

שאלנו מהו הסיכוי כי כוחות מוסלמיים פונדמנטליסטיים יגיעו לשלטון בארצו. אינני מאמין שיגיעו אי־פעם, השיב לנו, אין בידם כל תשובה או ניסיון לתשובה לבעיותיה האמיתיות של מצרים, לחברתיות, לכלכליות, לפוליטיות. שום חברה מערבית לא תדבר איתם, לא תושיט להם סיוע כספי. שום בנק לא ילווה להם ללא ערובות. הוא מודה, כי כוחם הוא בטרור ובנכונותו להשתמש בו. הדמוקרטיה אינה יכולה להרשות לעצמה את השתלטותם של אלה. הוא מאמין שהם יודעים כי אין להם סיכוי להגיע לשלטון, הם נוקטים באלימות.

הוא דיבר בגילוי לב על מצוקותיה הקשות של ארצו, על פער המעמדות הנורא, על העוני, על בוגרי מכללות שאינם מוצאים פרנסה. כוחם של הקנאים נובע מהיאוש, מבטא זעם כנגד המערב והמודרניזם. בקרב הקבוצות הקנאיות, הוא אומר, מצויים גם אינטלקטואלים אמיתיים הדוגלים בשיבה הקנאית לאיסלאם, כדרך שהם מפרשים אותו, ביטוי של מחאה.

קשה להתווכח איתם משום שמיליוני מצרים חשים באמת תחייה דתית, מסביר איש שיחנו. הם מסוגלים להתאסף בשעות הלימוד במסדרונות האוניברסיטה, לפרוש שטיחים ולהתפלל. לא מעיזים לגעת בהם. הוא אינו מאמין, כי יעשו זאת בתוך חדרי הלימודים. סטודנטים אחרים היו מתנגדים לכך והיה פורץ סכסוך.

לפרופ' עוואד הסבר משלו על תופעת החומייניזם. הוא מעלה פירוש מדהים במקצת: המערב העלה אותו ותמך בו, ארצות־הברית בראש ובראשונה, אך גם צרפת וגם שירותי הביון של בריטניה ואיטליה. אנו שואלים מדוע וכיצד יתכן הדבר. פעמיים ניסה המערב להקים מחסום בפני הקומוניזם, אומר לואיס עוואד, בשנות השלושים ראה בגרמניה הנאצית את הכוח שיעצור את ברית־המועצות, הדבר נכשל במלחמת העולם השניה. כאשר גבה המערב כי שלטון השאה מתערער, וכי קיים איום אמיתי של כוחות השמאל באיראן, העלה את חומייני. האייטולה חומייני, ממשיך האיש, ישב קודם בעיראק נשכח מלב עד אשר הצרפתים, בעצה אחת עם האמריקאים, העבירו את הגולה לפאריס ושם העניקו לו את כל שירותי התעמולה. בבת אחת החל כל העולם לדבר בו. המערב רצה בכוחות הקנאות הדתית כתריס בפני הקומוניזם.

עלי להודות כי ההסבר הזה הפתיע אותי מאד. כל דת קנאית, המערפלת את דעתם של הבריות, יכולה לכבוש לבבות ולהבטיח גאולה אלהית, סבור עוואד. בלעדיה היה על האנשים להתמודד אחרת עם מצוקתם הנוראה. הוא מציג עצמו כאיש חילוני נאור ורציונליסט הנאבק בקנאות האפלה.

אשר עובדיה מציין, כי הטלוויזיה המצרית מרבה לשדר תוכניות דת ודרשות של מטיפים. האין הוא רואה בכך סכנה. עוואד אינו ירא מזה ואומר שפסוקי הקוראן נתונים כמו בסנדוויץ' בין קוראק לבוגי־ווגי. מצרים אינה איראן. אין הוא צופה שלטון חומייניסטי בארץ היאור. העם המצרי הוא אחר. אין בו ממידת הקנאות הלוהטת.

אני מזכיר לו משפט שאמר לי לפני אחת־עשרה שנים: „כוחה של מצרים הוא כוח המים ולא כוח האש". נכון, מחייך מארחנו, אלה מלים שלי. היה עוד קטע בפגישה שעלי לוותר על גילויו. בסופה ביקש פרופ' עובדיה להזמינו, אם ניתן הדבר, לשאת דברים במרכז האקדמי הישראלי. לואיס עוואד שתק. אחר־כך אמר: זה אינו זמן מתאים לפגישות בין מצרים לישראלים. מה שקורה אצלכם מכביד עלינו מאד. הסכמתי להיפגש מפני שגורי פנה אלי. אל תראה בכך פגיעה אישית, פנה לעובדיה, אך אין זה זמן מתאים. אני מצטער.

ופתאום היינו בלב ההתרחשות. קשה, קשה מאד היה להשלים עם הדברים האלה. אמרתי לו: כי החרם על הישראלים מצד האינטליגנציה המצרית הוא דבר מקומם. קשרי התרבות ההדדיים חייבים להימשך דווקא בשעות קשות כאלה. מותר לכם לתקוף את מדיניותה של ממשלת ישראל, אך ההתקפה הנמשכת בעיתונות על עם ישראל ומדינת ישראל הם דבר שאינו מתקבל על דעתי. עמים ותרבויות נשארים, מהלכים מדיניים משתנים לפי הנסיבות. בעיתונות המצרית קראתי התקפות מרושעות על עצם היותנו. היו גם קולות אחרים, הוספתי, אך התופעה הכללית מפחידה מאד.

עוואד הרגיש. אחר־כך אמר: אולי אתה צודק אך קשה לנו מאד להיפגש היום עם הישראלים. נכון, יש להבדיל בין מחלוקת פוליטית לבין מגע תרבותי, אך השעה אינה כשרה לפגישות. נחכה, יבוא יום...

למחרת הצטרפנו לחבורת ישראלים במסגרת טיול של „החברה להגנת הטבע". עשינו שבעה ימים במצרים הפרעונית, העתיקה, המופלאה. היתה זו בריחה מן ההווה. לא קראנו עיתונים. שכננו בעולם תיירי בלוקסור ובאסואן ובאבו־סימבל, גלות הכותרת. פגשנו בישראלים רבים. הנהגים והמלונאים ומורי הדרך גילו אדיבות שגבלה, לא פעם, בחמימות נוגעת ללב. שוטטנו בשווקים. הסוחרים זיהו אותנו מיד. סמוך לאחד האתרים המפורסמים מצאנו סוכת מזנון ועליה שלטים בשפות שונות: „שירות עצמי". לכבודנו שלף המזנונאי גם שלט בלשון הקודש. לא הרחק משם כתב ישראלי אחד על גבי קרטון: „השלום הוא התקווה היחידה". ישראלי אחר שעשה שם מחק את המלה „שלום" וכתב במקומה: „המערך" כאותה סיסמת בחירות שלא הועילה. המצרי לא ידע מדוע כולנו צוחקים.

היתה זו חבורת ישראלים ססגונית מאד ועמד בראשה מדריך מעולה, שמואליק שמש, החוזר מדי פעם לארץ היאור. מכריו המצרים היו מקדמים פניו בחיבוקים ונשיקות כאילו אין מהומות ושנאה. שוב חשתי איך גל של חיבה עולה בי כלפי האלמונים האלה. כל זה היה כבר לשגרת תיירות בארץ היאור והכל נאמר ונכתב. אך תמיד, כמו בחיים, הופך המוכר המקובל והיומיומי, ברגע מסויים, בהארת פתאום הפוקדת אותך, למשהו ראשוני ומסעיר. אנחנו במצרים, בין המיליונים האלה, בארץ שהיתה אויב. וזכרתי את זוועת המלחמות בינינו וחשבתי כי אם בכל זאת אנחנו כאן בתוכם, כתיירים שכנים, אולי יתרחש משהו דומה גם בגזרות האחרות, כי אין דרך אחרת. זכרתי מלים שאמרתי בפני הסטודנטים והמורים במרכז האקדמי הישראלי בקאהיר: „אין ביכולתה של ישראל לכפות תנאי שלום על אויביה אך היא חזקה די הצורך כדי להגן על עצמה. לכן אין תחליף לשיחות שלום. החלופה היא אסון שקשה לשער את ממדיו, אסון לכולנו".

היה זה מסע מרתק לאורכה של ארץ היאור ובעמקי הדורותיה. מומלץ. אם לא ישתנה יחסו של השלטון לתיירינו לא יחוש הישראלי ביחס עוין בקרב העם הפשוט. להיפך. אך ישנם חריגים, כמובן. זוג ישראלי מקרב קבוצתנו ידע לספר בהיותנו באסואן, בעיר נסוכת השמש, כי באחת החנויות סירבו לשרתם וגם אמרו להם דוגרי כי „ישראלים אינם רצויים במקום הזה". אנחנו לא נתקלנו בכך.

שעות רבות נסענו צפונה מאסואן לקאהיר, כשמונה עשרה שעות, מסע אל גדות הערב והלאה בלילה, בקרונות שינה, עד שהגענו למחרת אל בירת מצרים. איחור בן שלוש שעות. למה? למה כובע. מפעם לפעם עצרה הרכבת והמתינה זמן רב לאותותה הבאה ממול. וזכרתי את „רכבת העמק". נסענו בנופי הדקלים והתושבת, עדים לעוניה של הארץ. מישהו אמר לנו כי המצרים מצליחים לחיות בתנאים האלה רק בזכות האופי הלאומי המיוחד במינו. בזכות הסבלנות וההומור וקבלת הדין ואותה צייתנות ממושכת ואותה תחושה דתית עמוקה. ראינו את הכפר המצרי ואליו לא באנו. מה בעצם אני יודע על העם הזה מלבד פגישות פה ושם. שמות סופריו הידועים. ביניהם נגיב מחפוז, גדול סופריה של מצרים.

גלות הכותרת אבו סימבל. כל זה היה כבר לשגרת תיירות בארץ היאור

נגיב מחפוז. ביום שובנו לקאהיר פירסם ב„אל אהרם" דברים שתורגמו באוזני על־ידי ידידי המקומי. דברים הממשיכים לדרוך אותי דווקא משום שהוא כתב אותם בימים אלה. הזמן שעבר מאז פורסמו לא העלה ארוכה. להיפך:

„דם המורדים" הוא מכנה את רשימתו בעיתון הנחשב ביותר. שם הוא אומר: „הפלשתינאים בארץ הכבושה מרדו. מרדו נגד כוחות האוכלוסייה המאיימים עליהם, המשתערים נגדם לשם גרושם ממולדתם או מחיקתם מהעולם. הם קראו תיגר וממשיכים לקרוא תיגר על העריצות המושחה באמצעות ועומם עושה הכבוד והסר המגן. ומופת להם עמים המשתחררים שעמדו בלי נשק וניצחו בכוחה של סבלנות, סבל, התמדה וכוחו של הצדק, שאין עליון הימנו. ישמש הדבר כלקח גם לישראלים – מה אירע לעריצים ולמשעבדים שהלכו שולל אחר כוחם ונסו מפני הצדק והתקווה". וממשיך הסופר הדגול וכותב: „כמה יחלנו, כאשר חתמנו על השלום, הפיוס עם ישראל, שתהא אבחנה בין תקופה לתקופה, בין מחשבה למחשבה, שיהווה אבן פינה בבניין שלום כולל וצודק שישלב את ההווה של האיזור ועתידו".

כאן באים פרקי האכזבה והתסכול: „אולם חיש מהר נתכו עלינו האכזבות על־ידי שרשרת פרובוקציות תוקפניות, החל בהפצצה על הכור העיראקי האטומי, אחר־כך בהתקפה על לבנון ולבסוף בדיכוי הפראי על הנאבקים חסרי המגן במכות, בהרג, במעצר ובגירוש. מצפון העולם מזועזע הפעם בשל הרדיפות העוברות כל גבול, שהיו בעבר מנת חלקכם, הוי הישראלים, כדי לפצותכם על־ידי יצירת מולדת למענכם".

כאן חוזר נגיב מחפוז על הטענה המוכרת, כי מולדת זו לישראלים הוקמה „על חשבון בעליה שהופצו לכל עבר". הוא פונה במישרין אלינו ומכריז: „אתם פגעתם באותו מצפון עולמי על־ידי מעלליכם ואטמתם אוזניכם מלהענות לקריאתנו לחזור בכם לקודקוב של צדק. היה ראוי לכם להענות לקריאת הצדק ללא קריאה נוספת בלתי קריאת מצפונכם שסבל רדיפות והתענה בידי עריצים וזדים. כיצד תשאפו לשיעבוד לאחר שהמשועבדים כבר היפנו לו עורף? אינכם מקיימים את הבטחתכם להיות אומה של צדק וחירות ומידות תרומיות?"

נגיב מחפוז מסיים ואומר: „זו טרגדיה בכל גילוייה לגבי אלה שהשתעשעו בתקוות השלום הכולל והצודק", אך אין הוא נואש לחלוטין: „על אף הכל איננו רוצים לאבד את התקווה ונמתין בכל שעה ושעה לקול הצדק שיגבר ולרצון הטוב שינצח".

אם סופרים מבטאים בשעות גורל את רוחה של האומה דומה כי דברי מחפוז מבטאים את מצרים הרוצה עדיין בשלום עם ישראל והיראה מהצפוי לאיזור אם יחדל השלום בינה לבין ישראל, אך מתקשה לעמוד מנגד אל מול המתרחש היום בארץ ישראל.

קשה היה לקרוא בתרגום עברי את הדברים האלה. ישראל היא הרודפת והמדכאה והמכה וההורגת והמגלה. העם הנרדף בעמים, עם ישראל, נתפס בעיני גדול סופרי מצרים כרודף. נזר הקוצים הוסר מראשו, ככתוב בדברי מחפוז, והונח על ראשי המורדים שותתי הדם בפלשתין הכבושה ששילמו כבר בעבר את גאולת ישראל בחורבנם.

דברים קשים מבשוא שאתה דוחה אותם בלבך אך הם קיימים בלבו. זכרתי דברים שאמר לי פעם אלתרמן: „ישנו נכס יקר לעם ישראל שאסור לו למכרו בזול – נזר הקוצים". אין בתמונתו המעוררה של מחפוז ניסיון הוגן להבין את המצב הישראלי אל מול טרור דמים ואיבה וחרם ומלחמות נוראות שכפו עלינו. הרי גם צבא מצרים עלה עלינו ביום הכרזת המדינה להפוך את יומה הראשון של חירותנו ליום אחרון. אני שב ותוהה ומהרהר בתופעה המשונה כל־כך: אנחנו חשים ברגשי אשמה כלפי שכנינו. אינני יודע מי בהם חש רגש אשמה כלפינו. הוא חוזר על המוסכמות המקובלות על כל המצרים שתמכו בשלום: שחייב השלום הזה להיות „צודק וכולל", כלומר חזרה לגבולות ה־4 ביוני '67 והכרה במדינה פלשתינאית. גם ישראלים רבים סבורים כמותו, כידוע, בטוחים שבסופו של חשבון לא נזכה לשלום מסביבנו אלא אם נקבל את התנאים האלה. וזה מקור הפילוג והרפיון בקרבנו וזה מקור הכוח בדברי התוכחה הקשים של הסופר המצרי. רשמתי לפני את הכתוב. לא, נשאתי אותם כסכין בלב.

באותו ערב הוזמנו בחברת ידידים ישראלים לביתה של אלמנה מקומית מכובדת. עיתונאית היודעת הכל על החברה המצרית וגם מספרת המפעם לנפשם באמנות־סורותיה. נסענו לביתה שעה ארוכה בעיר האין־סופית לאורם הזלש של פנסי הפאתורים. האיטר נחולי אורם בצפיפות איומה. חיי המסחר נמשכו ובתי הקפה הוארו וצופרי המכוניות צעקו מעברים ליד מסגדי ענק, ליד שווקים פתוחים ופתחי סמטאות שהאפילו ועוד ועוד מצרים ומצריות בפרנג'י ובגלאביות ובמצנפות. וכאשר חשבת כי הנה ארד־סרטו מסתיימת העיר הובהר לך כי לא, כי אנו מצויים רק בראשית דרכנו לעבר השיכונים החדשים, אי־שם ליד קברו של סאדאת, שם תגור האשה ההיא.

אלמנתו של גנרל מצרי, מחבריו הקרובים של מובארק. עד אשר באנו אל השיכון הענק ההוא ומצאנו את דירתה שהיתה שונה מאד מדירות רוב אלופי צה"ל בדימוס. והיא חיכתה בפתח ביתה, נופלת על צוואר מכריה הישראלים וגם מברכת אותנו וכולה חום ונעימות וסערת רגשות. עד מהרה הגישה לפנינו תקרובת כבושים ומלוחים וגם פתחה בקבוק ויסקי ולא ידעה את נפשה מרוב שמחה. ולרגע שכחתי את הזמנים וכאילו שכנו, ככלות הכל, בארץ ידידותית, בין אנשים טובים ומסבירי פנים ואין מלחמה במזרח הקרוב וכל הגבולות פתוחים ואנו חלק בלתי נפרד מהאיזור הזה ומעמיו ועממיו. חשבנו כי שם נעשה את הערב אך זו לא רגעה והוליכה אותנו אל השיכונים הסמוכים, מהלך עשר דקות ברכב, אל דירה פרטית המשמשת מעין חנות „משכית" למיטבי הטעם והיו שם נשים וגברים דוברי אנגלית רהוטה והכרנו שם אמנית אחת, מופלאה, המשלבת בעבודותיה את מסורותיה העתיקות של מולדתה ואת הטעם המודרני. ולרגע היינו בחברה קוסמופוליטית האוהבת את אותם הדברים. ושם ישבנו גם הבטנו. שם עמדנו גם קנינו ואחר־כך שבנו לבית האלמנה אל סעודת דגים ויין שהכינה. היינו אסירי תודה על הכיבוד ועל תמונות בנה, צוער בחיל הים המצרי, המאושר בחברת ארוסתו היפה ובני משפחתה הנכבדים. מדי חיל הים. מי יתן ושירותו הצבאי יעבור עליו בעצלתיים ים־תיכוניים, שלא ידע את הדם והאש והמצולה. הכל היה פתאום כה אנושי וכה יקר וכה כאוב.

עלי לסיים. עוד פגישה אחת למחרת, ערב צאתנו, עם מצרי מפורסם המקורב לשלטון ולעיתונות ולספרות ולתיאטרון ולקולנוע, בעל קשרים ובעל השפעה. לבוש כדרך אנשי הבוהמה. כיבדנו בקפה ושאל לשלום מכרים בישראל. תוך כדי שיחה נכנסו, ללא הרף, אורחים שונים לראותו ולהחליף מלה וניכר היה שהוא נהנה מאד ממיקומו בחברה המצרית הגבוהה. שאל להתרשמותנו ממצרים. אמרנו מה שאמרנו. הוספתי כי מדהים אותי הפער בין יחסו של „האיש ברחוב" אלינו, כישראלים, לבין הטון האופייני בעיתונות המצרית. הוא חייך. אחר אמר: מדוע אתם הישראלים כל־כך רגישים לכה שאומרים עליכם? כל ישראלי שפגשתי בישראל או במצרים או בפגישות בעולם מגלה אותה רגישות. רעייתי השיבה לו כי ניהלנו מלחמות רבות עם שכנינו וטבעי הדבר שאנו רגישים לדעת הקהל. הוא הראה על הנילוס הזורם בסמוך והמליץ לנו ללמוד ממנו סבלנות ואורך רוח. אחר־כך הוסיף: אינני חושב שרק הישראלים אשמים במצב הקיים ובמה שקורה כעת בגדה המערבית ובעזה. גם הערבים אשמים ובמיוחד הפלשתינאים שתמיד היו קנאים ושונאי פשרות. יש במנהיגות הפלשתינאית לדורותיה משהו קשה ומסוכן, אמר, הם תובעים את הכל ומפסידים. חתמתם כרוז הזה שלום עם מצרים. אינני יודע אם תזכו בקרוב לשלום עם הפלשתינאים. אני מכיר אותם. אחר הוסיף: אין חדש בהתקפות העיתונות המצרית. עיתוני האופוזיציה השמאלית והאיסלמית היו תמיד נגד השלום עם ישראל. אני משוכנע שרוב העם המצרי מעוניין בהמשך השלום. נסו להסתדר עם הפלשתינאים אף שלא רק אתם אשמים במה שקורה. גם זאת שמענו שם.

לשוב הביתה בדרך שבאנו: איסמעיליה, קנטרה, אל־עריש. לעצור בבירת סיני במסעדת הדגים של „ביליאס" שרם שניפרד ממצרים, לשתות בגי ... שנשלו מימת ברדוויל בתוספת סלט, עגלי, פלאפל ואורז וצ'יפס ומשקאות קלים וקפה. לשלם שלושה שקלים לאיש לסעודת המלכים האחרונה ולהצטער שאי־אפשר לקפוץ כך, כך סתם, לסוף שבוע.

לשוב הביתה ולראות את ההבדל המדהים כל־כך בין שתי הארצות. לשוב הביתה ולקרוא את עיתוניה של ישראל, ללא תרגום, ולדעת מה נורא המשבר ועד כמה חייבים הישראלים להתגבר עליו באומץ לב ובתבונה שתביא את השלום גם לביתנו פנימה, בינינו לבין הפלשתינאים ובינינו לבין עצמנו, הישראלים. לחוש כי כך אי־אפשר עוד ומתרחש דבר המחייב התנערות לאומית והרס שגרה ומוסכמות. לדעת כי אין תחליף ל„שלום האמיצים" המבוסס על פשרה. מי שבא ממצרים יודע יותר עד כמה קשה החלופה להסדר החייב לבוא.

(רשימה אחרונה).

מדריך מעשי / יוני להב

איך לא חשבנו על זה קודם

פתרון לבעיית ההתקוממות בשטחים

מהי הבעיה העיקרית בנושא ההתקוממות בשטחים? הבעיה העיקרית היא שכל העולם מתעניין בזה, וכל תחנות הטלוויזיה מצלמות את זה, ואחר־כך יוצא שאנחנו לא בסדר. כולם כועסים עלינו, מפגינים נגדנו ומסרבים לחתום איתנו על חוזים מסחריים. גם אצלנו בבית, בגלל חשיפת יתר תקשורתית, כל השמאלנים שלנו מפגינים, מקימים ספינות מגורשים בפרוזים ומסרבים בהמוניהם לשרת בשטחים. בקיצור, יש למצוא דרך שתגרום לתקשורת להפסיק להתעניין בנעשה שמה.

הפתרון גאוני בפשטותו: יש לבצע טראנספר ולהעביר את כל החולים הקשישים, הכרוניים והמחכים לניתוח – לשטחים, למחנות הפליטים ולבתי־המעצר ברובעי הגדה והרצועה. את תושבי הגדה והרצועה יש לדחוס לבתי־החולים הממשלתיים. אף אחד הרי לא מתעניין בחולים הללו, וכך, כשיעברו לשטחים, סוף־סוף ייפסק מחול השדים הזה סביבם, וכך יוכל הצבא לפזר אותם ללא כל בעיות בגאז מדמיע ובאלות, להפעיל עליהם לחץ פיסי מתון וכל זאת – ללא התערבות המדיה. הפלשתינאים, לעומתם, אשר ימצאו עצמם לפתע בבתי־החולים הממשלתיים, יהפכו לחסרי־אונים לחלוטין, כי כך הם חולי בתי־החולים הממשלתיים שלנו: חסרי־אונים. וגם אותם נוכל להמשיך לא להאכיל ולא לנקות ולא לרפא. ואותם, כמובן, המדיה אפילו לא תחלום לסקר, להוציא, אולי כתבה בכיינית של יומן סוף השבוע.

ונשאלת השאלה: איך לא חשבנו על זה קודם. אולם יפה שעה אחת וגו'.

איך למנוע רעש תקשורתי סביב ספינת המגורשים וגם להשיג ניצחון תעמולתי

גם פה הפתרון פשוט מאד. יש לקבל את הספינה בפרחים ולארגן מיד משחק ידידות בכדורגל בין נבחרת ישראל, תחת שרביטו של המאמן מילינקו מיהיץ', לבין נבחרת המגורשים. נבחרת המגורשים תנצח ללא ספק את נבחרת ישראל, כי כולם מנצחים את נבחרת ישראל בהדרכת מילינקו מיהיץ', ובכך תושגנה שתי מטרות:

א. המגורשים יחושו סיפוק עצום מנצחונם על נבחרת ישראל ויסכימו, בתנאי האפשריה שלהם, לוותר על שאיפותיהם הלאומיות.

ב. התקשורת הבין־לאומית, אשר תסקר את המשחק, תפתח סימפטיה עצומה כלפי נבחרת ישראל, כי התקשורת הבין־לאומית תמיד היתה ותמיד תהיה בעד ה„אנדר־דוגס". כך נטה שוב את דעת־הקהל לטובתנו.

ושוב נשאלת השאלה, כיצד איש לא חשב על הפתרון הפשוט והיפה הזה קודם.

איך לנהל את משפט נאשמי ליל הגילשונים בדלתיים פתוחות

אלוף פיקוד המרכז ביטל את צו סגירת הדלתיים במשפט נאשמי ליל הגילשונים, לאחר שהפרקליט הצבאי הראשי הבהיר לו, שסגירת הדלתיים לא תעמוד בפני עתירת בג"ץ. בעקבות החלטת האלוף נוצרה בעיה תקשורתית רצינית ביותר: האם נעמוד במצב שבו כל עם ישראל ילמד, כי צבאנו הוא צבא רמיקולו, צבא נעדר מוטיבציה וחסר־אכפתיות לחלוטין? במצבנו הבטחוני הרגיש איננו יכולים להרשות לעצמנו שהפלשתינאים יתפקעו מצחוק בכל פעם שיראו ש.ג. או יתגלגלו על הארץ, תוך בהמות גיל תנוקות, כל אימת שיראו פלוגה של מג"ב שועטת לעברם: מה יהא על כח ההרתעה שלנו? כיצד נוכל להפעיל עליהם כוח פיסי מתון, אם בין מכת אלה אחת לשניה הם יפלישו, מצחקקים וגונחים מרוב גיחוך: „טוראי רוני אלמוג".

ובכן, יש כמה פטנטים להתגברות על בעיה זו. הצו היבש מציין, כי יש לנהל משפט בדלתיים פתוחות. יפה. שיערכו את המשפט בדלתיים פתוחות לרווחה – ומצידנו, הם יכולים אפילו לפרק את הדלתות מציריהם – אבל את המשפט עצמו יערכו בחדר אחר, מה ישה? מישהו כתב בצו באיזה חדר בדיוק צריך לערוך את המשפט?

ואם אמצעי יעיל, אך פשוט זה, לא יעבור את מבחן בג"ץ, יש לערוך את המשפט באותו חדר שבו פירקו את הדלתות מציריהם, אלא מה? להתקין עוד זוג דלתות יותר פנימיות. וגם אם אמצעי זה לא יעמוד בפני בג"ץ, יש לערוך את המשפט בלחישות. התקשורת לא שומעת מה הם מדברים? שילכו לבדיקת אוזניים.

ואם תצעק התקשורת: „הלו, לא שומעים שמה" יש לעבור ל„שפת הבית", שאותה התקשורת לא מבינה, חוץ מאהוד מנור. פשוט אהה.

איך להגיע לשלום עם הפלשתינאים

יש לנהל מו"מ עם אש"ף, בחסות ועידה בין־לאומית, ובהסתמך על החלטות או"ם 242 ו־338, ולהגיע להסדר הכולל ויתור על שטחים בגדה וברצועה למען כינון מדינה פלשתינאית עצמאית בשטחים מהם ייסוג צה"ל.

על שולחן הדיונים ומתחתיו

(המשך מעמ' 15)

האחרונות נתברר כי הדרך היחידה בעלת הסיכוי לקידום תהליך השלום היא משא־ומתן במסגרת ועידה בין־לאומית. מפלגת העבודה אימצה דרך זו, לאחר שהובטח שהוועידה אמנם תהיה מסגרת בלבד, שהמשא־ומתן יהיה ישיר בין הצדדים ושלמשתתפים אחרים בוועידה לא תהיה סמכות לכפות הסדר או להטיל וטו על הסכם שהושג בין הצדדים. הליכוד, בשללו דרך זו, מנע עד כה תנועה לקידום התהליך.

לאחרונה, בהשפעת הזעזוע של המהומות, הועלו רעיונות שונים לקידום הסדר. הרעיונות הם הן לגבי נוהל המשא־ומתן והן לגבי תוכן ההסדר, הן לגבי הסדר הביניים והן לגבי הסדר סופי. ה„חבילה" המתגבשת על־ידי ארה"ב כוללת במיקשה אחת „אירוע" בין־לאומי, שיחות ישירות על הסדר ביניים (אוטונומיה), צעדים לכינון האוטונומיה ותחילת משא־ומתן על הסדר הקבע, והכל לביצוע בקצב מואץ. אל לה למפלגת העבודה לשלול מראש איזה שהוא מן הרעיונות האלה. אל לה לדבוק בדבקות רליגיוזית בוועידה בין־לאומית כדרך יחידה לקידום השלום.

מי מפחד מאוטונומיה. אם מועלית הצעה בדבר הסדר ביניים דמוי־אוטונומיה לפי המסלול של הסכם קמפ דייוויד, על מפלגת העבודה לגלות נכונות לבחון כל הצעה כזאת מתוך גישה חיובית. מפלגת העבודה הצביעה בזמנו בעד הסכם קמפ דייוויד שהוא כיום התחייבות בין־לאומית של ישראל. יש לזכור כי הסכם קמפ דיוויד הוא לפי מהותו הסכם להסדר־ביניים להנהגת מימשל עצמי של אוכלוסיית השטחים המוחזקים לתקופה קצובה (חמש שנים), אשר בסופה ייקבע, בהסכם בין הצדדים, המעמד הסופי של השטחים. אין אני שותף לדעה, שהביע אחד השרים, כי נכונותו של שמיר לדון, בבוא העת, בנושא הטריטוריאלי פותחת פתח למדינה פלשתינאית. מפלגת העבודה היתה תמיד מוכנה לדון בנושא הטריטוריאלי והדיון בנושא זה מתחייב מהסכם קמפ דייוויד ומהחלטת מועצת הביטחון 242 שאומצה על־ידי ישראל.

מי מפחד מתוכנית רייגן. יש המקבלים במידה של חרדה את האפשרות שארצות־הברית תחזור ותעלה את תוכנית רייגן מספטמבר 1982. אין כל מקום לחרדה כזאת. אמנם, ממשלת בגין דחתה בזמנו תוכנית זו, אך מפלגת העבודה ראתה את עיקרי התוכנית באור חיובי, גם אם חלקה על פרטים. מהי אותה תוכנית? לגבי תקופת הביניים – תקופת האוטונומיה – מדובר על קשרים כלכליים, מסחריים, חברתיים ותרבותיים בין הגדה המערבית ועזה ובין ירדן; על הקפאת התנחלויות; על התנגדות לפירוק יישובים קיימים; על התנגדות לסידורים שיש בהם איום לבטחונה של ישראל.

באשר למעמד הסופי של השטחים המוחזקים, נאמר בתוכנית, כי החלטה 242 חלה על הגדה המערבית ועל עזה ומחייבת פינוי ישראל תמורת שלום; כי הגבולות ייקבעו במשא־ומתן; כי יהיה קשר (Association) בין הגדה המערבית ועזה ובין ירדן; כי ארצות־הברית מתנגדת להקמת מדינה פלשתינאית ול„הגדרה עצמית" אשר, בהקשר המזרח־תיכוני, מזוהה עם מדינה פלשתינאית; וכי מעמדה של ירושלים ייקבע במשא־ומתן.

גם אם אין מסכימים לתוכנית זו על כל פרטיה, אין ספק שיסודותיה העיקריים הם בסיס קביל למשא־ומתן. לא יעבור זמן רב ויתברר אם יש ממש ברעיונות אלה או שעל־אף כל היזמות נותרה הוועידה הבין־לאומית כדרך יחידה.

מלכוד הייצוג הפלשתינאי. כל דרך, כל יוזמה מדינית, מעלה את עניין הייצוג הפלשתינאי. בעניין זה אנחנו נמצאים במלכוד, ועלינו להיחלץ ממנו.

משא־ומתן עם ירדן ופתרון ירדני וודאי עדיפים בעינינו. למרבה הצער, ירדן אינה מייצגת – וודאי שאינה מייצגת לבדה – את האוכלוסיה הפלשתינאית בשטחים המוחזקים. בהסכם קמפ דייוויד הכירה ישראל – בחתימת ראש הממשלה דאז מנחם בגין – בקיום הבעיה הפלשתינאית ובצורך לפתרון על כל היבטיה.

מזה זמן רב חדלנו לדבר על משא־ומתן עם ירדן בלבד. אנחנו מדברים על משא־ומתן עם משלחת ירדנית־פלשתינאית. השפעתה של ירדן בקרב אוכלוסיית השטחים פוחתת והולכת. היא הגיעה לשפל ללא תקדים במהומות האחרונות.

מי יהיה הזרוע הפלשתינאית במשלחת הירדנית־פלשתינאית המשותפת? התשובה על שאלה זו לוטה בערפל סמיך. דבר אחד חייב להיות ברור: אנחנו חייבים לדבר עם נציגי הפלשתינאים. לא נקבע מי מייצג אותם. כל נסיונותינו לכונן מנהיגות „מתונה" נסתיימו בפיאסקו.

אנחנו אומרים: בשום פנים ואופן לא נדבר עם אש"ף. מי נחשב ל„אש"ף"? לחנא סיניורה הודבקה תווית של „סוכן אש"ף", נאסר עליו לצאת לחו"ל „מטעמי בטחון" ולמחרת ניתן לו היתר לנסוע לארה"ב לפגישה עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ. האמנם איפשרנו לארצות־הברית לקיים מגע עם „סוכן אש"ף"?

מקובל על הכל שהמהומות הן ביטוי לתנועה ספונטנית שנתחוללה בתוך אוכלוסיית השטחים ללא הוראה מבחוץ: מהנהגת אש"ף או מאחת ממדינות ערב. יש המצפים שמתוך המהומות האלה תצמח מנהיגות מקומית חדשה. לא ברור אם המנהיגות שחוללה את המהומות היא עצמאית ובלתי תלויה באש"ף או שמבחינה פוליטית היא סרה למרותו של אש"ף.

באחד הימים הלא־רחוקים ודאי נגלה ונזהה את המנהיגות הזאת. מה נעשה אז באלה שחוללו את המהומות האלימות: נכלא אותם? נגרש אותם? או נזמין אותם למשא־ומתן גם אם הם „סוכני אש"ף"?

אין מנוס ממשא־ומתן עם פלשתינאים אשר בעיני אוכלוסיית השטחים – לא בעיני ירדן לא בעינינו – הם נציגיה האמיתיים. אני רואה רק דרך אחת להיחלץ מן המלכוד שאליו נקלענו: בחירות מקומיות בשטחים המוחזקים. ייבחרו מי שייבחרו – אלה יהיו הנציגים האותנטיים של האוכלוסיה ובני שיחנו במשא־ומתן.

רק הסדר שלום שיושג עם נציגים מוסמכים של האויב יהיה הסדר של ממש.

مكبر من الاصل

משא

לספרות, אמנות ועיון

האחרון והאח

מאת יוסף פרוינד

דניאל שוורץ, „אגריפס הראשון, מלך יהודה האחרון", הוצאת מרכז זלמן שזר, תשמ"ז; 238 ע'.

כבר שם ספרו של דניאל שוורץ בא לרמז על מידה ניכרת של פאראדוקס, אולי אף על אירוניה טראגית הגלויה לפרק זמן מלכותו הקצר של אגריפס: היה „מלך" אך לא ביהודה העצמאית: לא הרי מלכות דוד, אחאב, חזקיה, ינאי כמלכות אגריפס, שתחילתה על־ידי הולכת הקיסר הרומי וכך גם אחריתה. „ראשון" שכן אחריו הוענק התואר מלך לבנו, אולם אגריפס ב' לא המלך על יהודה. ירושלים שבה בימיו של אותו יורש מלכותי ל„השגחתו" של הפרוקוראטור הרומי אשר ישב בקיסריה.

חז"ל דיברו על אגריפס הראשון באהדה, וזאת בניגוד בולט ליחסם לסבו הפעלתן, בונה ערים, מפאר ירושלים ב„בניין הורדוס" רב ההוד. חז"ל חרצו על הורדוס את משפטם: „העבד האדומי". הורדוס ישב רוב ימיו בארץ ויצא ממנה לפרק זמן ממושך רק בעל כורחו. אגריפס הובא לרומא כילד בן חמש, ישב בה עשרות שנים, ביקר בה רק לתקופה קצרה, חזר לרומי והגיע ארצה רק אחרי המלכתו על הטטראכיה הצפונית (חורן, בשן, גולן ואבל שבסביבה מקרבה מדמשק) בשנת 38. ומי שקרא תורה במעמד הקהל בבית המקדש בירושלים, נפטר בשעה שהשתתף בחגיגה הלבנטית של „אולימפיאדה", מעין מחקה אכזיה שנערכו לכבוד הפרינקפס הראשון בקיסריה, הקרויה על שמו.

אגריפס, נכדם של הורדוס ומרים החשמונאית, המלך על יהודה כבר בהזדמנות תחילה העניק לו גיוס קאליגולה שלטון על הטטראכיה הצפונית, אחר כך צירף לו את רובע של הגליל ואת חבל פראיה בעבר הירדן. קלאודיוס קיבל כבר לאגריפס את השלטון על יהודה, ובכך שינה את המעמד האדמיניסטראטיבי של יהודה ושומרון, (ובתוכן שתי הערים הראשיות, ירושלים וקיסריה) אחרי שלא שנים נפלה „יודאה" בידי פרוקוראטורים. גם בעבייני ארכיטקטורה לא זנח הפרינקפס את הטקטיקה הפוליטית שלו „הפרד ומשול". טקטיקה זו הנחתה את אבגוסטוס, מייסד הפרינקפאט, לחלק את מלכות הורדוס בין בניו של הורדוס; וכאשר אחד מהם, ארכילאוס, לא הביא את רצון המושלים והנמשלים, הודח אבגוסטוס וביטל את שלטון ארכילאוס והעדיף למסור את יהודה ושומרון לפקיד מטעמו. הנה אגריפס זכה למלוך, בחסד הקיסר, על נחלת סבו כולה.

בניגוד לנסיון המר שהיה ליהודי ארץ־ישראל משלטון הפרוקוראטורים נראתה תקופת מלכותו הקצרה כבית עלי; כיום קציר, וכך נשתרש רישומה בזכרון הדורות. חז"ל הכירו במסורותיהם פרטים על גילויי „יהדותו" המלכותיים של איש שרוב ימיו חי ברומי, היה מעורה שם הן בחצר הקיסר והן במתרחש בסינאט אך כמו יוסף בן מתתיהו ניצל אף הוא את מעמדו כדי לפעול לטובת אחיו. אחד הסיאים של פעילות זו היו מאמציו להעברת רוע הגזירה של העמדת צלם קליגולה בבית המקדש. פרשה הנדונה, מתוך המדגש הן בכתבי פילון האלכסנדרוני והן בכתבי יוספוס, זאת ועוד: „אגריפס המלך קיבל את התורה וקרא עומד... ושבחוהו חכמים. וכשהגיע ל„לא תוכל לתת עליך איש נכרי" (חוקת המלך, „דברים" י"ז 15) זלגו עיניו דמעות. אמרו לו אל תירא, אגריפס, אחינו אתה" (משנה סוטה פ"ז מ"ח). וכך העריך את פעלו של אגריפס מלומד בן דורנו, פרופ' מנחם שטרן: „בין כל צאצאי בית הורדוס הוא הגיע אל האומה היהודית בראש שאיפותיה, רק בשבע שנות חייו האחרונות".

כאמור, היתה מלכות אגריפס קצרה: ביהודה מלך פחות משלוש שנים. „מלכותו של אגריפס הראשון היא זוהר אדמון בשפת השקיעה" (יוסף קלויזנר).

★

מקצה רב ערך ד"ר דניאל שוורץ, מלומד צעיר (יליד 1952) הנמנה עם סגל המרצים באוניברסיטה העברית, במוסרו לידי הקורא העברי את המונוגרפיה הראשונה על אגריפס. שוורץ הגיע לכתיבתה של מונוגרפיה זו בשל חקירתו בכתבי יוסף בן מתתיהו והתחקותו על נתוני המקורות השונים, שבהם השתמש ההיסטוריון. בכתבי יב"מ סיפור אגריפס הוא אפיזודה, כך ב„מלחמת היהודים" וכך ב„קדמוניות".

אגריפס הובא לרומי יחד עם אמו בשנת 5 לפסה"נ, בהיותו בן חמש, ושם התחנך ב„חוגים מכובדים ביותר". מדיניותו של אוגוסטוס היתה לדאוג לחינוכם הרומי של מועמדים אפשריים לשלוט מטעם רומי בנחלות אבותיהם. וכך נהג לגבי רבים מנסיכות הספר של האימפריה, וביחוד באלה שמזרחה מהים האגאי. קו מדיני זה שהתווה על־ידי אוגוסטוס הוסיפו יורשיו לקיים עוד שנים רבות אחר כך (השווה: בארץ הנבטים בוטל שלטון המלך המקומי רק בתחילת המאה הב' לס' – בפקודת הקיסר טראיאנוס). אגריפס נמנה עם חוג החניכים המיוחס, שבו התחנך גם קלאודיוס בן גילו, מי שעתיד לעלות לכס הקיסרות ב־41 לס'. לבני טובים אלה נהגו לדאוג למשפחה אומנת, כביתו של ההיסטוריון החשוב אסיניוס פוליו. כשלושים שנה שהה אגריפס ברומי. לפרק זמן זה מקדיש יוספוס בקדמוניות רק שורות ספורות ובהן ידיעה על הקירבה בין אגריפס לדרוזוס בן טיבריוס קיסר. כן מספר יב"מ על נטיותיו הפזרניות של הגבר אגריפס. בשל כך נכנס לחובות כבדים. לחץ הנושים הוא שהניעו להפליג ליהודה במועד שבין 28 ל־30 לס'. (הדיון הכרונולוגי בסוגיה זו, ראה עמ' 53–56). האם יצא בגפו או עם אשתו? את תאריך נישואי אגריפס לקיפרוס ניתן לשער עפ"י גילם של ילדיהם אגריפס ב' וברניקי שנולדו בשנים 28 ו־29 לס'.

כיצד לגבר אגריפס, שחונך ברומי וישב בה עשרות שנים, את לשון עמו איננו יודעים. יוספוס מוסר לנו ב„קדמוניות" י"ח 228, כי את הידיעה על מות טיבריוס הביא לאגריפס עבדו המשוחרר מרסיאס שאמר לו „בלשון העברים": האריה מת. איננו לומדים משבר מידע זה אם דיבר מרסיאס עברית או ארמית. מכל מקום, אגריפס הבוגר ידע עברית וידע את מנהגי עמו כפי שבעצם במעמד קריאת התורה על ידי המלך (ראה לעיל).

מקורותיו העיקריים של יוספוס לכתיבה על אגריפס היו, לדעת שוורץ, שני חיבורים: „חיי אגריפס", „חיי אנטיפס", ועוד שני מקורות רומיים בני התקופה. היו „המשלחת אל גאיוס" של פילון האלכסנדרוני וכתביו האפולוגטיים האחרים. והייתי מוסיף פה עדויות בע"פ, שמבע ההיסטוריון יוסף בן מתתיהו הכוהן, שנולד בשנת 38 לס'. ייתכן אפילו, שהילד יוסף ראה את אגריפס. בנעוריו היו לבאבא כהנים משכיל זה אפשרויות למכביר לשמוע בארץ רשמים ודעות על אגריפס. לעומת זאת, לידיעת ההיסטוריון כיום עומדים דברי היסטוריונים קדמונים ובהם מידע חשוב על החיים בימי טיבריוס, קליגולה וקלאודיוס, כגון כתבי סוטוניוס ודיון קאסיוס. ויש פסוקים ב„ברית החדשה" ודברי חז"ל וגם ממצאים ארכיאולוגיים.

במקורות אלה מעלה שוורץ, פרט אחר פרט, את מסכת חייו של אגריפס על שהותו ברומי, הפגנת מעמדו הרם ... (לעמוד זה) בהופעתו בחוצות אלכסנדריה; תגובת הגברים בבירה הלניסטית ותיקה זו: שהותו הקצרה ביהודה, ויריבותו עם אנטיפס גיסו ושובו לרומי; ידידותו עם גאיוס קליגולה, הצעיר ממנו בכ"ב שנים; מאסרו עקב דיבורים בלתי־זהירים על עלייתו הקרובה של גאיוס לשלטון. דיבורים אלה הובאו על־ידי הקיסר הזקן והחולה והיו מקדימים כפגיעה בכבוד השליט, שריגה קטנה נוהג מהם. אחרי מות טיבריוס שוחרר גאיוס את אגריפס ממאסר ומינהו מושל על הטטראכיות הצפוניות. אחר כך אנו קוראים על פעילות אגריפס לטובת העניין היהודי בהעברת רוע גזירת הפסל. אחרי רצח קאליגולה באה מעורבותו במהומה בכמורת הרומית התייצבותו של אגריפס לצד מועמדותו של קלאודיוס. התייצבות זו הראתה על הבנה פוליטית נכונה של אגריפס. ושיא מלכותו: מלך על נחלת סבו מאביב 41 ועד למותו.

משברי ידיעות משחזר שוורץ יפה את רצף פעולותיו של אגריפס כשליט יהודי, את מדיניותו הכלכלית ואת פרשת יחסיו עם הלגטוס הרומי בדמשק, הממונה הישיר עליו. הלגטוס השיג על מעשים שהיו עשויים להתפרש כנסיון לפריקת עול רומי: בניין „החומה השלישית" וכנס מלכים שאירח אגריפס בטבריה. לכנס זה באו מלכים מהאזורים המזרחיים של האימפריה, מי שמלך כמו אגריפס בחסד הקיסר – והלא באופק הקרוב, מעבר לפרת, היתה פארתיה, היריבה של רומי, ובפארתיה יהדות עשירה ומושרשת, יהדות בבל. קלאודיוס שעה לדברי הלגטוס: בניין החומה הופסק והמלכים האורחים נשלחו לאחר כבוד כל אחד למקומו.

בעניין מותו החטוף של אגריפס העלתה שורה של היסטוריונים, במפורש או במרומז, חשש כי הנכרים של קיסריה הרעילו את המלך היהודי. אבל נראה שההשערה הזאת נשענת רק, או בעיקר, על התאווה האנושית לשערוריה, כותב שוורץ בעמוד 227.

בידי המחבר עלו יפה, לדעתי, קביעות כרונולוגיות חשובות. ולכך שתי דוגמאות: דברי הקטגוריה המפורים נגד היהודים שהשמיעו האלכסנדרונים למפתן ואיזידורוס הגימנסיארכוס: כנגד דברים אלה קם אגריפס והשמיע את הסיעון היהודי באוזני הקיסר. לדעת היסטוריונים אחדים מדובר בימיו של אגריפס ב', בשנה 52/3. יחד עם צ'ריקובר, מנחם שטרן ואריה כשר טוען שוורץ, שאגריפס המוזכר בקבוצת פאפירוסים המספרים את „פרשת איזידורוס" זו, הוא אגריפס הראשון; לדעת שוורץ מדובר בתחילת שנת 41, עוד לפני צאתו של אגריפס מרומא ליהודה. אכן, הסבר יסודי ומשכנע.

בספרות מקובל לקבוע את תאריך מותו של אגריפס למארס 44 לס'. תאריך זה קבעו היסטוריונים על סמך הכרונולוגיה העולה מהידוע לנו על פעולות פאולוס השליח. שוורץ נוטה להקדים בעד שנה בערך, לתשרי 43 (ע' 121), וכך על סמך המועד המשוער של משחקי קיסריה: ה־23 בספטמבר הוא יום הולדתו של אבגוסטוס; יותר על כן: חודש תשרי הרבה יותר מתאים מבחינה אקלימית לעריכת משחקים שריכזו קהל רב ומתחרים מהארץ ומהרחוק. אכן – שיקול סביר. ועם זאת: מאחר שתשרי מוצע כזמן המשחקים, מעניין היה לברר כיצד תיאם אגריפס בין אדיקותו היהודית, שלא יכלה לפסוח על מועדי תשרי ונוכחותו בבית המקדש לבין הכנות למשחקים, אשר כללו בוודאי קבלת פניהם של אורחים רמי מעלה, ומהם כאלה שהגיעו לנמל קיסרי המפואר, ולא כל שכן נוכחות אגריפס במשחקים עצמם. לא מצאתי בספר שלפנינו את פיתוחו של שיקול זה. מכל מקום מראה הכרונולוגיה על פי שוורץ, שמלכות אגריפס ביהודה ארכה כשנתיים וחצי ושהותו ביהודה כמלך אף פחות מזה.

דומה שהמוטיבציה המנחה אשר הביאה את שוורץ לחיבור ספר על אגריפס הראשון, חקר כתבי יוספוס, היא שישבשה במידה לא קטנה את רצף ההרצאה במונוגרפיה זו. רצף זה הופרע לעתים על ידי פניות והתעכבות על פרטים שמקומם בהערות שוליים או ב„נספחים". עבודה היסטורית חשובה, האמנם כזה הוא מחקרו של שוורץ, מן הראוי שתפרוץ אל מחוץ לטבעת הצרה של מעיינים מקרב אנשי האקדמיה, המתמחים בלימוד התקופה הנדונה. היה זה ההיסטוריון הבריטי החשוב, ג'.מ. טרווליאן שדרש מחבריו למקצוע לזכור היטב, כי ההיסטוריה היא סוג של ספרות האמורה לפנות לקהל משכיל רחב על ידי ידע מוסמך ומבוסס ותוך הקפדה על רצף ההרצאה ורמתה הסגנונית. ולא חסרים היסטוריונים גדולים בעת החדשה בקרב העמים, וגם בישראל, אשר כתיבתם מראה, כי אכן שיטה זו אפשרית ואינה פוגעת בדיוק מסירתן של העובדות ובערך המדעי של חיבורם.

זאת ועוד, סטיות מרצף ההרצאה לא זו בלבד שהן מכבידות על הקורא: הן משמשות עילה לפלפולים והשערות אשר מעצם טיבם ערכם מועט ואף מפוקפק מאוד: את ניתוח הסיפור ב„מעשי שליחים" על יחסו של אגריפס ל„כנסיה" הנוצרית בירושלים מסיים שוורץ בדברים הבאים: „אם מותר להעלות השערות, נראה שלולא רדיפה זו (של הנוצרים על־ידי אגריפס – י.פ.), כמו חורבן הבית כדור מאוחר יותר, כלומר ללא התערבות מדינית חיצונית אשר החלישה את הכנסיה הירושלמית, העתקת מרכזה והשינוי באופיה של הנצרות היו נעשות (!) תוך מאבקים פנימיים קשים עוד יותר" (ע' 171). ובע' 167: „אילו לא נפטר אגריפס כה מהר אלא האריך ימים, כמו למשל ידידו אנטיוכוס הרביעי מלך קומגנה, שהומלך יחד עמו בראשית ימי קלאודיוס, האם היתה מדיניותו האמודה של קלאודיוס גורמת לו להדיח את אגריפס? או האם התבססה מדיניות זו רק כאשר ניתנה לה הזדמנות נוחה, ולולא מותו התכוף היה אגריפס יכול להמשיך למלוך עוד עשרות שנים כמו אנטיוכוס? ואילו אמנם המשיך למלוך, כיצד היו נראים פני ההיסטוריה? האם היו פני הדברים שונים, אילו דאג אגריפס להתניף למרסוס (הלגטוס) ולפייסו?"

אילו... אלא... לולא... אמנם... אילו ואגו... היה יכול... ואילו אמנם... ושוורץ מסיים „משחקי כאילו" אלה בפיסקה זו כאומר: „ברם שאלות כאלה, על אף קסמן הוברזויתן, שייכות יותר לעולם של הדמיון והאמונה, ולא נוכל אלא להעלותן". מה ההכרזויות? מדוע היה צריך להעלותן? מה ערכן במחקר היסטורי צרוף וביקורתי שאמור להיות צמוד לעובדות, ורק לעובדות?

כיצד נראה „אגריפס במבט ההיסטוריוני?" „הספרות התלמודית שופעת כלפיו בדרך כלל חום ואהדה רבה" (אריה כשר). מנחם שטרן ציין את פופולריותו של אגריפס ואת השתקפותה במקורות התלמודיים, שבהם מוקף מלך יהודה האחרון „כאישיות מקובלת ביותר על האומה". וכך אומר בסוגיה זו דניאל שוורץ בפרק החותם את ספרו: „לעומת הקרובים לזמנו (למשפחתו), שראו את אגריפס באור חיובי ביותר, ספרותם של חכמים, המשקיפה עליו ממרחק ניכר ולאור החורבן, בעצם מעודדת אותנו כאמור לראות באגריפס תופעה חולפת חסרת משמעות".

להערכת מעמדו של אגריפס כמלך יהודי אשר הומלך על ירושלים ונחלת סבו כולה היתה השפעה רבה על המשך ההתרחשויות בארץ. חוהי, לדעת שוורץ, אחת האירוניות של ההיסטוריה, שכן מדובר בפרק זמן שבו „המלך על יהודה איש שהבין, כי עתיד היהודית במערב תלוי ברומי, אך הם, או רבים מהם, התעקשו לראות בו את היפוכו, נצר לשושלת שהתנגדה לרומי. התקוות שהתעוררו עם עלותו לשלטון וטיפחו לרעוץ עם מותו, תרמו לאמונה שהביאה את המרד ואת החורבן" (ע' 188). בהערכה זו מסיים דניאל שוורץ עבודה מעמיקה ודקדקנית הראויה לעיונם של הלומדים את תולדות עמנו בארץ בעשרות השנים שקדמו למרד הגדול.

„חופשי ומאושר – ושמא הכל אינו אלא תרמית?"

מאת גאיו שילוני

עם הופעת „מדבר הטטרים" מאת דינו בוצאטי, מאיטלקית: מרים שוסטרמן; זמורה, ביתן מוציאים לאור; 1987; 176 עמ'.

„חופשי ומאושר" – כך חש את עצמו ג'ובני דרוגו על ערש מותו, לאחר שביזבז את כל חייו, בציפייה השווא לרגע שבו אולי יזמן לו מזלו איזו אפשרות להלל מעלל גבורה, במצודה הסודית הניצבת מול „מדבר הטטרים" – אותם טטרים שהפכו כבר מזמן אך ורק לאגדה נשכחת וצילם המאיים כבר נמוג מזמן על פני המדבר ההררי. מול מותו המתקרב – שהוא „מות־גיבורים... שאפתני" למרות שהאיש העומד למות „שרוי בכל רע, גולה בין זרים" – חש הלוחם־שלא־לחם־מעולם, הזקן והחולה, שהוא „חופשי ומאושר". אלא ש„אחר כך חשב: ושמא הכל אינו אלא תרמית?" אולם ברגעיו האחרונים אין הוא מבכה את חייו שחלפו כלא־כלום מול שקיעת התקווה: לא. הוא „אוזר כוח, זוקף את חזהו, מתקן ביד אחת את צווארון המדים... סופג במבט חטוף את מנת כוכביו האחרונה, ואחרי כן, אף־על־פי שאיש אינו רואה אותו – הוא מחייך".

זהו סיומו של הרומאן „מדבר הטטרים" מאת דינו בוצאטי, ואולי זו גם תמצית הספר, אולי זו תמצית כל יצירתו והגותו של העיתונאי שהיה – ולא בבקרה – למחברם של סיפורים פנטסטיים. זהו ספר שבו, לכאורה, לא קורה כלום, ולמעשה קורה בו הכל, כי מגוללים בו כל חייו של האדם. של כל אדם. תקוות נעורים ושיגרת היומיום, חלומות תהילה ואפרוריות המעשים העלובים, מרץ פעלתני והזיה אינסופית – ותילי תילים של אכזבות; אך לבסוף – חיוך. חיוך אירוני, עצוב – ובכל זאת חיוך.

נשאלת איפוא השאלה: האם שולט בספרי בוצאטי – ובספרו „מדבר הטטרים" במיוחד – יסוד הייאוש, הנובע מן ההודאות כי האדם המרגיש את עצמו „חופשי ומאושר" איננו אלא קורבן לאיזו „תרמית"? (והרי כה רבים היו המבקרים שהקישו גזרה שווה בין בוצאטי לבין קפקא...) או שמא היסוד הסלחני, יסוד „החיוך", הוא השולט ביצירתו של הסופר שנולד בין הרים נישאים ובילה את חייו במילאנו, עיר־מישור?

ומכאן לשאלה אחרת: האם היה דינו בוצאטי „מגדולי הסופרים האיטלקים בזמננו", וביצירתו המוגשת כיום לקורא הישראלי יש באמת „סוד קסום... פיוטיות... מבנה מושלם", והעלילה המתוארת בה „מקבלת משמעות קפקאית ורומזת על אמיתות עמוקות" – כדברים המתפרסמים כדש שעל גבי העטיפה האחורית של מהדורת התרגום העברי שלפנינו – או שמא כל יצירתו של בוצאטי איננה – כדברי מבקרים מסויימים – אלא מעין „קפקא במהדורה לילדים", והמו"ל הישראלי, שרצה (ויש לשבחו על כך מאוד) להגיש לקוראינו יצירה מהספרות האיטלקית, מוטב היה אילו פנה תחילה ליצירות סופרים „חשובים יותר"?

הבה ננסה לתת כאן תשובה, ולו חלקית בלבד, לשאלות האלה: הבה ננסה לשבץ את יצירותיו של בוצאטי בכלל, ואת „מדבר הטטרים" שלו בפרט, במקום הראוי להם במסגרת הספרות האיטלקית – העולמית – של ימינו.

„סופר מבודד, מוחרם, רחוק מכל חוג ספרותי, מקרה יחודי בתרבות האיטלקית..."

כך אוג'ניו מונטאלה בדברי ההספד שכתב עם מותו של בוצאטי, ואכן היטיב מאוד להגדיר את הסופר ואת יצירתו, הכוללת לא פחות מ־22 ספרי פרוזה (רומאנים וקובצי סיפורים, כולל ספר לילדים, סיפור כתוב בשיטת „הקומיקס", וקובצי כתבות עיתונאיות), 12 מחזות (רובם מעובדים), 5 ליברית למחזות מוסיקליים, וגם 2 ספרי שירה.

מבט חטוף על חייו של בוצאטי יוכל לבאר מה טיבם של כמה מיסודות אישיותו.

הוא נולד ב־1906, בשם דינו בוצאטי טראברסו, בחוילת משפחתו בכפר סאן פלגרינו הסמוך לעיר בלונו, כמחצית הדרך בין ונציה לאוסטריה, לרגלי האלפים הנישאים. בהרריות האלו תיאר בוצאטי רבות וכן את ההרים שביניהם עברו עליו שנותיו הראשונות, וכן את האגדות על רוחות־רפאים המשוטטות בבינתו לעת־לילה. נוף ההרים משמש רקע לרבות מיצירותיו (וכולל „מדבר הטטרים") שנכתבו דווקא במילאנו המישורית, שבה עברו על הסופר רוב ימיו (מת ב־1972). יצורים שלא מהעולם הזה מאכלסים רבים מסיפוריו (באחדים אף מופיעות רוחות־רפאים ממש, למשל בסיפור „האורח", שבו חייל הרוג מבקר אצל אמו).

על הבימה הספרותית הופיע בוצאטי – שבאותם ימים

דינו בוצאטי

שימש כתב־שליח במערכת העתון החשוב „קוריירה דלה סרה" – בשנת 1933 (שנה בה המשטר הפאשיסטי, שעדיין לא השתעבד להיטלר, נראה מבוסס היטב) עם הנובלה הארוכה „ברנאבו איש ההרים". נובלה ארוכה נוספת (קשה לכנות ספרים אלה „רומאנים", כפי שכינה אותם מחברם), „סודו של היער הישן" (1935), היתה מעין המשך לספר שקדם לה, אולם בספר שני זה התבטא באופן מובהק יותר אחד מהיסודות החשובים של יצירת בוצאטי – הוא היסוד שעל פי הגדרת טודורוב נכנה אותו „יסוד הסיפור הפנטסטי": דווקא על רקע של תיאור ריאליסטי פשוט מתרחשים דברים שגורמים לקורא אותה „וסילציה" (VACILLATION), כבמקור הצרפתי של מהדורתו, אותו זעזוע שבגללו שואל הקורא את עצמו: „כיצד זה ייתכן? האם הדברים מתרחשים בחלום או בהקיץ? ואולי מתוארת כאן תופעה חולנית, מחלת רוח?" בסיפור זה הציפורים מדברות בלשון בני־אדם, הרוח הנושבת מדברת גם היא...

אחרי שני הספרים המתוארים לעיל, הופיע „מדבר הטטרים". השנה היתה 1940. איטליה עמדה לעשות מעשה שלימים ימיט עליה שואה רבתי: להצטרף לצד גרמניה במלחמת העולם השניה. בימים ההם הולנד ובלגיה במערב, אוסטריה, צ'כיה ופולין במזרח, היו כבושות בידי הנאצים: צרפת, דניה, נורווגיה, יוגוסלוויה, יוון, רומניה, הונגריה, בולגריה וחלק גדול של רוסיה עמדו ליפול תחת שלטונו של היטלר, כאותו מסע עומד נצחון לכאורה־העין שבוצאטי עצמו תיאר בסיפור הפנטסטי „שיר־ההלל המלחמתי" (הופיע בעברית בגליון 85־86, מאי 1986, של „פרוזה"), ועיתוי הופעת „מדבר הטטרים" אופייני ביותר.

בוצאטי השתתף במלחמה ככתב צבאי, על סיפון אוניה איטלקית שנטלה חלק בשני קרבות חשובים: קרב כף מאטאפאן וקרב מפרץ הסידרה. את הקרבות תיאר בוצאטי בכתבות שנאספו כעבור זמן בספר. בעצם ימי המלחמה (1942), ודווקא בימיה הקודרים ביותר, הופיע קובץ הסיפורים שלו „שבעת השליחים", בסיפורים רבים בקובץ זה אפשר למצוא ביקורת סמויה (איטליה היתה נתונה תחת שלטון רודני) נגד המלחמה ונגד המשטר.

עם סיום המלחמה, ב־1945, פירסם בוצאטי ספר לילדים בשם „פלישתם המפורסמת של הדובים לסיציליה", עם ציורים פרי עטו של המחבר עצמו (בוצאטי הגדיר את עצמו כצייר שלעתים חטא גם בכתיבה...). זהו באמת סיפור לילדים – אולם זו גם פאראפראזה סאטירית של המלחמה הנוראה שרק זמן קצר לפני כן הסתיימה.

בשנת 1946 החל בוצאטי לכתוב – ולהציג – מחזות (אחד מן המערכונים שלו, מחזה סוריאליסטי־פנטסטי, מעין „תיאטרון האבסורד", בשם „השעון", הופיע בעברית בגליון מס' 7, סתיו 1987, של „אפידרון").

קובץ סיפורים נוסף בשם „מחר בלהספקאלה" הופיע ב־1949; וב־1958 בחר בוצאטי, בקפדנות רבה, שישים מסיפוריו ופירסמם יחד תחת השם „שישים סיפורים".

באותם ימים, כאשר שימש סופר „העמוד השלישי" (מעין מוסף ספרותי־תרבותי) בעתון „קוריירה דלה סרה", פנה דינו בוצאטי למדע הבדיוני עם הרומן שלו „הניסוי הגדול", לאחר מכן עסק, לראשונה דווקא, בתיאור העניינים שבינו לבינה ברומאן „אהבה אחת", שלא נתקבל יפה בעיני המבקרים.

ב־1965 הוא פירסם ספר שירה אוטוביאוגרפית־סאטירית. ב־1966, שוב קובץ סיפורים בשם „הקולומברה", לפי שמו של בעל־חיים פנטסטי הרודף, כמו הגורל, אחרי אדם. ב־1969 ניסה את כוחו בכתיבת ספרי „קומיקס" רציניים (האם אין בכך איזה פאראדוקס...), עם „פואימה בקומיקס". ב־1971 פירסם קובץ של כתבותיו בעתון, תחת השם „הלילות הקשים". כן פירסם ספר בשם „ביחד ראיטליה" וכן כתבות על מירוץ האופניים בשם זה. קובץ כתבות נוסף שלו נושא את השם „מיסתורי איטליה".

קצר יהיה מצע זה מהשתרע, אם נרצה לפרט את כל שבות המחוות הליטרריות שהסופר הזה כתב.

דינו בוצאטי מת, כאמור, ב־1972, במילאנו.

„שמא הכל כרוך... בשירים הבוקעים מן הקומה שמתחת?"

כך שואל את עצמו ג'ובני דרוגו, הגיבור־לא־גיבור של „מדבר הטטרים", בשעת מותו – וסוד הקסם של כתיבתו של בוצאטי הוא באמת „כרוך בשירים הבוקעים" מאי־שם, מתחת לאיזה מעטה מיסתורי.

את דרכו של בוצאטי בספרות אפשר לחלק לשלושה שלבים קשורים זה בזה. התחיל בדרך זו ככותב אגדות – „ברנאבו איש ההרים", „סודו של היער הישן" – שבהן החיות מדברות בלשון בני האדם ומשהו סמוי מסתתר תחת מעטה המציאות היומיומית. המשיך בה עם מיזוג המציאות והאגדה גם יחד בספרו „מדבר הטטרים". לבסוף כתב סיפורים בהם „הפנטסיה איננה תכלית כשלעצמה", כאמור באחרית־הדבר המצורפת לתרגום העברי של „מדבר הטטרים", „אלא היא דרך לפרשנות על הקיום האנושי ועל העולם".

אכן, ביצירות מן השלב הראשון מצויים מוטיבים סימבוליים, מאלה המהווים, לפי הגדרתו של פרופ, את יסוד הז'אנר אגדה: מכתינים לבוא השודדים; ההרים והיער – השתקפות זכרונות ילדותו של הסופר – שולטים כרקע; כוחות מאגיים פותרים קושיות. לעומת זאת, קסמו של „מדבר הטטרים" נעוץ בריבוי הרבדים המוצעים לקורא, המאפשרים קריאה הולכת ומעמיקה יותר ויותר (למי שמעוניין בכך, כמובן; וכאן נעוצה גם חולשתו של הספר, שאיננו „ספר לכולם"; כבר נזדמן לי לכתוב, במקום אחר, שאכזבה רבה נכונה לכל ששכו „הקורבר" של הספר יפתה אותו לחפש בו עלילת הרפתקות). הסיפורים (השייכים כמעט כולם לז'אנר הפנטסטי, כאמור) משקפים, באמצעות אווירה כאילו לא מהעולם הזה, אגדתית־כביכול ומורחקת לכאורה מכל מגע מידי עם המציאות, מציאות כאובה, אקלים של ארעיות גדושת חרדות, האופיינית לימי מלחמה ולאלה שבמיד אחרי המלחמה. לא במקרה קובץ הסיפורים הראשון, „שבעת השליחים", הופיע בשנת 1942 הקודרת כל כך.

השיבה לנורמליות אחרי מוראות המלחמה השפיעה עמוקות על בוצאטי וגרמה לו משבר של ממש: הוא מצא את עצמו עומד בין המנוגדים. אכפת, על פי העדות שמסר לנו בסיפוריו, הוא ... בראש את התבוסה. אולם להסתגל אליה היה קשה לו. עכשיו בא תור כתיבת הסיפורים הפנטסטיים. אם ספרון שכתב בשיתוף עם סופר אחר („הסר המקטרת") מהווה בריחה מן המציאות, הרי שסיפור כגון „מחר בלהספקאלה" הוא תיאור נאמן, בדרך פנטסטית, של מציאות אותם ימים, כאשר השטן מהשתלטות משטר בולשביקי. „האדרתי" מוסר את תדרת האמהות לגורל בניהן החיילים ואת טרגדית נפילת הצעירים חלל בשדה הקרב. „נקמתו האימתנית של בעל־החיים מבעייתי" משחזר באמנות, באמצעות תיאור שיש בו הרבה מסגנונו של א.א. פו, את חרדות ימי ההפצצות על מילאנו. סיפורים אקזיסטנציאליסטיים כביכול, כגון „המעיל המכושף", „הריגת הדרקון", „העקבויים", „הקיפורים ההולכים וגדלים", „מעשה בכיסא אותי" (הופיע בעברית, בגליון 85–86, מאי 1986, של „פרוזה"), מבליעים את חרדות האדם בדורנו (באחדים מהם אנו מוצאים קרבה לחלק מסיפורי איטאלו קאלווינו שבקובץ „האהבות הקשות"). סיפורים כמו „שבע קומות" (אדם מאושפז בבית־חולים לטיפול במיחוש קל, ולכן מקומו בקומה השביעית; אלא שעקב

(המשך בעמוד הבא)

ניר קינן

דובים ויער. עזה, בואכה '88

לוּ בָאת עַכְשָׁו הָיִיתִי שׁוֹכֵחַ
הַכֹּל, הָיִיתִי יָכוֹל לְחַבֵּק אוֹתָךְ
אֵלַי חָזָק וְלִשְׁכֹּחַ אֶת הַכֹּל –
אֵיךְ שֶׁקָּרָאת אֵלַי „עֲלֵה קֵרֵחַ"
כְּשֶׁעָבַרְתִּי בִּרְחוֹבָם
וְקָרָאתִי לַדֻּבִּים וּבָאתִי עִם הַדֻּבִּים
וְטָרַפְתִּי אוֹתָם
יְלָדִים

לוּ בָאת עַכְשָׁו הָיִיתִי שׁוֹכֵחַ
הַכֹּל. אַתְּ מוּל הַמִּלְחָמָה הַזּוֹ. אַתְּ
אֲנִי פֹּה רַךְ וְכָאן
אֲנִי כְּבָר לֹא הוֹלֵךְ לְשׁוּם מָקוֹם
בְּלִי הַדֻּבִּים שֶׁלִּי
מִימִינִי וּמִשְּׂמֹאלִי

אִתָּךְ אֲנִי מַמְרִיא אֶל הַשְּׁחָקִים
אֶל עֲנָנִים שֶׁל רוּחַ חַמִּים
וְכָאן אֲנִי סוֹרֵחַ בְּלִי רַחֲמִים

עזה, שוב הולך לקיסריה

הַיָּם מוֹסִיף לִהְיוֹת כָּחֹל. כְּבָר כָּתַבְתִּי,
כָּךְ נִדְמֶה לִי, שֶׁעָנָן אֵינֶנּוּ הַבָּעַת דֵּעָה.
וְאַל לוֹ לָאָדָם לַחְשֹׁב לְטָעוּת
שֶׁמִּישֶׁהוּ אוֹמֵר לוֹ הֵן אוֹ לָאו

אָדָם מוֹסִיף לִצְעֹד בַּחוֹל. כְּבָר כָּתַבְתִּי
לָךְ, נִדְמֶה לִי, שֶׁעָנָן אֵינֶנּוּ הַבָּעַת דֵּעָה
וְאַל לוֹ לָאָדָם לַחְשֹׁב לְטָעוּת
שֶׁמִּישֶׁהוּ סוֹפֵר אֶת צְעָדָיו.

יֵשׁ קַו בָּרוּר בֵּין יָם לְחוֹל
יֵשׁ קַו הוֹפִי־סוֹף. בְּיוֹם הַשֵּׁנִי,
כָּךְ נִדְמֶה לִי, בָּרָא. לוֹ הַיָּם. וְעַל הַחוֹל
יֵשׁ עִיר בִּרְחוֹבוֹת טְרוּפִים. לָהּ הָאָדָם.

וְיֵשׁ סְפִינָה טְרוּפָה עַל קַו הַיָּם.

שיחה עם מרים איתן

גן תלוי בנינווה

מאת לאה שניר

שאלה: באיזו סיטואציה נוצרת אצלך שירה?

תשובה: קשרים עם אנשים, מראות, רוחות, קולות, יוצרים סיטואציה של צורך להוליד שיר. כל מיפגש הוא ביטוי חד־פעמי לצורך זה אשר מכאן ואילך אין עוד כל סיכוי שיופרע על ידי כוח חיצוני כלשהו. כשאני יושבת מול הדף, בא השיר בדרך כלל בשלימות. אחר כך אני עובדת עליו ומלטשת כדי שייגע בדיוק במקום הנכון, באופן הנכון, המדוייק.

קריאה בשירייך מעלה תחושה של צורך בתיעוד רגשות, או מראות, או אפילו רעיונות מופשטים שהכרח לעצבם במילים. האם יש בכך ביטוי להתמודדות בלתי הנדרש להתהוות השיר?

אני אדם מגיב. העולם המתרחש סביבי אינו נשאר בגדר מצב חיצוני. המעורבות שלי במתרחש סביב היא המאפשרת, מן הסתם, אותו תהליך מורכב ובלתי מובן עד הסוף, המעורר בי מחשבות הנובעות ממחשבות אחרות, שאף הן נביעתן ממפגש כלשהו. ביקור של משורר עם התינוקת שלו מעלה שאלה על משמעות החיים, שהיא תוצאת רגע נשכח של שחור אהבה גדולה ושעות בטרם לידה כאשר בשדה פרגים, ליד בית החולים, הייתי מלכה, ובתור הלידה, בודדה, מושפלת, „כגרור הארץ בין רגלי".

שירייך קצרים ברובם, מגובשים. ניכר בהם הליטוש. אין מלה מיותרת ובכל זאת אני מבקשת לשאול, האם יחסך עם הלשון מאפשרים לך לדייק באמירה, או שדווקא הליטוש יש בו משום הכיבת המבע האותנטי, ההולך?

זמן רב מאד אני מתלבטת בשאלה זו. על פי הפיסתי שיר טוב הוא שיר שהלשון והתוכן „מתלבשים זה על זה". אצלי, מתאימה הלשון את עצמה לחוויה: יתר על כן, אני רגישה ביותר לזיופים. במקום שבו דורשת החוויה לשון גבוהה ויפיפיה, אינני מקבלת שבירה אירונית, או משפט הנכבע לצורך המצווה להימנע מכתיבה רומנטית לשמה. כאן עבודת־הראש היא זיוף. השבירה השכלתנית מקלקלת את השורה. בתהליך כתיבת השיר יש לעיתים תבופות מצב של דליפת אנרגיה, ריכוז לקוי, זיוף הקול הפנימי. הקריאה המתרחשת מתוך מרחק (בעת שעוברים על ליטוש השיר, על הגזימות והחסר שבו), יש בה סכנה, שכן זוהי כבר קריאה באווירה אחרת, ויתכן שמונחת כאן אפשרות שתפסיק להיות נאמן לעצמך. החשיבות העליונה היינה להיתנן מבחינתי לדיוק עם עצמי.

הקורא הפוטנציאלי, הוא אינו יושב בחלק האחורי של הראש?

לשאלתך הייתי משיבה כך: אני אחות הערצה למשוררים, כגון אמירה הס, שהשיר הקורה לה בבטן, הוא השיר המונח על הנייר. היא מראשבה לפעמים כמשוררת טיוכתית, שכן אינה מוכנה לשנות דבר בשיר שלה כדי שיהיה מובן יותר, עביר יותר לקורא. אני עובדת על שירי ומקפידה שיהיו עבירים אבל שלא יאבד בהם היסוד האותנטי. אילו הייתי מקפידה רק על מובנות השיר, יתכן שהייתי מאבדת את יכולתי להיות נאמנה לעצמי, כעקרון וכהכרח. הלוואי שהייתי מגיעה למצב בו לא הייתי צריכה לעצב את שירי.

אילו איכויות של חֶסֶר יש בהתעלמות מן הצורך לעצב את החוויה האותנטית?

החוויה הראשונית היא סוג של כוליות. דווקא על שום היותה בלתי מבוקרת. העיצוב מניח מראש מצב של הידבר במבקר של עצמו. ובמצב זה נותרת רק חלק מן החוויה הראשונית, החוויה הכולית.

יש כאן אם כן סיטואציה של נתק.

בוודאי. היבורך של החוויה המוקדמת המאוחרת הוא בעשה שטענו. וכי אפשרית בכלל עשיה טוטאלית בתחום האומנות? הלוואי שהייתי משוררת טובה בהרבה, אילו היה בי כוח להיות במגע שלם עם השיר המדבר בתוכי ברגע היותו מדבר. הדבר איננו כך. שירי המעוצבים הם תוצאתו של תיווך מרכז איתופי שקיקי, השוות הדברים, חידוד, ריזק מחשבה, בהירות, ובמובן זה, אני „מקלקלת".

השאלה היא האם ניתן בכלל להגיע לידי דיוק רגשי שעה שאתה מצוי בעיצומה של התהוות אותו רגש?

הגדולים ביותר יכולים להגיע לכך, כי יש להם שליטה בכלים. אך הם בודדים. תפיסתו של נתן זך היא רומנטית מעיקרה. וורדסוורת' שהיה משורר רומנטי, אמר שאינך יכול לכתוב שיר ברגע שבו אתה מרגיש אותו. רק כשהרגש רוגע השיר הנכון מדבר. זך תירגם אמירה זו, ומשום מה היא נתפסה כאנטי־רומנטית. הרגש בשירה הרומנטית עובר דרך הראש. ומה שנראה פרא הוא לאמיתו של דבר, ניסוחה של תחושת הסערה. אבל יונה וולך ואמירה הס נמסרים הניואנסים הדקים, המעברים, הווריאציות הלא מעובדות. נמסר הרגש האמיתי בעצם התהוותו.

תוכן וצורה המשולבים זה בזה, הם תוצר של עיצוב גם בשירה כשל הס וולך. אלא שאצלם הביטוי הוא לעיתים קרובות פיוטתי.

אכן כך הדבר. אך כאמור גם הליטוש הוא היענות של הצורה לתוכן. בשיר „בוא לסתו שלי" בספרי הראשון „יסמין ובנזין" רציתי לומר „ללקוף אותך כריח גויאבות". שיניתי לריח קלמנטינות. לכאורה שינוי שלי. אבל לא כך הוא, כי כאן שלט בי הקורא הפוטנציאלי. שאולי דרך ניחוח הגויאבות, לא אוכל להעביר אליו את הכמיהה הארוטית המיוחדת, המודייקת לי. כאן הזיוף אינו גדול, כי לא הוקרב הגרעין האמיתי של התחושה שממנה נולד השיר. אני מקפידה להימנע מהקרבת התחושה האמיתית לצורך יצירת קומוניקציה. עם זאת, עלינו להיות ישרים עם עצמנו ולומר, כי היינו רוצים לחלק את חווייתנו עם האחרים, לגרום להם חוויית אושר, קאתארזיס או תחושת נחום אחרת.

שירה שיש בה נאמה, יש בה מן הפתוס גם ויתור על אמירות קשות ובוטות.

גם אמירה קשה ובלתי נוחה כשהיא נאמרת באווירה מסויימת, וכשהיא נאמרת לתכה, יש בה כוח של נועזה. קוראי ההולכים עם שירי, הם חברים שלי ואפילו אינני מכירה אותם באורח ממשי.

בשירייך בולט הריתמוס המיוחד המחבר את המלה הראשונה בשיר עם האחרונה. יתר על כן, שירים שונים מקיימים ריתמוס שונה. איך את עושה זאת?

קראי למשל ב„יסמין ובנזין" את השיר „לחם ושמו מחוזב", האם שמת לב כי הוא כתוב בקצב של פלמנקו? איך עושים את זה? בעבודה קשה, בהאזנה של הקול הפנימי שלא מזייף שיש לשאוף ולגעת בו, ולאפשר בו, להפציר בו שייענה לך.

בשני ספרייך הקודמים ואף ב„חיך הלביאה" יש מקום רב לשירי אהבה, השופעים ישירים, ארוטיים ועם זאת שומרים על איזה יסוד של צניעות. אפילו בשירים הרחוקים כביכול מנושא של אהבה, קריאה זהירה מלמדת כי יש בהם אותו יסוד רומנטי. למשל בשיר „לחם ושמו מחוזב".

אני הלא אינני ממציאה דבר. קריאה חוזרת תשגית באוהל, גילתה לי, כי „האהבה־הגדול" יותר כשהוא מצפה בנתינה כי יצירתו לו, הוא מבקש כי יאהבו אותו. האם מותר לומר, כי גם אלוהים מבקש מעבר לירואה כי יאהבו אותו.

על יראה ניתן לצוות, אבל על אהבה הלא אי אפשר.

שירי, יש בהם מאותו יסוד, מפני שהכל בבנו בא ואליו הולך. ולפי שהוא כוטאלי יש בו בכל גוני הרגש ומכל מורכבותם של חיים בכלל. האם יהיה בלתי נכון לומר, כי אהבת מולדת הדורשת נאמנות, היא אותו מצב עצמו שבין אוהב לאהובתו. גם כאן נדרשת נאמנות. הרי לך ביטוי דיקטטורי של אהבה. ובגידה במולדת, כמוה כבגידה באהובה?

האם נשוב ל„לחם ושמו מחוזב". קהל בכלל אינו יכול לסבול יחסי שוויון, גם באהבה אין קיום בחולם של יחסי שוויון. קהל מבקש דם. כמו ברקמת יחסים מורכבת שבין זוג אוהבים המייסרים זה את זה. גילומו של מצב זה יכול להתרחש גם בתיאור מלחמת שוורים. זוהי סיטואציה של אהבה ודרך כלשהיא לעיצובה.

בשירייך יש מקום רב ליחסי אם ובתה.

אכן, את הוראתי אני קולטת מן הקרובים לי ביותר, ובאמצעות השיר אודותם אני מעצבת תמונת עולם כללית, המורגת מן התחום האישי הפרטיקולארי. הקרובים לי משמשים שלא בידיעתם כאלטראגו שלי בכתיבה.

יש בשירייך הדים למיתוס ולארכיטיפים כן לעשתנויות הספרותיות של התרבות המערב.

אין להתעלם מאקלים ספרותי, אדם הרי איננו יוצר בחלל ריק. הוא חי בחלל בעל ממדים תרבותיים. ככל שהוא פתוח יותר לקליטת תכנים חיצוניים כתעשרים מאגרי יצירתו. חקירתי את היסודות המיתיים בראשיתה של הסיפורת הארץ־ישראלית, בעיקר דרך סיפורי משה סמילנסקי. התיה באה להראות, כי תרף אידיאולוגיות המוצהרות של אנשי העליה השניה, הם חשבו בתבניות מיתיות וארכיטיפיות. האמנות בכלל בנויה על ההכרה לבטא עצמה באמצעות דגמים ארכיטיפיים. בין שנרצה בין שלא, יש בה גם שרידי מיתוס הכרחיים.

שירתך היא ארץ־ישראלית. באזור, עם זאת את גם בתחברה אל התרבות המרכז אירופית. שירתך משקפת התנגשות בין שני הניגודים, או לפחות איזו בעייתיות הקשורה לכך.

רוב שירי אכן משקפים את הנוף הארץ־ישראלי. אבל העובדה שבית הוריי היה בית בעל תרבות גרמנית מושרשת, השפיע ללא ספק. יתר על כן, כל בני דורי גדלו כמוני על ספרות ילדים מתורגמת. והיא הביאה עמה את נופיה של אירופה, את ריחותיה, את תפיסת העולם האירופית. אצלי היתה ההשפעה דומיננטית עוד יותר, שכן אבי ואמי היו מדקלמים לי את גיתה, ואת האגדות לפני השינה הייתי שומעת בגרמנית. בעלי אומר, שבחלומותי אני מדברת גרמנית.

האם מפני כך יחסך עם העברית מודבבים במיוחד ומנותבים את הפואטיקה שלך לכיוון של עיצוב מודקדק. הרי ידועים המקרים בהם יצרו סופרים בשפה שאינה שפת אמם יצירות נפלאות דווקא בשל עובדת השימוש בלשון שאינה ממש שלהם.

מצב זה אינו מתאים ליחסי עם הלשון העברית: אני שולטת בה היטב, גדלתי בה. מוטב אולי לומר שהבעייתיות היא במובן התרבות. ראי את השיר על „פעמונית השלג" ב„יסמין ובנזין". היא כה שבירירית, שקופה, בלתי־בולטת, כמו שהייתי אני עלפיי דגם החינוך האירופי „הנאצל", אבל היא מבקשת להבקיע את הקרח ולהשתחרר, וכאלה אף שירי פילהבינה (שמי הלועזי). ב„חיך הלביאה" היא איננה קיימת עוד, ואני משוחררת מפיקוחה הפאסיבי, החוסם, המוותר, המונע הנסכת עצמו.

מי היא פילהבינה?

היא דמות של מתאבדת. שאינה מוכנה ללחום. היא דמות חסרת עצמאות יצירה. לעולם אינה בוחרת בדבר. תמיד פאסיבית, היא לא נועדה לחירות. „פילהבינה באמה בארום, רוצה רק לישון". אבל אני באבינה ביכולת שלי להבהיר, לקחת סיכונים, להתחייב לאחריות על עצמי, על סביבתי, על יצירתי. ופילהבינה היא היפוכן של הוראויות עכשוויות אלו.

כשיצא ספרך הראשון, „יסמין ובנזין", הבליטה הביקורת, אשר קיבלה את הספר בהסכימות, את הפן הפוליטי של כתיבתך, עסקה ב„בנזין" ולא הקדישה תשומת לב ראויה מספיק ל„יסמין".

הוגדרתי אכן כמשוררת פוליטית. אם מעורבות בכל המתרחש ויחס של איכפתיות לקורה סביב הם ביטוי פוליטי, הרי אני משוררת פוליטית. אך אני אינני גודרת כך. אני משוררת מעורבת. וכל המתרחש כאן הוא כבחירה כזו או אחרת חלק בבני. הראי לי שיר אחד פוליטי ב„יסמין ובנזין" בעבר ההגדרות עם שמאל או ימין. שירה העוסקת בחיי אדם, במקום שבו יחד ילדי ואם יחיו, היא שירה בעלת התייחסות לכאן ולעכשיו. היא בקיעת עבודה אישית, אנושית, בעצם הצגת השאלה. אך אינה קשורה בתווית.

בשירייך אפשר לחוש לא אחת בממעין ליגיוזיות המפקיעה את השיר מן הגבול הצר של גרעין החוויה.

אינני דתית אבל אני בהחלט רליגיוזית. גדלתי בבית אתיאיסטי לחלוטין, נאסרו עלי דברים שהם בבחינת הכרה לכל ילד יהודי. אבי אסר עלי, למשל, להדליק נרות חנוכה, והייתי מדליקה אותם בחשאי. עם זאת, משהו בסיסי בתחושת ההתחברות שלי עם העולם הוא בעל היקף רליגיוזי.

לפחות באחדים משירייך יש ביטוי לנבואה שנוטה בדבר ההדרדרות שלאחר האופוריה של ששת הימים.

כי תיאור לעצמך ב־1970, כי המצב בירושלים יתדרדר עד כדי כך שלא נוכל להלך בבטחון בחוצותיה. וכבר או היו הבקרשים על הר הבית „מקדשי מריבה", בשירי, שנכתב בשנה זו.

שירייך על ירושלים מבטאים יחס אמביוולנטי מודגש. מדוע?

אם כי אני גרה בירושלים כבר שנים רבות, עדיין אני חשה בה במידה בה כתיירת, אלא שאין אבירה זו

(המשך בעמוד הבא)

דוריס מגלה את אנגליה

מאת איזה פרליס

דוריס לסינג: „בעקבות האנגלים", מאנגלית: כרמית גיא, הוצאת כנרת, 1987.

דוריס לסינג

אחת הבעיות שבהן מתלבטת דוריס לסינג (ילידת 1919), ביצירותיה הרבות, היא בעיית הזהות. מרתה קווסט, הגיבורה האוטוביוגרפית של סידרת רומנים של לסינג, נושאת שם סמלי (קווסט באנגלית – חיפוש), המצביע על הרדיפה המתמדת אחרי גילוי עצמי, המעניק משמעות לחיים. אותו „קווסט" או חיפוש מופיע גם בסיפור „בעקבות האנגלים", שתורגם עכשיו לעברית.

לסינג נולדה בפרס וגדלה בחוות הוריה ברודזיה – כלומר מיום הולדתה חיה בגלות. שנות עיצובה היו קשות, שכן היא נפגעה נפשית הן במעגל האינטימי של חיי משפחתה והן במעגל הרחב של עימות בין לבן ושחור. מגיל צעיר ביותר היתה מודעת למתחים בין הוריה, שעליהם הביטה בעין ביקורתית. לדוגמא: „בהיותי כבת שש הגעתי למסקנה, שאבי הינו מטורף". בתנאי לחץ נאבקה על שחרורה ועצמאותה על ידי בריחה מן הבית, כפי שמסתבר מפרקים ראשונים של „מרתה קווסט". מלבד זאת סלדה ממשטר קולוניאלי, עד שהצטרפה למחנה הקומוניסטי. במרוצת השנים נואשה מתרופת־פלא כלשהי למדווי החברה, אף שלא הודלה ממעורבותה החברתית.

„בעקבות האנגלים" מספר על שלב חדש בחייה: דוריס בת השלושים, גרושה ואם לילד, בן שנתיים וחצי, מגיעה ללונדון (1949), כשבאמתחתה לירות אחדות וכתב־יד של ספרה הראשון: „העשב מזמר" (תורגם לעברית). „בעקבות האנגלים" הוא סיפור אוטוביוגרפי ללא הסוואה וגיבורתו נקראת בשמה האמיתי: דוריס. משך העלילה הוא כשנה – שנת ה„סידורים" וההסתגלות, המוקדשת לסידורים הכרחיים: חיפוש דירה ועבודה, סידור הילד בגן, מגעים חברתיים במקום מגוריה וכיוצא באלה חיי יום־יום אפורים. במקביל נמשך החיפוש, לא רק אחרי ה„אני" הפרטי, אלא בעיקר „בעקבות" העם, שהמחברת (הזהה עם הגיבורה), רואה לעצמה חלק ממנו. הרקע מופנה בעיקר החוצה, אל בני הסביבה, ש„העולה החדשה" מנסה להיקלט בתוכם, בעת שהסופרת אוספת „חומר" ליצירותיה העתידות.

אולם בטרם תספר על לונדון, חשה המחברת צורך לשוב אל ילדותה, שכן האנגלים הראשונים, שנקרו בדרכה היו הוריה. כאן מעלה היא אותו פאראדוקס, המופיע בגירסה קומית בהמשך סיפורה: „אמי היתה בריטית, לאו דווקא אנגליה: מזגה יעילה של דם אנגלי, סקוטי ואירי זרמה בעורקיה... היא נהגה להגדיר עצמה כסקוטית או כאירית... אך מעולם לא הגדירה עצמה כאנגליה. אבי, לעומתה, כינה עצמו אנגלי". לשאלה מיהו אנגלי משיבה לסינג, שלא קשה להכירם, בסברת רבים, אלא קשה לפגוש אותם. „מרגע לידתם מוריירים בהם... את העובדה שהבישול שלהם, סדרי ההסקה שלהם, אופני ההתעלסות שלהם, התנהגותם בחוץ לארץ וגינונים מבית... אינם ראויים אפילו לבוז". מסיבה זו נעלמים הם „מאחורי צבעי הסוואה למראה קצה קצהו של ה"ר". סגידותם של האנגלים מוסברת כאן כתוצאה של רגש נחיתות, ולא התנשאות, כדעת רבים.

שאלה אחרת היא מיהו זר? האם בת להורים אנגלים, שגדלה במושבות, היא זרה? קביעה זו דוחה לסינג בכל תוקף. המהגרים למושבות וצאצאיהם אינם יכולים להשתחרר מזהותם, בין שהם מצטערים על הגירתם או שמחים בה, בין שבוחרים לחזור או שהם יודעים, שלא יחזרו לעולם. בעניין השיבה למולדת דעתה נחרצת: „אינני זוכרת ולו גם יום אחד, שבו לא רציתי להגיע לאנגליה". לא ברור אם בשל המשיכה של ארץ האבות או בזכות הדחיה של רודזיה.

כשם שהיא רודפת אחרי בני עמה, היא מתחקה גם אחר מעמד הפועלים, ועיכי המוסר שלו. אולם מיהו ומהו מעמד הפועלים לכאורה השחורים ברודזיה, שמרביתם עובדי כפיים, נמנים עם מעמד זה, אך מורי ההלכה של [illegible] דימוי זה סתר הסבר. אגדה מימי הביניים מספרת על גביע, שבו נאסף דמו של ישו הצלוב בידי אחד מתלמידיו. רק הטהור באבירים רשאי וראוי לחפש כלי קודש זה, הסמל את השאיפה אל אידיאל בלתי־מושג. „אנגליה היתה הגביע הקדוש שלי". הורי יכולה להגיע למתח כיטופית בעזרה תלמידה, כמנהג משפחות אנגליות במושבות? היא העדיפה לעשות הכל בדרך הקשה. „השעה הגיעה לבסוף בשנת 1949, כאשר אנגליה היתה בשפל המדרגה, משאבי האישיים גם הם בשפל, והמזואל שלי – על קו האפס".

לאחר אינטרמצו בקייפטאון, שם המתינה לאוניה, הגיעה דוריס לחוף המולדת והתחילה תקופת „הגיכוח" בשכונת עוני לונדונית. היא מצאה את „הגביע הקדוש" בדמות בשר ודם – בני עמה, שהם בני מעמד הפועלים (או בינוני נמוך) בעת ובעונה אחת. נזדמן לה לחיות בסמיכותם ולהכירם מקרוב ולא רק כמושגים אפלטוניים. מקץ עשר שנים (הספר הופיע ב־1960) נשתמרו זכרונותיה בכל רעננותם. באותה שנת „גיכוח" נצטיירה בעיניה לונדון כעיר מכוערת להחריד ועז היה רצונה להסתלק משם. חסרון־כיס ואי־רצון לבקש סיוע מבני משפחתה מנעו מימוש משאלה זו.

אכן בלונדון של שנת 1949/50 עדיין ניכרו היטב תוצאות ה„בליץ" הגרמני: שטחים נרחבים של הריסות ובתים בלויים ופגועים קידמו את פניה של בת השמש אל גבולה. היא, שהורגלה למראה אנשים לבנים, בריאים, שזופים, גבוהים וחסונים, נתקלה בפנים חיוורות וצנומות, באנשים קטני־קומה – פרי תת־תזונה ממושכת. אנשים הירבו להזכיר את המלחמה: יש שנזכרו בה בנוסטלגיה, שכן שש שנות מצוקה היו גם „שנות חמימות, ריעות, תחושת שייכות והרגשה כי יש מי שוקק לך". רגשות אלה ידועים גם מנסיוננו הישראלי.

לא מתוך מניעים אידיאולוגיים ולא למען חקר הפרולטריון, אלא בשל חסרון־כיס ביקשה דוריס קורת־גג במחיר הזול ביותר. חיפוש פרוזאי זה הפגיש אותה עם בני עמה מפגש המתואר בפרטי פרטים, הבא לסתור את הדעות המקובלות והמשפטים הקדומים באשר לאופיים והתנהגותם של האנגלים. דוריס מצאה חברה, מדריכה ויועצת, בדמות רוז, זבנית צעירה, בחנות תכשיטים יהודית. לאחר כמה נסיונות־שווא שכרה דוריס דירה עלובה בבית שבו התגוררה גם רוז. דן ופלו, בעלי הבית, ודייריהם מהווים מיקרוקוסמוס של השכבה הנמוכה בחברה האנגלית. סופרת מתחילה ואפילו אין פרנסה בכיסה, לא יכלה להיחשב שם ל„אחת משלנו".

לתמהונה, למדה דוריס מפי רוז לא מיהו אנגלי, אלא מיהו „זר". כך למשל פלו היא זרה מפני שסבתא שלה היתה איטלקיה. דן, בעלה, אינו אנגלי, מפני שהוא מניוקאסל. „הם (אנשי ניוקאסל) שונים מאתנו (אנשי לונדון)". על עצמה אומרת רוז: „אני גרתי כל חיי בלונדון... לא הייתי אומרת שאני אנגליה, אלא לונדונית". כילידת לונדון לא יעלה על דעתה לשוב לכפר אבותיה, אבל שורשי ה„אנגליות" מצויים רק שם. „כשאני מדברת על האנגלים, אני מתכוונת לסבא ולסבתא שלי. הם אנגלים. בכפר".

רוז, העובדת בחנות יהודית, היא אנטישמית. נימה אנטישמית נשמעת גם במשפט של זוג דיירים זקנים, שדן דורש להוציאם מדירתם ולסדרם במוסד, בהיותם מפגע לשכנים. בעת הדיון מתפרצת הזקנה: „צדק, צדק בריטי, כולם יהודים זרים, ואת קונניה, זה קשר...".

כשם שדוריס צופה בשכניה, כך גם הם בוחנים אותה. בעיניהם היא לא רק זרה, אלא גם שונה: ככל שהיא „אדומה" בהשקפותיה, ידידותיה ובלתי־מתנשאת, היא בכל זאת בת מעמד בינוני, אינטלקטואלית, משכילה, סופרת. היא אורחת לרגע בשכונת עוני, שתושביה יהיו תקועים בה עד סוף חייהם. בבתים, בהם אין ספר לרפואה, עיסוקה הוא בלתי־מובן ואינו נחשב לעבודה. למרבה האירוניה, כשהיא מתווכחת עם רוז, בת מעמד העובדים, מסתבר שדווקא רוז אינה מאמינת בתמורה חברתית [illegible] החיים, המצב שלי לא טוב משלהם".

בתום שנת הגיכוח ממריאה דוריס לקראת אופקים חדשים, לאחר שנתעשרה בחוויות ולמדה להכיר את בסיסה של החברה האנגלית. הדמויות המאכלסות את סיפורה, אינן הולמות את השאבלונה של „אנגלי מאופק, מכופתר וקר־מזג". לפנינו אנשים מאוד יצריים, פשוטי־הליכות, מתרתחים ומתפרצים עד לאלימות, אבל גם נוחים להתרצות ונהנים מן החיים על אף התנאים הקשים והמדכאים.

בדרך כלל דוריס לסינג היא סופרת ארכנית ופרטנית, המלאה לפעמים את הקורא. לא כך בסיפור שלפנינו, המוחיה בדרך אותנטית וכובשת את „הזי־עשר" בתקופת השיקום לאחר המלחמה והמקביל תחילת דרכה של סופרת, החוזרת אל שורשיה.

איכות חיים

מאת טליה רפפורט

„בוגר בצלאל", מוזיאון ישראל, ירושלים.

התערוכה הנקראת „בוגר בצלאל" במוזיאון ישראל כוללת מוצרים מכל תחומי חיי היום־יום הזה: מתכשיטים זעירים ועדינים ועד למקלר או לתא הטייס של מטוס הלביא. התערוכה ממחישה את חדירת בוגרי בצלאל במגמות העיצוב הגראפי, הקראמי, התעשייתי, הצורפות וכו' לשוק המקומי ואת השפעתם על מראה סביבתנו, למן הרהיטים וכלי הבית המשמשים אותנו ועד לעיתונים ולמזון. יש בתערוכה עשירה ומגוונת זו גם פריטים שיגרתיים מהסוג שכולנו צורכים ולא שמים אולי מספיק לב למראם וגם עיצובים חריגים ומקוריים מאוד שיהלמו את טעמם של מעטים בלבד.

בין מוצרי הצריכה השיגרתיים שזכו לעיצוב חדיש ויפה יש כאן רהיטי משרד ורהיטי אמבטיה, רהיטי מתכת צבעוניים, צעצועים, טלפונים, מוצרי קוסמטיקה ופינת מזון נרחבה בכל טוב: יינות, מאפים, תבשילים מוקפאים, מעדני חלב ומתוקים.

גם לנושאי התרבות והתקשורת יש ייצוג נכבד בתערוכה, והוא כולל כרזות תיאטרון מרשימות (של רפי אתגר, למשל), כריכות ספרים מרשימות עין (של אבי אייזנשטיין, שמואל קפלן ואחרים), איורים מקסימים לספרי ילדים (גלי הדס) וכן עטיפות תקליטים והעיצוב של עתונים וכתבי־עת שונים.

הפרסום נמנה אף הוא עם התחומים שבהם יש לעיצוב תפקיד מרכזי, ולצד כרזות פרסומת מפתות רבות, אפשר לראות בתערוכה, בין השאר, גם את שלט החוצות הענק המשתרע כאן לאורך מטרים רבים, שעורר בזמנו תגובות נזעמות בשל תנוחת הבריכה של הדוגמנית בבגד הים, שהיו כאלה שראו בה פורנוגראפיות יתר.

בין המוצגים הייחודיים והאמנותיים יותר, מתבלטים תכשיטים כמו הצמידים וקישוטי הראש העשויים חוטי פלדה, קפיצים, ניילון וכסף של בני ברונשטיין ועבודות קרמיקה ישראלית של רעיה רדליך, שרה הירמן ואחרים.

התערוכה מעניינת גם בשל המודעות לתחומי העיצוב השונים שהיא מעוררת ולתפקודם בחיינו וגם כהזדמנות ליהנות מפריטים יוצאי דופן שמצטיינים בחוש אסתטי מפותח ורב דמיון.

יודאיקה

אוסף שטיגליץ, מוזיאון ישראל, ירושלים.

אוסף שטיגליץ המוצג במוזיאון ישראל מדגים שפע של אפשרויות עיצוב וקישוט בתחום היודאיקה. התערוכה כוללת מבחר מרשים של חנוכיות, כתרים, טסים ורימונים של ספרי תורה, הדסי בשמים ושאר כלי קודש עשויים ברונזה, פליז, כסף, זהב, חרסינה, פאיינס, זכוכית ועוד.

המוצגים שבתערוכה מתפרשים על תקופות וארצות שונות החל בפולין, גרמניה ואיטליה וכלה באלג'יר, מרוקו, תימן, עיראק, פרס והודו. בין היפים שבהם כדאי להזכיר מלאכת צורפות מגרמניה הכוללת הדסי בשמים וכתרי תורה עשירים בפיתוחי פרחים וסנסנים, צריחים ומגדלים, פעמונים ואריות, כתר תורה מפואר מפדואה, חנוכיות, טסים ורימוני כסף מפולין, מגילות אסתר מאויירות מאיטליה, אוסטריה, עיראק ופרס וכתובות נישואין איטלקיות והולנדיות שופעות ערבסקות, פרחים, פירות, חיות, סמלי מזלות, מלאכים וסצינות תנ"כיות ומיתולוגיות.

ספק־יומיומי ספק־פיוטי

אורי ליפשיץ, עבודות חדשות, גלריה גורדון, רחוב בן־יהודה 95, ת"א.

במרכז תערוכתו של אורי ליפשיץ בגלריה גורדון עומדות ארבע עבודות רחבות ידיים הסובבות סביב דמותו של צבי לבב, שכן וחבר שלו מגורדון שעסק בבניית תפאורות. דמותו השורשית והפיסית מאוד של בעל המלאכה המקים מבנים ועולמות של אשלייה מופיעה כאן ברישומי עיפרון ריאליסטיים גדולים שמתבלטים בין כתמות אפורות מרוחות מצד אחד ורצועי עפרונות פסטל צבעוניים מצד שני. לצד הדמויות הארציות של צבי לבב ופועליו מופיעות גם דמות נשית ודמות מכונפת. כל אלה שתולים בתוך סביבה לא מוגדרת, הנבנית על ידי מספר קווי פרספקטיבה אלכסוניים, שגם מסמנים חלל מציאותי, גם מרמזים לחללי תפאורות שבונה צבי לבב וגם יוצרים קשר בין הדמויות. כתוצאה מהתשלובת המיוחדת, שהיא ספק־יומיומית ספק־פיוטית, ומיכולתו הרישומית הזדוגה של אורי ליפשיץ, העבודות מעניינות מאוד.

בקבוצת עבודות אחרת הגיבור הוא אורי ליפשיץ עצמו. העבודות בנויות על צילומי שחור־לבן גדולים שבהם הוא נראה בזינוק או „קפיצת ראש" אל הרצפה. שפע הסימולים הציוריים על גבי הצילומים הכהים הופך אותם לעבודות אינטנסיביות, עשירות ומלאות מתח ועניין.

גגות דרמטיים

שמאי גילר – בגלריה מבט, רחוב גורדון 31, ת"א.

לפני חודשים אחדים הציג שמאי גילר תערוכת ציור ראשונה בגלריה „ארטיפקט" וחלק מהעניין בתערוכתו נבע מהסיפור שמאחורי הציור: רופא שהפך לצייר, עבר ניתוח לב, משתמש בצילומי רנטגן בגוף עבודותיו ומבטא בציוריו את טראומת המחלה.

חלק מהעבודות נראו לי אז מלודרמטיות מדי, אך באחדות מהן נוצר מתח ציורי משכנע.

הפעם מעביר שמאי גילר את דרמת ההרס מגוף הפרט לנושא אחר – הגג השבור. הוא צילם במצלמת פולארויד גג פרוץ ומתפרק של מבנה זנוח וצייר על פי עשרות הצילומים הללו שתפסו זוויות מבט ותנאי אור שונים. לדבריו ניסה להימנע מהדגשים דרמטיים ומעשיה רגשנית ואקספרסיבית. אך התוצאה היא, בכל זאת, דרמטית מאוד עקב ניגודי האור והצל החריפים, הקורות הנמתחות אלכסונית ומאיימות ליפול, הפתחים הקרועים בגג והאנלוגיה השקופה והפשטנית מדי בין הגג המתמוטט לגוף האנושי ההולך ונהרס.

שמאי גילר, גג פרוץ

למעלה: עירית אבא, „בקבוקים"

למטה: מוניקה הדרי, „פיצוחים"

מחווה בעייתית

„מחווה לסזאן", תערוכה קבוצתית בגלריה „סאצ'ודר", רחוב דיזנגוף 246, ת"א.

גלריה „סאצ'ודר" היא גלריה חדשה למדי שממוקמת בדירה קטנה מעל חנות למסגרות בשם זה ומציגה באחרונה הן אמנים צעירים בראשית דרכם והן אמנים ותיקים קצת יותר, שחלקם גם מלמדים בבתי־ספר שונים לאמנות.

התערוכה הנוכחית של הגלריה נקראת „מחווה לסזאן" והמשתתפים מתייחסים ליצירותיו של סזאן בדרכים שונות ומשונות, חלקן יומרניות ומתחכמות, חלקן שטחיות ובאנאליות ורק בשניים־שלושה מקרים יש בתוצאה עניין מסויים.

איציק עזי הקים כהרגלו, פסל „ורוק" המורכב מגיבוב של כסא שבור, תריס ישן וקורות עץ גסות. הכל צבוע פרט לקורות אחדות שמתפקדות כפסי צבע באדום, כחול, צהוב וכו'. אל אחת מהן הוצמדה גם שורה של פירות עשויים פלסטיק. התוצאה היא מוצר כלאיים שמתנדנד בין פיסול עני ומרושל לבין מוצר אלגנטי דקורטיבי. כך גם צורת ההתייחסות לסזאן סתמית מאוד ותרגום ציורי „הטבע הדומם" שלו למהדורה עכשווית כביכול של קרשים צבועים ופירות פלסטיק נראה לי ילדותי ומגוחך.

גם יוסי אשר מגבב מרכיבים שונים המייצגים סביבה ביתית אך אצלו אלו הם צילומים שבהם כלי בית, עציצים, מפית תחרה על כוננית ספרים וכו'. הקומפוזיציה המתוכה של רצף הצילומים הזה שאולה ממקבצי הצילומים הקטועים שמציג דיוויד הוקני בשנים האחרונות והתוצאה אינה מקורית או מפתיעה במיוחד. אמנם הביהוב ההטרי של הצילומים העולים זה על זה [illegible] של סזאן, אך הקשר לסזאן רופף והמחווה חיוורת למדי.

ויזה רון רקמה גובלן של תמונת סלסלת פירות וגביע יין ובתחתיתו רקומות גם המילים: „מי מפחד מגובלן". הכותרת הזו באה ודאי לנטרל בחיוך סלוני את מגבלת הגובלן ואת הדעה המקובלת המפקפקת כיום בערכו האמנותי, אך על אף הכותרת המתחכמת – זה נשאר גובלן קישוטי מתקתק וקיטשי או לכל היותר בדיחה הזותית תפלה, אך לא יצירת אמנות של ממש.

שמשון אבני הניח על כן ספר רפרודוקציות ישן של סזאן והוא עצמו צבע את צילומי השחור־לבן שבו. התערבות שלו בעבודותיו של סזאן מזכירה במקצת את האמנות המושגית, אמנות התהליך ושאר זרמים שכבר אבד עליהם הכלח וגם כשהיו בשיאם, הצליחו לעניין רק לעתים רחוקות.

פרדי פביאן מציג שתי עבודות בעלות צבעוניות ילדותית ואופי דקורטיבי מסוגנן. הן מורכבות משורות של בניינים, כיפות וצריחים בכחול־אדום־צהוב, ולצידן באות שוב כותרות מתחכמות כמו „סנט אבסורד" ו„סנט לבירינט", אך כחוויה אמנותית – התוצאה דלה למדי.

יתר המשתתפים בתערוכה עוסקים בציור המתייחס לתמונות מסויימות של סזאן. גאולה בן חורש ציירה „טבע דומם" עם בצלים ובקבוק יין בגוני פסטל בהירים ויפים ועבודתה רחוקה מרחק רב מהטבע הדומם המפורסם עם הבצלים שצייר סזאן. ויברבו בזה מציג אקוורל קטן, צנוע וסימפטי שבין כתמי הצבע שלו מסתמנות שתי הדמויות המשחקות בקלפים של סזאן, ואבינועם קוסובסקי עושה ווריאציה חופשית על המתרחצות של סזאן. במקום הקומפוזיציה היציבה והמבניות המוצקה במתרחצות של סזאן, הציור שלו מלא בבליל גופות סבוך, פתלתל ורוטט. וזהי מחווה בעלת סגנון אישי עצמאי והיא דווקא אחת מן היותר מעניינות בתערוכה. גם „הטבע הדומם" הסוער והמיוחד של אמנון בירדמן הוא מן המוצלחים וכך גם הציור של בני זילברמן, שלקח מסזאן את דמותו של המשורר הנגמד אשיל אמפרר (הקיסר) והפך אותו לדמות אקספרסיבית בהרבה מן המקור. הציור האפל הזה בעל ההומוריות הסמיכה מזכיר את הדיוקן השחור שהציג זילברמן לא מזמן בגלריה „שלוש" והכוח הצבעוני של בני זילברמן משמעותי כאן הרבה יותר מן הקשר הסזאני, שלא תורם לו שום דבר מיוחד שאין לו משל עצמו.

במסדרון הכניסה לחדר התצוגה תלויות רפרודוקציות צבעוניות של יצירות סזאן שאליהן התייחסו המשתתפים בתערוכה ועל אף ממדיהן הקטנים, הן רק ממחישות עד כמה המקור יותר מוצלח מרוב הווריאציות עליו, כך שהתערוכה בכללותה מאכזבת למדי ומוכיחה עד כמה קשה לעשות מחווה לאמן גדול.

„חופשי ומאושר"

(המשך מהעמוד הקודם)

סידרה של שגיאות והוא מורד קומה אחר קומה עד לקומת הקרקע, ממנה יוצאים רק לכיוון בית הקברות...) או „המפלצת", עוררו ומעוררים עד היום שאלה על מידת קרבתו של בוצאטי לקאפקא. (ואין ספק כי הסיפור על „המפלצת" מעורר כלא משים אסוציאציה עם „המטמורפוזה" של קאפקא, שהרי גם שם מנסים בני המשפחה להסתיר את „המפלצת" שלהם...)

אף שכוונתי לדון כאן בעיקר בספר „מדבר הטטרים" ואת יתר יצירותיו של בוצאטי להזכיר רק כחומר־רקע, לא אוכל להימנע מלדון בחטף בנקודה זו, הקשורה גם לספר שאנו רוצים לדון בו. בוצאטי טען תמיד שלא הכיר את כתבי קאפקא אלא היכרות שטחית ביותר – והדבר הגיוני בהחלט, אם נזכור שמאז התבסס המשטר הפאשיסטי ועד שנת 1945 היתה איטליה אטומה לחלוטין לספרות זרה בכלל ולספרות יהודית בפרט, וספריו של קאפקא החלו להיות מוכרים היטב באיטליה רק בסוף שנות ה־40'. תחילת שנות ה־50'. כלומר, כאשר דרכו של בוצאטי היתה כבר מבוססת למדי, ובוודאי לאחר שכתב את „מדבר הטטרים". לדעתי, אין לדבר כאן על „השפעה של קאפקא על בוצאטי", אלא על מקרה של קרבה נפשית מיוחדת במינה, אשר הביאה את שני הסופרים, הרחוקים זה מזה מאוד על פי הרקע שממנו צמחו, על פי תרבות היסוד שלהם ועל פי הסביבה שבה חיו, לדרכי ביטוי והגות קרובות מאוד (בלשון פשוטה יותר, כפי שנזדמן לי לומר בשיחה בגדיו, עם הופעת „מדבר הטטרים": קאפקא ובוצאטי היו „בראש אחד").

„...בילה כל ימיו בהמתנה..."

כזאת אירע לג'ובני דרוגו, „הגיבור האנטי־גיבורי" – כהגדרתו של מונטאלה – של „מדבר הטטרים", שבמשך כל חייו ציפה לאיזו התרחשות, וכשזו אכן התממשה באופק, זה היה בשבילו כבר מאוחר מדי.

דרוגו היה קצין בצבא הקבע, אולם המקרה שלו הוא אוניברסלי, נוגע לכל קריירה, לכל דרך של כל אדם בחיים. רקע הצבא משמש לבוצאטי אמצעי מתאים ביותר להדגים את נושא תקוות האדם המתנפצות (או מוטב לומר: שוקעות במדמנה...) מול זרימת כל החיים כולם אך ורק לשווא.

הסיפור בנוי על פי דפוסים של אגדה: יציאת הצעיר למשימה; היתקלותו במיקסם שבכוחו הוא נכלא או הופך לפסל־אבן; ציפייתו לכוח־על שיבוא לשחררו מהמיקסם: שיחרור לבסוף, לטוב או לרע, אולם גם אם הסיום אינו אלא מות הגיבור, הרי שזה איכשהו מות־גיבורים. ריקמת־החיבור של הסיפור היא הזמן. ניתוח סטרוקטורליסטי של הסיפור מגלה כי הוא בנוי בעלילה המתרחשת בין מסעות: עליה מהעיר למצודה, תוך אמונה כי המסע מוביל לשהות ארעית; ירידה מהמצודה לעיר, לחופשה שאולי תתארך לנצח, והדבר תלוי בספק; עליה מכוח השיגרה, שמעורבת בה תקווה מתחדשת, מהעיר למצודה; ירידה סופית, שאף אינה מובילה עד לעיר כי דרוגו מוצא את מותו, עריר, באכסניה מקרית. אנו עדים איפוא לשלושה מסעות: דרוגו עולה למצודה; יורד ממנה העירה; עולה שוב למצודה; וכאשר מתכונן שוב למסע יורד, המוות קוטף אותו בדרך.

מקבילות בין הרומאן־כביכול הזה לסיפורים שונים פרי עטו של מחברו, אפשר למצוא לרוב: כוכב הגורל שאינו מרפה מהאדם ומכריעו לבסוף, מצוי ביסוד הסיפור „הקולומברה"; ביקורו של ג'ובני אצל מריה מקביל לביקור הבן הכת אצל אמו בסיפור „האורחת" – ואם אמנם אין אצל ג'ובני שום צבע טרגי של דם, הרי שגם הוא, כמו החייל הכת, אינו יכול להשתחרר מגורלו המונע במנע להישאר כאן בבית החם והמבריח אותו לשוב לדרכו. דוגמה של כיצד מסוגלת המכונה הצבאית להגיע לידי תוצאות פאראדוקסליות, יש ברומאן „הריקן הגדול", משנת 1960: ובשיר „הסרן פיקי" מוסר בוצאטי סאטירה נוקבת על הצבא ועל כל ארגון הממלכה בכלל: שטף החיים מתואר בתמציתיות מרבית בדיאלוגים המהדרים שבסיפור „הקקיפות"...

אלא שיש בספר זה, „מדבר הטטרים", קסם מיוחד, השובה את ליבו של קורא שבעקיק להגות בדרכי החיים. מבקר חשוב כתב שספר זה „נועד לשרוד, להישאר כנכס־קבע של תרבות". והלא הוא התקבל יפה כבר עם הופעתו, אף שהופיע ברגע לגמרי לא מתאים לספר מסוגו?

מהו סוד קסמו של הספר? החידוש שבו? תחושת התדהמה שהוא מעורר בקורא? או, פשוט, העובדה שהוא מצייר את דיוקנו של כל אחד מאיתנו?

„יש בספרות האיטלקית יצירות חשובות יותר..."

כדברים האלה אני מוצא ברשימה על „מדבר הטטרים", שהופיעה בעתון חשוב. אינני חולק כלל על דעתו של כותב אותה רשימה, שהוא לא רק אדם בקי עד מאוד בספרות האיטלקית בבחינה אקדמית, אלא גם – מה שחשוב יותר – בעל רגישות רבה מאוד לכתיבה כאמנות. גם אינני חולק כלל על מה שאותו כותב כתב שם, שהמו"לים הישראלים עדיין לא „גילו" סופרים איטלקים חשובים, כגון פירנדלו, אלסה מוראנטה ועוד ועוד... כל זה נכון, ואני בא כאן לחזק את ידו של הכותב, הוא א. נפי (הרשימה הופיעה בעתון „הארץ", 15.1.1988). אולם, מה פירושה של הערה זו, על סופרים „חשובים יותר או פחות"? הרי שלבד מדרישות מו"ליות זונות (ושאלת ריווחיותה של הפצת ספר והדאגה שהספר יתקבל יפה וגם יימכר יפה. חייבת ללוות כל מו"ל שמכבד את עצמו, אם הוא לא נהפך בידי מוכר כלהה), קיימת גם שאלת הטעם האישי, וקיימת בעיקר שאלת היות סופר מסויים נציג נאמן של דור, של סביבה, של תקופה. על כך כבר פסק מזמן אומברטו אקו: ואני לתומי חשבתי שאלת היות סופר מסויים שייך לשורות „הסופרים הגדולים" או „המינוריים" נשכחה כבר מזמן.

ובכן, יחד עם הצטרפותי הנלהבת לקריאתו של א. נפי למו"לים, להרבות לתרגם ספרות איטלקית, ולבחור מתוכה יצירות „חשובות", אני מברך, באותה התלהבות ממש, על הופעת „מדבר הטטרים" בעברית, ומודה בקרב לב להוצאה זמורה ביתן ולמתרגמת מרים שוסטרמן על שהגישו את הספר הזה לקורא הישראלי. זמן רב רחוקה במו"לים שונים לטפל בתרגום הספר הזה ובפרסומו בעברית. אני בטוח שהספר ימצא הד אוהד מאוד בקהל שלנו, המבוגר – לדאבון לב – בחוויות צבאיות קשות יותר מאלה המתוארות בספר...

הערה מקצועית אחת, לקראת מה שאני מקווה תהיה מהדורה נוספת של הספר: אם כבר הקפידו כל כך על סגנונו (המתרגמת דייקה להפליא – עד כדי כך שהועברו לעברית ביטויים אידיומטיים איטלקיים שלדעתי מוסיפים נופך לתרגום, אולם יקשו, אולי, על הקריאה –: אין בספר שגיאות דפוס, ותאמינו לי שאני ברוב רשעותי חיפשתי אותן בזכוכית מגדלת: גם הצד הגראפי נאה ומושקע), למה לא ניקדו את השמות האיטלקיים? כיצד ידע הקורא הישראלי אם שם משפחתו של ג'ובני הוא דרוגו או דרוגו או דרוגוג? כך לגבי השמות האחרים, ולמה לא צויין בספר מיהו מחברה של אחרית־הדבר הטובה והממצה (אף שבה יש – הצלחתי למצוא – שגיאת דפוס אחת)?

גן תלוי בנינווה

(המשך מהעמוד הקודם)

מרדייקה ממש. אני אהבתי אותה, את ריחותיה, יופיה העירה, מפתך את ההיסטוריה שלה. אף בעין בוחנת אני מתבוננת גם [illegible] ההדר מעורר בי חלחלה. אני רואה את ירושלים של מטה נקרעת בין רצון לקשור לה כתרים, לבין ההכרה לצייר את שברו של החלום. אוגוסטה ויקטוריה היא עכשיו „אפורה אבלת באוהל". מגדר הסימון עולה הצחנה. לו הייתי תיירת הייתי רואה את הצבעים מתוך ריחוק, בלא צער, וללא מעורבות. אבל אני בפנים והמראה על כן כואב עד מאד. כל זה מקבל ביטוי בשירי, כי אני (ואולי מוטב לומר כל המשוררים) מגיבה על דברים. והחיזותו מרומים לנסיכה על הנדשה, קולנו נשמע. ואנחנו איש איש בדרכו מוחה. מי בגלוי ומי בינו לבינו מוצבע בין שיריו.

נסי להגדיר מהו בעיניך משורר.

משורר הוא המציתה של הראיה, השמיעה, החישה, ועם זאת הוא משמש להם כמראה בלבד, כמצייר מצב בכוח כשרונו. המשורר מראה לאחרים דרך עשו את מה שהוא רואה, וכו זמנית הוא גם בבואת המראה שהוא מתאר. הצורך הנואש הבלתי נשלט לתאר את אשר הוא רואה או חש, יוצר כימיה בינו לבין אובייקט שירתו. איני מקבלת את ההנחה שבכוח המילים משורר הוא מעין בורא־עולם בזעיר אנפין, ואפילו עולם זה הוא בדמיונו בלבד. אני עצמי נזהרת בשימוש במילים משום כוחה של הענוה בעומדי כנגד עולם המילים. וכבר דיברנו על עניין היוזמה.

תפקיד האדם בכלל הוא להתחבר אל הניצוץ האלוהי שבו, שהלא „נברא בצלם". המשורר בשירתו בכלליה. ונסיון להתעברות על פי רוב נדון לכשלון, ובכל זאת יש לדבוק בו. ברגעי ההארה המועטים, הנדירים, נבחק היוזק, ואז לרגע האדם קרוב יותר אל מצב של שלימות יחסית. המשורר ברגעי יצירתו אלה, שלם בכל האפשר עם האמת של כתיבתו. ריכוז מוחלט של היוצר בתוך עצמו עשוי להצביע על כיוון שבו ניתן לו להאזין לעצמו בתכלית השקיפות, ובצלילות גדולה, ההכרחית לשם יצירה בלתי משוחדת, הצניעות לאכות היצירתית, הפנימית, האותנטית בלבד.

במה שונה ספרך החדש „חוך הלביאה" משני ספריך הקודמים?

המאפיין את הקובץ החדש הוא, שיש בו פחות „בנויך" ויותר „יסמין". הייתי אומרת עוד, שאי אפשר לטעות בכך, שאת הקובץ הזה כתבה אשה, שחיה בשתי רגליה בסוף המאה העשרים. אשה השוברת על יהודה הביתי, מודעת לעולם הסובב אותה המצוי מחוץ למעגל הבית והמשפחה.

מה היו הקווים אשר הנחו אותך בחלוקת הספר לשעריו השונים?

השער הראשון עוסק כולו במשפחה. בעלי, שתי בנותי, אמי ז"ל. עם אבי, עדיין לא הגעתי לאותו קשר אינטימי שיש בו כדי לכלול אותו בתוך שער שירי המשפחה. השיר „ברוש המנגוולילה" החותם שער זה, הוא מטאפורה למושג המשפחה מתוך נקודת ראיה נסית.

השער השני, שער „הבנרה", הוא קובץ תגובות אישיות על הקורה בארץ ובעולם. יש בו למשל שיר על סירוק המערכות בארץ הזו, שבה חודים אנשים בחשכה, בצל בנים נהרגים בצל פכפכת בלתי פוסקת. „בידיהם כל התשובות", אני נותנת עם השאלה. „הרי לעולם הגבורה הגבן / תגבה התאבה".

ב„יסמין וכבויך" פכמה הקודרת שלך „מודעת כלפי דרום ובפיה „הבושה הקללה". האם היא אותה פכמה גם ב„חוך הלביאה"?

לאחר סבה וטאתילה, פכמה „קמטי פניה לוחשים לי איבה" „אני מסיבה את עיני כמשרפת עיניה".

שיריך מצייריים תמונת מצב שיש בה נגיעה בשית מאוד. הילת כלבנת במכיים מקורה ההוד בדבר [illegible] לאחר הרחצה. בשיר „לפרחים במקום קוהות" אני נושאת שיר תהילה לסינוחה של האשה המבודדת. באורח כלשהו יש בנקודת מבט זו מקום התריסה, כנגד העולם הגברי המבדל את היוצר.

אכן יש בספר השני של ספרי שירים כגון „קיק" ו„עוגת הדובבך" שעניינם תמונות ממלחמת לבנון. הם יכולים היו להיכתב בכל מלחמה אחרת. את פחד מפני מלחמת „גוג ומגוג" אני מבטאת בשירים כגון „מתוך השלישיה של ברהמס ראיתי סערה" ובשיר „הגברות העולה" המנגידה את תפיסת „הגברות העולה" עם העגלוליות הקבית היסתיכנית. ומכן שמושג זה מקבל קונוטאציה מינית מעבר למושג אותו טבע אצ"ג. גם השיר „גן תלוי בנינווה" מביע אותו סירוק מערכות שבו רק השירה, כלומר האמנות, היא הגן התלוי בנינווה.

גם ההשתלמות הפוטוראמטואליסטית היא בעיניך סירוק מערכות?

קראי את השיר „על מדריך הטלפון בירושלים". המראה על סמך שמות אנשים ושמות רחובות את הניגודים המפוחדים ההולכים ומשנים את פני העיר הזאת.

השער השלישי הוא ביטוי לקשר עם אנשים בעלי משמעות לחייך, הלא כן?

קראתי לו „ידידות". יש בו מקום לתחושותי כלפי „בית עגנון" ובני משפחתו. „מנהטן" במשקפיים של פריזל הוא תודה למשורר שבסיזל לילי אחר חיבב עלי את המקום אשר קודם לכן נראה לי כגיהנם בהגלמותו. שיר ליונה וולך, ליותם ראובני שהיה תלמידי באשדוד. שיר לירושלים שבו אני מתגעלת בפניה על כי בטל דבודוך אין בי כוח לראות ביופיה, ועוד.

השער האחרון הוא שער „הפנטוזיה", הכמה בשעריים הקודמים אף הוא עשיר ביותר מבחינת נושאי השירים.

קשה להגדיר את השירים האלה, שכן הגבוון הוא אבן רב. השיר „דגים" שהוא ארס־פואטי מרבו על המצב התבידי של השראה שבו אני נמצאת. „האגם כולו שלי אני שולה דגים – שירים, ואין לי צורך בפתיון כדי לעורר את המזה".

מנין האומץ שלך לדבר על עיסוך המשקל?

מן הצורך שלא לזייף עם עצמי. בשיר „חלום" אני חולמת שאני „אם כלתום" רוחות המבדים, ניצבת על הבימה, כובשת את אוזניה השוכן כללי אינו מציק לה.

יש בשיריך שבשער זה שירים בעלי מוטיבים קבליים, ואף יסודות מן הדבור החזילי, איך כשרה אותך השימוש ביבורים אלה?

כשפוסקים בעולם מתוך תהייה עליו, ונכנסים ל„פרדס", וכשיש תחושה עמוקה של „תיקון הלב", וכי אין הלב נוהה אחר רבי נחמן מברסלב ואפילו אם הפגישה אפשרית רק בחלום. וכשיש מאבק מתגיר עם כוחות של הטמא ושל רע, מה מתאים יותר כלעשות שימוש ב„לילית" שאיני מצליחה לגרשה לפעמים ממחוזז הדם שלי. השיר החותם את הספר הוא שיר ארס־פואטי, העוסק באותו צורך של היוצר לומר את ייחודו הארס־פואטי שאינו בהכרח קרוב לשום ביטוי ארס־פואטי של יוצר אחר. השוני יכול להיות כאותו מרחק שבין „שני קווים מקבילים אשר ניקודה יפגשו".

„חוך הלביאה" ראה אור בהוצאת זמורה ביתן.

אל"ף
הוצאת ספרים בע"מ
רח' נחמני 49 ת"א
טל: (03) 612903
ספרים חדשים
רדנית גליק
החן של פתיר
שירים
★
הדה בנגם
עין התקוה הטובה
שירים
★
רפי עבנון
על מצב הרוח
שירים
★
לאה בן שלמה – שלם
כמו מלכה כמו צפור
שירים
★
דיתה מרדור
מבעת התב
רומן
★

הלקה הגדול של חוברת „במה" (110 – 109) מוקדש ל„הבימה" במלאת לה 70 שנה. בחלק זה ראיונות עם בנימין צמח, פאני לוביץ', שמעון פינקל, דבורה ברטונוב, רפאל קלצ'קין, מרים ברנשטיין־כהן, שמואל רודנסקי, ישראל בקר, שלמה בר־שביט, עדה טל, מישה אשרוב, נסים עזיקרי ועמרי ניתן.

בחלק השני של החוברת – על ארכיון „הבימה", מאמריה של תרז מלאכי על „בית ספר לנשים", מאמרה של לאה הדומי על „האמת והשקר במחזה, האשפה, העיר והמוות של פאסבינדר", מאמרה של ורד הראל על „מחכים לגודו" בתיאטרון חיפה ומאמרה של אמירה קמינר על שלבים בהוראת אמנות התיאטרון.

דפדוף ראשון

ספרים חדשים

מאת אבי סנא

שידה

עם קלטת

דבר־מה יהיה / מאת פאול צלאן / תרגום מגרמנית בן־ציון אורגד / ספרית פועלים / 128 ע'.

מבחר שירים המוגשים בלווית קלטת של צלאן הקורא מיצירתו („רסיטל") בעת ביקורו בירושלים – להזכיר כי „קולו הנוכח־נסתר של המשורר" הקל גם על התרגום של שיריו שאינם מוקלטים. השירים עצמם מוגשים אחד מקור ואחד תרגום והנה לדוגמה: „בשקד – מה עומד בשקד?/ האין./ עומד האין בשקד./ שם הוא עומד ועומד./ באין – מי עומד שם? המלך./ שם עומד המלך, המלך./ שם הוא עומד ועומד./ תלתל יהודי, לא תאפיר./ ועינך – לאן עומדת עינך?/ עינך עומדת לקראת השקד./ עינך, לקראת האין עומדת./ עומדת לצד המלך./ כך היא עומדת ועומדת./ תלתל בני־אדם, לא תאפיר./ שקד ריק, כחול מלכותי". בסוף הספר – „שיח בשולי שירים" מפרי עטו של אורגד.

שירים ושברים

אהבה רק אהבה / מאת רמי דיצני / הקיבוץ המאוחד / 44 ע'.

ספר שני למחברו (לאחר „שירי מדור נבות רוח", שזכה בפרס ודשהיים ליצירת ביכורים) ובו, כמתחייב משמו, שירי אהבה וגם „שברי אהבה מארץ החול" וכן „מונולוג שלי צבר ישראלי/מגש הכסף/. שיר עובר ושב" שבו כתוב לאמור: „עמדנו מחורישים, נערה תער־עברי, אל מול פני הבנק הלאומי./ ובעודו שולף־שטרות טוער־ארנק לקול צרחות־האוטומט – / שמט את פתקית תשובת הכספומט/ והוא, שתמיד מטיף לסדר ולניקיון ברשות הרבים,/ בשקט רכנתי השכתי, תודה, אמרה־חייך, נפלילי./ ושוב חייך־שמט את הפתק מקומט אף בעת ובעונה אחת,/ לפת רב־אוני את קיבורת ימיני/ ופיו על אוזני דטוב רעב ריתו/ בכוח לאט לאט תהנה/ אני אוהב אותך, אירנה".

ביקורת

הרפובליקה הספרותית

בוהרים במערום / מאת דן מירון / עם עובד – אופקים / 585 ע'.

„לדיוקנה של הרפובליקה הספרותית העברית בתחילת המאה העשרים" נכתב בכותרת־המשנה, ואחר־כך, בפתח הספר, מוסבר כי „רפובליקה זו עשויה מעגלים־מעגלים או חוגים־חוגים. בלבה שוכנת הקבוצה המצומצמת של יוצרי הספרות עצמם... אנשים, הדבקים ברעיון, שיהיה לאל־ידם להעניק לחייהם מלאות, עניין ומתח באמצעות 'עשיית ספרות' ... קבוצה זו מוקפת על ידי חוג רחב במקצת של 'מתווכים' ... עיקר מגינה של הרפובליקה הספרותית הוא, מכל מקום, החוג הרחב... של אותם אנשים, אשר אמנם אינם יוצרים את הספרות בפועל, אבל הם מאפשרים את קיומה, באמצעות ציפיותיהם והתעניינותם". הרפובליקה „שלנו" היא אסופת מאמרים ומסות הנחלקות לשלושה. החלק הראשון מנסה לברר את פשר המבוכה בספרות העברית בתקופת „התחייה" שלה (קרי, סוף המאה הקודמת וראשית המאה הנוכחית). החלק השני מתמקד בחילופי דורות בתקופה האמורה (ובו, בין השאר, דיון על מה שבין „דור" ל„תקופה"). החלק השלישי מוקדש בעיקרו לטשרניחובסקי ולאידיליה (בכלל זה גם של פיכמן ושל שמעונוביץ) ונעיצוסו „להערכה צודקת של ההישג הפיוטי שהושג בשירת פיכמן".

סיפורת

אחת וחמישה

ארבלי האבטיח / מאת ישראל המאירי / זמורה, ביתן – סידרת „עמודים" / 225 ע'.

נובלה גדולה אחת, ששמה כשם הספר, ועוד חמישה סיפורים קצרים ממנה. הנובלה היא סיפורה של גאולה, אשה צעירה ש„הוכרחה לעבור לכאן, אל המושב, אל ביתו של האלמן בן הארבעים ושתיים וילדו האטום, המלוכלך, שאותו, היא חוזרת ואומרת לעצמה, תוכל, אולי, סבוכה בין כל הנוגעים בדבר שבתוכה שוררים דימויים כמו „בשמגן שפתיה על הבשר העשיר, שציינתו הכאיבה לשיניה, נתרוממה כף ידה כמאליה, ונפרשה על פיה כדי להסתיר מעיניים זרות, כמי שעשתה בנעורה, בעיקר כשפרצה בצחוק". בין הסיפורים האחרים – „האב הקדמון" הוא מעשה בנערה הגודרת את משפחתה לעבר ירושלים ובדרך היא נתקלת – בעיני רוחה כעיני בשר? – בגיבור אגדי ש„כך בדיוק תיאר אותו האב" והנה „הוא ניצב שם שלוב־זרועות, נטול שמץ תנועה, או מבע, נטול חיים. „לפתע לא היה עוד ספק. נותר רק להפוך אותו לאבן – וכענש גם את עצמה". ספרו החמישי של המאירי, שהוא גם החמישי בסידרת „עמודים".

תרגום

עלילות בוקרים

שבט־הקלודרים / מאת ג'נט דיילי, תרגמה מאנגלית יעל צמיחי / אור־עם / 328 ע'.

עוד ספר בסידרה של „עלילת בוקרים במונטנה במאה הקודמת על רקע הכיבוש של חלקות קרקע ועדרים במאה הקודמת. במרכז, סי קולדר הנקרע בין שתי נשים ובין שתי תשוקות – ג'סי, המסורה לאדמה בכל לבה, וטארה, היוהרת הקפצה בממון־לשמו. סוף דבר, שג'סי מסכנת את חייה כדי להציל את האדמה העלולה להימכר לבור־פתם. ללמדכם מה כוחה של אהבה אמיתית.

هكذا من الأصل

אורבוטק מערכות בע"מ

חברתנו מפתחת, מייצרת ומיצאת מערכות עתירות ידע, המשלבות אינטלגנציה מלאכותית וראיה ממוחשבת לבדיקות איכות של מוצרים אלקטרוניים.

דרוש:

מהנדס אופטיקה
לפיתוח מערכות הדמיה

נדרשים נסיון מוכח בתכנון אופטי ומערכות סריקה ויכולת לעבוד בצוותים רב-תחומיים.

לקביעת ראיון נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 216, יבנה מיקוד 70651

עבודה מעניינת
(קבועה ולא שיגרתית) לגילאי 35-45

אנחנו מצפים ממך ל:
- ידיעת עברית על בוריה
- ידע כללי רחב בכל התחומים
- יכולת קריאה מעולה והבנת הכתוב
- כושר קריאה באנגלית
- חשיבה מהירה
- זיכרון מעולה
- נכונות לעבודה מ-4.00 בבוקר

עדיפות לבעלי רכב

אנחנו מוכנים לתת לך:
- מקום קבוע בחברה ותיקה עם רוח צעירה ודינמית
- משכורת התחלתית טובה
- הוצאות רכב

נא לכתוב לת.ד. 31475, ת"א, מיקוד 61314 (נא לצרף קורות חיים בכתב יד)

עבור לקוחנו חברת שיווק ארצית למוצרי צריכה

דרוש

מנהל מכירות
לאזור הדרום

דרישות תפקיד:
— תושב ב"ש
— גיל 27-32
— בעל רכב
— נסיון מוכח במכירות, שיווק והפעלת צוות.
— עצמאי, יוזם, נמרץ, בעל נכונות לעבוד מעבר לשעות המקובלות.

תנאי העסקה בהתאם לכישורים

לפרטים נא לפנות ל-03-203668

לרשת חנויות גדולה למוצרי צריכה בגוש-דן

דרושים/ות:

סגני מנהלי חנות
- בעלי השכלה של 12 שנים לפחות.
- כושר ארגוני ומנהלי.
- נסיון מסחרי.

לפנות בכתב יד לת.ד. 24177 ת"א
מיקוד 61241
— סודיות מובטחת —

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1081

לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין דורשי עבודה מחמת מינם, או מחמת היותם נשואים או הורים. אלא אם כן אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן המין האחר. המנים והעיסוקים המופיעים במודעה זו מתייחסים לשני המינים.

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ

דרושים/ות

1. **רתכים — מסגרים**
   * בעלי נסיון ברתוך CO_2
   * קריאת שרטוט
2. **מכונאים חשמליים**
   * עדיפות לבוגרי חיל האויר במקצוע חנ"ל
   * בוגרי בתי"ס מקצועי במקצוע חנ"ל
3. **עובדי פלסטיקה**
   * בוגרי בתי"ס מקצועי
   * קריאת שרטוט.
4. **מכונאי מטוסים — מת"ם**
   * עדיפות בנושא מטוסים.

מובטחים תנאים טובים למועמדים מתאימים 5 ימי עבודה בשבוע, הסעות מחיפה ורחבי הגליל המערבי

מעוניינים מתאימים מתבקשים לפנות למדור קליטה — אסתי גוילמן טל. 04-962211

למוסד בנקאי בתל-אביב

דרושים:
- **חניכים, פנסיונרים** לעבודה פקידותית
- **רואה חשבון**
- **עורך-דין**

לפנות לת.ד. 69 תל-אביב, מיקוד 61000, למחלקת כוח אדם

לחברה קבלנית למעשיית צנרת

דרושים:
1. מנהל עבודה
   * בעל נסיון רב בניהול צוות עובדים
   * יכולת וידע טכני
2. צנרים/מסגרים
   * בעלי נסיון בצנרת

לפנות בשעות העבודה לטל. 052-576773

דחוף

דרושה בחורה סטודנטית ואחראית לטיפול בתינוק אצל רופאה, עם לינה

שכר גבוה

טלפון 03-226328

הלוח הכללי

למפעל מזון באזור עפולה

דרושים

1. **מנהל משמרת** — אחריות להפעלת מספר קווי יצור. נסיון בתעשיית המזון יתרון.
2. **מכונאי מכונות סגירה** — דרוש נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בתעשייה.

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 06-595555 למנהל כח אדם

לחברה ליבוא

דרושים:
* **מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת** — נסיון ביבוא ובעבודה עם מחשב הכרחי.
* **נציג מכירות**

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 31117 ת"א
— סודיות מובטחת —

היפר שוק
רשת הגל הירוק

דרושים

קציני בטחון
לאזור המרכז

בעלי השכלה תיכונית, רכב פרטי

לפנות לאלי בן הרוש ביום א' בין השעות 10:00-16:00 רח' המצודה 33, אזור בניין ש.א.ל. קומה ב'

כדאי לעבוד בגל הירוק

לחברת יבוא ושרותים

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות סוג-3

ידע בעריכת דיווח פיננסי ומאזנים. שעות העבודה א'-ה' 07:30-15:30, ו' 07:30-13:00

נא לפנות לטל. 03-663651

לחברת שיווק גדולה

דרוש

מנהלי מכירות אזורים
לסניף הצפון והדרום

דרישות:
1. גיל 25-33.
2. תושב חיפה והסביבה.
3. תושב ב"ש והסביבה.
4. בעל רכב.
5. נסיון בהפעלת אנשים ובמכירות.
6. נכונות לעבודה קשה בשעות בלתי מקובלות.

אנו מציעים: תנאי העסקה יותאמו למועמד המתאים.

לפרטים: נא לפנות ביום א' רביעי לטל. 03-814910 או לת.ד. 12123

אדריכל/ית עם נסיון למשרד אדריכלים

תנאים טובים.

טל' 03-5464054

למשרד אדריכלים דרושים/ות

אדריכל/ית
הנדסאי/ת אדריכלות

5 ימי עבודה בשבוע

טלפון: 03-442755

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו חברה המובילה בתחום הגנרטורים

דרוש

מנהל מדור מכירות גנרטורים

מהנדס בעל רקע ונסיון בענף הגנרטורים, לתפקיד אחראי הכולל קשר עם מוסדות וארגונים בארץ ועם ספקים בחו"ל, הכנת מרכזים ואיתור יעדים חדשים לשיווק, שליטה טובה מאוד באנגלית, יכולת הפעלת צוות עובדים וחוש מסחרי מפותח הכרחיים.

הזדמנות יוצאת דופן להשתלב בחברה גדולה ומצליחה!

תנאים טובים ורכב צמוד למתאים

לפנות לאתי בטל. 03-299649, משרד 369

— סודיות תשמר בקפידה —

יותר טוב מנפאואר

לעבודה זמנית בהדרכת לקוחות במוסד פיננסי

דרושים

דיילים/ות

* בוגרי 12 שנות לימוד לפחות.
* אחרי שרות צבאי מלא.
* בעלי הופעה נאה ויכולת הבעה בע"פ.
* גיל: 23-40.

העבודה לשבוע מלא (בימים א'-ה' יום מפוצל, בימים ב'-ו' בוקר בלבד)

נא להתקשר עפ"י אזורי המגורים המפורטים מטה למספרי הטלפון המתאימים:

באזור המרכז: ת"א, גוש-דן, הרצליה, נתניה, חדרה, השרון, פ"ת, יהוד. להתקשר לטלפון: 03-284128, 03-298877

באזור הצפון: חיפה והקריות, צפת, נצרת, עפולה, מגדל-העמק, יקנעם, חצור, בית-שאן, טבעון, נהריה. להתקשר לטלפון: 04-530051

באזור ירושלים: להתקשר לטלפון 02-233436

באזור הדרום: אשקלון, קרית-גת, דימונה, אשדוד. להתקשר לטלפון: 057-79523

שכר גבוה למתאימים — כדאי לפנות!!!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

המשרות במודעה זו מוצעות לנשים ולגברים.

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

למחלקה הטכנית דרושים/ות
* טכנאי/הנדסאי לצילומי אופסט, באזור הרצליה.
* מכונאי אחזקה בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנים, אחרי שרות צבאי, לעבודת משמרות, 5 ימים בשבוע.
* מפעיל "קדם" מנוסה, לאזור לוד.
* רתך ארגון / CO_2 / חשמל / שריון לעבודה באזור גוש"ד.
* מפעילי CNC פרופיל צבאי גבוה, לעבודה בת"א.
* כרסמים/חרטים קונבנציונליים ו/או CNC, פרופיל צבאי גבוה, לעבודה בת"א.

משרות קבועות, תנאים מצויינים, ארוחות והסעות

תל-אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-466277
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670826

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

למפעל תעשייתי גדול בגוש דן

דרוש (משרה 2450)

מהנדס
אחראי על מערך האחזקה והבטיחות

* מהנדס מכונות בעל נסיון תעשייתי
* ידע בפלסטיק יתרון (לא הכרחי)

מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון בכתב יד אל ת.ד. 11024 תל-אביב 61110

סודיות מובטחת

המודעה לשני המינים

תסל — תחום ייעוץ לנושאי כח אדם בע"מ

לבית חולים לוינשטיין ברעננה

דרושים/ות

מרפאים/מרפאות בעיסוק
- לעבודה עם ילדים במשמרות חלקיות.
- נסיון קודם רצוי אך לא הכרחי.

בדבר פרטים נא לפנות לגב' בטי אלעזר טל' 052-911151 שלוחה 9003

הסתדרות מדיצינית הדסה

להפעלת מכשיר MRI להדמיה ולספקטרוסקופיה

דרושים

טכנאי רנטגן או טכנאי רפואה גרעינית

הכישורים הדרושים:
* בעלי ותק של 3 שנים כטכנאי רנטגן או טכנאי רפואה גרעינית.
* בעלי רקע טכני במערכות הדמיה דיגיטליות כגון: CT, מצלמות גמא ממוחשבת.
* בעלי רקע בהפעלת מחשבים ותכנות בסיסית.
* ידיעה בסיסית בשפה האנגלית.

מועמדים המעוניינים בעבודה עם אתגר ישלחו קורות חיים לאגף כח אדם, ת.ד. 12000 ירושלים 91120 עד 24.2.88

למשרד שמאים גדול

דרושים

א. שמאי אלמנטרי מנוסה
ב. שמאי רכב מנוסה

תנאים טובים
סודיות מובטחת

נא לציין פרטים אישיים ונסיון ת.ד. 36872 ת"א 61368

לחברת אלקטרוניקה פרטית

דרוש

עוזר מנכ"ל

כלכלן — בוגר מגמת שיווק עם נסיון מסחרי וידע במחשבים

נא לפנות בצירוף פרוט מלא של קורות חיים ונסיון עבודה קודם אל ת.ד. 45 גבעתיים 53100

למפעל מוביל ביצור כלים אומנותיים המתכנן התרחבות נוספת

דרוש

מנהל מפעל

התכונות הנדרשות:
* יכולת ניהול והדרכה של צוות עובדים
* יכולת ניהול משא ומתן עם קבלני משנה
* ידע ביצור ידני וממוכן של מוצרים מזהב, כסף ופליז.

נסיון קודם מהווה יתרון

מקום עבודה ירושלים

לפנות: "סגנונית הנדסה" 02-699812

מלון נהר הירדן טבריה

דרוש

חשב המלון
רו"ח מוסמך

רצוי נסיון בענף התיירות.

לפנות טלפונית למר ישראל לוי: 03-656599, 06-792846

לחברת הסעות גדולה

דרושה

פקידת חשבונות

בעלת תפיסה מהירה, זריזה ותחרותית, אחרי שרות צבאי, למשרה מלאה — 5 ימי עבודה בשבוע מ-8.00 עד 17.00

לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 03-662712

דרוש

מנהל מפעל
למפעל טכסטיל מתקדם באזור דרומה לגוש-דן

* גיל 30-45
* נסיון קודם בתפקיד דומה
* רקע והכשרה בטכסטיל — הכרחי

נמרץ ודינמי.

מגורים באזור הכרחיים — עזרה בדיור תינתן.

נא לפנות בצרוף תולדות חיים לת.ד. 1270 קרית-טבעון 36000

עיריית לוד
לשכת ראש העיר
מכרז מס' 8/88

דרוש

מנהל יחידה לאיכות סביבה

[illegible]

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

למחלקה המשרדית דרושים/ות
* מנה"ח עצמאי/ת או מדופלם — נסיון בהנה"ח ממוחשבת
* פקידת יבוא מנוסה + שליטה מ"ט באנגלית.
* מזכירות עברית + אנגלית ברמה ט"ם + הדפסות.
* מנהלת משרד מנוסה, אנגלית ברמה טובה, רצוי ידע בנושא כספים.

משרות קבועות, תנאים מצויינים, ארוחות והסעות

תל-אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-466277
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670826

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

2000 נפו

לנשים בכל חלקי הארץ

עדיפות למורות, פקידות בנק ובעלות נסיון במכירות

ראיונות יערכו בת"א ירושלים וחיפה 052-541946

דרושים

למפעל מזון למוצרים קפואים בירושלים

דרושים

משווקים
בכל חלקי הארץ

02-855914
02-857154

ביוטכנולוגיה כללית בע"מ

קרית ויצמן, רחובות 76326

חברה מתקדמת העוסקת במחקר, פיתוח ויצור בתחום הנדסה גנטית — דרושים

מיקרוביולוג
* בעל תואר M.Sc. או B.Sc.
* ידע בתחום בקטריולוגיה.
* רצוי ידע בתחום התסיסה.

ביולוג מולקולרי
* בעל תואר M.Sc. או B.Sc.
* ידע בשיטות הנדסה גנטית.
* רקע בבקטריולוגיה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל "ביוטכנולוגיה כללית" מחלקת משאבי אנוש, קרית ויצמן, רחובות 76326. סודיות מובטחת.

הנדסת החשמל לישראל (מהלך זרחון) בע"מ

טכנאי חשמל מוסמך

[illegible]

ת.ד. 18041 תל-אביב 61180

לחברת תרופות בינלאומית

דרושה

מזכירה אנגלית-עברית
- לפחות 5 שנות נסיון במזכירות
- הדפסה בשתי שפות וידע בניהול משרד
- משרה מלאה

לפנות לטל' 03-5611765

דרושים

חברה ציבורית מחפשת

פקידה

בעלת ידע בהנה"ח

בעלת נסיון של שנתיים, ידע באנגלית — כתיבה ודיבור הכרחי

5 ימי עבודה.

שעות נוחות.

נא לפנות בכתב-יד לת.ד. 11556 ת"א 61114

לרוטנמן נסיעות ראשל"צ

דרוש

פקיד/ה נסיעות מנוסה

רשיון מורשה הכרחי

לראיון 03-955544 — עקיבא

למשרד להנדסת תנועה/כבישים

שרטט/ טכנאי

לעבודות שרטוט/עריכה

סקרים, רכב פרטי — יתרון

03-249267, 03-230104 — אורה

לחברת בניה בחולון

דרוש

שליח

בעל נסיון עם רשיון נהיגה לקטנוע

להתקשר 03-5522553 לחגי

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1081

לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין דורשי עבודה מחמת מינם, או מחמת היותם נשואים או הורים. אלא אם כן אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן המין האחר. המנים והעיסוקים המופיעים במודעה זו מתייחסים לשני המינים.

דחפון 03-611001

24 שעות שרות מודעות טלפוני של דחף

לבעלי כרטיסי אשראי ויזה, ישראכרט, דיינרס

ת"א דחף מרכז

ת"א דחף דיזנגוף — רח' דיזנגוף 118

ת"א דחף בן יהודה — רח' בן יהודה 4 — טל' 656120

ת"א דחף אלנבי — רח' אלנבי 121 — טל' 614433

לפרסם מודעה? דחף בע"מ — בדחף תקבל יותר ובמחירי העיתון

חיפה דחף — רח' הרצל 5 — טל' 645333/4

ירושלים דחף — רח' יפו 43 — טל' 226335

דחפון שרות מודעות טלפוני טלפון 03-611001

ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

דירות

וילות ובתים

למכירה וילה בקרית־שאול שטח בנוי 125 מ"ר. קומה מפולשת מתחת. שטח מגרש 1,125 מ"ר 03-473592 (16582)

[illegible]

ברמות־צהלה קוטג'ים מפוארים בבניה 6 חדרים+ מרתף מואר הכל מ־240,000 +מע"מ 03-5464970 03-442347 (20218)

בסביון בית ישן 1750 מ"ר מרכזי "קונטי" (15524) 03-346441

[illegible]

בקרית־ביאליק־שטוקר יהוד מבחר קוטג'ים חדשים לכניסה מיידית ובתשלומים נוחים "אלדר" 03-344770 קוטגות לנכסים (23506)

[illegible]

קבלנים מציעים

במגדלי 4 מיידן 3־ 4 +מעלית+ חניה (27462) 03-249195

בר"ג בשלבי בניה שונים 4½ ־5 +דירות גג בן־צור 03-7514506 (27100)

"פרל־בינובזים" קבלנים! בבנין הנבנה ברחוב קליר, בצפון ת"א נותרו 4 ־3 חדרים+ פנטהאוז 5 חדרים 03-867690 03-597344 בערב 9.00 ־16.00 (13139) 03-459608

לפה לשלם כפול ב"אור עמירים" מחיצות גבס ותיקרות אקוסטיות 03-5059968 (20008) 03-376471

מירב בונה באשדוד דירות פאר בנות 4־ 5־ 6 חדרים ודירות גג 08-524182-3-4 (19060)

נתניה סופר וילה מרהטת מודרנית מיקום מעולה כל השיכלולים 053-347333 450,000 (25830)

[illegible]

בסביון 5 דונם, 520, +9 מרתף 03-344871 (14263) 03-343136

בכפר־סבא קוטג'־מיוחד בשכונת בונה ביתך "הצומת" (28641) 052-20533

[illegible]

למכירה קוטג'ים מפוארים ומיוחדים בשיכון־דן (28093) 03-5400663-4

בכוכב־יאיר וילות מוכנות בואו לסיור ביישוב "הצומת" (27852) 052-20533

דירות למכירה

[illegible]

זכרון־יעקב עד סוף החודש, בית+ אפשרות הגדלה 143,000 ש"ח (21763) 03-470652

ברעננה בפרוייקט "נוה השיאים" קוטג'ים מפוארים החל מ־ 165,000 "ישראהאוז" (21727) 052-456049

ברעננה בתחילת בניה קוטג'ים 260/400 שלושה מפלסים+ מרתף ותכנון מיוחד. היום: "ישראהאוז" (21716) 052-455165

[illegible]

בסביון! וילה גדולה ומפוארת 1¼ דונם "קונטי" 03-346441 (20916)

[illegible]

דיו הדיענות שויון בעבודה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים העסקתו של בן אחד המינים בעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

[illegible]

חדש!! בבנין חדש ואקסקלוסיבי ברמת־אביב ג' 4 ו־5 חד' יוקרתיים וסטנדרט גבוה ביותר במחיר החל מ־ 128,435 דולר בתוספת מע"מ במזומן אפשרות לתשלומים נוחים ומשכנתאות. המחיר ל־5 הלקוחות הראשונים. הרשמה תחל במשרדינו במוצ"ש 13.2.88 ברמת־אביב ג' ברח' אחימאיר 23 משעה 18.30 "יסקו" "ISCO" 03-426923-4-5-6 (17749)

[illegible]

"בלב הושפילד" דירות גג איכותיות ומפוארות "ממון" 03-449614 (14884)

[illegible]

בחולון־ לאון בלום־ החסתדרות מבצע מיוחד על 2 דירות מרפסת, 5 חדרים דירות 4 חדרים ודירות 3 חדרים. לפרטים נוספים: שיכון עובדים להי־גרדיה 58, יד־אליהו על (17643) 03-390721

דירות פאר בפרוייקט מגדלי קסם רמת־גן, 03-761779 (28370) 03-769961

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

ח"א־יפו

דירות למכירה

עם הלוואה חופשית מבנק טפחות תוכל להגיע לדירה שאתה באמת רוצה. לפרטים: ההשמונאים 123, טל' (15859) 03-5614081-6

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

[illegible]

חדש! בתוכנית ל 5 חדרים+ מרפסת גן+ גג "מונופל" 03-243008 (11893) 03-244452

[illegible]

דירות למכירה

בהלוואה מבנק טפחות אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה. לפרטים: פ"ת, חובבי־ציון 29, טל': (22694) 03-904703

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

[illegible]

בנוה־צדק 3 יחידות קוטג'ים בבניה ובגדלים שונים ותכנון בנית וגימור מעולים 03-5101391 (19201)

[illegible]

דירות למכירה 2־2½ חדרים

[illegible]

ביד־אליהו +2 אפשרות בניה: 3 מסודרת, קומפלט, פינתית ושקטה 338264 (9902)

[illegible]

דירות למכירה 1־1½ חדרים

[illegible]

בקיראון מבחר דירות 4 חדרים +מעליות "סוטר" 03-351425 (7247)

[illegible]

דירות למכירה 3־3½ חדרים

בפתח־תקוה, צומת סירקין דירת 3 חדרים ק"א 71 מ"ר חדשה לכניסה מיידית למהירי החלטה $52,500 אפשרות להלוואות (27472) 03-5103651

[illegible]

דירות למכירה 1־1½ חדרים

[illegible]

שרון

דירות למכירה

דירת של פרדסים! יופי של דירות 4, +4 +1 גג ד"5 חדרים בהוד־השרון בבנייה מעולה מוזר־ עוזר בע"מ 03-725792 (19691)

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

[illegible]

דירות למכירה 2־2½ חדרים

[illegible]

בת"א הרצל מבצע מיוחד על דירות 5 חדרים ודירות גג לפרטים נוספים: שיכון עובדים, להי־גרדיה 58 יד־אליהו על (17569) 03-390721

[illegible]

דירות למכירה 3־3½ חדרים

[illegible]

דירות למכירה 2־2½ חדרים

[illegible]

חולון־בת־ים

דירות למכירה

כולם זכאים להלוואות בבנק טפחות. לפרטים: בת־ים, שד' העצמאות 64, טל' 03-587924 חולון, שד' קוגל 25, טל' (16595) 03-881471-2

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

[illegible]

דירות למכירה 3־3½ חדרים

בחולון, קרית בן־גוריון, רחוב גרינברג דירת 4 חדרים 111 מ"ר ק"ק חדשה לכניסה מיידית למהירי החלטה הלוואות עד $84,500 ש"ח 55,000 (27603) 03-5103651

[illegible]

3½ בבתים ליד העירייה, פינוי גמיש (24952) 03-5525427

[illegible]

3½ בבתים מול העירייה ק"א שקטה מושקעת יפהפיה 95,000 (12044) 5520351

[illegible]

דירות למכירה 2־2½ חדרים

[illegible]

דירות למכירה 1־1½ חדרים

[illegible]

דרום

דירות למכירה

[illegible]

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

[illegible]

בעולי־הגרדום 4 ק"ב חדשה 8 דיירים "סיון נכסים" 03-941352 (24555)

[illegible]

דירות למכירה 3־3½ חדרים

[illegible]

שם דבר בעתונות

هكذا من الأصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר

● בראשל"צ 3 בבעלות מושקעת ע"י בלי 03-956851 (21708)

● בראשל"צ 3 חדרים מושקע ודו"ם קו"א בעלית 03-996058 (21045)

● ברמת-אליהו 3 ק"ב+ דו"ם אפשרות פינוי קרוב 08-412832 (20786)

דירות למכירה 2½–2 חדרים

● בבתים 2½ ק"ב גדולה יפה מגורי ביתי 03-5530487 (18113)

דירות גג

לרציניים! ליד הבימה 4 ב"3 מפלסים +גג מפואר! 03-918271 (20355)

חדיש בצפון! פנטהאוז +בריכת שחיה+ דירת "אופר" "קניון" 03-242192-3-4 (15030)

בלב ת"א בנין חדש 6 חדרים+ גג +חניה +מעלית בערב. (28563) 03-447105

בצפון תל-אביב דופלקס מפואר וגדול 6 חדרים וגג. כניסה חצי שנה 03-883760 03-867472 (28376)

ביקוש דירות

דירות בשכ"ת

● בתקוה 3 חדרים ק.ק לבודדים 03-372050 (22952)

● ליד דיזנגוף דירת חדר מרוהט 057-995556 (22612)

● בחולון 4+ גג ק"א טלפון חניה 03-5565854 (20497)

דירות מרוהטות

דירות ברמי-מכתח

עסקים

במחיר מיוחד!! זכות מכונת רחיצה (מנהרה) עם תוספות מיוחדות!! (26560) 051-26727

אולמות

● למכירה בת"א עסק רווחי ביותר 03-228233 03-391839 (25664)

לרציניים בלבד! למסירה מרפדיה רווחית עובדת ומשוכללת נא לציין פרטים וטלפון ת.ד. (19841) 3241 בתיים

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

מבני תעשיה

בתעשיה בחולון להשכרה/ למכירה 1000 מ"ר ק.ק מקום מרכזי 03-5051803 (27143)

להשכרה בראשל"צ, בני-ברק ובאור-יהודה "350 700 מ"ר ק"ק. "רשף נכסים" (26357) 03-5742777

בחולון ק"ק" 1000 מ"ר+ חצר. "נ.ת.מ נכסים" 03-372169 (22937)

במרכז וסביבותיו "500 4000 מ"ר ק"ק+ חצר מ"$1.80 למ"ר, דלתא" (13110) 03-746305

להשכרה ברעננה באזור התעשיה 3 קומות 1000 מ"ר כולל +כח וקווי טלפון 052-441233 (19458)

להשכרה בתעשיה בבת-ים אולם 600 ממ"ר, טלפונים, כח (9340) 03-9614565

מגרשים

בראשל"צ מגרשים 250 לבניה מיידי "סיון" נכסים" ושישולד 21 (25601)

משרדים

להשכרה משרד מסופח ומשופץ 1½+ חדר המתנה ומזכירה משותף. רוטשילד ת"א מתאים 03-615528 לרו"ח עו"ד יועץ מס (15966)

למכירה בהזדמנות 25 מ"ר לכל מטרה ליד שד' בן-גוריון רישום בטאבו 03-266731 (17235)

מעוניינים לשכור לתקופה ארוכה 4 ו-5 חדרי משרד+ טלפונים+ חניה עדיפות ק"ק עם גישה לנתיבי-איילון 03-5464186 (25893) 03-5463761

להשכרה במרכז ת"א 300 מ"ר משרדים 9 דולר למ"ר "רשף נכסים" 03-5742777 (25804)

בבית התעשיינים 170 מ"ר ברמה גבוהה "קנין" (23869) 03-242192

במרכז ת"א חדש! 7 קומות 170 מ"ר בקומה "מונופול" 243808 (23594) 244452

להשכרה! בצפון "70 130 +טלפונים ורישיון "מגון" 03-449614 (13162)

נגדית סביון –ריהוט משרדי מעולה לכל תקציב, 10% הנחה אמיתית על כל הרהיטים. אזור התעשיה אזור 03-5567711, מסילת-וולפסון 20 ת"א (23366) 03-825683

ברמת-גן "ק"ק "240 מ"ר+ משרדים+ חניה. "נ.ת.מ" נכסים" (22933) 03-372169

להשכרה על נתיבי איילון 400/ 800 מ"ר מפוארים כולל מיזוג תלוקה שטיחים וטלפונים. "רשף-נכסים" (27642) 03-5742777

להשכרה בגשר-ההלכה ובשכונת מונטיפיורי 200 / 300 מ"ר משרדים כולל מיזוג וחלוקה. "רשף-נכסים" (27489) 03-5742777

ברמת-גן ע"י הבורסה להשכרה 400 מ"ר מחולקים+ מיזוג שטיחים טלפונים וחניה "קוראל" 288943 (23997) 292616

ברמת-החייל, מבנה 500 מ"ר +חצר, "נ.ת.מ נכסים" 03-372169 (25994)

מחסנים

מחסנאי סכוי, רצוי בוגר קורס מפעי"ם, נסיון שנתיים בתעשיה למפעלים ברמת-השרון ופ"ת 03-286111 (18528)

חנויות

חנות בכניסה לכ"ס דולר 60,000 052-910313, 052-31524 (25142) 052-20089

להשכרה לכל מטרה, חנות כ-200 מ"ר, חזית, 10 מ' +כח +טלפונים וחניות ע"י כבר-דיזנגוף ת"א, 03-615324, 03-458610 לא בשבת (18451)

הצעות עבודה

מאבטחים הופעה נאה ומרשימה החל מ-1.85$ לעבודה קבועה ואורעים מוזמנים 03-441591 (29301)

צעיר/ה דינמי/ת ההזדמנות שלך לנצל את כישורך במקום שיגמול על הצלחתך בשכר גבוהה תמריצים, 5 ימים בשבוע בעבודת צוות. צעיר ודינמי. מתאימים עד גיל 28. תל-אביב 03-812193 באר-שבע 057-74051 חיפה 057-72039 או 04-525636 04-660575 (23379)

בנו-יבנה, שכונת נוה-לימור. לורם בע"ם, החברה הממשלתית לבינוי ופיתוח ערים מציעה מגרשים לבנה ביתך על קרקע פרטית, במחירי מבצע 55,000 ש"ח. המחיר כולל: מגרש+ פיתוח מלא+ מע"מ. +מס רכישה+ היטל השבחה +שכ"ט עו"ד (כולל העברה בטאבו). תשלומים עד 24 חודש 08-573013 (16422)

לא.ו.ת" דרושים: 1. פחח תעשייתי 2. רתך לחברה גדולה CO_2 בפ"ת תנאים טובים 03-371465, (23301) 03-371470

מסגרים מנוסים, קוראי שירטוט לחולון, ת"א, ראשל"צ ונס-ציונה תנאים טובים "א.ו.ת" 371470 ,03-371465 (23295)

עובדי ייצור בתעשיה לחולון פ"ת ובבני-ברק תנאים מצויינים "א.ו.ת" 371470 ,03-371465 (23285)

בנו-יבנה במרכז לבניה מיידית לוילות, 28,500 דולר כולל מע"מ ופיתוח. 2000 במזומן היתרה במשכנתא. במשרד: 08-574335, 08-574823 בערב (28942) 08-574587

מלחימות מנוסות להרצליה אפשרי משרה חלקית תנאים מצויינים "א.ו.ת" 03-371470 (23286)

בראשון-לציון למכירה מגרש בקומבינציה "בני השקעות ונכסים" (28102) 03-722331

קבוצת קציני חיל-האויר עם אופציה לרכישת מגרשים מתארגנת לבנית שכונת וילות בנו-יבנה, לפרטים: 057-995527 (27886) לרוחי

מלגזן +עובד מחסן לת"א תנאים מצויינים "א.ו.ת" 03-371465, (23272) 371470

דרושים מגרשים בתל-אביב רמת-גן ובגבעתיים "בני" השקעות ונכסים" (21491) 03-722654

ל"מנפאואר" רהיטות דרושים: בימאי תואר ראשון, למשמרת שניה, לאיזור רחובות. 08-473734 (22771) 08-461717

ל"מנפאואר" רהיטות דרושים: המחזון למפעל תעשייתי ליום מלא+ שעות נוספות, נסיון בתעשיה הכרחי 08-473734 (22717) 08-461717

עובדות ייצור לאחר שרות צבאי פרופיל 72+ למפעל בטחוני במרכז 5 ימי עבודה הסעות +ארוחות עדיפות למשוחררות טריות "חבר" 5101420 (22659)

מלחימות מנוסות במעגלים מודפסים 5 ימי עבודה +הסעות "חבר" (22614) 5101420

מתפש עבודה? צלצל "דנאל" "זה עובד!" גורדון 88 ת"א 03-222266, (20064) 03-245531

ל"קריירה" "צבעי עץ ונגרים +נסיון תעשייתי" (20416) 08-465277

נערים/ות (חצי שנה לפני הגיוס) לעבודות מידיות "א.כ.א." (20015) 03-287817

צעירים לאחר צבא מאזור פתח-תקוה+ פרופיל גבוהה לעבודה במשמרת שניה בתנאים מצויינים "א.כ.א." (20003) 03-287817

סטודנטים/ות לעבודה כקופאים ברשתות שיווק שעות וימים גמישים "א.כ.א." 03-287817 (19993)

בחורה צעירה ודינאמית יוצאת צבא לעבודה בטהונית בשעות הבוקר 5 ימים בשבוע באזור נתב"ג 03-349711 (19894)

ל"קריירה" מרכזניות ותקש מנוסות למשרה מלאה/ אחה"צ. 03-5449848, (19396) 08-465277

"לזייבון" מבקר/ת איכות מנוסה למחלקת אלקטרוניקה תנאים טובים למתאימים (19065) 03-9232734-5

לא.י.ק. שיווק והפצה חולון נהג +רישיון ג' +נסיון. נגד לפני גיוס לעבודות כלליות. (18857) 03-804894

עובדים/ות בלתי מקצועיים/ות למשרה מלאה בחולון וראשל"צ "עתיד בע"מ" (18570) 03-5030146

ל"זייבון" מלחימות מנוסות למחלקת אלקטרוניקה תנאים טובים למתאימות (18562) 03-9232734-5

למשרד תקירות בתל-אביב, מהמוה, 12 שנות לימוד+ רכב. ת.ד. 26010 תל-אביב. (18443)

עובדי ייצור והרכבות (בנוות למשמרת 2) למפעלים ברמה"ש, נס-ציונה וראשל"צ 03-286111, (18248) 03-9659733

ל"קריירה" "עובד אביזרים. תקופתיים, יוצאי ת"א +נסיון בחולית אביזרים (18037) 03-5449848

מתאם קבלני משנה בתחום עיבוד שבבי C.N.C, נסיון במו"ם במפעל אלקטרוניקה בת"א (תנאים מצויינים) (17694) 03-286111

מקדמי/ות מכירה בעלי/ות נסיון למוצרי חשמל (וידאו וסטריאו) ברשתות השיווק בכל הארץ שכר קבוע 03-7511615 (17425) 03-7513601

"2000 ויותר בחברת שיווק המובילה בתחומה לעבודה במכירות עדיפות לרציניים פ"ת 03-9344774 קובי ת"א 03-280936 אבי (17429)

להברה לשרותי נקיון מנקה אחרי למוש-רן בעל נסיון בענף, יכולת ונסיון בגיוס כח אדם שעות עבודה ארוכות עדיפות לבעלי רכב ושלפון תנאים טובים (17414) 03-216150

אם אתה דינמי ורציני ורוצה להרוויח מעל 1500 ש"ח התקשר מיום ראשון (17207) 03-5102714

צעיר/ה אחרי צבא מה את/ה מחפש/ת? משכורת גבוהה. סיפוק, אפשריות קידום, אוירה טובה, ותנאי עבודה נוחים? נכון לרציניים (17095) 621587

לשוק הבדולח של שולב בגן הלויי דרושות עובדות לשעות הבוקר או אחה"צ בתפקיד קופאיות או יועצות לקביעת ראיון (חזי) 03-219943 (15054)

עובדות להרכבות אלקטרוניות לעבודה מיידית תנאים שכר טובים "תיגבור" (14795) 03-297840

ל"קריירה" צבעים +ידע ברזונך של צבעות בבדיה (14370) 03-5449848

בוגרי ב"יק מקצועי לאחר שרות צבאי (מגמה: מוכנת מבקיה, חשמל)+ נסיון לעבודה מיידית, תנאי שכר טובים, "תיגבור" (14377) 03-296846

ל"קריירה" "מבונאי מסוקים, יוצאי חיל-אויר (נסיון בדרג ב') במטוסים קלים" (14362) 03-5449848

עובדי ייצור מאיזור פתח-תקוה בפריסבא, רמלה (לעבודה ב-3 משמרות) לעבודה מיידית, תנאי שכר טובים, "תיגבור" (14037) 03-296846

פקידים/ות

מזכירה למנכ"ל מנוסה +ידיעה בעיבוד תמלילים +כושר ניסוח באנגלית למשרה מלאה לחברה גדולה בחולון תנאים טובים "א.ו.ת." 371928 ,03-371470 (23333)

מזכירה בכירה אנגלית ברמת שפת אם +ידיעה טובה בהדפסה לעבודה קבועה בבני-ברק/ ת"א תנאים טובים "א.ו.ת." 371419 ,03-371465 (23331)

מעבדת תמלילים עברית אנגלית מנוסה מאוד ב"לניר" תוכנת שרפשייטין משרה חלקית 5 ימים תנאים מצויינים "א.ו.ת." 371419 ,03-371465 (23319)

מזכירה עברית אנגלית +ידיעה בעיבוד תמלילים לעבודה קבועה בת"א ובחולון תנאים טובים "א.ו.ת." 371470 ,03-371465 (23316)

מפעילת טלקס ממוחשב אנגלית +כושר ניהול למפעל גדול בת"א תנאים טובים "א.ו.ת." 371470 ,03-371419 (23309)

למשרד עורכי דין בתל-אביב ליד בית המשפט מזכירה מנוסה ידיעת אנגלית הכרחית מעבד תמלילים א' ב (עברית אנגלית) 5 ימי עבודה (23008) 03-492689

פקידה בוגרת תיכון לאחר שרות צבאי אנגלית ברמה גבוהה הכרחית. רצוי נסיון ברכש ועבודה עם מחשב. ליום עבודה ארוך, 5 ימים בשבוע, באזור ת"א. "מנפאואר" בן-יהודה 12 ת"א א'- ה' 8.00- 14.00 (22935) 03-298877

"פקידת שיווק דינמית+ עבודה מזכירות מגוונת רצוי וותקה למשרה מלאה בלבד. עדיפות למושבת ר"צ- נס ציונה. 03-203423, 03-204711 מיום א' (22846)

מזכירה עצמאית לנהל משרד בחברה ליבוא ושיווק בראשל"צ. נסיון בהפעלת מחשב פי.סי, טלקס וידיעת אנגלית. התפקיד מגוון ואחראי, וכולל קשר עם לקוחות וספקים. 5 ימי עבודה 08.00- 15.00 ותנאים טובים למתאימה. אחזי 931 ,03-299649 משרה (19995)

פקידה רצינית ואחראית +ידע בהנהח"ש ועבודות משרד לאונית. 03-814424-5-6 (19940)

ל"קרדירה" פקידת קבלה מרכזנית (אפשרי לפני שרות צבאי) +ידע בהדפסה, למשרה מלאה. 03-5449848 (19637)

פקידת כתבנית עברית/ אנגלית, שפת אם אנגלית לחברות גדולות בר"ג ורמה"ש 03-286111 (14379)

מעבדות תמלילים עברית/ אנגלית לעבודות קבועות וזמניות להרצליה, ת"א וראשל"צ 03-286111, 03-9659733 (18802)

ל"קרדירה" פקידה כתבנית עברית מנוסה למשרה מלאה/ אחה"צ (18357) 03-5449848

מזכירה מנוסה שליטה באנגלית, עיבוד תמלילים עברית/ אנגלית לחברה טכנולוגית בר"ג (18327) 03-286111

מזכירה דינמית עיבוד תמלילים עברית לחברה גדולה בחולון. 03-286111, 03-9659733 (17730)

למכון ארם לפסיכולוגיה דרושה פקידה אחראית ומסורה לעבודה מגוונת א' ה 9.00- 17.00 ו' 8.00- 13.00 מקום העבודה שיכון דן (16861) 03-498810

מזכירה לעבודה מגוונת במשרה מלאה בבורסת היהלומים נדרשת הופעה ייצוגית 03-659707 מיום ראשון בצהריים. (14400)

עובדי מחשב

תמלילניות עברית מנוסות רצוי ידע WANG/WORD-MILL 03-5449848 (19080)

"לחברה בפתח-תקוה דרושה קלדנית דיסקטים או אלביט בעלת נסיון לעבודה קבועה במשמרות או משמרת אחה"צ בלבד. "רוברס-הלל" 03-204711 מיום א' (22949)

לחברת שיווק באזור התעשיה בהרצליה דרושה קלדנית. 5 ימי עבודה בשבוע שעות העבודה 8.00- 16.45 לאחר שרות צבאי עדיפות לבעלת נסיון של שנה לפנות לאביבה 052-559491 (22870)

מורים וגננות

עוזרות ומטפלות

לישוב קהילתי דתי קרני שומרון דרושות מטפלות תנאי עבודה משופרים אפשרות מגורים לזוגות מזכירות 052-929214 בבית 052-929336 (26458) 052-921401

טבחים - קונדיטורים

קונדיטור ראשי +נסיון +ותק לניהול קונדיטוריה 03-402760, (14624) 03-224059

גזירה תפירה

לגוטקס דרוש 1)גזרן בעל נסיון, 2)מתמטאי בעל נסיון ושליטה בשפה לועזית. (23035) 03-337725

ל"דונדניי" דרושות מידית מתפרות רציניות להתקשרות קבועה 03-657435, (20501) 03-658825

הנהלת חשבונות

למפעל תעשייתי בת"א מנהח"ש עצמאי 10 שנות נסיון והפעלת מחשב. לפנות בכתב ת.ד. 29867 ת"א (23337)

מנהל חשבונות סוג 2 שנתיים נסיון+ הפעלת מחשב לעבודה קבועה בת"א תנאים טובים "א.ו.ת." 371928 ,03-371419 (23082)

תמחירן תואר ראשון בכלכלה ושנתיים נסיון, או תואר שני במנהל עסקים התמחות במימון. שליטה באקסל. ליום עבודה מלא, 5 ימים בשבוע, לחברה עתירת ידע בהרצליה. "מנפאואר" בן-יהודה 12 ת"א א'- ה' 14.00 03-298877 ,08.00- (22930)

ישוב צפוני מחפש מנהח"ש סוג 3+, עם נסיון בעריכת מאזנים 06-953859 בשעות הערב. (22851)

מנהח"ש עצמאי סוגר לאיזור גוש דן: ממוחשבת נסיון של לפחות שנתיים למשרה מלאה. "רוברס הלל" 03-204711 מיום א' לאורי חזי (17950)

טכנאים הנדסאים

ל"מנפאואר" רחובות דרושים: טכנאי/ הנדסאי אלקטרוני אופטיקה, 5 שנות נסיון לפחות, יוצאי צבא, פרופיל גבוה. 08-473734, (22800) 08-461717

למשרד תיכנון בבישים דרושה שרטטת/ טכנאית מנוסה (13911) 03-256511

שרטוט וגרפיקה

ל"מנפאואר" רחובות דרושים: שרטט/ת אלקטרוניקה מנוסה ליום מלא, נסיון באוטוקד 08-473734, (22741) 08-461717

עובדי דפוס

חשמל ואלקטרוניקה

חשמל +אלקטרוניקה +נסיון בתעשייה לאחזקה במפעל פלסטיק תנאים טובים למתאים 03-5365272-3 יהוד (23498)

חשמלאים תעשייתיים ומנוסים לפ"ת חולון ראשל"צ ונס-ציונה תנאים מצויינים "א.ו.ת." 371470 ,03-371465 (23261)

חוטי/ בוני לוחות חשמל מנוסים למפעלים גדולים בראשל"צ ות"א 03-286111 (18537) 03-9659733

חשמלאי אחזקה/ בניין מנסים למפעלים באזור המרכז (תנאים טובים) 9659733 ,03-286111 (18282)

עובדי יהלומים

"דיאקו" בע"מ, לאולם מסודר, קבוצות טיפולים מפ"ת, המחירים הגבוהים ביותר! (18279) 03-7514718

ספרים/יות

נגרים

נהגים

ל"קרדירה" "מלגזנים" מנוסים לעבודה בפתח תקוה. 053-338901, 08-465277, (22682) 03-5449848

מחסנאים

עובדי מחסן +רשיון ב' לפ"ת וב"ב "א.ו.ת." (23291) 03-371470

מחסנאי למפעל הלבשה צעיר ודינמי בעל רצון לעבודה ולהתקדם 03-814424-5-6 לבנצי (19830)

לחברה ליבוא כלי רכב דרושים מחסנאים בעלי רשיון נהיגה, המלצות ונסיון 03-7516144 (18362)

לחברת יבוא כלי רכב דרושים: מחסנאים, בעלי נסיון בחלקי חילוף לרכב פרטי, נא לפנות ליורם או עזרא טלפון (16312) 03-338955-6

מוכרים/ות

"לחנות מתנה" ברמת גן צעיר מוכרות עם נסיון המלצות 03-280091 (18509)

דרושה מנהלת חנות רציניות מעל 30 לבוקר 03-842584 ואחה"צ (14360)

סוכנים - מקדמי מכירות

להחמרות עוד "סוכן/ת בעל/ת נסיון +רכב 03-731751, (20025) 052-552799

מפעילי ציוד מכני

מפעילי סי.אנ.סי נסיון באמק למפעלים בבני ברק ות"א 03-286111. (17732)

פועלים/ות

עובדי ייצור לחולון פ"ת ובבני-ברק תנאים מצויינים "א.ו.ת." (23287) 03-371465

ל"קרדירה" "עובדי/ות ייצור פרופיל צבאי גבוה, 03-5449848, 053-338901, (19811) 08-465277

ל"קרדירה" עובדות ייצור לשעות אחה"צ בחולון (16:45 -20:45) 03-5449848, (18608) 08-465277

עובדי נקיון

לגוטקס דרוש עובד נקיון למשרה מלאה 03-337725 טלפון (23038)

עובדי מתכת

כרסם סי.אנ.סי בעל ידע ונסיון בכרסומת ב"רידגבורד", מחשב "אלקס" תכנות והפעלה. 5 שנות נסיון לפחות, לעבודה מושכת באזור ת"א "מנפאואר" ת"א בן-יהודה 12 א'- ה' 14.00 03-298877 800- (22940)

ל"מנפאואר" רחובות דרושים: חרטים קונבנציונאלים, 5 שנות נסיון לפחות, יוצאי צבא. 08-473734, (22781) 08-461717

כרסמי סי.אנ.סי, בעלי 5 שנות נסיון לפחות. פרופיל צבאי 72 ומעלה, לתקופה ממושכת מאזור ת"א ורמת-השרון. "מנפאואר" בן-יהודה 12 ת"א, א'- ה', 14.00- 03-298877 ,08.00 (19913)

ל"קריירה" מסגרים +ידע בריתוך +קריאת שרטוט, 03-5449848, 053-338901, (19715) 08-465277

מסגרים מנוסים, רצוי ידע בקריאת שרטוט למפעלים בבת"ים וראשל"צ 03-286111, (18238) 03-9659733

מתאם קבלני משנה בתחום עיבוד שבבי C.N.C, נסיון במו"מ במפעל אלקטרוניקה בת"א (תנאים מצויינים) (17664) 03-286111

מאזן/ כוון מחרטות אוטומטיות למפעל בחולון תנאים מצויינים! (17350) 03-372304

חרט C.N.C נסיון של 3 שנים לפחות בתיכנות והפעלת מחשב "אקומה" בחולון שכר מצויין! 03-372304 (17224)

מסגר/ רתך (קורא שרטוט) +נסיון לעבודה מיידית תנאי שכר טובים "תיגבור" 03-296846. (16834)

חרטים קונבנציונלים/ סי.אן.סי, בעלי שנתיים נסיון לפחות. לתקופה ממושכת באזור ת"א ורמת-השרון "מנפאואר" בן-יהודה 12 ת"א א'- ה' 14.00 03-298877 08.00- (16808)

חרט/ כרסם קונבנציונאלי. נסיון באוטומציה ומכניקה לעבודה ממושכת באזור נתניה. "מנפאואר" בן יהודה 12 ת"א, א'- ה', 14.00 ,08.00 (16807) 03-298877

[illegible]

טכנאי/ הנדסאי צילום, נסיון בצילום אופסט והפעלת מעבדת שירות במפעל אלקטרוניקה בהרצליה (תנאים מצויינים) 03-286111 (14535)

מכונאי דיזל עמ"ה לפ"ת תנאים מצויינים "א.ו.ת." 03-371465 (23275)

מכונאי דיזל מנוסה, מעולה לחברה בפתח תקוה! שכר מצויין! (16856) 03-372304

שומרים

לפקות עוני דרושים יוצאי צה"ל +רשיון נהיגה עבר ללא דופי (18374) 052-910402

יוצאי יחידות קרביות למשימות אבטחה ופקוח בצוות צעיר ודינמי 03-372021 (17396)

שרותי אחיות

שליחים

ביקוש עבודה

هكذا في الأصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר

דבר ראשון בבוקר

דירות

● בהרצליה, 3, ק'ב, ישמיה סלפון (8993) 053-59670

● 4 בבניינה בקומה 44,000 ק'ד שני (19581) 043-347322

בנווה־פולג נותרו 2 דירות בנות 3 חדרים במבצע מיוחד כניסה מיידית לפרטים: פיכון־עובדים, להגדיה 58 ידיאליהו טל: (16831) 03-390721

● בבנייה לבנייה 3 חדרי מגורים ק'ב (10564) 03-885421

● בבנייה 3 הדרים להשכרה סלפון (23519) 052-25268

באר־שבע

כולם זכאים להלוואות בבנק עמוטות. לפרטים באר־שבע, מצדה, מרכז הנגב, טל' 057-76183 קריית־גת, העצמאות 49, טל' 051-84777, אשדוד, מרכז מסחרי ד', רח' בת' שפירא, טל' 055-52334, אשקלון, צה"ל 4. דימונה, מרכז מסחרי. שד' הנשיא. ערד, המרכז המסחרי. נתיבות, ירושלים 13, מרכז מסחרי. אופקים, המרכז המסחרי (16610)

אילת

בהלוואה מבנק עמוטות אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה. לפרטים: שד' התמרים, מרכז רכטר, טל' 059-76266 (15877)

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אלפא רומיאו

אמריקאיות

אוסטין

אופל

ב.מ.וו.

דלתא

וולבו

לנציה

מורים

מיני־מינור

מסחריות

סובארו

מרצדס

בהזדמנות: שני מרצדסים מסחריים 1988 "409 .1987 "209 שניהם מוגבהים +תוספות. קו אשראי נרמי 052-952904-5 בבית 052-443653 (19436)

סובארו 1600 אוטומטי 1986 +מזגן +עסט לשנה 996298 (18571)

ג'יפים

דייהטסו

טנדרים

טלבוט

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

סימקה־קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

פיאט

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעביד מבקשים שיקראו את מודעות הדרושים כפונות לשני המינים על פי החוק.

ציפוי אמבטיות

קופות רושמות

קוסמטיקה

אותיותדביקות

שרותים

בת זוג

בן זוג

הכרויות

• "DALE "D" STN. 5252 BOX TORONTO WILLOW CANADA M2R5G6

שוק המציאות

לשכירים בלבד!!

הלוואה ללא ערבים עד 2000 ש"ח 03-378112

(22676)

הלוואות עד 2000 ש"ח ללא בטחונות ובאופן מיידי 03-909045

(18001)

חקלאות

טרקטורים

טלוויזיות

טיולים

דיזות להזרו להשיג במחיר "טורס אשדוד" טלפון 08-522502-3

(19881)

סירות

מזגני אויר

מלגזות ושינוע

ריפוי והדיה

רוצים לקנות

מקררים

וידאו טייפ

מערכות קול

מכונות כתיבה

חיות בית

כלי נגינה

הלוואות

אשראי נגיש! 66 ש"ח בחודש לכל 1200 ש"ח. או 13 תשלומים של 160 ש"ח לכל 1200 ש"ח, לשכירים ללא ערבים "חבות בע"מ". תל־אביב אלנבי 17. בשעות 10.00-16.00

(23399)

אופנועים וקטנועים

בתי"ס לנהיגה

בתי"ס ושיעורים

חלפי רכב משומשים

רנו

צבעים

רהיטים

נגרית־סביון- ריהוט משרדי מעולה לכל תקציב, 10% הנחה אמיתית על כל הדהיטים. - אזור התעשיה אזור, 03-5567711 מסילת־וולפסון 20 ת"א

(23364) 03-825683

נגר שים לב! 23 M.D.F ש"ח ללוח 03-371547,

(19077) 03-381017

בהזדמנות 5" 5 להדיקאר סוף 1984 מראשונה +מזגן 03-858629,

(17718) 03-5057621

פיז'ו

מנעולים וכספות

ספרים

שטיחים

פוליש ונקיון

אסטרולוגיה

מסיבות ואירועים

עתיקות

לחברה ישראלית למובילים בע"מ

דרושים

1. מכונאי לשרות שדה בכל הארץ.

2. מכונאים למוסך בחיפה. יוצאי צבא, בעלי רשיון לטרקטור

לפנות טלפון 04-727353/4 לשלמה גל.

המחלקה לשיתוף פעולה בינלאומי - משיב

לאטקו, חברה קבלנית בניגריה

דרושים

מהנדס מיזוג אויר

מהנדס חשמל = זרם חזק

בעלי נסיון של 5 שנים בביצוע עבודות קבלנות במערכות מיזוג אויר ומערכות חשמל זרם חזק

מנהלי עבודה / פרוייקטים במזוג אויר מרכזי והשמל

בעל נסיון של 5 שנים בפיקוח וניהול עבודות קבלניות במזוג אויר מרכזי והשמל כולל מתח גבוה, גנרטורים וכו' ידיעת השפה האנגלית – חובה נסיון קודם באפריקה – יתרון

נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב־יד למפרסם, ת.ד. 2041, הרצליה, 46120 לאטקו־ווים

דרוש

★ תכניתן P.C.

3 שנות נסיון. תואר אקדמאי רלוונטי וידע בתקשורת והאסמבלר – יתרון.

03-290466 03-291416

לחברה מסחרית גדולה דרוש/ה

מעבד/ת תמלילים

עברית/אנגלית, למשרה מלאה בעל/ת הנתונים הבאים:

★ ידיעת השפה האנגלית ברמה גבוהה

★ בעלי השכלה תיכונית ומעלה

★ נסיון מוכח בעבודה.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב ובצרוף קורות חיים ומסמכים אל: ת.ד. 4868 חיפה 31048. משרה מס' 901.

דרוש

עורך־דין

למשרד העוסק בתחום האזרחי־מסחרי כולל הופעות בבתי־משפט

נסיון של שנה לפחות

לפנות למשרד ד"ר י. שגב ושות' עו"ד

טל: 03-453293

בני משה 17 ת"א

דרושים:

★ מנהל גביה

★ גובה

לקביעת ראיון נא לפנות טל. 03-828833

עגיל באוזן אינו חובה

גרפיקאי בוגר בצלאל שרואה בענף הפרסום את עתידו מוזמן להצטרף לצוות הקריאטיבי של פרסום מי־טל. לקביעת ראיון טל. 03-281188

דרושים

מאבטחים

בוגרי יחידות שדה לאבטחת גוף ממלכתי

נא להתקשר לישראל: 02-287066 02-270200

ל"מחלבת מרדי" רח' יגאל אלון 115 ת"א

דרושים

★ מחסנאי רציף

★ עובדי ייצור

העבודה במשמרות

לפנות לראובן הראל 03-251286

דרושים

סוכני מכירות

בכל הארץ.

עם נסיון ורכב

טל. 03-736138

למרכז ורה סלומונס

דרושה

עובדת למטבח

לפנות לגב' לילי

טלפון: 052-21256

למפעל מיזוגים

דרוש

גזרן

בעל נסיון

לפנות לזהר

ברודי ראם 4 ת"א

טל. 03-332214

לחברה קבלנית לבנין

מנהל עבודה

אפשרי פנסיונר

03-476118 גם בשבת

GENERAL ELECTRIC

דרושה

מזכירה

למחלקת יבוא

★ ידיעת השפות עברית אנגלית כולל הדפסה – הכרחית

★ נסיון בהליכי יבוא – יתרון

★ 5 ימי עבודה בשבוע

★ מקום העבודה באזור התעשיה הרצליה

לקביעת ראיון נא לפנות לשוש בטלפון 052-552233

דרוש

טבח דתי לצריף

למשרד עו"ד

דרושה

מזכירה בכירה

לפרסומי המזרח התיכון

דרושים

נציג / ות מכירות

בכל הארץ

(באילת ועד דן)

053-335296,

053-619278

תנאים מצויינים למתאימים

דבר עתון לאנשים מבינים

هكذا من الأصل

לכתוב משהו לתיאטרון הישראלי / מירי פז

קשה לפולנים, קשה ליהודים

המחזאי יז'י סיטו, פולני קתולי, כותב מחזה על אדם צ'רניאקוב, ראש היודנראט בוורשה. בפולין טרם שכחו לסיטו את ה„פולונז" שהוליך אותו אל המחתרת

הרנסנס היהודי־פולני לא ראה ימים טובים כאלה מזמן. בירושלים אירגן פרופ' שמרוק את הכינוס הגדול על תולדות יהדות פולין בהשתתפות רבים מן המי ומי בעולם האקדמיה הפולני והמחקר ההיסטורי. היו שם גם סופרים פולנים אוהדי־הבשטר (הפולני) או ממוצא פולני. בחודש הבא תתחיל הקו־פרודוקציה הפולנית־ישראלית של „הדיבוק" בפולין בביצוע ואידה, מגדולי הבמאים בפולין ובסיוע חנן יבניר.

אבל ההכנות לקראת הקו־פרודוקציה הישראלית־פולנית המעניינת ורבת־האתגר ביותר מתנהלות כבר שנתיים בחסיון מוחלט. מדובר בהפקת מחזה חדש שכותב מחזאי פולני לתיאטרון העברי הלאומי, שיועלה בהצגת בכורה עולמית בתאריך לא ידוע עדיין ב„הבימה".

המחזאי הוא יז'י סיטו, פולני קתולי, מחשובי המחזאים והמתרגמים בפולין. תרגומי שקספיר שלו לפולנית נחשבים לטובים ביותר, אף ששמו נמחק מרבים מהם, תוצאת חרם שקט שהטילו עליו השלטונות. החרם הוטל עליו בעקבות „פולונז". מחזה מפרי עטו שהוצג בתיאטרון „אתנאום" בוורשה בימי תור הזהב של סולידריות. ההצגה היתה למעין מיתוס שביטא את סיפורה הפגום של פולין ואת סיפורה האופטימי של סולידאריות בעת ההיא. המחזה ירד מן הבמה ביד עם הכרזת מצב המלחמה בפולין. ביום נעשה לסופר־מחתרת בעל כורחו. כמו נמחק ביצירותיו ובתרגומיו הידועים.

פגשתי את יז'י סיטו בתל־אביב לפני כשש שנים. הוא השתתף כאן בכינוס של מבקרי תיאטרון. התפעלתי מן הידע המקיף שלו ביהדות ובספרות עברית. לרגעים חשדתי בו שהוא יהודי. אך תוקנתי, הוא קתולי אדוק. סיטו הביע עניין ברעיון של כתיבת מחזה או רומאן שהרקע הישראלי יהיה הרקע לעלילתו. התוכנית לא יצאה אל הפועל.

בינתיים הכיר סיטו כמה ישראלים, מן הפעילים באי.טי.אי., ארגון התיאטרון הבינלאומי. הוא כיהן בתפקיד נשיא אגף המחזאים באי.טי.אי. סגנו היה ערן בניאל. יחסי ידידות נרקמו בין השניים. בתקופה האפלה שלאחר הכרזת מצב המלחמה בפולין כתב סיטו לבניאל על קשייו. ברמז דק העלה רעיון: לכתוב משהו לתיאטרון הישראלי. בניאל גילגל את הרעיון. עמרי ניצן גילה התלהבות. התוצאה: סיטו כותב את המחזה „אדם" המבוסס על יומניו ועל הביוגראפיה של אדם צ'רניאקוב, מי שהיה ראש היודנראט בוורשה. צ'רניאקוב, מהנדס במקצועו, לא רצה בתפקיד ביודנראט, אך זה נכפה עליו. זמן קצר שימש בתפקיד. הופעלו עליו לחצים צולבים מצד הגרמנים, הפולנים והיהודים, שלא יכול היה לעמוד בם. אדם צ'רניאקוב בחר להתאבד זמן קצר אחרי מינויו לתפקיד. את מה שהוא תיעד ביומניו שלימים התפרסמו במערב. סיטו מבסס את המחזה רק בחלקו על יומניו של צ'רניאקוב.

הסופרת מרים עקביא, שכבר תרגמה את חלקו הראשון של המחזה לעברית, מספרת כי סיטו לא מזכיר כלל את שמו של צ'רניאקוב במחזה, כשם שאינו מזכיר בשמותיהם אנשים אחרים. אל יאנוש קורצ'אק, הנזכר במחזה, הוא מתייחס כאל „הדוקטור הזקן" (שהיה כינוי ידוע שלו. גם בשיחות הידועות ששידר קורצ'אק ברדיו הפולני הסתפק בשם „דוקטור זקן"). סיטו, מספרת מרים עקביא, ריאיין לצורך כתיבת המחזה אנשים רבים ביניהם הסופר היהודי־פולני סטריקובסקי ואיגור נוורלי, שנפטר בינתיים. איגור נוורלי, מחנך וסופר, היה עוזרו הקרוב של קורצ'אק בבית היתומים בוורשה. הוא נזכר בשמו הפרטי גם בתסריט „קורצ'אק" שכתבה אגנייישקה הולנד. במהלך התחקיר שערך סיטו, גילה שאיגור נוורלי היה שכנו בוורשה.

המחזה „אדם" מתחיל בתמונה המתרחשת בימינו בבית כנסת יהודי בוורשה ערב יום כיפור. כדי למצוא מניין מתפללים יוצא שמש בית הכנסת אל בית הקברות, ומתמונה זו מתחיל פלשבק אל העבר. „המחזה הוא עימות היהודי מול אלוהיו, העימות בין היהודי לפולני והעימות של הפולנים מול עצמם. הוא יהיה קשה לפולנים", אומר ערן בניאל. לדברי מרים עקביא מדובר במחזה גדול בעל עוצמה דרמטית נדירה. הוא כתוב ברבדים שונים של לשון ספרותית גבוהה וגם לשון אספסוף, והוא רצוף מובאות מן המקורות היהודיים: „תהילים", „פרקי אבות" ועוד.

ספק אם יז'י סיטו היה יכול לכתוב את „אדם" לבמה פולנית כלשהי. אמנם יהודים ויהדות הם עכשיו עניין אופנתי בפולין, אך חופש הביטוי — גם בעידן הגלאסנוסט — עדיין מתנהל ברוח המסורת הידועה, מחוץ לאופנה. בעל כורחו נעשה סיטו מחזאי־שוליים. לא במהרה ישכחו לו את הצלחת „פולונז". כדי להעלות את „אדם" הוא נזקק ל„הבימה". „ייתכן ש„אדם" יהיה גם מחזה קשה ליהודים. „הבימה" תידרש למיטב כוחותיה כדי להעלותו על כל מורכבויותיו.

השקיפתה / ורדה צימרמן

להצחיק את הכאב

מוטי מזרחי

מוטי מזרחי ייצג השנה את ישראל, יחד עם צדוק בן־דור, בביאנלה של ונציה, מן האירועים האמנותיים הבינלאומיים החשובים ביותר. מהי ההרגשה לאחר ההודעה על הבחירה? „האמת היא שהתחושה היא מהולה. סיפוק עם דאגה". הסיפוק מובן. אבל מדוע הדאגה? „נראה לי שתהיה בעיה של מימון וכתוצאה מזה חוסר־זמן". אמנם הביאנלה נערכת ביוני אבל כבר בסוף מארס יציגו שני האמנים את עבודותיהם — אלה החדשות אשר תישלחנה לוונציה וגם אחרות — במוזיאון רמת גן, כמעין הקדמה לביאנלה והזמן אכן קצר.

מה הוא מכין לתערוכה הבינלאומית? „שתי עבודות חדשות. שני מבנים ארכיטקטוניים שעליהם ובתוכם דמויות". זוכרים את פסלי האדם שהוצבו על גג מוזיאון הלנה רובינשטיין? עבודה אחת תהיה דומה „כשהפעם אני יוצר את המבנה ולא משתמש במבנה נתון". את העבודה השנייה הוא מכנה „מכונת מוח. מין מבנה אנכי שבקצהו מעוצב מוח שכאילו נכנס לתוך משפך, עובר לתקליט שתחתיו שלושה רמקולים ופעמון ומתחת לכל אלה ניצב פרימוס. שילוב של אלמנטים קיימים חדשים ושל אלמנטים אורגניים".

מוטי מזרחי, רשמית פסל, עורך גם מיצגים ולכל גוון פוליטי מוגדר. בראיון עתונאי אמר פעם כי הוא יוצא מתוך „עמדה של מוקיון". הסבר: „אמנות היא לא תמיד פלקט והיא אינה הצהרה חד־משמעית אם מבקשים ליצור הווייה ועומק. העמדה שלי כמוקיון או כליצן מקורה בעובדה שהם היו היחידים שיכולים היו לצחוק על המלך. בנוסף זה מאפשר לי לצחוק גם על עצמי ועל אחרים, מבחינה מוסרית. אם כי הצחוק שלי אינו למען השעשוע בלבד, הוא צחוק מר. מעין אירוניה פנימית שמשתלבת בעבודה. גם העבודות הפוליטיות הן מעוותות. אני רואה עצמי כמעין השתקפות של המציאות. המציאות היא גרוטסקית או אבסורדית". כך היה אקט קריאת רחוב על שמו במהלך מלחמת לבנון וכך גם פסלו „רוכב השלום", מלאך רכוב על אופניים. „אמנם בעל כנפיים אבל זקוק גם לדוושות האופניים כדי להמשיך בדרכו. „זהו סוג של מוקיונות, של השתטות גם בהתייחסות לאמנים הרציניים, המחוייבים. אני לא כל כך שלם אתם. אני עצמי די רציני אבל מתוך עמדה של כבוד לרצינות אני מבקש לקחת דברים לא כל כך ברצינות או אם תרצי כאילו להצחיק את הכאב".

אבל הכאב מורגש בעבודותיו. גם במיזוג האופניים לשלום על־שם מזרחי שהוא מתכנן עכשיו („זה נשמע אולי כמו אגו טריפ, אבל למעשה הוא נקרא על שם אחי שנהרג באחת המלחמות") — מיזוג שיופק על ידי עיריית תל־אביב או נוער 88. מזרחי מתכוון להביא מאות רוכבי אופניים למבנה של מגן דוד אדום, הם ירכבו על המקום, לא יזוזו ולו צעד אחד ו„רכיבתם" זו תשולב במופעים שונים.

המחזה רודף אותי

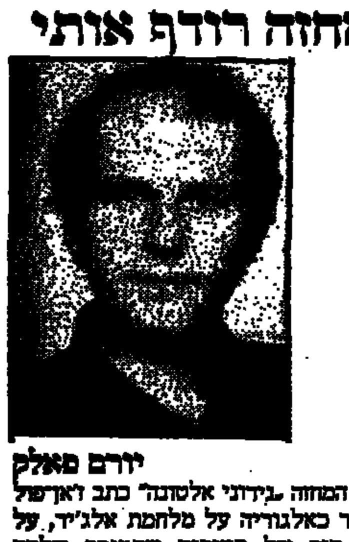

יורם פאלק

את המחזה „נידוני אלטונה" כתב ז'אן־פול סארטר כאלגוריה על מלחמת אלג'יר, על אותו דור של צעירים שהמוסר שלהם הושחת בגלל המלחמה. מיקומו בגרמניה שלאחר מלחמת העולם השנייה — כדי ליצור מרחק. מחזה מורכב וארוך — חמש מערכות הנמשכות כארבע שעות — שאליו הכניס הרבה מן הפילוסופיה שלו. בזמנו העלה את המחזה תיאטרון „זוית", היום מביים אותו יורם פאלק ב„בית ליסין". המחזה קוצר מאוד. „השתדלנו להתמקד בדרמה, באינטריגה המשפחתית ולהוציא כמה שיותר מן ההתפלספות ומן הנטייה של הדמויות להסביר את עצמן. סארטר עצמו לא האמין בתיאטרון פילוסופי אלא בתיאטרון שהוא הווייה המובילה לחשיבה. הכוונה שלי היא שאנשים יצאו מן ההצגה ולא יהיו אותה. עם הסטיגמה של סארטר". בהצגה המחודשת שתי מערכות שכל אחת מהן נמשכת מעט למעלה משעה. למה בחר דווקא במחזה זה? „ראשית, זה זכרון ילדות. אני זוכר שראיתי את הסרט בתור ילד, ומאז המחזה רודף אותי. אני זוכר במיוחד את פרנץ. אני מעריץ את היכולת של אדם להעניש את עצמו כל כך חזק. אני ממש מזדהה אתו. ועכשיו זה קרה. אני מביים את המחזה. זה עיתוי מאוד מקרי ומאוד מוצלח". מוצלח „בגלל האקטואליות שלו. בעיני המחזה היום הוא אלגוריה על מה שקורה לנו."

במוקד המחזה פרנץ, בן למשפחת פון גרלך העשירה, המסתגר בחדרו שבטירת המשפחה מאז סיום מלחמת העולם השנייה ומסרב לצאת ממנו. „זו תחושה של אדם המתנשמל מכוח והופך לשרץ. הבדידות, הייאוש וההרדה והצורך לבחור, שבפילוסופיה של סארטר, עומדים במרכז". תחושות אלה הפכו מובנות לפאלק בחריפות יתרה בעקבות שרות המילואים שסיים בימים אלה, בשטחים. „הבנתי פתאום המון דברים. הבנתי מה פירוש ייאוש כתוצאה מנסיבות חיצוניות שאינן תלויות בך, למשל. והמחזה מזכיר לי דברים שכל חייל היום בשטחים עובר. הבחירה האישית לדוגמה".

מדובר אמנם במשפחה גרמנית, בזמן כאב במעשים כאובים של אחרים וחיילים במהלך המלחמה הנוראה. „אבל אני לא עושה שום נסיון ליצור לוקאליזציה. הבמה היא חלל תיאטרלי־פסיכולוגי ולא בית גרמני לפרטיו".

„זהו מחזה של שחקנים, בסופו של דבר, בקונסטלציה הזאת. וליהוק אחוז גבוה בהצלחה. לכן התעקשנו למצוא את השחקנים הטובים המתאימים ביותר". יוסי ידין, מיכל בת־אדם, שמואל וילוז'ני, סטיאנה קליס־אוליבר, קטיה זמברים, פולי רשף יתמודדו עם בני משפחת פון־גרלך החל מן ה־22 בחודש זה.

היהודים האחרונים בפולין

תומאש תומשבסקי

שני צעירים פולנים, לא יהודים, הקדישו חמש שנים לתיעוד חייהם של כחמשת אלפי היהודים שנותרו בפולין אחרי מלחמת העולם השנייה. מסע פרטי בצילומים ובראיונות, שחלקם כונס בספר ומוצג עתה בבית התפוצות. „יהודים אחרונים בפולין".

„הנושא היהודי בפולין", מספר תומשבסקי, „היה כל השנים בגדר טאבו. רק בשנת 1980, עם התעוררות סולידריות, השתנה המצב. לנו היו סיבות אישיות ואובייקטיביות לחקור את הנושא. מרגוז'טה, רעייתי, חייתה בין משפחות יהודיות. משפחתי שלי חייתה בצמוד למקום שבו היה הגטו. בשבילנו, אם כן, לחיות עם היהודים היה מצב נורמלי. בנוסף, מרגוז'טה היא בת דור „מארס 68", אותם צעירים שהיו בני 18 בערך כאשר פרץ גל האנטישמיות האחרון בפולין. רבים מן היהודים עזבו את המדינה. בתוכם חברתה הטובה ביותר, שחיה היום בישראל, ושאותה נפגשה אחרי 19 שנים.

זה היה פרויקט פרטי ועל כן התנהל באיטיות. „זה היה גם קשה ויקר. היינו זקוקים לחומרי גלם לצילום, צרכנו הרבה דלק. אספנו כספים המשכנו במסעות. וככל שהעמקנו כך הבנו כמה הפרוייקט הזה חשוב. כאשר הוצאנו את כל כספנו יצאתי לאירופה, כדי לחפש מימון. נסעתי לפאריס ולגרמניה. אבל הארגונים היהודיים שפנינו אליהם אפילו לא ענו לנו. אף אחד לא היה מעוניין בחומר. מרגוז'טה מכרה בגדים כדי לאסוף כספים.

„כאשר סיימנו כשמונים אחוזים מן העבודה היינו כבר מיואשים. לווינו כל כך הרבה כספים מחברים עד שחששנו שלא נוכל לעולם להחזיר אותם. ההחלטה האחרונה שלנו היתה לצאת ליריד הספרים בפרנקפורט. עברו עלי ארבעה ימים קשים. אנגלית עדיין לא ידעתי היטב ורעייתי רשמה לי עשרים משפטי מפתח אותם למדתי בעל־פה. דיברתי גם בעזרת הידיים". שם פגש מו"ל ניו יורקי שהתעניין בפרוייקט. החוזה נחתם בניו יורק. תומשבסקי קיבל מיקדמה ורכש כימיקלים ושילם.

תוך שלושה חודשים מאותו זמן הסתיימה העבודה על „היהודים האחרונים בפולין", הכוללת 75 מתוך 7000 הצילומים שעשה תומשבסקי וטקסט מאת מרגוז'טה נייזאביטובסקה מבוסס על כאלף ראיונות שערכה. מאז פורסם הספר גם בשוויץ ובמערב גרמניה והשנה יופיע בעברית, ספרדית ובצרפתית. התערוכה מאז זכתה להצלחה כבירה, גם בפולין עצמה שם עמדו, הם מספרים, אנשים בתור ארוך בשעות שלפני פתיחת הגלריה. בארה"ב ובקנדה הוצגה התערוכה בערים שונות. גם הקהילה היהודית בהונולולו מבקשת לצפות בתערוכה.

התערוכה החשובה ביותר לגביהם היא כאן, בישראל. „זה היה בשבילנו יותר מסתם פרוייקט. אנחנו כל כך מעורבים בנושאים יהודיים שאנחנו ממשיכים בהם גם היום. לאחר שהכל נגמר. גיבורי הספר הפכו לחברים שלנו". עכשיו הם מתכוננים לפרוייקט נוסף — שיתמקד בתיאטראות היהודיים בפולין ואולי גם ספר על ישראל „ראייה אינטימית של הארץ, אנשיה".

קמפ דיוויד, הספר / איתמר רבינוביץ'

שליחים מיוחדים אינם מביאים תוצאות

היוזמה האמריקאית שנתגבה בשבוע שעבר, בעקבות התפרצות המרי בשטחים, כבר הפיחה רוח חדשה בוויכוח הנוגע למהותם של הסכמי קמפ דיוויד והרלוונטיות שלהם. ספרו של החוקר האמריקאי ויליאם קוונדט*, שהועמד עתה לפני הקורא העברי הוא הספר הטוב ביותר עד כה על הנושא

במאבק ובוויכוח המתנהלים בעת האחרונה על הדרכים לקידום תהליך השלום הישראלי־ערבי יש עדיין להסכמי קמפ דיוויד תפקיד נכבד במסגרת נוכחית. ההסכמים שנחתמו לפני יותר מעשר שנים, בספטמבר 1978, משמשים כסמל הדיפלומטיה היכולה להשיג פריצת דרך בלתי צפויה לכאורה, נחשבים גם כשיקוץ בעיני גורמים ערביים אחרים, אך חשוב מכל — הם במוקד הוויכוח על הדרך להתקדם לשלב הבא בתהליך השלום.

בתוך ישראל מתנהל ויכוח זה בין האסכולה המיוצגת על־ידי ראש הממשלה לבין זו של ממלא־מקומו ושר החוץ. האסכולה הראשונה גורסת, כי בוויתור על סיני קנתה ישראל זכות להתמודד עם מצרים ולתוכנית האוטונומיה, כתשתית לפתרון הבעיה הפלשתינאית, ואין כל סיבה שישראל תתחיל את המו"מ בוויתור בנקודה עקרונית וממשית זאת. האסכולה האחרת טוענת, כי יש חשיבות לעצם היכולת להתקדם בתהליך ההסדר ומהותו של ההסדר העיקרי ולא לתכונות הפורמלית. אם אין תיכון לנהל ולהתמודד עם אש"ף הרי אפשר לדון רק עם ירדן. ירדן נדחקה בצורה משפילה במסגרת קמפ דיוויד, והמונחים „קמפ דיוויד" ו„אוטונומיה" אינם מקובלים על המלך חוסיין. אם הוא מתעקש על מסגרת של ועידה בינלאומית. כאכסניה בה יושג הסכם שישראל יכולה לקבל — גורסת אותה אסכולה — מה לה, לישראל להתעקש על מסגרת אחרת שאיבדה את ערכה המעשי.

בתוך ויכוח זה חבוי, אגב, מהפך אירוני, שהתחולל בדיפלומטיה של סכסוך ערב־ישראל בשנים האחרונות. סוריה, שהתייצבה בראש המאבק הערבי נגד הסכמי קמפ דיוויד, הציגה — מול תפיסתו „התבוסתנית" של סאדאת — את התביעה להסדר כולל במסגרות ועידה בינלאומית, בה תמלא ברה"מ תפקיד מנהיגותי פעיל לצידה של ארה"ב. ישראל דחתה בתחילה תביעה זאת בתקיפות. אולם מאז 1985, משהסתבר כי ועידה בינלאומית היא תנאי בל־יעבור, מבחינתו של המלך חוסיין למו"מ עם ישראל, התגבשה בישראל האסכולה הדוגלת בוועידה בינלאומית כמסגרת פורמלית לפתיחתו של מו"מ עם ירדן.

המונחים „ועידה בינלאומית" ו„קמפ דיוויד" נעשו למילות קוד בוויכוח הפנימי בישראל: מי שהתנגד להסכמי קמפ דיוויד ב־1978/9 מתייחס ב־1987/8 אל מונחים אלה כחרב המתנופפת מעל ראשינו. יתירה מזאת, סוריה, שמכל מדינות האיזור הזדהתה באופן המובהק ביותר עם רעיון הוועידה, הולכת מסתייגת ממנו, על־פי ההגיון הגורס, שאם הרעיון נראה כל־כך לשר החוץ הישראלי חייב להיות בו פסול מבחינתה של סוריה. ההתחשבות בעמדותיהן של ברה"מ וירדן מנעה עד כה מסוריה של אסד יציאה למיתקפה גלויה נגד רעיון הוועידה הבינלאומית, אך ברי שאין הוא לרוחה במתכונתו הנוכחית.

היוזמה האמריקאית שנתגבה בשבוע שעבר, בעקבות התפרצות המרי בשטחים, כבר הפיחה רוח חדשה בוויכוח הנוגע למהותם של הסכמי קמפ דיוויד והרלוונטיות שלהם. מי שביקש בשנים האחרונות תשובות לשאלות, כגון מה באמת הוסכם בקמפ דיוויד; מהן נקודות המחלוקת שנותרו פתוחות; האם הדגם שעוצב ב־1978 היה חד־פעמי או שמא אפשר להכין על־פיו מתכון חדש לפריצת דרך בסכסוך ערב־ישראל — יכול להיעזר בספרות עשירה למדי, ברובה ספרי זכרונות של קארטר, ואנס, בז'זינסקי, דיין, ויצמן, סאדאת ואחרים, ובחלקה ספרי „היסטוריה מיידית". ב־1986 נוסף לקובץ זה ספרו של החוקר האמריקאי ויליאם קוונדט*. עתה העמידה הוצאת „כתר" את ספרו של קוונדט לרשותו של הקורא העברי.

קוונדט נע זה קרוב לשני עשורים במסלול אמריקאי אופייני — בין האקדמיה, מכוני המחקר הציבוריים ומסדרונות המימשל האמריקאי. במחצית הראשונה של שנות ה־70 שימש כעוזרו של הארולד סונדרס בדסק המזרח־תיכוני במועצה לבטחון לאומי, בראשות הנרי קיסינג'ר. בתום תקופה זו שב לעולם האקדמי, כתב את „עשור של הכרעות" והשתתף בחיבור „דו"ח ברוקינגס" לצידם של זביגנייב בז'זינסקי ואחרים. ב־1977 הצטרף למימשל קארטר, כמומחה בכיר לענייני המזרח התיכון במועצה לביטחון לאומי, בראשות בז'זינסקי, והשתתף בניסיון ליישם מדיניות דומה להפליא להמלצות „דו"ח ברוקינגס". כפי שידוע היטב, הוליכה מדיניותו המזרח־תיכונית של מימשל קארטר לתוצאות בלתי־משוערות מבחינתו — מסע סאדאת לירושלים וכמובן הסכמי קמפ דיוויד. קוואנדט עצמו פרש ממימשל קארטר ב־1979 והתיישב ב„מכון ברוקינגס". שם השלים את ספרו על קמפ דיוויד ושם הוא טורח עתה עם קבוצת מומחים חדשה על הכנת דו"ח ברוקינגס שני, בציפייה למימשל החדש שיתחיל את כהונתו בינואר 1989.

בגין חשב במונחים אסטרטגיים... ראיתיו כנושא ונותן המוכשר ביותר בקמפ דיוויד

מכל זה ברי מה היו הכלים שאיפשרו לקוואנדט לכתוב את הספר הטוב ביותר עד כה על הסכמי קמפ דיוויד. הוא היה משתתף פעיל ומרכזי — ברמה הטכנית — ועם זאת התבונן בתהליך גם בעינו של משקיף אקדמי מלוטש ומנוסה. לרשותו עמד חומר ראשוני רב; חומר נוסף הועמד לרשותו על־ידי הנשיא קארטר ומשתתפים אחרים, ואת הראיונות שניהל לצורך כתיבת הספר יכול היה לערוך מעמדה ניטרלית. מרואייניו ראו אותו כשותף סוד ואולי, חשוב יותר, כמי שעשוי עוד למלא תפקידים מרכזיים במימשלים עתידיים.

התוצאה היא ספר כתוב היטב, המציג עושר של פרטים לצד תמונה כוללת ובהירה, ומציע לקורא אבחנות חודרות על תהליך השלום והמשתתפים בו ותשובות לכמה מהחידות הסתומות והקושיות המעניינות את המומחה ואת ההדיוט. כך לגבי השאלה מה הניע את סאדאת להחליט בנובמבר 1977 לנסוע לירושלים. קוונדט מביא צילום של מכתב שכתב ג'ימי קארטר ב־21 באוקטובר 1977 לאנואר סאדאת ובו, בכתב ידו, הפציר: „אני זקוק לעזרתך". קוונדט מקבל, למעשה, את קביעתו של סאדאת, כי „מכתב זה הניע להחשוב על תוכניתו לטוס לירושלים". אם נשיא ארה"ב חסר אונים כל־כך, הרגיש הנשיא המצרי, כי עליו ליטול את היוזמה לידיו. המחבר נוהג מטבע הדברים זהירות בנשיא אותו שירת, אך אין זה המקום היחיד בספרו ממנו עולה, כי קארטר הבלתי־מנוסה השיג לעתים במגעיו הישירים עם אישים מזרח־תיכוניים תוצאות מנוגדות לכוונותיו. על הפגישה שקיים קארטר עם שר החוץ הסורי ח'דאם ב־28 בספטמבר 1977 אומר קוונדט, כי „בסופו של דבר דומה שפגישה זאת חיזקה את חשדות הסורים ומשהו במהלך השיחה ביחידות עם קארטר הותיר בלב ח'דאם את התחושה בדבר חולשתו של קארטר, כפי שסיפר לאחר שנים. קשה לקבוע אם היתה זאת מסקנה מוצדקת, אך מן הראוי לציין, כי פהמי וח'דאם כאחד הסיקו מסקנות דומות מפגישותיהם ביחידות עם קארטר. דיין גם הוא יצא מודאג משיחתו הפרטית עם קארטר" (עמ' 107).

קוונדט סבור, כי „מבין שלושת ראשי המשתתפים במשא־ומתן הצליח בגין יותר מכל, מנקודת ראותו הוא. כמובן, היה עליו לוותר על סיני כדי להבטיח לעצמו את 'ארץ־ישראל' אך לפי ערכיו והאידיאולוגיה שלו עשה עסק טוב" (עמ' 271). קוונדט נדיב כלפי בגין יותר ממבקריו הישראלים מימין ומשמאל — „בגין חשב במונחים אסטרטגיים; הוא ידע כיצד לעשות שימוש בכוח במו"מ; הוא היה נבון לאיים ולהוליך שולל והבין את משקלו של גורם הזמן. התמקדותו המשפטנית בלשון ובניסוח סייעה לו הרבה... אני אישית חשתי כי חזונו לגבי מקומה של ישראל במזרח־התיכון שגוי מעיקרו בהיותו מעוגן בעבר יותר מאשר פונה לעתיד. אף־על־פי־כן ראיתיו כנושא ונותן המוכשר ביותר בקמפ־דיוויד וכן כפוליטיקאי מעולה" (שם). כאן דומה שקוונדט לוקה בפרספקטיבה מוגבלת. כאשר נגרף מנחם בגין למלחמה בלבנון ב־1982 הוא חש, כי ההימור הגדול, בו הסתכן ארבע שנים קודם לכן, עמד לקרוס.

ויליאם קוונדט גם מייחס למנחם בגין את התפקיד העיקרי בכשלון המרכיב הפלשתינאי של הסכמי קמפ דיוויד (ע"מ 269 — 270). אין היום עוררין על כך שבגין לא רצה ביישום האוטונומיה בנוסח קמפ דיוויד, וכי ממשלתו פירשה בדיעבד את רעיון האוטונומיה פירוש צר ומוגבל. בגין גם היטיב לקרוא את המגבלות שהעיקו על קארטר וסאדאת בנושא זה והצליח לחמוק ממימוש תוכנית האוטונומיה בלא נזק כבד מדי. אך הספר פורש יריעה צרה מדי בהקשר זה ואינו מציג, למשל, את תרומתו של העולם הערבי, ובכללו הפלשתינאים, לכשלון התוכנית ממנה היו יכולים להפיק רווח ניכר. יתירה מזאת, בפרספקטיבה המוגבלת של שמונה שנים ניכר עתה עד כמה מוטלת הצלחתו של בגין על פניו של מדינתו ומפלגתו.

קוונדט היה משתתף פעיל ומרכזי בדיונים ויחד עם זאת התבונן בתהליך גם בעינו של משקיף אקדמי מלוטש ומנוסה. לרשותו עמד חומר ראשוני רב ואת הראיונות שניהל לצורך כתיבת הספר ערך מעמדה ניטרלית: מרואייניו ראו אותו כשותף סוד וכמי שעשוי עוד למלא תפקידים מרכזיים במימשלים בעתיד

בקטע הנקרא „לקחי קמפ־דיוויד" (ע"מ 288 — 289) אפשר למצוא כמה אבחנות בהן יש השלכות ישירות לאירועי הימים האלה. „אם עדיין אפשר להתקדם לקראת פתרון השאלה הפלשתינית, ברי שלתפקיד האמריקאים בעניין זה תיוודע חשיבות, אך הצדדים המעורבים בסכסוך יצטרכו להעמיס את הנטל העיקרי על כתפיהם... הניסיון ההיסטורי מלמד שמו"מ ישיר שהתנהל בלא מעורבות אמריקאית לא נשא פרי ולא הוכתר בהצלחה רבה... לקח שני שיש ללמוד מקמפ־דיוויד הוא שרק לנשיא ולשר החוץ יש כוח השפעה על הצדדים המזרח־תיכוניים. שליחים מיוחדים מביאים לידי תוצאות רק לעתים רחוקות". בימים אלה יש לשאול מה תהא האפקטיביות של נשיא ושר חוץ, עשרה חודשים לפני סיום תפקידם והקריירה הפוליטית שלהם.

ספרו המשובח של ויליאם קוונדט אינו המגזר האחרון על הסכמי קמפ דיוויד. מקורות חדשים יאפשרו לחוקרים אחרים להציג את תשובותיהם שלהם לחידות ולקושיות המרכזיות, שהותירה אחריה פרשת קמפ דיוויד. חשוב מכך — נקודת התצפית ממנה נסקרת ומוערכת פרשת קמפ דיוויד ממשיכה לנוע והיא נעה בבהירות בעצם ימים אלה.

*ויליאם ב. קוונדט, קמפ־דיוויד, השלום והמשחק הפוליטי, „כתר", 1988